

STORTINGET

Dokument 15:3

(2023–2024)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

**Spørsmål nr. 301–450
01.11–15.11.2023**

Innhold

301.	Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. medisinsk cannabis, besvart av helse- og omsorgsminister.....	11
302.	Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. sosialhjelp til innvandrere, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	12
303.	Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. veiprising, besvart av samferdselsminister.....	13
304.	Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. anbudet for fotrutene i Finnmark, besvart av samferdselsminister.....	14
305.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. fossil energi, besvart av olje- og energiminister	15
306.	Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. familiar med barn som har særskilte behov, besvart av barne- og familieminister	15
307.	Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. beskytte den jødiske minoriteten i lys av de mange bekymringsmeldingene om økt hets mot jøder i Norge, besvart av justis- og beredskapsminister	17
308.	Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. mindre penger til politiet på Romerike på grunn av åpning av polititjenestested på Sørumsand, besvart av justis- og beredskapsminister	18
309.	Fra stortingsrepresentant Grete Wold, vedr. oppdragsdokumentet, besvart av helse- og omsorgsminister	18
310.	Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. vinterførerkort, besvart av samferdselsminister	19
311.	Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. ACER-saka, besvart av finansminister	20
312.	Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. pensjonerte krigsseiler, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	20
313.	Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. 5 % med hull i CV, besvart av digitaliserings- og forvaltningsminister	22
314.	Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. innføring av deler av «Ren energipakken», besvart av utenriksminister	23
315.	Fra stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes, vedr. Avkommersialiseringsutvalget, besvart av kunnskapsminister	23
316.	Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. byvekstavtalen, besvart av samferdselsminister.....	24
317.	Fra stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad, vedr. nullustsleppskrav i hurtigbåtanbod i Vestland fylkeskommune, besvart av samferdselsminister	25
318.	Fra stortingsrepresentant Margret Hagerup, vedr. kuttet i bevilgninger til friskoler, besvart av kunnskapsminister.....	27
319.	Fra stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad, vedr. rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne, besvart av digitaliserings- og forvaltningsminister.....	28
320.	Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. Romeriksåsene, besvart av landbruks- og matminister	29
321.	Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. færre stopp på Sørlandsbanen, besvart av samferdselsminister.....	29
322.	Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. NSMs generelle råd, besvart av justis- og beredskapsminister.....	31
323.	Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. grensehandelsutsatte varer, besvart av finansminister	31
324.	Fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes, vedr. eierskapsmeldingen, besvart av næringsminister.....	32
325.	Fra stortingsrepresentant Hans Andreas Limi, vedr. at bilavgiftene reduseres, besvart av finansminister.....	33
326.	Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. spesialstyrken, besvart av forsvarsminister.....	34
327.	Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. befolkningskonsentrasjonen i Helse Vest mellom Helse Stavanger og Helse Bergen, besvart av helse- og omsorgsminister	35
328.	Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. EUs grønne giv, besvart av finansminister.....	36
329.	Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. samarbeidet mellom farmasøyter, leger og annet helsepersonell i kommunene, besvart av helse- og omsorgsminister.....	36
330.	Fra stortingsrepresentant Mathilde Tybring-Gjedde, vedr. Økokrims rapport «ulovlig hogst», besvart av landbruks- og matminister	37
331.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. Shell, besvart av finansminister.....	38
332.	Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. NVE, besvart av olje- og energiminister.....	39
333.	Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. drap og terror mot sivile i Palestina, besvart av utenriksminister	40
334.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. E39, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	41

335. Fra stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim, vedr. jordvernpolitikk, besvart av kommunal- og distriktsminister	42
336. Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. Den internasjonale straffedomstolen, besvart av utenriksminister	43
337. Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. antallet mistenkte, siktede eller domfelte under 18 år i tillnytning til politistasjonene i hhv Ski og Lillestrøm i Øst PD, besvart av justis- og beredskapsminister.....	44
338. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. Vestland, besvart av samferdselsminister.....	44
339. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. elektrifisering av Yggdrasil, besvart av olje- og energiminister	45
340. Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. saksbehandlingstiden, besvart av olje- og energiminister.....	46
341. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. CO ₂ -kvoter, besvart av klima- og miljøminister	47
342. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. nedstenging av det nye ROP tilbudet ved Sandviken Sykehus, besvart av helse- og omsorgsminister	48
343. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. kraftforedlende industri i Norge, besvart av næringsminister.....	49
344. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. en del utfordringer hva gjelder skatt, besvart av finansminister.....	51
345. Fra stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes, vedr. fremdriften for det tredje samfunnsoppdraget om sirkulærøkonomi, besvart av klima- og miljøminister.....	51
346. Fra stortingsrepresentant Nikolai Astrup, vedr. havvindsatsing, besvart av olje- og energiminister	52
347. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. blåreseptlegemidler, besvart av helse- og omsorgsminister.....	53
348. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. utsleppsfrie hurtigbåter, besvart av klima- og miljøminister. 54	
349. Fra stortingsrepresentant Sylvi Listhaug, vedr. dialog med stater, nasjoner, regimer og politiske organisasjoner, besvart av statsminister	55
350. Fra stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde, vedr. det russiske skipet Akademik Mstislav Keldysj, besvart av utenriksminister	56
351. Fra stortingsrepresentant Grete Wold, vedr. fraværsgrænse, besvart av kunnskapsminister.....	57
352. Fra stortingsrepresentant Nikolai Astrup, vedr. EFTA-sekretariatet, besvart av klima- og miljøminister.....	58
353. Fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes, vedr. grunnskoleopplæring, besvart av kunnskapsminister .. 58	
354. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. veterinærmedisin, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	60
355. Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. fjerde energimarkedspakke, besvart av utenriksminister	61
356. Fra stortingsrepresentant Marian Hussein, vedr. felles foretaksmøte for de regionale helseforetakene, besvart av helse- og omsorgsminister	62
357. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. Fosen, besvart av olje- og energiminister	63
358. Fra stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle, vedr. pantssystemet vi i dag bruker, besvart av klima- og miljøminister	64
359. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. Kystverket, besvart av samferdselsminister	65
360. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. at Israels statsminister, Benjamin Netanyahu, og Hamas blir etterforsket for krigsforbrytelser, besvart av utenriksminister.....	66
361. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wettrhus Thorsvik, vedr. ROP-enheten på Dr Martens, besvart av helse- og omsorgsminister.....	67
362. Fra stortingsrepresentant Hårek Elvenes, vedr. veteranorganisasjonene, besvart av forsvarsminister	68
363. Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. sykepengeordningen, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	69
364. Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. yrkesskaderregelverket, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	70
365. Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. adopsjoner til Norge, besvart av barne- og familieminister.....	71
366. Fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski, vedr. departementets dialog med ESA om fritak i CO ₂ -avgift for kvotepliktig sektor, besvart av finansminister.....	73
367. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. organiseringen av den fremtidige redningshelikoptertjenesten i Florø, besvart av justis- og beredskapsminister	74

368.	Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. midtrekkverk i Stange, besvart av samferdselsminister	74
369.	Fra stortingsrepresentant Jan Tore Sanner, vedr. Statens pensjonskasse og Nav, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	75
370.	Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. dei såkalla "gratis ferjesambanda", besvart av samferdselsminister	77
371.	Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. vogntog som åpenbart ikkje burde bli sendt vidare på norske vegar, besvart av samferdselsminister	78
372.	Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. styrking av kronen, besvart av finansminister	79
373.	Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. avkastningen i Nysnø siden oppstart, besvart av næringsminister	80
374.	Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. en prosess i Helse Nord for å se på funksjons- og oppgavedeling i landsdelen, besvart av helse- og omsorgsminister	81
375.	Fra stortingsrepresentant Margret Hagerup, vedr. omvendt voldsalarm, besvart av justis- og beredskapsminister	82
376.	Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. kriteriene for eksportlisenser for våpen, besvart av utenriksminister	83
377.	Fra stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein, vedr. atomvåpens humanitære konsekvenser, besvart av utenriksminister	84
378.	Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. Arbeidstilsynet, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	85
379.	Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. jødehat og antisemittisme, besvart av kommunal- og distriktsminister	86
380.	Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. Enova, besvart av klima- og miljøminister	87
381.	Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. plastforsøpling og annen forurensning fra statlige veiprojekter, besvart av samferdselsminister	87
382.	Fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski, vedr. fordelingsvirkninger, besvart av finansminister	88
383.	Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. økonomiske ytelsene til asylsøkere og flyktninger, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	89
384.	Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. arbeidet med å få slipt Svinesundstersklene i Halden, Østfold, besvart av fiskeri- og havminister	90
385.	Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. Politihøgskolen, besvart av justis- og beredskapsminister	91
386.	Fra stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim, vedr. omfordele flaskehalsinntekter, besvart av olje- og energiminister	91
387.	Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. å fjerne minstestrafen for seksuallovbrudd, besvart av justis- og beredskapsminister	92
388.	Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. trekk i rammetilskuddet fra staten, besvart av kommunal- og distriktsminister	93
389.	Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. satsing på jernbanen på Sørlandet, besvart av samferdselsminister	94
390.	Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. å følge opp Baumann-utvalgets rapport, besvart av justis- og beredskapsminister	95
391.	Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. arbeidsmiljøloven, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	96
392.	Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. Servicesenter for utenlandske arbeidstakere (SUA), besvart av arbeids- og inkluderingsminister	97
393.	Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. det nylig inngåtte nordiske samarbeidet om reintegrering og retur, besvart av justis- og beredskapsminister	98
394.	Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. postforskriften, besvart av samferdselsminister	99
395.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. å skape nye kommuner, besvart av kommunal- og distriktsminister	101
396.	Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. stortingsmeldingen om pensjon, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	101

397. Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. reglane og føringane kring boligbygging, besvart av kommunal- og distriktsminister	102
398. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. at boligstiftelser også kan få støtte fra Enova, besvart av klima- og miljøminister	103
399. Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebo, vedr. Arbeidstilsynets hjemler for tilsyn, informasjonstilgang og sanksjonsmuligheter etter arbeidsmiljøloven, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	104
400. Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. sykehuslokasjonene i Helse Nord, besvart av helse- og omsorgsminister.....	105
401. Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. saksbehandlingstid, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	106
402. Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. bemanningssituasjonen, besvart av helse- og omsorgsminister.....	106
403. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. behandlingstilbud, besvart av helse- og omsorgsminister.....	107
404. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. arbeidstid, besvart av landbruks- og matminister.....	108
405. Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. servicehunder for mennesker med epilepsi, besvart av helse- og omsorgsminister.....	109
406. Fra stortingsrepresentant Geir Adelsten Iversen, vedr. Avinors finansielle rammebetingelser, besvart av samferdselsminister.....	110
407. Fra stortingsrepresentant Grete Wold, vedr. utenlandsstudenter, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	110
408. Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. energieffektiviseringsdirektivet, besvart av olje- og energiminister	112
409. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. klimaendringer, besvart av klima- og miljøminister	112
410. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. etterlatte, besvart av forsvarsminister	113
411. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wettrhus Thorsvik, vedr. voldserstatningsloven, besvart av justis- og beredskapsminister.....	114
412. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. matjord, besvart av landbruks- og matminister	115
413. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. skjenkekontrollører, besvart av helse- og omsorgsminister.....	116
414. Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. rettspraksis, besvart av justis- og beredskapsminister	117
415. Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. studenter, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	118
416. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. strømprisene i prisregion NO2, besvart av olje- og energiminister	119
417. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. asylsøkere, besvart av barne- og familieminister	120
418. Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. internasjonal fredsstyrke med FN-mandat, besvart av utenriksminister	121
419. Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. å nekta passasjerar å ta regiontoget mellom Bryne og Stavanger, besvart av samferdselsminister	121
420. Fra stortingsrepresentant Erlend Svardal Bøe, vedr. voldssaker, besvart av justis- og beredskapsminister.....	123
421. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. forebyggende arbeid, besvart av justis- og beredskapsminister.....	124
422. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. bybanesaken i Bergen, besvart av samferdselsminister	125
423. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. gjenverande biler, besvart av samferdselsminister.....	126
424. Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. arbeidstillatelse i Norge, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	126
425. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. sanksjonsmulighet mot beboere i mottak, besvart av justis- og beredskapsminister.....	128
426. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. statsforvalterne, besvart av kommunal- og distriktsminister	128
427. Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. oppfølging av barn i politidistriktene og støttesentrene for kriminalitetsutsatte, besvart av justis- og beredskapsminister	129

428. Fra stortingsrepresentant Sandra Bruflot, vedr. psykisk helse i den offentlige helsetjenesten, besvart av helse- og omsorgsminister.....	130
429. Fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski, vedr. veldedige formål uten momskostnad, besvart av finansminister.....	131
430. Fra stortingsrepresentant Sylvi Listhaug, vedr. Helseplattformen, besvart av helse- og omsorgsminister	131
431. Fra stortingsrepresentant Signe Bakke Sølberg, vedr. pasienter fra lavinntektshusholdninger får medisinen og terapien de trenger for å leve godt med ADHD, besvart av helse- og omsorgsminister.....	133
432. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. overproduksjon av havvind, besvart av olje- og energiminister	134
433. Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. utflyttinger, besvart av finansminister.....	135
434. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. flaskehalsinntektene, besvart av olje- og energiminister.....	136
435. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. tilskuddsmodellen, besvart av kunnskapsminister	137
436. Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. beherske skandinavisk språk på FOT-rutene, besvart av samferdselsminister.....	138
437. Fra stortingsrepresentant Signe Bakke Sølberg, vedr. trusler, besvart av justis- og beredskapsminister	139
438. Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. Kunstakademiet, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	140
439. Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. praktisering av Folketrygdlovens § 12-10, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	141
440. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. Dravets syndrom, besvart av helse- og omsorgsminister	142
441. Fra stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide, vedr. sikkerhetsrisikoen, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	143
442. Fra stortingsrepresentant Trond Helleland, vedr. tilbringertjenesten til OSL (Flytoget), besvart av samferdselsminister.....	144
443. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. å starte byggingen av ny rikstunnel gjennom Oslo, besvart av samferdselsminister.....	146
444. Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. hvem som skal regnes som tillitsvalgt ved inngåelse av innleieavtale, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	146
445. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. skjev kjærlighet, besvart av kunnskapsminister	147
446. Fra stortingsrepresentant Mathilde Tybring-Gjedde, vedr. kvotene, besvart av klima- og miljøminister	148
447. Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. flaskehalsinntekter, besvart av olje- og energiminister.....	149
448. Fra stortingsrepresentant Marian Hussein, vedr. helseforetakene, besvart av helse- og omsorgsminister	150
449. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. "dødsvegen" E-16 Skaret til Hønefoss, besvart av samferdselsminister.....	151
450. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. planleggingsmidlar til RV 15 med arm til Geiranger, besvart av samferdselsminister.....	152

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (301 - 450) for sesjonen 2023-2024**

Partibetegnelse:

A Arbeiderpartiet
H Høyre
MDG Miljøpartiet De Grønne
Sp Senterpartiet
V Venstre

FrP Fremskrittspartiet
KrF Kristelig Folkeparti
R Rødt
SV Sosialistisk Venstreparti
PF Pasientfokus

Almeland, Grunde (V)	365
Amundsen, Per-Willy (FrP)	322, 385, 387
Astrup, Nikolai (H)	346, 352
Aydar, Seher (R)	400, 402
Bastholm, Une (MDG)	301, 320, 336, 408
Berg, Lan Marie Nguyen (MDG)	376, 417
Bjørlo, Alfred Jens (V)	311, 338, 412, 413
Bollestad, Olaug Vervik (KrF)	306, 354, 374
Bruflot, Sandra (H)	428
Bøe, Erlend Svardal (H)	420
Elvenes, Hårek (H)	362
Elvestuen, Ola (V)	328
Eskeland, Liv Kari (H)	344, 348
Fagerås, Mona (SV)	303, 304, 388, 389, 443
Fiskaa, Ingrid (SV)	326, 419
Fylkesnes, Torgeir Knag (SV)	324, 353
Gulati, Himanshu (FrP)	337, 414, 415
Hagerup, Margret (H)	318, 375
Halleland, Terje (FrP)	332, 340
Haltbrekken, Lars (SV)	305, 331, 357, 398, 409
Hansson, Rasmus (MDG)	321, 381, 422
Helleland, Trond (H)	442
Hjemdal, Silje (FrP)	342, 379, 410, 421
Hoksrud, Bård (FrP)	329, 347, 367, 403, 440
Hussein, Marian (SV)	356, 448
Iversen, Geir Adelsten (Sp)	406
Johnsen, Tor André (FrP)	368
Jønnes, Kari-Anne (H)	315, 345
Jørgensen, Geir (R)	404
Kaski, Kari Elisabeth (SV)	366, 382, 429
Kjerstad, Birgit Oline (SV)	317
Klinge, Jenny (Sp)	397
Kristjánsson, Mímir (R)	307, 312, 396, 447
Larsen, Erlend (H)	394, 436
Lie, Kathy (SV)	405
Limi, Hans Andreas (FrP)	325
Linnestad, Anne Kristine (H)	319
Listhaug, Sylvi (FrP)	349, 430
Lund, Tobias Drevland (R)	333, 390, 393
Lønseth, Mari Holm (H)	302, 424
Marhaug, Sofie (R)	380, 432, 434
Melby, Guri (V)	314, 355, 418

Molberg, Anna (H)	401, 438, 444
Nilsen, Marius Arion (FrP)	341, 343, 372, 416
Njåstad, Helge André (FrP)	334, 339, 359, 395, 423, 426
Raja, Abid (V)	360, 435, 445
Rotevatn, Sveinung (V)	313, 316
Sanner, Jan Tore (H)	369
Steffensen, Roy (FrP)	308, 310, 373, 433
Stensland, Sveinung (H)	327, 427
Stokkebø, Aleksander (H)	378, 392, 399
Sve, Frank Edvard (FrP)	370, 371, 449, 450
Sølberg, Signe Bakke (MDG)	431, 437
Søreide, Ine Eriksen (H)	441
Thorheim, Bård Ludvig (H)	335, 386
Thorsvik, Ingvild Wetrhus (V)	361, 411
Tybring-Gjedde, Mathilde (H)	330, 446
Tybring-Gjedde, Christian (FrP)	350
Ulstein, Dag-Inge (KrF)	377
Westgaard-Halle, Lene (H)	358
Wiborg, Erlend (FrP)	323, 383, 384, 425
Wold, Grete (SV)	309, 351, 407
Øvstegård, Freddy André (SV)	363, 364, 391, 439

STORTINGET

Dokument 15:3

(2023–2024)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 301

Innlevert 1. november 2023 av stortingsrepresentant Une Bastholm

Besvart 9. november 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Flere smertepasienter som erfarer god smertelindring av medisinsk cannabis opplever i dag store utfordringer med å få tilgang til medisin på grunn av manglende produkter i Norge og få leger med forskrivningsrett. Noen bruker mye tid og penger på å reise til utlandet for å hente medisin. Andre ser ikke noe annet valg enn å bruke opioider med store bivirkninger.

Hva vil regjeringen gjøre for å hjelpe pasienter som opplever lindring fra medisinsk cannabis, og vil statsråden gi flere leger tilgang til å skrive ut dette på resept?

Svar:

En liten gruppe pasienter kan ha nytte av lindrende behandling med medisinsk cannabis. Det er ikke laget noen utfyllende liste over hvilke pasienter som er aktuelle for slik behandling. Hovedregelen er at legen har konkludert med at pasienten kan ha nytte av behandling med medisinsk cannabis, og at annen behandling ikke har gitt tilstrekkelig effekt/lindring eller har gitt bivirkninger.

Det er liten tradisjon for å bruke cannabis i medisinsk behandling i Norge. Dette, sammen med begrenset dokumentasjon av effekt og at cannabis i utgangspunktet er et forbudt narkotikum, kan bidra til at mange leger er tilbakeholdne med å ta i bruk denne behandlingen.

Alle leger med rett til å rekvirere legemidler i gruppe A kan rekvirere cannabisholdige legemidler med markedsføringstillatelse i Norge og søke om godkjenning for legemidler uten markedsføringstillatelse i Norge med

THC-innhold inntil 1 %. Spesialister på sykehus med rett til å rekvirere legemidler i gruppe A kan i tillegg rekvirere cannabisholdige legemidler uten markedsføringstillatelse i Norge som inneholder mer enn 1 % THC.

Det er to cannabisholdige legemidler med markedsføringstillatelse i EU og Norge, Sativex og Epidyolex. Sativex har godkjent bruksområde for spasmer ved MS og Epidyolex ved noen former for epilepsi hos barn. Det er også tilgjengelig cannabisholdige legemidler som har markedsføringstillatelse i andre land, men ikke i Norge, og cannabisprodukter som ikke har markedsføringstillatelse i noe land, men som brukes i medisinsk behandling.

Bruk av Sativex og Epidyolex i tråd med godkjent bruksområde dekkes over ordningen med H-resept. Ordningen forutsetter resept fra sykehuslege eller avtalespesialist.

Bruk av Sativex og Epidyolex utenfor godkjent bruksområde og bruk av cannabislegemidler uten markedsføringstillatelse, regnes som utprøvende behandling. Dersom helseforetaket/ sykehuset tilbyr slik utprøvende behandling, skal helseforetaket dekke utgiftene ved den

utprøvende behandlingen. Dette følger av Helsedirektoratets «Veileder for utprøvende behandling».

Behandling med cannabislegemidler utenfor godkjent indikasjon, eller cannabislegemidler uten markedsføringstillatelse i Norge, er som angitt å anse som utprøvende behandling, da det ikke foreligger tilstrekkelig dokumentasjon av effekt og sikkerhet til at behandlingen kan inngå i det ordinære behandlingstilbudet.

Pasienter har ikke en lovmessig rett på utprøvende behandling, og det er derfor opp til den offentlige spesialisthelsetjenesten hva slags utprøvende behandling de vil tilby. I den grad den offentlige spesialisthelsetjenesten velger å tilby utprøvende behandling, har de som angitt også ansvar for å finansiere den. Pasienter skal derfor ikke betale for slik utprøvende behandling som tilbys av den offentlige spesialisthelsetjenesten.

Pasienter som ikke har fått tilbud om utprøvende behandling i den offentlige spesialisthelsetjenesten, men velger å sette i gang slik behandling selv (får forskrevet CBD av en lege utenfor den offentlige spesialisthelsetjenesten) – må dekke behandlingen selv.

Regjeringen ønsker ikke å legge ytterligere til rette for bruk av medisinsk cannabis utenfor spesialisthelsetjenesten. Prosessene og regelverket for medisinsk cannabis er i samsvar med gjeldende politikk på området.

SPØRSMÅL NR. 302

Innlevert 1. november 2023 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth

Besvart 13. november 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

I 2022 var andelen av sosialhjelpsmottakere som var innvandrere omtrent 49 prosent, og det ble totalt utbetalt 7419 millioner kroner i sosialhjelp i 2022.

Hvor stor andel av de totale utbetalingene av sosialhjelp fikk innvandrere?

BEGRUNNELSE:

Spørsmålet ble også stilt i forbindelse med statsbudsjettet 2024 (spørsmål nummer 752 fra Høyre) men ble ikke besvart med begrunnelsen at statistikken ikke forelå innenfor tidsrammen for budsjettspørsmål.

Svar:

Tallstørrelsene som representanten Holm Lønseth refererer til i spørsmålet framkommer av statistikk som publiseres på ssb.no. SSB publiserer imidlertid ikke statistikk som fordeler totalt utbetalt beløp til økonomisk sosialhjelp på innvandrere og ikke-innvandrere.

For å kunne besvare spørsmålet innen fristen, har departementet henvendt seg til Arbeids- og velferdsdirektoratet. Direktoratet har hentet ut tall for mottakere av økonomisk sosialhjelp som er født i utlandet. Tallene fra direktoratet viser at i underkant av 52 pst. av de som mottok økonomisk sosialhjelp en eller flere ganger i løpet av 2022 var født i utlandet. Dette er en svakt høyere andel enn andelen som er innvandrere i SSBs statistikk, og henger sammen med SSBs definisjon av innvandrere avviker noe fra den definisjonen som direktoratet har mulighet for å legge til grunn. Tallene fra direktoratet viser at mot-

takere født i utlandet til sammen mottok om lag 66 pst. av de totale utbetalingene til økonomisk sosialhjelp i 2022.

En overrepresentasjon av innvandrere blant mottakerne av økonomisk sosialhjelp må blant annet ses i sammenheng med at denne gruppen i mindre grad enn norskfødte har opptjent rettigheter i folketrygden, herunder til de helserelaterte ytelsene. Det henger sammen med at det er et krav om medlemskap i fem år før man får rett på en rekke av ytelsene i folketrygden.

SPØRSMÅL NR. 303**Innlevert 2. november 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås****Besvart 7. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hvilke initiativ vil statsråden ta for å få på plass veipricing til erstatning for dagens bompenger og andre driftsrelaterte bilavgifter?

BEGRUNNELSE:

Skatteetaten og Statens vegvesen gjennomførte i 2022 en konseptvalgutredning for fremtidig system for fastsettelse og innkreving av veibruksavgift og bompenger. Utredningen ble gjort på oppdrag fra Finansdepartementet. Bakgrunnen for utredningen var behovet for å endre dagens system for veibruksavgift og bompenger med et mer bærekraftig og treffsikkert system for pricing av bruk av vei.

Utvalget foreslo distansebaserte avgifter som et tillegg til dagens bompengesystem og avgiftsstruktur. Dermed er det fortsatt uklart hvordan (man skal svare ut den mest sentrale problemstillingen, som handler om hvordan) dagens system kan erstattes med et mer fremtidsrettet system. Det er grunn til å minne om hva som var Stortingets utgangspunkt jf. vedtak nr. 424 av 05.03.2019 der det heter at:

«Stortinget ber regjeringen inkludere utredning av ny teknologi som kan erstatte dagens bompengordning, som en del av gjennomgangen av dagens avgiftssystem for bil.»

Stortingets intensjon om å få på plass et kunnskapsgrunnlag for veipricing som erstatning til dagens struktur, er ikke fulgt opp verken av den forrige regjeringen eller dagens regjering. For at brukerbetaling skal kunne opprettholdes som del av finansieringsgrunnlaget, er det viktig at ordningen ikke oppleves urimelig eller svært urettferdig. I enkelte områder ser man at det er tendenser til fortetting av bomstasjoner med høye priser, noe som kan være til ekstra stor belastning for enkelte.

En sterkere vektlegging av utslipp i engangsavgiften har sammen med nullmoms for elbiler gjort at klimautslipp fra nye biler i Norge har gått mye ned. Dette er en riktig og ønsket utvikling. Avgiftssystemet bør være innrettet slik at det stimulerer til miljøvennlige valg. Bilavgiftssystemet bør innrettes slik at det aktivt stimulerer til kjøp og bruk av mer klimavennlige biler. Samtidig er avgiftssystemet for bil fortsatt i stor grad knyttet til kjøp og eie og i for liten grad knyttet til faktisk bruk og belastning. Veipricing kan være en mer intelligent og treffsikker avgift enn det dagens bilavgifter og bompenger er.

Svar:

Som det fremgår av Prop. 1 S (2023-2024) for Samferdselsdepartementet, side 102 har det på oppdrag fra Finansdepartementet og Samferdselsdepartementet vært gjennomført en konseptvalgutredning (KVU) av et nytt system for fastsettelse og innkreving av veibruksavgift og bompenger. Utredningen var ferdig i juni 2023 og er deretter kvalitetssikret (KS1) i henhold til statens prosjektmodell.

Konsekvensene av å innføre dynamisk veipricing til erstatning for både dagens bompengesystem og veibruksavgift på drivstoff er vurdert i dette arbeidet. Det er beregnet at et slikt system vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt, gitt at det erstatter både dagens veibruksavgift på drivstoff og dagens bompengesystem. Verken i konseptvalgutredningen eller i den etterfølgende kvalitetssikringen anbefales det imidlertid å innføre et slikt system nå, blant annet fordi den regulatoriske, teknologiske og personvernmessige risikoen vurderes å være høy. Det er ikke fattet noen beslutning om hvordan KVU og KS 1 eventuelt skal følges opp.

En eventuell videreutvikling av bompengefinansieringen vil det være naturlig at omtales i ny nasjonal transportplan som skal legges fram til våren.

SPØRSMÅL NR. 304**Innlevert 2. november 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås****Besvart 7. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Der er uttrykt stor bekymring rundt anbudet for FOT-rutene i Finnmark. Det handler om regularitet og mangel på tilbud i helgene.

Kan ministeren redegjøre hva som ligger i anbudet, mener ministeren dette vil bli et godt nok tilbud, er innspill fra lokalt hensyntatt og hvordan er mulighetene for å se på dette på nytt?

BEGRUNNELSE:

Etter flere oppslag i media i Finnmark håper jeg ministeren kan berolige vår befolkning i nord. Flyet er det eneste kollektivtilbudet vi har i enkelte deler av landet og svært viktig infrastruktur i denne delen av landet. De nye rutene vil påvirke flere kystkommuner mellom Hammerfest og Kirkenes i Finnmark negativt, med færre avganger, fly som ikke korresponderer med bussruter og ingen flyforbindelser på lørdager. Det innebærer bl.a. at etter kl. 17:00 på fredag er det ikke mulig å komme seg fra Oslo til kyst-Finnmark før søndag kveld. I tillegg er eneste mulighet å komme seg sørover på hverdager tidlig om morgenen.

Svar:

Regjeringen har sørget for å halvere maksimaltakstene på FOT-rutene fra 1. april 2024 og 1. august 2024 for helikopterruten Værøy–Bodø. Gjennom å gjøre flybillettene på FOT-rutene billigere, binder vi landet sammen og sikrer flere innbyggere like muligheter. I tillegg har vi økt kapasiteten der etterspørselseffekten av lavere priser forventes å være størst og to nye ruter tas inn i FOT-ordningen; Kirkenes–Tromsø og Stord–Oslo. Lavere billettpriser og økt mobilitet er positivt for både folk og næringsliv i Finnmark.

I forkant av utlysningene med avtaleoppstart i 2024 er det gjennomført to høringer. Først en høring parallelt med utredningsarbeidet, og deretter en høring av selve utredningen, som Oslo Economics m.fl. har utarbeidet på oppdrag for Samferdselsdepartementet. Fylkeskommuner, kommuner, offentlige og private virksomheter, næringskommenslutninger og andre interessenter har kommet med sine innspill. Endringene i FOT-kravene i Finnmark er i stor grad basert på tilrådninger i utredningen, endringer som også Troms og Finnmark fylkeskommune har stilt seg positive til.

Endringen av rutestrukturen i Finnmark innebærer at enkelte forbindelseskrav erstattes med krav til korrespondanser. Dette skal bidra til økt kapasitetsutnyttelse og et forbedret rutetilbud samlet sett. Målet er blant annet å tilrettelegge bedre for reiser fra Øst-Finnmark til Tromsø, og med mulighet for videre forbindelser til Oslo på morgenen. Som en viktig komponent i den nye strukturen har vi også tatt flyruten Kirkenes–Tromsø inn i FOT-ordningen. FOT-rutekravene for de enkelte ruteområdene fremgår av konkurransegrunnlagene som er publisert på Samferdselsdepartementets nettsider.

Samtidig vil jeg påpeke at Finnmark er det klart mest komplekse ruteområdet i FOT-ordningen gjennom sitt omfattende nettverk av lufthavner og mye deling av flykapasitet. Dette gjør det vanskeligere å finne løsninger som ivaretar alles ønsker og behov, samt å forutse konsekvenser selv ved mindre endringer. Det er også verdt å merke seg at Finnmark er regionen med det høyeste kravet til setekapasitet sett opp mot trafikknivået.

Vi har allerede tildelt kontrakter på rutene med to eller flere tilbydere, men for rutene med bare én tilbyder, som blant annet inkluderer nesten alle rutene i Finnmark og Nord-Troms, har forhandlingene tatt mer tid. Dette har gjort det nødvendig for Widerøe å legge ut et foreløpig ruteprogram for å sikre sin tilgang til viktige tidsluker, ofte kalt «slots», på de større lufthavnene selv om kontrakt ikke er tildelt. Det er dette som skapt den uroen representanten viser til.

For øvrig skal operatørene som får tildelt kontrakt på FOT-rutene innhente synspunkter fra aktuelle fylkeskommuner, kommuner og lufthavnoperatør før fastsettelsen av første ruteprogram og ved større endringer i kontraktperioden. Jeg forventer derfor at operatørene i etterkant av kontraktstildeling gjennomfører en reell og løsningsorientert dialog for å legge til rette for et best mulig rutetilbud for de reisende. Jeg vil også fortløpende følge med på hvordan ruteomleggingen i Finnmark og øvrige tiltak, som lavere billettpriser, påvirker rutetilbudet.

SPØRSMÅL NR. 305**Innlevert 2. november 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 7. november 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Statsråd Bjelland Eriksen sa på Zerokonferansen at regjeringens politikk for leting etter fossil energi er at det i all hovedsak skal letes nær eksisterende infrastruktur.

Hva er regjeringens definisjon av «nær eksisterende infrastruktur»?

Svar:

For at oljeselskaper skal drive leting, utbygging og drift i et område på norsk kontinentalsokkel må området være åpnet og tilgjengelig for petroleumsvirksomhet. Med unntak av det sørøstlige området i Barentshavet har alle tilgjengelige letearealer i Norge vært åpne for leting i minst 29 år. Områdene i Nordsjøen har vært tilgjengelig lengst – snart 60 år. Areal i Norskehavet og Barentshavet ble åpnet for petroleumsvirksomhet i 1980. Største delen

av de åpnete, tilgjengelig delene av kontinentalsokkelen har således vært tilgjengelig for utforskning i tiår og er omfattet av konsesjonsrunden «Tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO)».

TFO-konsesjonsrundene, som ble innført i 2003, skjer årlig i de best kjente leteområdene på kontinentalsokkelen («modne» områder). Disse konsesjonsrundene omfatter areal som tilfredsstiller konkrete petroleumsfaglige kriterier. Ett av disse kriteriene er at areal er infrastrukturturnært. Dette omfatter både eksisterende og planlagt infrastruktur. Infrastruktur inkluderer blant annet rør, feltinnretninger og andre anlegg.

Konsesjonssystemet innenfor petroleumssektoren ligger fast. Regjeringen vil fortsatt tildele nye utvinningstillatelser for olje og gass, hovedsakelig gjennom årlige TFO-runder og gi næringen forutsigbar tilgang på leteareal.

SPØRSMÅL NR. 306**Innlevert 2. november 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 10. november 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

I Hurdalsplattformen skriver regjeringen, på side 71, at: "Familiar med barn som har særskilte behov, skal få bedre støtte. Regjeringa vil gjennomgå og bedre ordningar for familiar med særskilte behov."

Hva er status på arbeidet med å bedre ordningene for familiene med særskilte behov, og hvilke planer har regjeringen for å sikre bedre støtte og tilrettelegging fremover?

Svar:

Det er eg som barne- og familieminister som har ansvar for å koordinere oppfølginga av punktet i Hurdalsplattforma. Fleire departement er involverte og har bidrege til å svare på spørsmålet.

Vi veit at familiar med særskilte behov står i svært krevjande situasjonar over tid, og at det kan gå ut over eiga helse og livskvalitet. Vi veit at for mange opplever å ikkje få hjelp når dei treng det og at hjelpa for ofte ikkje er god nok. Det er naudsynt å ha tilstrekkeleg kompetanse slik at behova blir fanga opp og følgde opp så snart som råd. Det er også viktig å hjelpe dei som hjelper.

Under er ei oversikt over pågåande og planlagde tiltak, men eg vil presisere at det i tillegg vil skje eit samarbeid mellom departement om også andre forbetringar for familiar med særskilte behov.

Koordinering av tenester

Frå 1. august 2022 vart det innført ein lovfesta rett til barnekoordinator. Samtidig vart det lovfesta ei plikt for kommunane til å tilby barnekoordinator til familiar/barn som oppfyller vilkåra for rett til barnekoordinator.

Frå same tidspunkt vart det innført harmoniserte og styrkte reglar om samordning og samarbeid mellom velferdstenestene. Felles forskrift om individuell plan tredde også i kraft 1. august 2022. Det går føre ei evaluering om korleis dei nye avgjerda om samarbeid, samordning og barnekoordinator skal setjast i verk i praksis. Direktoratata for velferdstenestene har utarbeida ei felles rettleiing for samarbeid mellom skule, helse, tannhelse, barnevern, NAV, familievernkontora og krisesentera. Formålet med rettleiaren er å forklare dei nye føresegna i velferdstenestelovgivinga nærare, tydeleggjere ansvar og myndigheit, og gi rettleiing om korleis pliktene kan ivaretakast.

Arbeid for pårørande

Det er stort behov for ei tydelegare og meir føreseieleg støtte til pårørande som har omfattande omsorgsoppgåver. Helse- og omsorgsdepartementet arbeider difor med Helsedirektoratet for å utvikle verktøyet pårørandeavtale som skal leggje til rette for gode rutinar for samarbeidet mellom pårørande og den kommunale helse- og omsorgstenesta.

Regjeringa har foreslått i Prop. 1 S (2023–2024) for Helse- og omsorgsdepartementet å vidareføre tilskotordninga «Helhetlig støtte til pårørande med krevende omsorgsoppgaver.» Målet med ordninga er å bidra til at kommunane utviklar modellar for å betre situasjonen til pårørande og synleggjere, anerkjenne og støtte pårørande med krevjande omsorgsoppgåver.

Psykisk helse og rus

Før sommaren la regjeringa fram ein ny opptrappingsplan for psykisk helse. Der seier vi m.a. at regjeringa vil vurdere tiltak for foreldrestøtte under og etter svangerskap. God ivaretaking av både komande og nybakte foreldre og barnet deira er viktig for å leggje til rette for ein best mogeleg start på livet for alle barn. God foreldrestøtte er også viktig for å førebyggje psykiske plagar og lidingar hos foreldra.

Ei sentral satsing i opptrappingsplanen er å leggje til rette for å styrkje lågterskeltilbod innan psykisk helse og rus i kommunane. For å kome i gong med dette har regjeringa foreslått at 150 mill. kroner av auken i rammetilskottet til kommunane er grunnlagt med innsats på psykisk helse og rus. Lågterskeltilbod kan mellom anna gi støtte til foreldre og familiar.

Helsedirektoratet samarbeider med representantar frå brukar- og pårørandeorganisasjonar, erfaringskonsulentar og tenestene om å utvikle nasjonale faglege råd for brukarmedverking i rus- og psykisk helsefeltet.

Skole og barnehage

Regjeringa har lagt fram ein ambisiøs barnehagestrategi for å styrkje kvaliteten i tilbodet i barnehagen. Vidare har regjeringa blant anna styrka tilbodet om vidareutdanning i spesialpedagogikk og bygd opp kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderande praksis. Kompetanseløftet skal styrkje evna kommunane har til å gi eit godt, tilrettelagt og inkluderande pedago-

gisk tilbod til alle barn og elevar. Det er særleg retta mot PP-tenesta, men òg lærarar og andre tenester i og rundt barna og elevane. Kompetanseløftet er framleis under oppbygging og skal bli eit varig system frå 2025.

Samtidig som vi byggjer opp kompetanseløftet for å betre kompetansen i kommunar og fylkeskommunar, gjennomfører vi endringar i Statped, som skal styrkje tenestene for barn og elevar med omfattande, varige og særleg komplekse behov for tilrettelegging.

I den nye opplæringslova, som trer i kraft frå august 2024, blir det mellom anna tydelegare kva for kompetanse som skal nyttast inn i arbeidet med elevar som treng særskilt tilrettelegging, og den førebyggjande rolla til PP-tenesta blir tydeleggjort.

Regjeringa vil vidare styrkje laget rundt barn og unge, slik at barn, unge og familiane deira opplever å få heilska-plege tilbod og tilgang på ulik fagkompetanse både i barnehagar og skolar og i tenestene rundt. Det er sett i gang eit innspelsarbeid på dette.

Livshending «alvorlege sjuke barn»

Barn og unge med samansette behov og foreldre deira synest at det er vanskeleg å få riktig hjelp og tilstrekkeleg informasjon til rett tid. Innanfor rammene av digitaliseringsprosjektet «Alvorlege sjuke barn», samarbeider Helsedirektoratet med Direktoratet for e-helse, KS, Statped, NAV, Utdanningsdirektoratet og Flekkefjord kommune om prosjektet «Enklare tilgang til informasjon». Prosjektet er i gang med å klargjere tekniske løysningar og arbeidsprosessar som formidlar oppdatert og relevant informasjon på tvers av ulike offentlege kjelder, om tenestetilbodet, rettar og korleis man kan få tenesta.

Personar med funksjonsnedsetjing

Meld. st. 8 (2022 – 2023), Menneskerettar for personar med utviklingshemming — Det handlar om å bli høyrte og sett vart lagt fram i november 2022. I stortingsmeldinga utgreier m.a. regjeringa for det menneskerettslege grunnlaget for politikken for personar med utviklingshemming. Likestillings- og mangfaldsutvalet si utgreiing NOU 2023: 13 På Høy tid – Realisering av funksjonshindredes rettigheter vart overlevert til Kultur- og likestillingsministeren 2. mai 2023. Utvalet har utarbeida ein rekke tilrådingar og forslag til tiltak som vil fremje likestilling, hindre diskriminering, og bidra til at også personar med funksjonsnedsetjing blir ivare tatt. Utgreiinga er no på offentlig høyring med frist 01.12.23. Vidare sette regjeringa ned eit ekspertutval som skal utgreie korleis CRPD skal innlemmast i norsk lov. Utvalet skal levere sin utgreiing innan utgangen av 2023. Frå 1. januar 2024 blir også følgjekort digitale. Ein digitalisering vil gjere det enklare å administrere og ha oversikt over følgjekorta.

SPØRSMÅL NR. 307**Innlevert 2. november 2023 av stortingsrepresentant Mimir Kristjánsson****Besvart 10. november 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hva foretar statsråden seg konkret for å beskytte den jødiske minoriteten i lys av de mange bekymringsmeldingene om økt hets mot jøder i Norge?

BEGRUNNELSE:

Krigen i Midtøsten har dessverre ført til en oppblomstring av trusler og hets mot den jødiske minoriteten.

Nylig så Det Mosaiske Trossamfund seg nødt til å sende ut en bekymringsmelding om "økende uttrykk for jødehat i Norge". De skriver at "flere av våre medlemmer har de siste dagene opplevd truende hendelser mot sine hjem, fordi de er jødiske". En familie har blant annet opplevd å få sin mezuzza revet ned (et utvendig symbol på et jødisk hjem). En gutt har også opplevd å bli truet i skolegården med at huset hans skal bli bombet.

I sin ferske trusselvurdering forteller også PST at trusselen mot jødiske mål i Norge er skjerpert. Til Aftenposten forteller en småbarnsmor at hun og familien ble vekket av truende rop og banking på døra. Bare den siste uka har fem fysiske hendelser mot jøder blitt anmeldt til politiet, forteller styreleder i Det Mosaiske Trossamfund Ronen Bahar. Han forteller at flere jøder nå vurderer å flytte fra Norge fordi de er redde.

Lignende historier hører vi fra en rekke land i Europa. Det er hjerteskjærende. Den jødiske minoriteten er blant våre minste og mest sårbare, og har opplevd grufulle overgrep i Norge, ikke minst under okkupasjonen. Uansett hva man mener om krigføringen i Midtøsten finnes det ingen unnskyldninger og antisemittisme.

Hva foretar regjeringen seg nå konkret for å få jøder til å føle seg trygge i Norge. Ber om svar som omfatter både politiinnsats og annen innsats. Ber også regjeringen vurdere om den bør gå offentlig ut med støtte til de norske jødene i det som nå er blitt en veldig vanskelig situasjon for dem.

Svar:

PST har i sin nyeste trusselvurdering opplyst at trusselbildet i Norge vurderes som ikke vesentlig endret som følge av konflikten i Israel/Gaza. Jeg tar likevel på største alvor at det den siste tiden har vært negative utviklingstrekk som knyttes til økt spenning mellom ulike grupperinger i forbindelse med krigen mellom Israel og Hamas. Trusselvurderingen fra PST er viktig for personer og virksom-

heter som trenger innspill til eget sikkerhetsarbeid, men som ikke har tilgang til graderte vurderinger. Videre er trusselvurderingen viktig for å gi politiet beslutningsstøtte i deres arbeid med sikkerhets- og beskyttelsestiltak. Som justis- og beredskapsminister kan jeg ikke kommentere politiets sikrings- og beskyttelsestiltak, men jeg er kjent med at politiet har oppdatert sine vurderinger etter mottak av PSTs siste trusselvurdering. Politiet prioriterer trygghetsskapende arbeid. Beskyttelse av utsatte objekt og å forebygge eller stanse ulovlige handlinger mot disse er høyt prioritert. Politiet i Oslo har god kontakt med Det Mosaiske Trossamfund, med felles mål om å få til trygge rammer for både medlemmer, objekter og aktiviteter. Politiet har også økt oppmerksomhet rundt demonstrasjoner og arrangement, og har tett dialog med arrangører for å sikre trygg gjennomføring.

Både i Norden og Europa er vi opptatt av å motarbeide polarisering som følge av krigen, og regjeringen har arrangert dialogmøte med tros- og livssynssamfunn i lys av konflikten i Midtøsten. Politiet også jobber forebyggende og tett følger opp straffbare handlinger motivert av hat eller negative holdninger rettet mot personer eller grupper.

SPØRSMÅL NR. 308**Innlevert 2. november 2023 av stortingsrepresentant Roy Steffensen****Besvart 10. november 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Har det blitt mindre penger til politiet på Romerike på grunn av åpning av polititjenestested på Sørumsand, eller er det kommet øremerkede bevilgninger i tillegg for å åpne det?

BEGRUNNELSE:

Politisjefen på Romerike, Terje Didriksen, sier til Romerikes blad 31. oktober at han er bekymret for at politiet vil miste oversikten og i ungdomsmiljøet som følge av stadig strammere politibudsjetter.

Det var 24 politibetjenter ansatt som skulle forebygge kriminalitet i ungdomsmiljøet, og nå er det kun 13 igjen.

Romerike har de senere årene hatt en rekke alvorlige hendelser i ungdomsmiljøet fra ran og masseslagsmål, til trusler, kidnapping og vold.

Både Eidsvoll, Ullensaker og Lillestrøm har nå en betydelig nedgang i antall politibetjenter som jobber dedikert for å forebygge dette. Dette skjer parallelt med et stadig mer krevende ungdomsmiljø, hvor utøverne blir stadig yngre. Samtidig som dette skjer og budsjettene blir strammere, åpnes det flere nye polititjenestesteder.

Svar:

De nye tjenestestedene er foreslått finansiert gjennom egne budsjettmidler. I budsjettforslaget for 2024 er det foreslått 35,5 mill. kroner til de ti nye tjenestestedene som skal opprettes i 2024 (inkludert Sørumsand), med en helårseffekt på 63 mill. kroner fra 2025. Dette inkluderer midler til bemanning som er den klart største utgiftsposten knyttet til de nye tjenestestedene.

SPØRSMÅL NR. 309**Innlevert 2. november 2023 av stortingsrepresentant Grete Wold****Besvart 13. november 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at Helse Sør-Øst etterlever kravet som er gitt i oppdragsdokumentet om prioritering og styrking av ideelle aktører?

BEGRUNNELSE:

HSØ RHF har annonsert en veiledende kunngjøring om anskaffelse av behandlingstilbud innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB). Anskaffelsen forventes kunngjort i november 2023.

Det er til nå i kunngjøringen ikke omtalt prioritering og styrking av ideelle aktører. Kunngjøringen kan forstås som planlegging av en åpen konkurranse for både ideelle og kommersielle leverandører.

Velferdstjenesteutvalget dokumenterte at åpen konkurranse har medført stor reduksjon av ideelle aktører sin andel av driftsinntektene for private leverandører av spesialisthelsetjenester de siste årene. Kommerielle aktører sin del har økt tilsvarende og utenlandske konsern har mer enn doblet sin del fra 11 til 25 % (NOU 2020:13, s. 318).

En eventuell åpen konkurranse vil kunne medføre en ytterligere kommersialisering av helse- og velferdstjenester, og tilsvarende reduksjon av ideelle aktører.

En åpen konkurranse vil medføre en endret praksis for HSØ, men mer alvorlig en endret struktur i velferdstjenestene våre. Det vil være en alvorlig neglisjering av styringssignalene som HSØ RHF har mottatt i foretaksmøter.

Svar:

I Hurdalsplattformen har regjeringen uttrykt at den vil støtte opp om ideell sektor og ideelle tilbydere i helse- og omsorgssektoren. I forbindelse med den konkrete anskaffelsen innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB), har jeg innhentet uttalelse fra Helse Sør-Øst RHF som oppgir følgende:

Private leverandører, inkludert private ideelle, er en viktig del av og et viktig supplement til den offentlige helsetjenesten. Helse Sør-Øst RHF har i dag avtale med 23 private ideelle leverandører innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB).

På bakgrunn av krav stilt i foretaksmøtet den 15. januar 2019 om å øke bruk av private ideelle leverandører, vedtok styret i Helse Sør-Øst RHF en strategi og plan for dette, jfr. styresak 066-2019.

I styresak 066-2019 er det pekt på at prioritering av private ideelle leverandører er mest aktuelt innen fagområdene TSB og psykisk helsevern. På bakgrunn av den uklare rettstilstanden og ulik markedsituasjon innen de enkelte tjenestoområdene ba styret om at håndteringen

av private ideelle leverandører skulle vurderes konkret i den enkelte anskaffelse.

Tidligere usikkerhet om adgangen til å reservere kontrakter om helse- og sosialtjenester for ideelle leverandører er nå avklart. EFTA-domstolen har kommet med en uttalelse om at kommersielle aktører på visse lovlige vilkår kan utestenges fra en konkurranse.

Innen de ulike tjenestoområdene har Helse Sør-Øst RHF tidligere gjennomført anskaffelser som er reservert for ideelle aktører, men det er også gjennomført anskaffelser som er åpne for både ideelle og kommersielle. Som beskrevet over, baseres disse beslutningene på konkrete vurderinger ved hver enkelt anskaffelse.

På bakgrunn av krav fra foretaksmøtet og i tråd med føringene fra styret, foretar Helse Sør-Øst RHF en konkret vurdering av om private ideelle leverandører skal prioriteres i forbindelse med den kommende anskaffelsen innen TSB.

En ny anskaffelse innen TSB har planlagt avtaleoppstart 01.01.2025. For å sikre likebehandling av alle potensielle leverandører publiseres lik informasjon på Doffin.no.

SPØRSMÅL NR. 310

Innlevert 2. november 2023 av stortingsrepresentant Roy Steffensen

Besvart 9. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Vurderer regjeringen innføring av såkalt "vinterførerkort" for utenlandske tungbilsjåførere, og hva er i så fall status og fremdrift på dette arbeidet?

Svar:

For å ivareta sikkerhet og fremkommelighet på norske vinterveger er det viktig med kompetente sjåførere som kan håndtere utfordrende vegforhold, tilpasse kjøringen, ha kjøretøy som er skodd for slikt føre, og om nødvendig sette på kjetting i tide.

Transportbransjen er utpreget internasjonal og med harmoniserte regler, herunder med gjensidig anerkjennelse av førerkort og yrkessjåførkompetanse over landegrensene, særlig innen EØS.

Vi må derfor anerkjenne førerrettigheter som en førerkortinnehaver har ervervet i det landet hvor ved-

kommende tok førerkort. Innen EØS må vi anerkjenne førerkort utstedt i tråd med felleseuropeiske minstekrav.

For tungbilsjåførere stilles det ytterligere krav, men også disse er harmonisert i EØS. Norge er forpliktet til å anerkjenne yrkessjåførkompetanse utstedt i andre land i tråd med yrkessjåførdirektivet. Vi har ikke handlingsrom til å ensidig etablere tilleggskrav for vinterkjøring i Norge.

For yrkessjåførere som tar grunnutdanning eller tilleggsutdanning i Norge har vi egne opplæringsmoduler som ivaretar forhold på norske veier, eksempelvis opplæring knyttet til veggrep, dekk og kjetting. Dette for å ivareta trafikksikkerheten som følge av særlige utfordringer på det norske vegnettet vinterstid.

Av hensyn til de særlige utfordringene med å kjøre tungbil på vinterføre har Norge jobbet aktivt opp mot EU for å styrke kravene til vinterkjøringskompetanse for tungbilsjåførere. Norske myndigheter var aktiv bidragsyter til at kravene til kunnskap om blant annet kjøring under ekstreme værforhold ble skjerpet ved endringer i yrkess-

jåførdirektivet fra 2020. Vi tror dette bidrar til bedre trygghet og fremkommelighet på norske vinterveier.

SPØRSMÅL NR. 311

Innlevert 2. november 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 8. november 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

I lys av Høgsteretts dom i den så kalla ACER-saka, vil finansministeren og partiet hans endre retorikken sin knytt til EUs tredje energimarknadspakke og ACER, og korleis påverkar dommen synet til finansministeren på Ren energimarknadspakken, også kalla fjerde energimarknadspakke?

GRUNNGJEVING:

Tysdag 31. oktober kom Høgsteretts dom i ACER-saka. Dommen kunne ikkje vore klarare. Stortinget var godt innanfor Grunnlova då Noreg slutta seg til EUs tredje energimarknadspakke og energibyrådet ACER. Høgsterett konkluderer tydeleg med at overføringa av styresmakt er "lite inngripande" og stadfestar at dei "ikkje er i tvil om at styresmaktsoverføringa berre er lite inngripande." Høgsterett konkluderer vidare med at Stortinget ikkje har noka plikt til å vurdera ei ny sak om overføring av styres-

makt i samanheng med kva styresmakt som er overført vidare.

Finansministeren har tidlegare sagt: «Senterpartiet vil ta tilbake nasjonal kontroll over norsk energipolitikk» og «Avgjerder av stor betydning for norsk energipolitikk skal fattast i Noreg. Derfor seier Senterpartiet nei til ACER.» Høgsterettsdommen viser heilt tydeleg at desse påstandane ikkje er korrekte.

Svar:

Senterpartiet er opptekne av nasjonal kontroll og sjølvrådetrett, og standpunktet vårt mot EU-medlemskap er godt kjent. Meiniane til Senterpartiet i ACER-saka da ho vart handsama i Stortinget er godt kjende og kan lesast i Innst. 175 L (2017–2018) og Innst. 178 S (2017–2018). For ytterlegare spørsmål rundt pågåande prosessar i regjeringa knytte til energiområdet, vil ansvarleg statsråd kunne svare meir utfyllande.

SPØRSMÅL NR. 312

Innlevert 2. november 2023 av stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson

Besvart 10. november 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Vil arbeids- og inkluderingsministeren virkelig godta at den pensjonerte krigsseileren Oscar Anderson (102) blir satt på gata i Storbritannia ved nyttår?

BEGRUNNELSE:

NRK brakte i august historien om 102 år gamle Oscar Anderson, født Andersen. Anderson er dekorert med en rekke medaljer etter sin innsats etter krigen. I likhet med flere andre krigsseilere valgte han ved hjemkomsten å bosette

seg utenlands, blant annet fordi han ble dårlig behandlet av folk og myndigheter her hjemme.

Nå er Anderson så dårlig at han må på sykehjem. Utgiftene til sykehjem i England er på 100 000 kroner i måneden. Det dekkes så vidt av krigspensjonen han får fra norske myndigheter. I lengden har han ikke råd til å betale for hjelp fra den britiske eldreomsorgen, og han risikerer derfor å bli kastet ut av sykehjemmet. Sønnen har allerede søkt om å få sette opp en campingvogn der han kan bo i hagen.

Andersons kone Juna har på desperat vis forsøkt å skaffe penger til å forlenge sykehjemsoppholdet, blant annet ved å selge egne smykker. Hun har også skrevet til norske Nav, uten å få positiv respons. Derimot har familien Anderson fått hjelp av Norsk Sjømannsforbund, som har sagt seg villige til å betale utgiftene for sykehjemsoppholdet ut året. Men 1. januar 2024 er det altså slutt på hjelpen.

Viser til skriftlig spørsmål fra representanten Ole André Myhrvold (Sp) til statsrådens forgjenger Marte Mjøs-Persen (Dokument nr. 15:3173 (2022-2023)). I svaret på dette spørsmålet gir Mjøs-Persen en fin innføring i gjeldende regler for krigspensjon.

Hun vil imidlertid ikke på noen måte hjelpe Anderson med å få dekket regningene til sykehjemsopphold i England. Tvert imot viser hun til at "NAVs praksis i slike saker er fast, langvarig og konsekvent." Heller ikke Helse- og omsorgsdepartementet kan hjelpe ham. Statsråden ber videre om forståelse for at det ikke er mulig å gjøre unntak fra disse reglene. Ikke for første gang får altså en krigsseiler beskjed av norske myndigheter om å seile sin egen sjø.

Etter spørsmålsstillers oppfatning kan ikke verken norske lovgivere eller den norske regjeringen være bekjent av en så rigid holdning. Det er liten fare for utgliding her, statsråden selv opplyser at bare ti krigspensjonister er bosatt utenlands.

Spørsmålet er om statsråden vil gjøre noe for å hjelpe Oscar Anderson, eller om hun til nøds vil godta at han må flytte ut i campingvogn på nyåret på grunn av stivbeinte norske Nav-regler.

Svar:

Jeg viser innledningsvis til tidligere statsråd Marte Mjøs Persens svar på representanten Myhrvolds spørsmål til skriftlig besvarelse i samme sak.

Jeg kan ikke gå inn på enkeltsaker. Jeg vil likevel understreke at regjeringen er opptatt av at det skal være gode økonomiske ordninger for krigspensjonistene. De er omfattet av lovgivning som sikrer inntekt og gir økonomisk kompensasjon for skader på grunn av krigsinn-satsen. Pensjonen som gis, og de øvrige rettighetene man har som krigspensjonist er uavhengig av om man fortsatt

bor i Norge og om man fortsatt er omfattet av det norske trygdesystemet.

Jeg vil videre redegjøre for sakens bakgrunn og for Arbeids- og velferdsetatens rettslige handlingsrom, innfor rammene Stortinget som lovgiver og som ansvarlig for å bevilge midlene som skal til for dekke statens utgifter, har fastsatt. De to sentrale lover på krigspensjoneringsområdet er lov om krigspensjonering for militærpersoner, som omfatter militærpersoner som tjenestegjorde under andre verdenskrig, og lov om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner, som gjelder sivilpersoner som ble påført skade ved krigsulykke i Norge, på norske skip eller i fiendtlig politisk fangenskap. Begge disse lovene trådte i kraft i 1946. Stortinget har i etterkant vedtatt utvidelser av ordningene som blant annet er av særlig betydning for krigsseilerne. I 1951 ble det vedtatt en bestemmelse som gir sjøfolk rett til krigspensjon i tilfeller skaden ikke skyldes krigsulykke, men langvarige påkjenninger. Videre ble det i 1968 vedtatt regler som lempet på kravet til årsakssammenheng mellom krigsdeltakelsen og uførheten, blant annet for personer som i tidsrommet 8. april 1940 til 2. september 1945 tjenestegjorde i krigsfarvann.

Krigspensjonister, herunder krigsseilere, har ved krigsskade bl.a. krav på fri sykebehandling og sykepenger. Det er videre adgang til å få dekket utgifter til medisinske stønad for krigspensjonister enn det som følger av folketrygdens regler. Krigspensjonister kan få dekket nødvendige utgifter til medisinsk behandling pga. krigsskaden, f.eks. utgifter til legehjelp, medisiner, kur og pleie, i tilfelle på sykehus eller annen kuranstalt, tannbehandling, fysisk behandling, kiropraktorbehandling, hjemmesykepleie, kuropphold og rekonvalesensopphold, samt nødvendige utgifter til transport ifm. behandlingen.

Arbeids- og velferdsetaten dekker utgifter til medisinsk behandling på sykehjem hvis det dokumenteres hva behandlingen går ut på og hva den koster. Det er i slike tilfeller viktig at det overfor Arbeids- og velferdsetaten settes fram et krav om dekning av slike utgifter, supplert av relevante opplysninger. Det er naturlig å avvente behandling av et slikt krav.

Krigspensjonister som er medlem av folketrygden og blir varig innlagt på institusjon får redusert folketrygdpensjonen og krigspensjonen gjennom vederlagstrekk til kommunen. Norske myndigheter gjør ikke tilsvarende trekk i pensjon ved institusjonsopphold i tilfeller der krigspensjonisten ikke er omfattet av det norske trygdesystemet. Det kan imidlertid være former for egenbetaling ved institusjonsopphold i det aktuelle landet. Hvilke trygdesystemer som gjelder ved institusjonsopphold, herunder om det er regler for egenbetaling og hvordan eventuelle slike regler er utformet, varierer mellom land. De norske trygdeordningene, herunder ordninger for krigspensjonistene, er ikke innrettet slik at de skal kompensere for forskjeller mellom ulike lands trygdesystemer.

Mitt klare inntrykk er at krigspensjoneringens innretting og dimensjonering, slik det her er gjort rede for, er bredt politisk forankret.

SPØRSMÅL NR. 313

Innlevert 2. november 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn

Besvart 9. november 2023 av digitaliserings- og forvaltningsminister Karianne O. Tung

Spørsmål:

Hvorfor har regjeringen bestemt seg for å fjerne kravet om 5 prosent av tilsetninger fra denne målgruppen, og er statsråden fornøyd med resultatet og mener at det ikke er nødvendig med målsettinger i statlig virksomheter som øker kompetanse, interesse for inkludering og gir flere muligheter til å bruke ressursene sine i arbeidslivet?

BEGRUNNELSE:

Solbergregjeringen vedtok at fem prosent av alle nyansatte i staten skulle ha nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en. Fordi mange står utenfor arbeidslivet i Norge, disse menneskene utgjør en ressurs som er viktig for samfunnet. Og fordi statlige virksomheter har et særlig ansvar, i kraft av å være store arbeidsgivere med organisatoriske og økonomiske muskler som har mulighet til å tilrettelegge for at flere skal kunne delta i arbeidslivet. Evalueringen av arbeidet som ble gjort viste så sent som i 2021 at ledere i statlige virksomheter har fått god kjennskap til inkluderingsdugnaden. Virksomhetene i staten jobbet aktivt med inkludering og har satt i gang flere ulike tiltak, både for å øke kompetansen og rekruttere flere fra målgruppen. Men man er fortsatt langt fra å nå målet i mange statlige virksomheter. Denne uken kunne man i Aftenposten lese at Regjeringen Støre har fjernet kravet, og at målsetningen for inkluderende rekruttering i statlig tariffområde ikke lenger skal gjennomføres.

Svar:

Arbeid til alle i et trygt og inkluderende arbeidsliv er en av regjeringens høyeste prioriteringer. Folk med nedsatt funksjonsevne og helsemessige utfordringer skal møte et arbeidsliv som er åpent og inkluderende, og vi trenger deres kompetanse.

Regjeringen er ikke fornøyd før alle som kan og vil jobbe er i arbeid. Vi ønsker at statlige arbeidsgivere skal søke

etter kvalifiserte medarbeidere blant all den kompetanse som er tilgjengelig i samfunnet, uansett søkerens bakgrunn. Dette sikrer at vi får tak i den beste kompetansen. Målet om at fem prosent av nyansettelser i statlig tariffområde skulle ha nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en, baserte seg på en fellesføring til de statlige virksomhetene.

Fellesføringer vedtas normalt for ett år av gangen, for å gi et løft til et saksområde. Det skal være så få fellesføringer som mulig, og de vil i utgangspunktet kun videreføres i ett år eller i en begrenset periode. Dette fordi andre viktige saker også bør kunne løftes frem. Regjeringen har i år blant annet valgt å løfte frem viktigheten av å rekruttere lærlinger i staten. Regjeringen har videreført alle langsiktige virkemidler som skal bidra til økt inkludering. Dette gjelder blant annet forskriftsfestede krav om innkalling til intervju og positiv særbehandling av personer med nedsatt funksjonsevne og/eller hull i CV-en. Vi håper at mer langsiktige forpliktelser kan bidra til at flere i denne målgruppen kommer ut i arbeidslivet. Regjeringen har også lansert flere nye tiltak. For eksempel er viktigheten av inkludering tatt inn Hovedtariffavtalene og i den reforhandlede Hovedavtalen i staten. Vi har også presisert viktigheten av mangfold og inkludering i den justerte arbeidsgiverstrategien i staten. I tillegg har vi satt i gang et eget inkluderingsprosjekt for å rekruttere NAV-brukere. Videre har vi gitt arbeidsgivere muligheten til å ansette personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en med midlertidig lønnstilskudd i to år uten utlysning. Vi vurderer fortløpende andre tiltak for å øke rekrutteringen av personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en i statlig tariffområde. Jeg vil blant annet invitere aktuelle interesseorganisasjoner til et dialogmøte for å drøfte hvordan vi best kan jobbe for å rekruttere flere fra målgruppen i staten.

SPØRSMÅL NR. 314**Innlevert 2. november 2023 av stortingsrepresentant Guri Melby****Besvart 10. november 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Mener utenriksministeren det vil bli vanskelig for Norge å kun innføre deler av «Ren energipakken», uten at vårt forhold til EU forsures?

BEGRUNNELSE:

Norge er i dialog med EU om «Ren energipakken», også kalt «Fjerde energimarkedspakke». 23. oktober sa olje- og energiminister Terje Aasland: «Vi har veldig lave skuldre» på spørsmål om EU har lagt press på Norge i denne saken.

Samtidig skrev Energi og klima i 28. oktober at Norge må prioritere strengere hvilke fighter det skal ta eller krav det skal stille til EU. «Det er riktig observert at EU ser på tvers av det vi gjør. Vi kan ikke regne med en stor seier innenfor en sektor, uten at vi gir noe på en annen sektor. Det er blitt tydeligere. For å ivareta norske interesser er det lurt å rydde opp i antall konflikter eller uenigheter med EU», sa utenriksminister Espen Barth Eide.

Svar:

Norges forhold til EU er i all hovedsak preget av samarbeid og gjensidig tillit. Norge må forvalte forholdet til EU på en god måte, blant annet ved å gjennomføre våre forpliktelser etter EØS-avtalen. Det styrker vår posisjon i forhandlinger med EU på viktige felt. Regjeringen arbeider således aktivt for å redusere det såkalte «EØS-etterslepet».

Både EU og Norge har interesse i like konkurransevilkår og ensartet regelverk i det indre marked i EØS. For-

sinkelser i innlemmelse av EU-regelverk i EØS-avtalen påvirker integriteten i det indre marked. Det er derfor også i Norges interesse å redusere EØS-etterslepet.

Samtidig må regjeringen vurdere grundig rettsakter som kan ha innvirkning på viktige samfunnsområder i Norge. Ren energi-pakken fra 2018 og 2019 omfatter en rekke rettsakter om organisering av kraftmarkedet, fornybar energi og energieffektivisering. Regjeringen foretar en grundig vurdering av de enkelte rettsaktene, for å avklare norske posisjoner og ivareta norske interesser. Regelverket er svært omfattende, og dette medfører tidkrevende prosesser.

For regjeringen er det viktig at norske interesser og særegenhetene i det norske energisystemet blir tatt hensyn til og ivaretatt på en god og trygg måte. Regjeringen er opptatt av å ivareta konstitusjonelle hensyn og fullt ut sikre norske interesser. Forsterkede ambisjoner i energisektoren innebærer et større volum av EU-rettsakter med hyppige revisjoner.

Selv om ren energi-pakken er en pakke med rettsakter, fungerer EØS-prosessen slik at vi vurderer hver enkelt rettsakt individuelt og innlemmer dem i EØS-avtalen fortløpende når alle parter er enige.

Det er viktig at Norge diskuterer vilkårene rundt eventuell innlemmelse av nye rettsakter i EØS-avtalen. Dette er en prosess som må gjøres skikkelig for hver enkel rettsakt. Vi holder god kontakt med EU og våre EØS/EF-TA-partnere Island og Liechtenstein, for å sikre forståelse for prosessen og norske posisjoner.

SPØRSMÅL NR. 315**Innlevert 2. november 2023 av stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes****Besvart 14. november 2023 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun****Spørsmål:**

I VG 1. november uttaler kunnskapsministeren at hun "vil løfte de private barnehagene, og foreslår et godt balan-

sert styringssystem som både tar hensyn til kommunenes behov for styring og de private barnehagenes behov for trygghet og forutsigbarhet".

Innebærer dette at statsråden tar avstand fra mandatet til Avkommersialiseringsutvalget eller vil hun løfte barnehagesektoren ut av utvalgets mandat?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har strammet til vilkårene for private og ideelle barnehager og fremmet flere saker som skaper uro for videre drift. Det såkalte Avkommersialiseringsutvalget har som mandat å utrede hvordan kommersiell drift kan utfases i ulike skattefinansierte velferdstjenester. Statsrådets intervju i VG, hvor private barnehagers behov for trygghet og forutsigbarhet vektlegges, skaper håp om en ny kurs fra ny statsråd. Jeg håper at statsråden kan bekrefte dette.

Svar:

Den 12. august 2022 oppnevnte regjeringen et offentlig utvalg som skal utrede hvordan kommersiell drift kan fases ut i ulike skattefinansierte velferdstjenester. Utvalget skal levere utredningen i form av en NOU til Kommunal- og distriktsdepartementet, innen 1. juni 2024. Utvalget er oppnevnt på bakgrunn av et anmodningsvedtak fra Stortinget og omfatter alle skattefinansierte velferdstjenester.

Forslagene som ble sendt på høring 1. november 2023 er regjeringen sine forslag til regler om styring og finansiering av barnehagesektoren. Regjeringen vil at barnehagesektoren skal bestå av en kombinasjon av kommunale og private barnehager. Gode barnehager betyr mye for barna våre, og vi har gode barnehager i Norge – både de offentlige og de private. For regjeringen er barn og ansatte i både private og kommunale barnehager like viktige. Det

skal fortsatt være mulig å drive barnehage som privat virksomhet, samtidig som private barnehager skal være en del av det kommunale velferdstilbudet. De foreslåtte endringene i styring og finansiering av barnehagesektoren setter barnas behov først og skal bidra til å gi barna gode barnehager også framover. Barn er forskjellige, og barnehager er forskjellige. Foreldre skal fortsatt ha mulighet til å velge det riktige for sine barn.

Jeg mener ikke det er behov for å ta ut barnehagesektoren av mandatet til avkommersialiseringsutvalget. Utvalget skal se på ulike typer velferdssektorer med ulikt innslag av private aktører. I utvalgets mandat framkommer det at de skal vurdere tre hovedmodeller. I det første alternativet skal utvalget vurdere en modell med offentlig egenregi av tjenester som i dag leveres av kommersielle aktører. I det andre alternativet skal utvalget vurdere hvordan private leveranser av velferdstjenester utelukkende kan forbeholdes ideelle organisasjoner. I det siste alternativet skal utvalget foreslå en modell der kommersielle aktører reguleres sterkere. Utvalget vil dermed framskaffe et verdifullt kunnskapsgrunnlag på tvers av ulike sektorer, som vil gi grunnlag for en godt opplyst politisk debatt om videre utvikling av sektorene, herunder ulike private aktørers rolle. Ingen bør frykte kunnskap, heller ikke om temaer der det er sterke politiske motsetninger. Private barnehager er et godt eksempel på et felt der et bedre- og felles kunnskapsgrunnlag har gitt en mer saklig og konkret debatt om utviklingen i barnehagesektoren. Generelt mener jeg felles kunnskapsgrunnlag om temaer med høyt konfliktnivå og sterke motsetninger kan bidra til bedre og mer konstruktive politiske debatter.

SPØRSMÅL NR. 316

Innlevert 3. november 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn

Besvart 8. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hva synes klimaministeren om det nye byrådet i Bergen sitt ønske om å endre byvekstavtalen og hvordan mener statsråden dette vil påvirke klimagassutslippene fra Bergen kommune?

BEGRUNNELSE:

Det nye byrådet i Bergen mener at Bergensregionen i større grad må ses som en felles bo- og arbeidsmarkedsregion, der utslipp knyttet til transport sees i sammenheng med hvor mennesker bor og arbeider. De mener det er ikke formålstjenlig at Bergen kommune har en restriktiv arealpolitikk dersom resultatet blir at folk flytter ut av byen til en av omegnskommunene for så å pendle i bilkø inn

til Bergen for å dra på arbeid. Byrådet skriver i sin byråds- serklæring at de vil jobbe for at byvekstavtalens mål om effektiv arealbruk ikke legger for store begrensninger på muligheten til å bygge i hele Bergen, og at avtalen i større grad må fokusere på utslippsreduksjon fremfor reduksjon i personbiltrafikken.

Svar:

Det siste tiåret har nullvekstmålet vært sentralt for utviklingen av areal- og transportpolitikken i byområdene. Målet dekker flere viktige hensyn: «Klimagassutslipp, kø, luftforurensning og støy skal reduseres gjennom effektiv arealbruk og ved at veksten i persontransporten tas med kollektivtransport, sykling og gange.»

Jeg mener nullvekstmålet treffer godt på de sammen- sette utfordringene vi har i byområdene, som er knyttet både til mobilitet og lokalt miljø som er viktig for innbyg- gerne, fremkommelighet for næringslivet og klimagassut- slipp. Byvekstavtalene er et godt etablert samarbeid der vi sammen kan styre utviklingen i ønsket retning. Å gå over til et mål om utslippsreduksjon og akseptere mer spredt arealbruk vil etter min vurdering være en klar svekkelse

av arbeidet vi er i gang med i byene. Jeg mener tvert imot at fremskrivninger som viser stor befolkningsvekst og økt transportetterspørsel i byen tilsier en sterkere virkemid- delbruk framover, også knyttet til arealbruk.

Det nye byrådet i Bergen har nylig tilrådt, og jeg har ikke grunnlag for å vurdere hvilke konsekvenser byråds- splattformen vil kunne få for byvekstavtalearbeidet. Vi har inngått en avtale med lokale myndigheter som går fram til 2029, og det er denne vi arbeider etter. Der ligger nullvekstmålet for persontransport med bil til grunn, og arealpolitikken er, sammen med bl.a. en sterk satsing på kollektivtransport, sykling og gange, sentral for å nå målet.

Byvekstavtalene bygger på gjensidige forpliktelser der staten og lokale myndigheter skal gjennomføre tiltak innenfor sine ansvarsområder. En tydelig arealpolitikk med foretting rundt knutepunkter og langs viktige koll- ektivakser vil øke effekten av investeringer og tilbuds- forbedringer i kollektivtrafikken, som staten er med på å finansiere med betydelige beløp gjennom flere til- skuddsordninger. Hvis lokale myndigheter ønsker å myke opp i sin virkemiddelbruk, må også staten vurdere sitt fremtidige bidrag inn i avtalene.

SPØRSMÅL NR. 317

Innlevert 3. november 2023 av stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad

Besvart 10. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan Vestland fylkeskommune og andre fylker som går føre med å stille krav om nullutslepp i sine ferje og båtan- bod, rekne med kompensasjon på like linje med dei fylka som ventar med å stille krav til ei forskrift om nullutslepp og kostnadskompensasjonsordning er på plass?

GRUNNGJEVING:

Onsdag 1. november melde NRK at politikarane i Vestland fylkeskommune no vurderer å gå bort frå nullustsleppsk- rav i hurtigbåtanbod. Dette skjer på grunn av at regjeringa ikkje har kome med krav om det i forskrift, at føreseieleg kompensasjonsordning ikkje er på plass, og at det ikkje er sikkert at ei kompensasjonsordning vil gjelde for anbod inngått før ei forskrift om null og lavutslepp er på plass.

Noreg har sett mål om å kutte 55 % av klimagassut- sleppa innan 2030. Skal Noreg nå klimamåla hastar det

med å kutte utslepp. Mykje av kutta må skje i transportse- ktoren. Noko av det mest effektive fylkeskommunene kan gjere for å kutte utslepp, er å innføre krav om nullutslepp i sine hurtigbåt og ferjeanbod. Feire fylkeskommunar har gjort slike vedtak og er godt i gang med omstillinga. Som fylgje av dette gjekk utsleppa i Vestland ned frå 67 600 tonn CO₂ i 2019 til 20 100 tonn CO₂ i 2022. Men dei store meirkostnadane med denne satsinga vert ikkje dekt inn av redusert CO₂-avgift, redusert drivstoffkostnad, eller av dagens inntektssystem.

Hurtigbåtane står i dag for store utslepp. Maritim in- dustri er godt i gang med å utvikle teknologiar som fjernar eller gir mindre utslepp. Det er avgjerande for utviklinga av utsleppsfri maritim teknologi at det vert stilt krav ut- sleppskutt i anbod, at det kjem på plass føreseielege vil- kår og at det kjem på plass ein kostnadskompensasjon for ekstraordinære utgifter til fylkeskommunane.

Det er også svært uheldig for maritim industri om omlegginga stanser opp no.

I Menon Economics sin rapport 109/2023 om fylkeskommunale kostnader ved nullutslippskrav for ferjer og hurtigbåter, er det ut frå erfaringstal rekna ut at fylkeskommunene vil ha årlege meirkostnader på 690 mill. kroner ved innfasing av utslippsfrie ferjer. Nettoppgraderinger eller finansieringskostnader er ikkje medrekna. Dei sambanda som er elektrifiserte til no, er dei som har vore lettast å legge om, og kostnadane kan vere høgare for dei resterande sambanda. Særleg er utfordringane store i fylker som Norland med lange ferje og båtstrekningar, og svakt utbygd kraftnett. Menon Economics skriv at det er meir usikre anslag for kostnadane med å fase inn null og lavutslipps hurtigbåtar. Det er eit rekna ut eit spenn i kostandane på 3 000 – 18 000 kr. pr. tonn CO₂.

Svar:

Jeg mener at mange fylker har gjort en svært viktig jobb for å muliggjøre en omstilling til utslippsfri skipsfart gjennom å ta i bruk nullutslippsløsninger på ferjer og etter hvert hurtigbåter. Jeg håper at den offentlige bruken av slike løsninger kan gjøre det lettere og billigere for andre deler av skipsfarten å følge etter.

Samferdselsdepartementet har jobbet med å følge opp både Klimaplan for 2021-2030 (Meld. St. 13, 2020-2021) og Hurdalsplattformen der det er varslet innføring av utslippskrav til ferjer og hurtigbåter. Departementet sendte ut et forslag til ny forskrift med nullutslippskrav på offentlig høring i mai med høringsfrist 1. oktober. Vi jobber nå med å gå gjennom høringsvarene og med å vurdere hva som er den beste veien videre. Jeg ser at vi trenger noe tid til å vurdere viktige spørsmål som kompensasjon og hvordan unntak fra kravene bør fungere.

Høringsnotatet omhandler nullutslippskrav og konsekvenser av at staten stiller slike krav. Her er det lagt til grunn følgende sett med unntak:

- Anskaffelser som allerede er kunngjort.
- Biogass i ferjer.
- Samband der det planlegges ferjeavløsningsprosjekter.
- Manglende tilgang til tilstrekkelig strømforsyning eller andre bunkringsfasiliteter.
 - Primærbehovet for anskaffelsen ikke kan dekkes ved nullutslippsløsninger (teknisk- og økonomisk gjennomførbart).

Under det sistnevnte unntaket står det i høringsnotatet at det kan gis unntak i de tilfeller der nullutslippskravet ikke vil være teknisk eller økonomisk gjennomførbart. I vurderingen av hvorvidt kravet er økonomisk gjennomførbart skal det blant annet ses hen til den samfunnsøkonomiske tiltakskostnaden. Det er lagt til grunn bruk av unntak der merkostnadene er for høye.

Merkostnadene knyttet til nullutslippsferjer kan variere mye fra samband til samband og vi regner med at

det samme bildet tegner seg for hurtigbåtene. Kostnadsbildet er en del av vurderingen ved innføring av et generelt utslippskrav til ferjer og hurtigbåter.

I høringsnotatet står det at fylkeskommuner som kunngjør anskaffelser etter at forskriften er trådt i kraft vil få kompensert ev. merkostnader som følger av kravet. Det er videre pekt på at kompensasjon må vurderes i budsjettprosessene.

Jeg mener at spørsmål vedr. kompensasjon som ikke er relatert til kravet ikke har vært naturlig å ta opp i høringsnotatet, i og med at høringsnotatet beskriver konsekvensene av et generelt krav i forskrift. Jeg vil minne om at 100 mill. kroner av veksten i de frie inntektene til fylkeskommunene i 2021 ble fordelt særskilt til båt- og ferjefylkene for å gi disse en større mulighet til å prioritere lav- og nullutslippsløsninger for ferjer og hurtigbåter. Mesteparten av dette har blitt fordelt etter hvor mange nullutslippsferjer de ulike fylkene hadde per 2020. Denne prioriteringen ligger fortsatt inne i statsbudsjettet.

Hvorvidt det er ytterligere grunnlag for at staten kompenserer fylkeskommuner som allerede har tatt i bruk nullutslippsferjer vil måtte vurderes i de årlige budsjettprosessene.

SPØRSMÅL NR. 318**Innlevert 3. november 2023 av stortingsrepresentant Margret Hagerup****Besvart 15. november 2023 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun****Spørsmål:**

Hvordan vil statsråden beskrive konsekvensene av kuttet i bevilgninger til friskoler som har 1.–10. trinn samlet, og mener statsråden at forslaget er forsvarlig utredet?

Svar:

Privatskoler skal få et tilskudd som tilsvarer 85 pst. av gjennomsnittsutgiftene i offentlige skoler. De resterende 15 pst. kan de ta i skolepenger. Dette har det vært tverrpolitisk enighet om over lang tid. Regjeringen viderefører dette prinsippet. Privatskolene vil fortsatt bli kompensert for smådriftsulemper slik at det kan drives private grunnskoler over hele landet. De fleste privatskolene vil fremdeles få et tilskudd per elev som er høyere enn opplæringsutgiftene i kommunen de ligger i.

Privatskoler med både barnetrinn og ungdomstrinn får i dag et tilskudd som er høyere enn 85 pst. av utgiftene i offentlige skoler. Det skyldes at de blir kompensert for smådriftsulemper to ganger, som om de er to separate skoler, og ikke én kombinert skole. Dette er ikke i tråd med intensjonen bak tilskuddsmodellen om at tilskuddet skal gjenspeile 85 pst. av utgiftene i offentlig skole. Regjeringen har derfor foreslått at disse skolene skal få smådriftskompensasjon én gang, i likhet med rene barneskoler og ungdomskoler. Vi ønsker en rettferdig tilskuddsmodell, rettferdig mellom offentlige og private grunnskoler og mellom ulike privatskoler.

Arbeidet med ny tilskuddsmodell begynte i 2021 og har gitt oss et godt kunnskapsgrunnlag om privatskolene. Vi har fått ny kunnskap om hvordan finansieringsmodellen fungerer, hvilke effekter den har og hvordan økonomien til skolene er. Mange skoler vil ha mulighet til å øke inntektene. En fjerdedel av private grunnskoler tar ikke skolepenger i det hele tatt, og mange skoler tar mindre skolepenger enn det de har mulighet til. Noen privatskoler får også høyere tilskudd som følge av de endringene regjeringen har foreslått.

Kombinerte barne- og ungdomsskoler får redusert tilskudd fordi de over tid har fått et høyere tilskudd enn tilskuddsmodellen skulle tilsi. Det er likevel forståelig at kuttet er krevende for skolene som får størst reduksjon i tilskuddet. Regjeringen har foreslått en overgangsordning over fem år som bidrar til at endringene fra ett år til et annet ikke blir store, og at skolene kan tilpasse seg over tid.

Det har kommet mange tydelige tilbakemeldinger fra skoler og foreldre. Mange nevner at dagens ordning for

finansiering av skolebygg ikke er god nok. Regjeringen er opptatt av at finansieringssystemet skal være rettferdig. Det vil derfor bli satt ned en arbeidsgruppe med representanter fra privatskoleorganisasjonene. Arbeidsgruppen skal vurdere behovet for endring i hvordan utgifter til skolebygg håndteres i tilskuddsmodellen, og kartlegge om det er spesielle forhold ved ulike typer private grunnskoler som påvirker kostnadene på en annen måte enn offentlig skole, som for eksempel klassestørrelser, kompetansekrav mv. Tilskudd til privatskoler vil bli justert i lys av resultatene fra arbeidsgruppen, slik at det samlede kuttet blir mindre enn nåværende anslag på 515 mill. kroner. Kuttet i 2024, som følger av å fjerne dobbeltkompensasjon for kombinerte skoler, vil også vurderes på nytt i RNB24, i lys av resultatene fra arbeidsgruppen.

SPØRSMÅL NR. 319**Innlevert 3. november 2023 av stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad****Besvart 13. november 2023 av digitaliserings- og forvaltningsminister Karianne O. Tung****Spørsmål:**

Mener statsråden at rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne, på det digitale området, er oppfylt fullt ut i dag, og hva er status for hvert enkelt av tiltakene i "Nasjonal strategi for eID i offentlig sektor"?

BEGRUNNELSE:

I FNs konvensjon om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne, artikkel 19, står det at mennesker med nedsatt funksjonsevne «skal sikres at samfunnets tjenester og tilbud for befolkningen generelt er tilgjengelig på lik linje for mennesker med nedsatt funksjonsevne, og tar hensyn til deres behov».

Regjeringen la i april 2023 frem «Nasjonal strategi for eID i offentlig sektor» Her beskrives udekkede behov og utfordringer for at rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne skal realiseres og de oppsummeres i 7 tiltak som må til.

Svar:

Takk for dette viktige spørsmålet om digital inkludering for personer med nedsatt funksjonsevne.

FNs konvensjon om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) er en viktig folkerettslig forpliktelse, og regjeringen nedsatte 2. desember 2022 et juridisk ekspertutvalg som skal utrede inkorporering av konvensjonen i norsk lov og gi en anbefaling om hvordan konvensjonen bør inkorporeres. Utvalget skal også vurdere om det foreligger mulig motstrid mellom norsk rett og CRPD og om det er behov for eventuelle endringer i sektorlovgivningen for å sikre oppfyllelse av CRPD. Utvalget skal levere sin rapport innen utgangen av 2023.

CRPD ble vedtatt i 2006 og ratifisert av Norge i 2013. Det ble ansett som nødvendig med endringer i vergemålslovgivningen og diskrimineringsombudsloven, men ellers ble CRPD gjennomført ved konstatering av at norsk rett allerede var i overensstemmelse med konvensjonen. Presumsjonsprinsippet medfører at norsk lov så langt som mulig skal tolkes i tråd med CRPD.

I ny strategi for eID i offentlig sektor har regjeringen, som representanten peker på, vedtatt flere tiltak som gjelder utbredelse av eID til grupper som ikke kan få eID i dag, herunder til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Strategien har 5 overordnede målsetninger, herunder 20 tiltak.

I forbindelse med det representanten etterspør, vil jeg særlig vise til tiltakene 2, 3 og 6 under Mål 1, som blant annet omhandler tilgjengeliggjøring av eID på høyt nivå til så mange som mulig. Viktige tiltak som er foreslått prioritert er sikre og brukervennlige digitale fullmaktsløsninger, og å sørge for at så mange som mulig av de gruppene som faller utenfor i dag kan få eID på høyt sikkerhetsnivå.

Representanten etterspør status på hvert av de enkelte tiltakene. Det vil bli utarbeidet en handlingsplan for oppfølging av strategien. Handlingsplanen vil publiseres i løpet av året og vil vise prioriteringer og status for de enkelte tiltakene, og så langt det lar seg gjøre vil det også angis en tidslinje for når tiltakene skal ferdigstilles. Handlingsplanen utarbeides sammen med berørte departementer og innebærer medvirkning fra flere underliggende virksomheter.

SPØRSMÅL NR. 320**Innlevert 3. november 2023 av stortingsrepresentant Une Bastholm****Besvart 10. november 2023 av landbruks- og matminister Geir Pollestad****Spørsmål:**

Det blir stadig mindre natur og gammelskog igjen i Norge, særlig på det sentrale Østlandet. Likevel foretas det fortsatt flatehogst i de gjenværende naturskogene. En naturskog ved Høyfjellsvangen i Nittedal kommune ble nylig hugget til sterke protester fra blant annet Naturvernforbundet og aksjonsgruppen Skogsopprøret. Naturvernforbundets vurdering er at dette var det mest verdifulle gammelskogsområdet i søndre del av Romeriksåsene utenom reservatene.

Hva vil regjeringen gjøre for å gi gjenværende naturskog bedre beskyttelse?

Svar:

Saman med klima- og miljøministeren har eg nyleg mottatte ein rapport frå Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet som inneheld eit felles kunnskapsgrunnlag om den økologiske tilstanden i norsk skog. Rapporten beskriv ein meny av tiltak som kan bidra til å oppretthalde eller forbetre denne tilstanden. Rapporten er svar på ei bestilling for oppfølging av Hurdalsplattformen. Rapporten viser at biologisk gammel skog no utgjør 13,2 prosent av den produktive skogen i Noreg. I perioden frå 1999 til 2019 var det ein auke av arealet med biologisk gammel skog på nær to og ein halv gong. Denne utviklinga meiner eg fortel at dei verkemidla vi har for å ivareta viktige livsmiljø i gammel skog har god verknad, og vil halde fram med å virke

framover. Regjeringa vil følgje opp rapporten på egna måte.

Målet om vern av 10 prosent av skogarealet, der vern av grunn i privat eige skal skje frivillig står ved lag, og det vernast nye skogareal kvart år. Dette styrker ivaretakinga av den gamle skogen.

I all skog utanom verneområda gjeld skogbrukslova med forskrifter, der reglar for skogbruket sitt miljøansvar er nedfelt. Hogst kan normalt berre skje i område der det er gjennomført miljøregistreringar. Desse registreringane skjer som del av utarbeiding eller revisjon av skogeigaren sin skogbruksplan, og fokuserer på å identifisere og kartfeste viktige livsmiljø med høgt artsmangfald. Dette vil ofte vere gammal og lite hogstpåverka skog. Ved gjennomføring av skogbrukstiltak er det eit krav i forskrift om berekraftig skogbruk at verdiane i viktige livsmiljø blir tekne vare på.

Saman med dei offentlege reglane spelar sertifiseringsordningane som er avtalt mellom skognæringa og miljøorganisasjonane ei viktig rolle for ivaretaking av miljøverdiane i skog, med viktige livsmiljø, herunder gammel skog.

Hogsten i Nittedal som representanten viser til, er handsama av Nittedal kommune og Statsforvaltaren i Oslo og Viken, etter klaga frå Naturvernforbundet og er endeleg avgjort. Ut over det vil eg ikkje kommentere denne einskilde saka.

SPØRSMÅL NR. 321**Innlevert 3. november 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson****Besvart 8. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Jernbanedirektoratet går inn for færre stopp på Sørlandsbanen. Det har negative konsekvenser for reisende og lokalsamfunn med færre avganger fra lokale stasjoner. Di-

rektoratet mener færre stopp vil forbedre punktligheten, selv om vanlige årsaker er signalfeil, strømmangel og andre faktorer enn stasjoner.

Kan statsråden opplyse om regjeringen deler direktoratets syn, hvorvidt andre tiltak er vurdert for bedre

punktlighet, og hva regjeringen vil gjøre for å avbøte negative konsekvenser reisende opplever om dette blir en realitet?

Svar:

Jernbanesektoren arbeider hardt for å øke punktligheten slik at alle reisende skal kunne stole på at toget kommer og går når det skal. Sammen har Bane NOR, togselskapene og Jernbanedirektoratet laget en omfattende plan med formål å bedre stabiliteten i driften. Tiltakene i planen er fordelt på flere fylker og strekninger hvor punktligheten i dag ikke er god nok.

Jernbanen er et komplekst system med mange avhengigheter, og små endringer kan potensielt gi store konsekvenser. Eksempelvis vil det å spare inn tiden det tar å stoppe på enkelte mindre stasjoner kunne ha uventet stor positiv effekt langt utover den linjen stoppene ligger på. Sørlandsbanen er i hovedsak enkeltspor der togene kun kan passere hverandre på enkelte stasjoner. Dagens ruteplan for Sørtoget er derfor svært sårbar selv ved mindre forsinkelser. Forsinkelsene for Sørtoget kan lett forplante seg til øvrig togtrafikk siden ankomsten til Egersund og Drammen må passe inn i den tette togtrafikken inn mot hhv. Stavanger og Oslo. I arbeidet med å bedre punktligheten og driftsstabiliteten på jernbanen er det derfor viktig at alle tiltak vurderes, også stoppstruktur. Bane NOR og øvrige jernbaneaktører vil fortsette det viktige arbeidet med å analysere og identifisere alle potensielle punktlighetsforbedrende tiltak og komme med oppdaterte anbefalinger for å bedre reisehverdagen for de reisende og godskundene.

Go-Ahead Norge søkte om en videreføring av dagens rutetilbud i 2024. Etter at Bane NOR sammenstilte alle søknader om kapasitet på Sørlandsbanen, så Bane NOR seg nødt til å gjøre enkelte endringer i stoppmønster for å oppnå en akseptabel punktlighet for fjerntogene. I 2021 og 2022 var punktligheten for Sørtoget på 73 prosent, vesentlig under målet på 90 prosent. I samordningsprosessen mellom Go-Ahead Norge og Bane NOR i august, ble det konkludert med en løsning som gir økt punktlighet med færrest mulige negative konsekvenser. Ruteplanen ble deretter omforent med Jernbanedirektoratet og fastlagt i september – med virkning fra og med søndag 10. desember. Deretter sendte Jernbanedirektoratet informasjon om endringene til berørte fylkeskommuner.

De fleste av togstoppene som berøres har færre enn tre reisende per dag som benytter den enkelte stasjon og den aktuelle avgangen, og noen har én reisende i gjennomsnitt. Endring i ettermiddagsavgangen fra Oslo til Stavanger som ikke lenger vil stoppe på Nordagutu får størst konsekvens. Endringen berører i gjennomsnitt 4,5 reisende per avgang. Til sammenligning vil en bedret punktlighet forbedre reisehverdagen for svært mange flere reisende på sørlandsbanen.

I tillegg til endringer i stoppmønsteret gjøres det også andre tiltak for å forbedre punktligheten på Sørlandsbanen. Det pågår en omfattende fornyelse av kontaktledning på Sørlandsbanen, som vil pågå til 2026. Videre er det planlagt sporfornyelse, arbeid med flomsikring, drenering og fornyelse av tunneler. I planene til Bane NOR er det i 2024 lagt opp til å bruke om lag 700 mill. kroner til vedlikehold og fornyelse på Sørlandsbanen på strekningen mellom Neslandsvatn og Stavanger.

Jernbanedirektoratet vil, sammen med Bane NOR, evaluere dette tiltaket i 2024 for å få innsikt i effekten på punktligheten ved å sløyfe togstopp. Færre stopp gir bedre robusthet i ruteplanen, og på strekninger med lang avstand mellom kryssingspunkter (som på Sørlandsbanen), forventes økt robusthet i ruteplanen å gi en god effekt på driftsstabiliteten, og dermed et bedre tilbud til mange reisende på Sørlandsbanen. Jeg vil følge denne prosessen nøye. Jeg vil også vurdere hvordan fylkeskommunene kan involveres bedre når det er nødvendig å gjøre endringer i rutemodellen av hensyn til kapasiteten i nettet.

SPØRSMÅL NR. 322**Innlevert 3. november 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen****Besvart 10. november 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hva gjør at statsråden nå mener vi kan legge til grunn at departementene og andre virksomheter, med utgangspunkt i NSMs generelle råd, gjør forsvarlige sikkerhetsvurderinger når det gjelder bruk av applikasjonen Yango, og at dette dermed er tilstrekkelig regulert gjennom de generelle rådene, da bruk av TikTok på en digital tjenesteenheter med tilgang til departementenes interne digitale infrastruktur og tjenester var i henhold til de generelle rådene inntil bruk applikasjonen på slike tjenesteenheter ble særskilt frarådet av NSM?

BEGRUNNELSE:

Det vises til mine skriftlige spørsmål nr. 31 og nr. 236, samt statsrådets besvarelse av disse spørsmålene. Det vises videre til de tidligere skriftlige spørsmål om samme tema, spørsmål nr. 2874 (2022-2023), nr. 3140 (2022-2023) og nr. 3213 (2022-2023) og til statsrådets besvarelse av disse spørsmålene. Etter den samlede besvarelse av de foregående spørsmål, fremstår det fremdeles uklart for spørsmålsstiller hvorfor regjeringen forholder seg passivt til sikkerhetsrisikoen ved den russiskproduserte applikas-

jonen Yango som Datatilsynet har påpekt, og hva som begrunner forskjellen i tilnærmingen til denne applikasjonen og til applikasjonene TikTok og Telegram som ble særskilt frarådet av NSM ved navns nevning. Det etterspørres derfor hvilke forutsetninger statsråden grunner sin konklusjon på, med håp om at dette kan kaste lys over hvorfor regjeringen behandler sikkerhetsrisikoene ved disse applikasjonene så forskjellig.

Svar:

Jeg viser til mine tidligere svar om samme tema, sist til mitt svar til skriftlig spørsmål nr. 236.

Det vil alltid være en risiko for at informasjon fra apper, sosiale medier og andre digitale tjenester kan samles inn og brukes til formål som ikke er ønskelig. Dette tilsier at vi må ha en tilnærming som ikke baserer seg på regulering av enkeltapplikasjoner. NSM hadde en faglig gjennomgang av rådene i etterkant av deres vurderinger av TikTok og Telegram. Jeg viser derfor igjen til at NSM mener det er riktig å gi generelle råd, nettopp på grunn av mangfoldet av apper og aktører som kan opptre sikkerhetstruende.

SPØRSMÅL NR. 323**Innlevert 3. november 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 10. november 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Før stortingsvalget 2021 lovte regjeringspartiene å redusere avgiftene på forskjellige grensehandelsutsatte varer.

Hvilke avgifter er redusert for å redusere grensehandelen og trygge norske arbeidsplasser?

BEGRUNNELSE:

SSB kunne nylig fortelle oss at grensehandelen vokser enormt. Den er ikke på like høyt nivå som før pandemien

enda, men det regnes med en markant vekst i årene fremover, også på høyere nivåer enn før pandemien. I forrige stortingsvalgkamp hadde både AP og SP lovnader om å redusere avgiftene på flere grensehandelsutsatte varer.

Svar:

Ifølge Statistisk sentralbyrås (SSB) grensehandelsundersøkelse handlet nordmenn for 16 mrd. kroner på dagsturer til utlandet i 2019. Under pandemien falt grense-

handelen nesten helt bort. Det er ikke overraskende at grensehandelen har økt etter at reiserestriksjonene ble avvirket.

Fra 1. januar 2023 endret SSB metode for å samle inn data til grensehandelsundersøkelsen. Det betyr at tall som er publisert fra og med 2023, ikke lenger er direkte sammenliknbare med tall som ble publisert før årsskiftet. Hyppigere datainnsamling og større utvalg gir bedre informasjon om hva nordmenn grensehandler og sikrer bedre kvalitet på tallene. Forbedringen av undersøkelsen har gitt SSB informasjon som tyder på at de tidligere kan ha overestimert grensehandelen noe. Av den grunn blir usikkerheten stor når perioder før og etter omleggingen av statistikken sammenlignes.

SSB anslår at nordmenn grensehandlet for 4,5 mrd. kroner 1. halvår 2023, mens anslaget for 1. halvår 2019 var 8,0 mrd. kroner. Selv om disse tallene ikke er direkte sammenlignbare, tyder det på at grensehandelen fremdeles er under nivået fra før pandemien.

Særavgift på grensehandelsutsatte varer omfatter i første rekke avgift på alkohol, tobakksvarer og drikkevareemballasje. Avgiftsnivået på alkohol- og tobakksvarer er høyere i Norge enn i Sverige. Drikkevareemballasje avgiftslegges ikke i Sverige. For 2024 er det budsjettert med 27,1 mrd. kroner i inntekter samlet fra disse avgiftene.

Avgiftene på alkohol og drikkevareemballasje ble justert med forventet prisvekst i 2022 og 2023. Høyere inflasjon enn lagt til grunn i prisjusteringen av avgiftssatsene, innebærer imidlertid at avgiftsnivået reelt sett har falt. Fra 1. januar 2022 ble satsene på tobakksvarer

økt med 5 pst. utover prisjustering, og i 2023 ble satsene prisjustert. Også avgiftssatsene for tobakksvarer har reelt sett falt i perioden 2021 til 2023 som en følge av høyere inflasjon enn lagt til grunn i prisjusteringen. Regjeringen foreslår å prisjustere disse avgiftene i 2024.

Ifølge SSB utgjorde kjøp av mat og dagligvarer rundt 44 pst. av den totale grensehandelen målt i kroner 1. halvår 2023. Dette er varer som i liten grad ilegges særavgifter. Videre fant SSB at kjøp av særavgiftslagte varer som alkohol, tobakk/snus og brus/mineralvann sto for rundt en tredjedel av grensehandelen. Dette illustrerer at årsakene til grensehandel er sammensatt, og skyldes langt mer enn avgiftsforskjeller mellom Norge og Sverige. En grunnleggende faktor er at det generelle lønns- og kostnadsnivået i Norge er høyere enn i Sverige. Det bidrar til prisforskjeller mellom landene. I tillegg påvirkes grensehandelen av faktorer som tilgjengelighet, vareutvalg og at butikker i Sverige kan ha åpent på søndager. At folk ønsker seg en tur, kan også ha betydning. I tillegg kan konkurransesituasjonen og prissettingen i det norske dagligvaremarkedet ha betydning for grensehandelen.

I Hurdalsplattformen varsler regjeringspartiene en gjennomgang av grensehandels-problematikken i lys av erfaringene fra koronapandemien og fra andre land, som Danmark. Målet er å komme frem til konkrete tiltak som reduserer grensehandelen og styrker konkurransekraften til norsk næringsliv. Årsakene til grensehandel er sammensatt, og grensehandelen skyldes langt mer enn forskjeller i særavgifter. Da må også vurdering av eventuelle tiltak mot grensehandel dreie seg om mer enn særavgifter.

SPØRSMÅL NR. 324

Innlevert 3. november 2023 av stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes

Besvart 15. november 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Regjeringen slår i eierskapsmeldingen fast at norske selskaper som selger våpen eller våpenkomponenter til konfliktområder må utvise respekt for humanitærretten og unngå å bidra til, eller støtte opp under, brudd på disse reglene. USA er Israels største handelspartner på våpen og norske Nammo har fabrikker i USA.

Har næringsministeren hatt dialog med norske våpenprodusenter i USA om behov for særlige aktsom-

hetsvurderinger etter at Israel startet det massive angrepet på Gaza?

Svar:

Jeg reagerer sterkt på behandlingen av sivile palestinere i Gaza. Krigen har ført til ufattelige lidelser på begge sider. Helt siden Hamas sitt terrorangrep mot Israel 7. oktober og den følgende konflikten mellom Israel og militante grupper i Gaza har regjeringen prioritert store ressurser til arbeidet med den alvorlige krisen.

Regjeringen har fordømt terrorhandlingene utført av Hamas, og gjentatt Israels rett til selvforsvar. Vi har også fordømt blokaden av Gaza, og er tydelige på at det er uakseptabelt at kamphandlingene setter sykehus i Gaza ut av spill. Humanitærrettens regler og krav om å beskytte sivilbefolkningen må følges. Det betyr at det må tas særlige hensyn for å hindre at sivile og forsvarsløse blir rammet. Vi fordømmer alle brudd på humanitærretten, også de som vi ser som følge av den israelske krigføringen. Vi har sagt klart ifra at krigen ikke er forholdsmessig. Angrep på sykehus og helsepersonell, sivil infrastruktur, og det å hindre tilgang til livsnødvendigheter gjennom en full blokade er ikke i tråd med krigens folkerett. Det haster med å få en humanitær våpenhvile for å avgrense de menneskelige lidelsene og for å hjelpe de som er rammet, særlig barna.

Det statlige eierskapet forvaltes innenfor rammene av bl.a. selskapslovgivningen og eierskapsmeldingen (Meld. St. 6 (2022-2023)). Rollefordelingen mellom eier og selskap etter selskapslovgivningen innebærer at det er styret og ledelsen som har ansvaret for driften av selskapet. Som en ansvarlig eier forventer jeg jf. også eierskapsmelding at alle selskapene der staten er eier ikke bare følger gjeldende lover og regler, men også utøver forsvarlige aktsomhetsvurderinger, også med tanke på humanitærretten.

Det er naturlig at selskapene i en krevende tid er ekstra varsomme.

Eksport av våpen og annet militært materiell er gjenstand for det enkelte lands nasjonale regelverk. Forsvarsbedrifter i Norge er pålagt å følge Lov om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi mv (eksportkontrollloven), og jeg viser til Utenriksdepartementet, som ansvarlig myndighet for eksportkontroll.

Regjeringen gir i eierskapsmeldingen uttrykk for at staten er opptatt av at selskaper som opererer i, handler med eller har forretningsforbindelser tilknyttet konfliktområder, utviser respekt for internasjonal humanitærrett og unngår å bidra til, eller støtte opp under, brudd på disse reglene. I lys av den pågående konflikten mellom Israel og Hamas er det derfor naturlig at vi som eier har dialog med relevante selskap i statens selskapsportefølje om bl.a. aktsomhetsvurderinger knyttet til respekt for humanitærretten. Jeg kan bekrefte at departementet har slik dialog med Nammo AS og Kongsberg Gruppen ASA.

Avslutningsvis vil jeg gjenta min store uro for behandlingen av sivile palestinere i Gaza, om uforholdsmessigheten i bruk av militærmakt, og at det haster med å få et opphold i krigen for å avgrense de menneskelige lidelsene og for å hjelpe de som er rammet.

SPØRSMÅL NR. 325

Innlevert 3. november 2023 av stortingsrepresentant Hans Andreas Limi

Besvart 10. november 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

I svar gitt i Stortingets spørretime 11.oktober var det ifølge finansministeren slik at bilavgiftene reduseres med 750 mill. kr i statsbudsjettet for 2024. Det ble henvist til en tabell som viser dette som skulle oversendes Stortinget. Det forutsettes at økt engangsavgift og CO₂-avgift er en del av denne oversikten.

Kan det bes om å få oversendt omtalte tabell for bilavgifter, og kan det også bes om en tabell som viser økningen i bilavgifter for perioden 2022-2024, der det forutsettes at både økningene i CO₂-avgift og engangsavgift inkluderes?

Svar:

I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2024 økes CO₂-avgiften for bilistene med 1 450 mill. kroner og andre bilrelaterte avgifter reduseres med 2 200 mill. kroner, målt i helårsvirkning (det vil si når avgiftsendringene er fullt fasett inn). Samlet innebærer regjeringens forslag til endringer i avgifter på kjøp, bruk og eie av bil en netto lettelse på 750 mill. kroner. Tabell 1 viser helårs provenyeffekt av endringer i avgifter på kjøp, eie og bruk av bil i 2024-budsjettet.

Tabell 1. Anslått provenyvirkning av endringer i bilrelaterte avgifter i 2024-budsjettet. Helårseffekt. Mill. 2024-kroner.

Tiltak	Proveny
Økt CO ₂ -avgift i veitrafikken (bensin og diesel)	1 450

Fjerne fordelene for ladbare hybridbiler i engangsavgiften	50
Redusere veibruksavgiften på bensin med 0,26 kr/l	-160
Redusere veibruksavgiften på mineralolje med 0,32 kr/l	-690
Redusere trafikkforsikringsavgiften med 400 kroner i året	-1 450
Øke satsen i engangsavgiften for varebiler med 5 pst.	50
Samlet	-750

Årsaken til de betydelige forskjellene mellom helårsvirkningen i tabell 1 for trafikkforsikringsavgiften og påløpt og bokført effekt i tabell 1.1 på side 21 i Prop. 1 LS (2023–2024) er at den følger forsikringssekskapenes løp for inngåelse og fornyelse av forsikringsavtaler. Ved fornyelse av forsikringer produseres og sendes premiekravene ut opptil 60 dager før hovedforfall. For at sel-

skapene skal ha mulighet til å ta hensyn til satsendringer i premiekravene, gjøres satsendringer i trafikkforsikringsavgiften først gjeldende fra 1. mars for forsikringsavtaler som inngås og fornyes etter dette tidspunktet. Som en konsekvens av dette påløper og bokføres deler av den samlede provenyendringen påfølgende år.

SPØRSMÅL NR. 326

Innlevert 3. november 2023 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa

Besvart 16. november 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Muraren Mohammed Naseem vart hausten 2007 feilaktig pågripen av Forsvarets spesialkommando (FSK) i Afghanistan.

Når - dato og klokkeslett - kobla Task Force 51/ Forsvarets Spesialkommando seg ned frå kommunikasjons- og sambandssystema i Afghanistan etter operasjonen i Tagab 17. september 2007?

GRUNNGJEVING:

Soldatar frå Forsvarets spesialkommando (FSK) gjennomførte 17. september 2007 ein større operasjon i Tagabdalen nordaust for Kabul. Målet for operasjonen var å pågripa ein Taliban-leiar som heitte Qari Nejat. I fjor haust vart det kjent i media at feil mann vart tatt til fange under operasjonen. Mannen som vart pågripen var ein murar som heitte Mohammad Naseem.

Ansvarleg for etterretning under operasjonen var oberst Brage Andreas Larssen. Til VG opplyste Larssen i fjor haust at den norske spesialstyrken reiste heim sju dagar etter operasjonen: «Kun få dagar etter at denne operasjonen var over, hadde vi koblet ned våre systemer,» sa Larssen til VG.

Svar:

Spørsmålet om tidspunktet for når Task Force 51 kopla ned frå kommunikasjons- og sambandssystema i Afghanistan, etter operasjonen i Tagab 17. september 2007 er knytt til andre forhold ved operasjonen, og kan ikkje svarast på utan å komme inn på gradert informasjon. Eg viser difor til svaret mitt på spørsmål nr. 2507 og nr. 3181, om at opplysningar i graderte rapportar frå gjennomførte operasjonar ikkje kan frigjevast.

Eg tolkar spørsmåla frå stortingsrepresentant Fiskaa i samanheng med dei spørsmåla som har vorte reiste i media om tildelinga av Krigskorset til Eirik Kristoffersen. Eg er kjent med at Eirik Kristoffersen vart tildelt Krigskorset med sverd for innsatsen sin i ulike internasjonale operasjonar i Afghanistan i 2007 og 2008. Avdelinga han leia gjennomførte i denne perioden ei lang rekke komplekse og risikofylte operasjonar der Eirik Kristoffersen viste personleg mot og framifrå leing.

Eg er informert om at Forsvarsdepartementet sitt dekorasjonsråd var kjend med at det kunne ha vore feil person som vart pågripen då forslaget om å dekorere Eirik Kristoffersen vart behandla i 2011. Dekorasjonsrådets vurdering var at dei norske styrkane hadde opptredd korrekt i samsvar med gjennomføringsordre, reglar og prosedyrar for operasjonen. Om det skulle vise seg at vedkommande

faktisk var pågripen på grunn av feilaktig etterretningsinformasjon vurderte rådet at dette var noko som låg utanfor dei norske styrkane sitt ansvarsområde og ikkje påver-

ka tildelingsspørsmålet. Operasjonen i september 2007 var berre ein del av grunnlaget for dekoreringa.

SPØRSMÅL NR. 327

Innlevert 3. november 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 13. november 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Den største befolkningskonsentrasjonen i Helse Vest mellom Helse Stavanger og Helse Bergen, er områdene Sunnhordland og Haugalandet. Fra dette området som utgjør brorparten av Helse Fønns opptaksområde er det ingen styremedlemmer oppnevnt i Helse Vests styre.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre en bedre geografisk representasjon i Helse Vests styre?

Svar:

Styret i Helse Vest RHF består av syv eiervalgte styremedlemmer og tre styremedlemmer valgt av og blant ansatte. De eiervalgte medlemmene i styret ble oppnevnt i januar 2022 og har en normal valgperiode på to år. Nye eiervalgte styremedlemmer skal dermed oppnevnes i foretaksmøtet i Helse Vest RHF i januar 2024.

Valg av eiervalgte styremedlemmer følger regjeringens retningslinjer for styrevalg i selskaper med statlig eierandel, fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet med virkning fra 8. november 2022. Det er statsråden i det enkelte departement som på generalforsamling eller i foretaksmøtet velger styremedlemmer i heleide selskaper hvor vedkommende er konstitusjonelt ansvarlig for oppfølging av statens eierskap. I tråd med retningslinjene skal relevant kompetanse være hovedhensynet ved statens arbeid med styresammensetting. Gitt kompetanse skal staten vektlegge kapasitet og mangfold. Ved gjenvalg vurderer staten også styremedlemmets bidrag til selskapets måloppnåelse og fortsatt relevans i tråd med de nevnte hensynene. Et sentralt prinsipp er at medlemmene i styret ikke representerer politiske organisasjoner, geografiske områder eller andre interessegrupper, og de må ha et nødvendig helhetsperspektiv på oppgaveløsningen. Samtlige av styrets medlemmer skal ivareta eiers interesser.

Med utgangspunkt i kompetansebehovene vil staten bidra til at det enkelte styre har et relevant mangfold.

Meningsmangfold gir ulike perspektiver og legger til rette for åpne og godt belyste diskusjoner, som igjen kan gi bedre beslutninger. Komplekse problemstillinger løses ofte best når de vurderes fra ulike ståsteder. Ulike perspektiver kan oppnås gjennom blant annet ulik arbeidserfaring, utdanning, kjønn, alder, geografisk tilhørighet og kulturell bakgrunn. Det følger ellers av helseforetakslovens § 21, tredje ledd, at styremedlemmene som velges av foretaksmøtet skal ha tilknytning til den regionen som foretaket hører under.

Sammensetning av gode styrer er en kabal hvor ulike hensyn skal veies opp mot hverandre. Hovedhensynet er å sikre at styret samlet sett har en riktig sammensetning av kompetanse til å ivareta sitt ansvar på en best mulig måte. Jeg er opptatt av at styrets sammensetning også skal gjenspeile et geografisk mangfold i regionen. Dette er viktig både for legitimitet og forankring, samt for å bidra til at sakene belyses fra ulike perspektiver før styret gjør sine vedtak.

Ettersom det er ulike hensyn som skal veies opp mot hverandre når styret skal settes sammen, er det likevel ikke slik at de syv eiervalgte styremedlemmene alltid vil ha bosted fordelt i samtlige deler av regionen. Prosessen med å sette sammen nytt styre i Helse Vest RHF for perioden 2024 til 2026 er nå i gang. I den forbindelse har jeg også sendt brev til landets fylkeskommuner og invitert dem til å komme med innspill til kandidater. Den endelige sammensetningen av styret, basert på en balanse mellom kontinuitet og fornyelse, kompetanse, mangfold og kapasitet, vil offentligjøres i forbindelse med foretaksmøtet i januar 2024.

SPØRSMÅL NR. 328**Innlevert 3. november 2023 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen****Besvart 10. november 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Er finansministeren enig i utenriksministerens omtale av EUs grønne giv som den absolutte gullstandarden i det globale arbeidet med forsert klimaomstilling, og hvordan påvirker dette eventuelt finansministerens, og hans partis, syn på klima-, miljø- og energiregelverket som kommer fra EU, inkludert Ren energimarkedspakken?

BEGRUNNELSE:

I Europautvalgets møte på Stortinget 24. oktober 2023., sa utenriksminister Espen Barth Eide følgende:

"i det globale arbeidet med en forsert klimaomstilling, er det ingen tvil om at EUs grønne giv er den absolutte gullstandarden. Det finnes ikke noe annet prosjekt som er så konkret på hvordan man omsetter de globale målene i praktisk handling i en hel region. Derfor er dette en grunnleggende forutsetning for at Norge skal oppnå sine egne mål, men også utrolig viktig for å delta i de verdikjedene som oppstår når gamle etter hvert går ned, og som er avgjørende viktig for sysselsetting, verdiskaping og næringsliv generelt."

Utenriksministeren sa også:

"Ideelt sett skulle vi hatt bedre tid, men den omfattende Klar for 55-pakken behandles, vedtas og gjennomføres usedvanlig raskt i EU, og med god grunn, nemlig at det er nødvendig dersom målet om 55 pst. kutt i klimagassutslipp i 2030 sammenlignet med 1990 faktisk skal nås. Forsinkelser på EFTA-siden vil svekke norsk klimapolitikk og påvirke integriteten i det indre marked negativt, noe som vil være uheldig ikke bare fra et klimapolitisk ståsted, men også fra et næringspolitisk ståsted, da dette er våre viktigste verdikjeder."

Svar:

Når det gjelder regjeringens arbeid med å redusere klimagassutslipp vil jeg henvise representanten til regjeringens klimastatus og -plan for 2024 som ble lagt frem sammen med forslag til statsbudsjett for 2024.

Her har regjeringen lagt frem en plan som viser hvordan en kan redusere utslippene, samtidig som en ikke gjør hverdagen unødvendig vanskeligere for vanlige folk. Senterpartiets syn på EU-medlemskap og viktigheten av nasjonal kontroll og nasjonal selvråderett er godt kjent. Når det gjelder mer spesifikke spørsmål knyttet til pågående prosesser knyttet til Ren energimarkedspakke ber jeg representanten rette spørsmålene til ansvarlig statsråd.

SPØRSMÅL NR. 329**Innlevert 3. november 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 13. november 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hvordan vil statsråden bidra til å styrke samarbeidet mellom farmasøyter, leger og annet helsepersonell i kommunene, og vil statsråden, om nødvendig foreslå lovendringer for å nyttiggjøre seg av farmasøyter på en bedre måte enn i dag?

BEGRUNNELSE:

Det er økende utfordringer knyttet til kapasitet og ressursene i helsevesenet, samt behovet for å forbedre pasientomsorgen. Det ligger etter mitt syn en uutnyttet ressurs blant farmasøytene. Norges Farmaceutiske Forening skrev følgende i sin høring til NOU 2023:4:

«Alle apotek må ha en farmasøyt til stede for å holde åpent, men har få andre farmasøytfaglige oppgaver enn reseptekspedering. Når farmasøyten ikke ekspederer resepter brukes farmasøytene bachelor- eller masterutdannelse på oppgaver som rydding, prising og logistikk; oppgaver som kan utføres av

andre. Hvor stor del av arbeidsdagen disse oppgavene utgjør varierer fra apotek til apotek.»

Til samme høring skrev Farmasiforbundet:

«Apotekene kan avlaste helsetjenesten ytterligere, og Farmasiforbundet mener det ligger et ubenyttet potensial i å bruke helsepersonell ansatt i apotek på flere, områder, både i nåværende helsetjenester og mulige fremtidige oppgaver både i og utenfor apoteket.»

Det bør utredes mulighetene for hvordan vi kan utnytte farmasøyters kompetanse best mulig, og som kan være en bidragsyter for å avlaste legene i kommunene. Jeg minner om at farmasøyter er autorisert helsepersonell uansett arbeidssted, og kan ansettes direkte i kommunene, f.eks. som en del av et helseteam, eller som innleid kompetanse fra et apotek. Økt samarbeid mellom fastleger og farmasøyter i gjennomføring av legemiddelgjennomgang kan bidra til å avlaste fastlegene samtidig som farmasøyter får bedre utnyttet sin kompetanse. Farmasøyters kompetanse i legemiddelgjennomgang kan også bidra til bedre legemiddelbruk og økt pasientsikkerhet.

Farmasøyter besitter spesialisert kunnskap om legemidler og medisiner, og deres bidrag kan være avgjørende for å forbedre effektiviteten og kvaliteten på helsetjenestene som tilbys til befolkningen. Dette kan etter mitt syn være en del av løsningen på fremtidens helsetjenester, hvor farmasøytene på sikt blir en integrert del av primærhelsetjenesten.

SPØRSMÅL NR. 330

Innlevert 3. november 2023 av stortingsrepresentant Mathilde Tybring-Gjedde

Besvart 13. november 2023 av landbruks- og matminister Geir Pollestad

Spørsmål:

Hva er statsrådets vurdering av rapporten fra Økokrim, og hvilke tiltak vil statsråden gjennomføre for å følge opp Økokrims rapport og ulovlig hogst av verdifull skog?

Svar:

Regjeringen vil bidra til å utvikle en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste med bredde og kvalitet i tjenestetilbudet, tilstrekkelig kapasitet, faglige fellesskap for de ansatte som skaper kvalitet og trivsel og fellesskap rundt pasientene. Videre er regjeringen opptatt av handlingsrom for og tillit til at kommunene leder tjenestene ut fra sine behov.

Jeg er enig med representanten i at farmasøyter, som besitter en spesialisert kunnskap om legemidler og legemiddelbruk, er en viktig ressurs. Jeg er også enig i at det er rom for å benytte denne ressursen bedre. I tiden fremover må alt helsepersonell benyttes bedre for å opprettholde nødvendig kapasitet og kvalitet. Det gjelder både i de kommunale helse- og omsorgstjenestene og i spesialisthelsetjenesten. Det kan bidra til å redusere antall personer som opplever legemiddelrelaterte skader, og ikke minst at de får bedre effekt av forskrevet legemiddelbehandling.

Fagfolk er selve nerven i helse- og omsorgstjenestene og vi må arbeide helhetlig og systematisk for at fagfolkene får brukt både tiden og kompetansen sin riktig til beste for pasienter og brukere.

Ekspertutvalg for gjennomgang av allmennlegetjenesten leverte sin rapport i april der de foreslår flere tiltak for å øke tverrfagligheten med hensikt om å få en bedre oppgavedeling, økt kvalitet og bedre bruk av helsepersonellressursene i fastlegeordningen. Rapporten er nylig hørt. Regjeringen arbeider nå med videre utredning og nærmere konkretisering basert bl.a. på ekspertutvalgets forslag. Jeg ser det som sannsynlig at det vil være behov for lov- og forskriftsarbeid innen flere områder i den forbindelse.

BEGRUNNELSE:

Økokrim kom nylig med en rapport «ulovlig hogst». I rapporten slår Økokrim alarm knyttet til lovverket og systemet for ulovlig hogst, og kaller det problematisk at ulovlig hogst «svært sjelden får konsekvenser». Konsekvensene av dette kan være at truede arter og deres leveområder minsker, noe som svekker naturmangfoldet ytterligere.

I tidsrommet Økokrim har undersøkt, januar 2021 til juli 2023, fant de 63 saker. Ingen saker har endt med straff etter brudd på skogbruksloven. Nær alle henlegges. Ifølge Økokrim er det derfor lite reell straffetruassel for ulovlig hogst av skog.

Rapporten peker videre på at regelverket oppleves som komplekst, uoversiktlig og lite tilgjengelig. Økokrim ønsker i større grad å følge opp og støtte politidistriktene, og de ønsker en tydeligere skogbrukslov. Det er kommunene som har tilsynsansvaret. Likevel fremkommer det fra Økokrim at kommunene bare står for to av 17 anmeldte brudd på skogbruksloven. Økokrim etterlyser derfor mer offentlig tilsyn.

Svar:

Først vil eg understreke at eg ser alvorleg på lovbrøt som skriv seg frå ulovleg hogst. Eg ser det som ei viktig oppgåve for myndigheiter og politi at slike brot blir følgde opp med reaksjonar.

Av dei 63 politimelde tilfella i perioden januar 2021 til juli 2023 som er omtalte i Økokrim sin rapport, er det 17 som gjeld moglege brot på skogbrukslova. Dei andre 46 tilfella gjeld moglege brot på naturmangfaldlova som fell inn under klima- og miljøministerens ansvarsområde. Mi vurdering er avgrensa til å gjelde brot på skogbrukslova.

Seks saker gjeld ulovleg hogst på eigedommen til annan person. Det er uklart kvifor desse er rekna som moglege brot på skogbrukslova, men privatrettslege spørsmål ligg òg utanfor mitt ansvarsområde.

Det kjem ikkje fram av rapporten i kor mange av sakene politiet har reist påtale, men inntrykket er at dei fleste sakene blir lagde bort. Eg ynskjer ikkje å kommentere politiets prioriteringar eller vurderingar av bevisstilling i desse sakene.

Eg ser at det blir meldt få tilfelle av mogleg ulovleg hogst til politiet. Økokrim seier at det kan vere store mørketal på området fordi det kjem få slike meldingar frå kommunane. Eg ynskjer ikkje å spekulere i om årsaka til dette er mørketal, eller om det i utgangspunktet skjer få brot som er aktuelle å melde. Det er likevel rimeleg å anta at sertifiseringsordningane som gjeld for omsetning av nær alt tømmer i Noreg, og som stiller strenge krav til miljøomsyn, har ein betydeleg preventiv verknad.

Dei offentlege miljøkrava som gjeld for skogeigar ved hogst er i hovudsak nedfelte i skogbrukslova og forskrift om berekraftig skogbruk. Mi vurdering er at dei til saman set tydelege og konkrete krav til dei omsyna skogeigar skal ta ved hogst, og at reglane er godt eigna for oppfølging av brot både av kommunane og av politiet. Per no har ikkje planar om å foreslå endringar i lova.

SPØRSMÅL NR. 331

Innlevert 3. november 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 13. november 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Etter at NBIM har hatt dialog med Shell i ti år for å rydde opp og redusere oljesøl, blir situasjonen i Nigerdeltaet i dag beskrevet som en av verdens største miljøkatastrofer. Til tross for Etikkrådets anbefaling i 2013 om å sette Shell under observasjon, besluttet Finansdepartementet at Shell skulle følges opp gjennom dialog på 5-10 år. NBIM viser til Shells ansvar for situasjonen i Nigerdeltaet.

Hva tenker ministeren om situasjonen i Nigerdeltaet i dag og hvor vellykket har dialogen med Shell vært med tanke på opprydning?

Svar:

Forvaltningen av Statens pensjonsfond utland (SPU) har som mål å oppnå høyest mulig avkastning med en akseptabel risiko. Målet er nedfelt i lov om Statens pensjonsfond og i forvaltningsmandatet fra Finansdepartementet til Norges Bank. Innenfor denne finansielle rammen skal fondet forvaltes ansvarlig. Fondet skal ikke være et politisk virkemiddel, jf. blant annet Innst. 364 S (2022–2023).

Etikkrådet anbefalte i 2013 å sette olje- og gasselskapene Eni SpA (Eni) og Shell PLC (Shell) under observasjon på bakgrunn av alvorlig miljøskade fra selskapenes oljeutvinning i Nigerdeltaet i Nigeria. Finansdepartementet, som den gang var ansvarlig for å fatte beslutninger i slike saker, ba Norges Bank om å inkludere oljeutslipp og

miljøforhold i Nigerdeltaet i bankens særskilte eierskapsarbeid i en periode på fem til ti år.

Etikkrådet har i tråd med sitt mandat mulighet til å anbefale utelukkelse eller observasjon som virkemiddel. Ansvar for å ta beslutninger basert på Etikkrådets tilrådinger, ble flyttet fra Finansdepartementet til Norges Bank i 2015. Før det tar beslutninger, skal Norges Banks hovedstyre vurdere om eierskapsarbeid er bedre egnet enn utelukkelse eller observasjon, jf. retningslinjene for observasjon og utelukkelse av selskaper fra SPU, § 6 femte ledd. Eierskapsarbeidet innebærer større grad av målrettet aktivitet mot selskapet enn observasjon. Det er derfor et godt egnet virkemiddel i tilfeller hvor målet er å påvirke et selskap til mer ansvarlig virksomhet.

Norges Bank har siden 2013 hatt en eierskapsdialog med selskapene Eni og Shell, og omtalt dette arbeidet i sine årlige rapporter om ansvarlig forvaltning. I sin siste rapport «Ansvarlig forvaltning 2022» uttaler banken:

«Målet for vår dialog med Eni og Shell er at selskapene oppnår reduserte oljeutslipp og sikrer effektiv opprydding etter utslipp. Vi fulgte opp dette i tre møter med selskapene i 2022.

Antallet og volumet på utslipp fra rørledninger operert av Eni økte i 2022. Selskapet rapporterte at tyveri av olje er på et svært høyt nivå grunnet høye oljepriser, arbeidsledighet og det kommende valget, noe som har gjort det vanskeligere både å produsere olje og å forhindre utslipp. Eni stengte ned produksjonen ved noen brønner for å redusere utslipp, men opprettholdt gassproduksjon for å møte lokale energibehov. Selskapet har de siste årene jobbet med å styrke dialogen med lokalsamfunnet og de forskjellige sikkerhetsstyrkene, og har forbedret

overvåkingen av og utrykningstiden ved utslipp. Utslipp som følge av driftsfeil forble på et lavt nivå.

Utslipp fra rørledninger som drives av Shell, gikk betydelig ned i 2022. Selskapet opplyser at det i stor grad skyldtes lengre produksjonsstans for å unngå utslipp under en periode hvor det var svært høye nivåer på oljetyveriene. Shell og partnerne i Nigeria har i tillegg introdusert flere tiltak, inkludert vedlikehold, bedre sikring av brønnhoder og økt samarbeid med lokalsamfunnene. Oppryddingen av berørte områder går fremover, og etterslepet er betydelig redusert. Selskapet jobber sammen med myndighetene i Nigeria for å rydde opp i historisk forurensning i Ogoniland og dekker løpende selskapets andel av kostnadene ved opprydding. Shell arbeider med å selge sin landbaserte virksomhet i Nigeria, men denne prosessen er satt på vent grunnet en rettssak»

Situasjonen i Nigerdeltaet er krevende. Norges Bank arbeider fortsatt med den særskilte eierskapsutøvelsen mot Shell i Nigerdeltaet. Både Norges Bank og Etikkrådet har for øvrig nylig hatt møter i Oslo med Forum for utvikling og miljø (ForUM) og Africa Network for Environment and Economic Justice (ANEEJ) om dette temaet.

Jeg legger vekt på å holde fast ved arbeidsdelingen mellom Finansdepartementet, Norges Bank og Etikkrådet. Denne innebærer at departementet fastsetter de overordnede rammer for forvaltningen og ikke vurderer enkeltinvesteringer. Norges Bank foretar investeringsbeslutninger og utøver fondets eierrettigheter uavhengig av departementet. Etikkrådet overvåker fondets portefølje for grove normbrudd slik det er angitt i retningslinjene for observasjon og utelukkelse av selskaper fra SPU.

SPØRSMÅL NR. 332

Innlevert 4. november 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland

Besvart 9. november 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Er det en grunn til at NVE må først vente på tilbakemelding fra Statnett før de kan tildele saksbehandler og begynne saksbehandling av bakkemontert solanlegg?

BEGRUNNELSE:

Vi er alle opptatt av å innføre saksbehandlingstider som er gode, effektive og så raske som mulig.

I dag tildeler ikke NVE saksbehandler, uavhengig av størrelse på anlegg, før det foreligger en vurdering fra Stat-

nett om nettkapasitet. Dette fører til lange behandlingstider og forsinker prosjektene med mange måneder. Statnett bruker lang tid på disse vurderingene, ofte mellom åtte måneder og to år. Her er det et stort rom for forbedringer og raskere saksbehandling. Det burde være mulig for NVE å behandle søknadene parallelt med at Statnett gjennomfører sine vurderinger, slik man gjorde tidligere. Det er vel heller ingen grunn for at Statnett skal behandle søknader som ikke er vesentlige for transmisjonsnettet.

Svar:

Bakkemonterte solkraftanlegg er en ny type produksjonsteknologi i kraftsystemet i Norge. Det er derfor manglende erfaring med virkningene på kraftsystemet. Nettilknytning er en viktig faktor når NVE skal vurdere samfunnsnyttene av ny kraftproduksjon. For å kunne vurdere de samlede virkningene av produksjons- og netttiltak koordinerer NVE behandlingen av søknader om nett og produksjon.

Det stemmer at det er NVEs praksis at tiltakshavere må ha avklart nettkapasitet og om tilknytningen er

driftsmessig forsvarlig på alle nettnivåer før søknaden tas til behandling. Kravet bidrar til at NVE har tilstrekkelig beslutningsgrunnlag i konsesjonsprosessen, blant annet om hvilke kostnader og virkninger for kraftsystemet et produksjonsanlegg utløser.

Godt forberedte søknader og prosesser hvor spørsmål rundt nettilknytningen er avklart bidrar til en mer effektiv saksbehandling i NVE. Dette gjør at NVE kan prioritere ressurser på de mest modne prosjektene i en stor saksmengde.

SPØRSMÅL NR. 333

Innlevert 4. november 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund

Besvart 17. november 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Vil utenriksministeren i likhet med vedtak i Vestland fylkesting 2. november, på det sterkeste fordømme drap av og terror mot sivile i Palestina?

BEGRUNNELSE:

Rødt fikk i fylkestingsmøtet i Vestland 2. november bredt gjennomslag for et vedtak med krav om at «terror og krigføring mot sivile må opphøre umiddelbart.» Vedtaket ble som følger;

"1. Vestland fylkesting fordømmer på det sterkeste drap av og terror mot sivile i Palestina og Israel, og meiner strengt at partene må halda seg til folkeretten.

2. Terror og krigføring mot sivile må opphøra umiddelbart. Det er umogleg å skapa fred blant partene om ikkje valden stansar og dialog vert etablert.

3. Vestland fylkesting appellerer til regjering og storting om å arbeida i diplomatiske og politiske kanalar for å få gjennomført ein humanitær våpenkvile, oppretta ein humanitær korridor snarast, og bringa partane til forhandlingsbordet. Å hindra ein humanitær katastrofe og ytterlegare tap av uskuldige menneskeliv må prioriterast!"

Det bes om et klart og tydelig svar fra utenriksministeren om han kan, i likhet med vedtaket i Vestland fylkesting, på det sterkeste vil fordømme drap av og terror mot sivile i Palestina og Israel.

Svar:

Jeg er sterkt berørt av de menneskelige lidelsene vi er vitne til i Midtøsten nå. Siden 7. oktober har vi fra norsk side kommet med tydelige budskap til partene.

Jeg fordømmer alle angrep mot sivile. Norge har fordømt Hamas' terrorangrep mot Israel 7. oktober og de gjentatte raketangrepene mot Israel. Vi insisterer på at gislene som holdes i Gaza må løslates umiddelbart og uten forbehold. Fra norsk side har vi også fordømt en full blokade av Gaza. Jeg forferdes av de ufattelige sivile lidelsene vi ser i Gaza.

Jeg har gjentatte ganger understreket partenes plikt til å etterleve humanitærrettens regler og beskytte sivilbefolkningen som er rammet av denne konflikten. Partene plikter å beskytte sivile uansett hvor de oppholder seg, og har et særlig ansvar for å beskytte sykehus og andre essensielle sivile funksjoner. Partene må sikre humanitær tilgang. I tillegg må det være forholdsmessighet mellom de militære fordelene som oppnås, og skadene som forårsakes på sivile og sivil infrastruktur. Sivilbefolkningen må heller aldri, under noen omstendigheter, brukes som menneskelige skjold.

Jeg har uttrykt sterk bekymring for de kamphandlinger som vi har sett i umiddelbar nærhet til flere sykehus nord i Gaza og aksjonen ved Shifa-sykehuset. Dette forverrer den allerede forferdelige humanitære situasjonen. Dette har gått alt for langt, og kan ikke aksepteres. Det er vanskelig å trekke en annen konklusjon enn at partene til denne konflikten ikke har gjort nok for å overholde

deres forpliktelser etter humanitærretten til å beskytte sivile som er rammet av stridighetene.

Norge har oppfordret til en humanitær våpenhvile i Gaza. Vi har i FN stemt for en resolusjon som oppfordrer til en umiddelbar stans i kamphandlingene med sikte på en våpenhvile.

Jeg deler representantens syn om at kamphandlingene må stanse. Jeg har i alle mine kontakter med involverte parter oppfordret til at man når kamphandlingene er over, begynner å tenke på veien videre. Tostatsløsningen må igjen på bordet.

SPØRSMÅL NR. 334

Innlevert 4. november 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 13. november 2023 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande

Spørsmål:

Kva handlingsrom har kommunestyret som planmynde på planlegging av E39 gjennom kvar enskild kommune?

GRUNNGJEVING:

Planprosessen for E39 mellom Bokn og Hope er nå i gang. Varaordfører Ruth Grethe Østebøvik Eriksen i Sveio kommune har engasjert seg i spørsmål ved planprosessen angående E 39 gjennom Sveio kommune.

Denne planen er kommunedelplan og ikkje løyst som statleg plan som andre deler av E39.

I den forbindelse ønsker lokalpolitikerne å vite hvor mye makt de som planmynde har angående for eksempel trasévalg.

Svar:

Etter plan- og bygningslova er kommunane lokal planstyresmakt, og har kompetanse til å fatte vedtak om planar og planarbeid etter føresegnene om kommunal planlegging. Dette gjeld òg for dei store samferdselsprosjekta, viss ikkje planarbeidet vert gjennomført som statleg arealplan. Kommunane har ansvar for at også nasjonale og regionale interesser blir varetekne i planlegginga.

Plan- og bygningslova § 3-7 tredje ledd har likevel nokre særskilte føresegner for planlegging av større samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur. Styresmakter med ansvar for slike tiltak kan etter samråd med planstyresmakta utarbeide og fremje forslag til arealplan for slike tiltak. Dei kan òg avgjere at slike planar skal leggjast ut til offentleg ettersyn etter føresegnene for den aktuelle plan-typen.

Samferdselsstyresmaktene skal samrå seg med planstyresmakta om utarbeiding av planforslag for samferd-

selsanlegg. Det er føresett at den statlege styresmakta og kommunen drøftar innhaldet i og ansvarsfordelinga for planarbeidet. Den statlege styresmakta har likevel høve til å starte opp planarbeidet sjølv, dersom dei ikkje kjem til semje med kommunen om ansvarsfordeling og planinnhald. Elles gjeld dei vanlege føresegnene om saksbehandling, innhald og verknader for den aktuelle plantypen også for planar som blir utarbeidde etter denne lovføresegna.

SPØRSMÅL NR. 335**Innlevert 4. november 2023 av stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim****Besvart 13. november 2023 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande****Spørsmål:**

Kan statsråden på vegne av regjeringen rydde all usikkerhet av veien for om fotballklubben Bodø/Glimt sine planer om å bygge ny stadion på Thalleåkeren kan bli stanset av departementet på bakgrunn av regjeringens nye jordvernpolitikk?

BEGRUNNELSE:

I slutten av oktober innførte regjeringen et midlertidig bygge- og deleforbud for å stanse IKEAs varehusplaner i Vestby kommune.

I et skriftlig spørsmål fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson (MDG) til kommunal- og distriktsminister Erling Sande antydes det at regjeringen bør gripe inn på samme måte overfor fotballklubben Bodø/Glimts planer om en ny stadion i Bodø.

I sitt svar viser statsråd Erling Sande til at bygging av stadion på Thalleåkeren i Bodø er en helhetlig løsning hvor jordvern har blitt vurdert og som statsforvalteren ikke har hatt innsigelser til.

Likevel avslutter statsråden med å si at:

"Det er uansett ikkje aktuelt å vurdere å innkalle planen så lenge han ikkje er vedteken i kommunen".

Dette forbeholdt, lagt sammen med erfaringen i Vestby kommune, gir en usikkerhet for om et prosjekt som er ønsket lokalt og etter hvert vedtatt av lokaldemokratiet representert ved kommunen, likevel vil kunne stanses av departementet. Dette er svært uheldig for forutsigbarheten for klubben, kommunen, potensielle investorer og andre.

Fotballklubben Bodø/Glimt har markert seg på et høyt europeisk nivå og har bidratt til høyere UEFA-rangering og inntekter for hele fotball-Norge. Klubben mener at videre utvikling er avhengig av nye og bedre fasiliteter i form av et nytt stadionanlegg og det har vært en omfattende prosess omkring plassering. Det er avgjørende for den videre fremdrift at regjeringen tydelig slår fast at lokaldemokratiet ikke vil overstyres i denne saken. Regjeringen bør snarest rydde all usikkerhet av veien og entydig slå fast at den nye jordvernstrategien ikke vil få negativ innvirkning på utviklingsplanene i Bodø.

Svar:

I mitt svar til stortingsrepresentant Hansson forsøkte eg å gjera reie for bakgrunnen for og status i den konkrete kommunale plansaka. I tillegg omtalte eg på generelt grunnlag heimelen som departementet etter plan- og bygningsloven har til å gjera om på kommunale planvedtak, og at dette er ei løysing som veldig sjeldan blir brukt. Avslutningsvis nemnte eg at det ikkje er aktuelt for departementet å gripa inn saker som framleis er til handsaming lokalt.

Basert på dei opplysningane eg sit med, er det ikkje aktuelt å gjera om på eit eventuelt framtidig kommunalt planvedtak som legg til rette for utbygging av ny fotballstadion på Thalleåkeren.

SPØRSMÅL NR. 336**Innlevert 5. november 2023 av stortingsrepresentant Une Bastholm****Besvart 17. november 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Den spanske sosialministeren Ione Belarra har tatt initiativ til et bredt europeisk opprop med anmodning til Den internasjonale straffedomstolen, ICC, om å utvide etterforskningen av krigsforbrytelser i Gaza, Israel og Vestbredden, til å inkludere etterforskning av mulig folkemord og forbrytelser mot menneskeheten. Initiativet tar til orde for våpenhvile, umiddelbar beskyttelse av sivile og respekt for folkeretten fra begge parter.

Finnes det flere slike initiativ nå, og stiller regjeringen seg bak det spanske initiativet?

BEGRUNNELSE:

Det finnes regler i krig av en grunn. Hvert 10. minutt blir et nytt barn drept i Gaza nå. Det er viktig at det internasjonale samfunnet viser tydelig at reglene i krig også gjelder staten Israel, og at Netanyahu og det israelske militæret derfor risikerer straffeforfølgelse, dersom han ikke stanser bombingene av sivile i Gaza og opphever blokaden av mat, vann, strøm, drivstoff, medisiner og humanitær hjelp. Tydelige beskjeder fra flest mulig land til Netanyahu og hans støttespillere nå kan redde mange barn og sivile voksne som fortsatt lever i stor frykt, store smerter og livsfare, særlig på Gaza. Det kan også hindre eskalering av konflikten, og redde sivile liv på israelsk side.

Stortingsrepresentanter i Norge og andre europeiske land har mottatt henvendelse på epost fra den spanske sosialministeren med invitasjon til å signere den nevnte oppfordringen til ICC. Om den norske regjeringen stiller seg bak, vil det gi oppropet viktig tyngde og bidra til ytterligere press for beskyttelse av sivile i Gaza, Israel og på Vestbredden.

Svar:

Jeg er svært bekymret for de humanitære lidelsene og volden vi ser utspille seg i Palestina og Israel. Vi har vært tydelige på at krigførende parter har plikt til å beskytte sivilbefolkningen som er rammet av denne konflikten. Norge er for en humanitær våpenhvile og sto sammen med et flertall av verdens land da vi 27. oktober stemte for en resolusjon i FNs generalforsamling som oppfordret til en umiddelbar stans i kamphandlingene med sikte på en våpenhvile. Bare dette kan bidra til at folk i Gaza får tilgang til det de trenger for å overleve – vann, mat, strøm og drivstoff. Norge stiller seg i så måte bak FNs nødhjelp-

skoordinator Martin Griffiths tipunksplan for å avhjelpe den humanitære situasjonen i Gaza, publisert 15. november. Vi oppfordrer andre land til å stille seg bak planen.

Jeg er også dypt bekymret for meldingene om at det kan være begått krigsforbrytelser. Norge har i vår kontakt med partene i konflikten vært tydelig på at folkeretten må respekteres. Vi understreker også at det først og fremst er partene som har hovedansvar for å etterforske og straffeforfølge eventuelle krigsforbrytelser begått av egne styrker. Vi ser meget alvorlig på internasjonale forbrytelser, og vår holdning er at disse alltid skal straffeforfølges.

Den internasjonale straffedomstolen (ICC) åpnet i 2021 etterforskning av mulige internasjonale forbrytelser begått i Gaza og på Vestbredden, inkludert Øst-Jerusalem, og av palestinske borgere. ICCs hovedanklager har uttalt at han også vil etterforske mulige forbrytelser begått de siste ukene. Vi har oppfordret til at ICCs hovedanklager får tilgang for å utføre etterforskning i henhold til sitt mandat.

For Norge er det meget viktig at vi ivaretar de grunnleggende prinsippene ICC bygger på, slik som domstolens og påtalemyndighetens uavhengighet. I tråd med fast og langsiktig norsk utenrikspolitikk arbeider regjeringen for en sterk, effektiv og uavhengig domstol. Regjeringen uttaler seg derfor på generelt grunnlag ikke om hovedanklagers beslutninger, f.eks. om omfanget eller iverksettelse av en etterforskning. Det er opp til hovedanklager å vurdere hvilke forbrytelser som kan være begått, og som skal etterforskes. Det er derfor ikke aktuelt å slutte seg til et initiativ som legger føringer for dette.

Norge oppfordrer alle stater og aktører til å jobbe sammen i kampen mot straffrihet for de mest alvorlige internasjonale forbrytelsene. Norge har vært en sterk støttespiller for ICC siden opprettelsen. Norges konsistente linje har vært å arbeide for at domstolen til enhver tid har tilstrekkelige ressurser og støtte til å utføre de oppgaver som er tillagt den i henhold til Roma-vedtektene.

SPØRSMÅL NR. 337**Innlevert 5. november 2023 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati****Besvart 10. november 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hva var antallet mistenkte, siktede eller domfelte under 18 år i tilknytning til politistasjonene i hhv. Ski og Lillestrøm i Øst PD i perioden 01.01 til 31.10 (eventuelt frem til 30.09 eller 31.08 om tall frem til 31.10 ikke er tilgjengelig enda) i 2022 og 2023?

Svar:

Antall unike individer under 18 år som var siktet, mistenkt eller domfelt i perioden 01.01 – 31.10 i årene 2022 og 2023 var i Follo politistasjonsdistrikt 140 personer i 2022 og 166 personer 2023. For Lillestrøm politistasjonsdistrikt var det 212 personer i 2022 og 250 personer i 2023.

BEGRUNNELSE:

Viser til sak i Nettavisen fra oktober hvor blant annet talene for Øst PD for antall mistenkte, siktede eller domfelte under 18 år frem til 31.08 i 2022 og 2023 er presentert.

SPØRSMÅL NR. 338**Innlevert 5. november 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo****Besvart 13. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Vil kommunal- og distriktsministeren sørge for at Vestland og andre fylkeskommunar som har gått føre i å stille nullutsleppskrav til nye ferjer og hurtigbåtar, og dermed er med å drive fram utviklinga av ny nullutsleppsteknologi som er nødvendig for å nå dei norske klimamåla, ikkje blir straffa økonomisk samanlikna med fylkeskommunar som har venta med å stille slike krav til det kjem statleg pålegg om å gjere det?

GRUNNGJEVING:

Å kutte klimautslepp frå ferjer og hurtigbåtar er ein heilt nødvendig og fullt gjennomførleg del av arbeidet med å nå dei norske klimamåla om 55 % kutt før 2030, og den vidare omstillinga av Noreg til eit nullutsleppssamfunn.

Vestland fylkeskommune (og tidlegare Hordaland fylkeskommune) har over lang tid synt politisk vilje og mot i denne nasjonale klimadugnaden ved å gå føre i å stille krav om nullutslepp til ferjer og hurtigbåtar i samband med nye ruteanbod. Vestland fylkeskommune har

mellom anna nyleg lagt ut anbod på fire elektriske hurtigbåtar som skal gå mellom Bergen og gamle Sogn og Fjordane (Bergen- Sogn og Bergen-Nordfjord). Meirkostnadane for investering og drift av båtane kjem på ca. 1,5 milliardar kroner over 15 år, i tillegg til eingongskostnader for ladeinfrastruktur.

Vestland fylkeskommune har nyleg fått beskjed frå Samferdsledepartementet om at dei ikkje kan rekne med å få desse meirkostnadene kompensert, fordi dei har vore for tidleg ute med å stille nullutsleppskrav. Fylkeskommunar som har venta med å stille nullutsleppskrav til etter at ei varsla statleg forskrift om dette er innført, vil derimot bli kompensert.

Dersom denne forskjellshandsaminga blir ståande, kan det føre til at ingen kommunar eller fylkeskommunar i framtida vil ta sjansen på å gå føre i å ta i bruk ny teknologi som kan kutte klimautslepp, men heller set seg på sidelinja og ventar på statlege pålegg. Det vil mildt sagt vere svært uheldig både for ny teknologiutvikling innanfor klima og miljø, og for sjansane til at Noreg når måla om 55 % klimakutt innan 2030.

Eg og Venstre vil difor be om at Kommunal- og distriktsministeren snarast ryddar opp i saka og sørger for at Vestland, Møre og Romsdal og andre fylkeskommunar som har gått føre i å stille nullutslippsskrav i nye ferje- og hurtigbåtanbod, blir kompensert på tilsvarande måte som fylkeskommunar som har venta med å innføre krav til det kjem statlege pålegg om å gjere det.

Svar:

Kommunal- og distriktsministeren har bedt meg svare på spørsmålet.

Jeg mener at mange fylker har gjort en svært viktig jobb for å muliggjøre en omstilling til utslippsfri skipsfart gjennom å ta i bruk nullutslippsløsninger på ferjer og etter hvert hurtigbåter. Jeg håper at den offentlige bruken av slike løsninger kan gjøre det lettere og billigere for andre deler av skipsfarten å følge etter.

Samferdselsdepartementet har jobbet med å følge opp både Klimaplan for 2021-2030 (Meld. St. 13, 2020-2021) og hurdalsplattformen der det er varslet innføring av utslippskrav til ferjer og hurtigbåter. Departementet sendte ut et forslag til ny forskrift med nullutslippskrav på offentlig høring i mai med høringsfrist 1. oktober. Vi jobber nå med å gå gjennom hørings svarene og med å vurdere hva som er den beste veien videre. Jeg ser at vi trenger noe tid til å vurdere viktige spørsmål som kompensasjon og hvordan unntak fra kravene bør fungere.

Høringsnotatet omhandler nullutslippskrav og konsekvenser av at staten stiller slike krav. Her er det lagt til grunn følgende sett med unntak:

- Anskaffelser som allerede er kunngjort.
- Biogass i ferjer.
- Samband der det planlegges ferjeavløsningsprosjekter.
- Manglende tilgang til tilstrekkelig strømforsyning eller andre bunkringsfasiliteter.

- Primærbehovet for anskaffelsen ikke kan dekkes ved nullutslippsløsninger (teknisk- og økonomisk gjennomførbart).

Under det sistnevnte unntaket står det i høringsnotatet at det kan gis unntak i de tilfeller der nullutslippskravet ikke vil være teknisk eller økonomisk gjennomførbart. I vurderingen av hvorvidt kravet er økonomisk gjennomførbart skal det blant annet ses hen til den samfunnsøkonomiske tiltakskostnaden. Det er lagt til grunn bruk av unntak der merkostnadene er for høye.

Merkostnadene knyttet til nullutslippsferjer kan variere mye fra samband til samband og vi regner med at det samme bildet tegner seg for hurtigbåtene. Kostnadsbildet er en del av vurderingen ved innføring av et generelt utslippskrav til ferjer og hurtigbåter.

I høringsnotatet står det at fylkeskommuner som kunngjør anskaffelser etter at forskriften er trådt i kraft vil få kompensert ev. merkostnader som følger av kravet. Det er videre pekt på at kompensasjon må vurderes i budsjettprosessene.

Jeg mener at spørsmål vedr. kompensasjon som ikke er relatert til kravet ikke har vært naturlig å ta opp i høringsnotatet, i og med at høringsnotatet beskriver konsekvensene av et generelt krav i forskrift. Jeg vil minne om at 100 mill. kroner av veksten i de frie inntektene til fylkeskommunene i 2021 ble fordelt særskilt til båt- og ferjefylkene for å gi disse en større mulighet til å prioritere lav- og nullutslippsløsninger for ferjer og hurtigbåter. Mesteparten av dette har blitt fordelt etter hvor mange nullutslippsferjer de ulike fylkene hadde per 2020. Denne prioriteringen ligger fortsatt inne i statsbudsjettet.

Hvorvidt det er ytterligere grunnlag for at staten kompenserer fylkeskommuner som allerede har tatt i bruk nullutslippsferjer vil måtte vurderes i de årlige budsjettprosessene.

SPØRSMÅL NR. 339

Innlevert 5. november 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 14. november 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hva vil ministeren gjøre for å forhindre negative konsekvenser av vedtaket, elektrifisering av Yggdrasil?

BEGRUNNELSE:

AkerBP skal elektrifisere sitt nye oljefelt Yggdrasil. Dette er ikke miljøvern, men symbolpolitikk som medfører tap av

arbeidsplasser i Vestland fylke da det allerede er mangel på kraft til nyetableringer i Bergensregionen.

Dette tiltaket vil ytterligere tappe Vestland fylke og spesielt Bergensregionen for kraft. Kraftmangel medfører høye kraftpriser, som igjen vil svekke etablerte arbeidsplasser.

Bortfall av nye arbeidsplasser og dyrtid for etablerte arbeidsplasser, vil medføre svekket arbeidsmarked. Grunneiere blir "frarøvet" eiendom med trussel om ekspropriasjon.

Den eneste som vil tjene på dette er AkerBP, med hovedeier bosatt i Sveits.

Svar:

Stortinget behandlet 5. juni forslag fra regjeringen om utbygging og drift av Yggdrasilområdet og Fenris, samt videreutvikling av Valhall, med status for olje- og gassvirksomheten, jf. Prop. 97 S (2022-2023) og Innst. 459 S (2022-2023). Regjeringens forslag ble vedtatt. Olje- og energidepartementet fattet deretter 28. juni vedtak som innebærer godkjenning av utbygging og drift av Yggdrasil-området i Nordsjøen på norsk kontinentalsokkel.

Investeringene i Yggdrasil er anslått til om lag 115 mrd. kroner og utvinnbare ressurser er anslått til om lag 650 mill. fat oljeekvivalenter. Forventet nåverdi før skatt for Yggdrasil er i utbyggingsplanen beregnet til 38,4 mrd. kroner. Sysselsettingseffektene er av selskapene estimert til totalt 65 000 årsverk i levetiden.

Som det fremgår av proposisjonen, vurderer departementet den valgte energiløsningen for utbyggingen med kraft fra land som tilfredsstillende. Rettighetshavernes beregninger viser at drift med kraft fra land av Yggdrasil er et teknisk-økonomisk bedre alternativ enn kraftforsyning basert på gasturbiner. Yggdrasil planlegges tilknyttet transmisjonsnettet i Samnanger. Statnett vurderer Samnanger som et sterkt punkt i nettet og at det er driftsmessig forsvarlig å tilknytte forbruket der. Prosjektet har fått konsesjoner etter energiloven, havenergilova og petroleumsloven og er nå under utbygging.

På lang sikt er løsningen på de utfordringene en generell økt forbruksetterspørsel skaper for kraftsystemet vårt mer kraftproduksjon, mer nettkapasitet og en videre satsing på energieffektivisering. Dette arbeidet er vi godt i gang med.

SPØRSMÅL NR. 340

Innlevert 5. november 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland

Besvart 13. november 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Regjeringen øker bevilgningene til OED, NVE og RME.

Hva forventer statsråden at dette skal redusere saksbehandlingstiden med og når kan en forvente at denne satsingen blir merkbar for søkere?

BEGRUNNELSE:

Under budsjettøringen kom det frem hvor lang saksbehandlingstid det er for konsesjon hos NVE. For vindkraft på land er behandlingstiden i snitt fem år, for stor vannkraft er behandlingstiden over syv år, for større prosjekter i transmisjonsnettet kan det brukes opp mot femten år. Innenfor småkraft melder foreningen at det er tilnærmet full stopp.

Svar:

I 2023 ble NVEs kapasitet til konsesjonsbehandling økt med 20 stillinger, og i forslaget til statsbudsjett for 2024 ligger det inne en betydelig videre styrking av energimyndighetene. Flere ansatte vil føre til at flere saker behandles i parallell. Det er likevel viktig å være klar over at rekruttering og opplæring tar tid, noe som betyr at det også vil ta noe tid før en ser den fulle effekten av økte ressurser.

NVE har satt i gang et program for å utvikle digital støtte for nettplanlegging og konsesjonsprosess, noe som vil bidra til kortere ledetid etter hvert som verktøy utvikles. Forslaget for 2024 legger opp til å styrke dette arbeidet som vil gjøres i samarbeid med bransjen. Det digitale støtteverktøyet for nettplanlegging - Plannett - er allerede levert. Første versjon av «Min side», hvor tiltakshavere skal kunne søke konsesjon til nettanlegg digitalt,

er under arbeid. Gevinstene fra dette arbeidet vil komme hos både tiltakshavere og NVE.

For å bedre effektiviteten internt, har også NVE forbedret veiledningsmateriell, etablert hurtigspor for utvalgte nettanlegg og fastsatt tydelige prioriteringskriterier og kvalitetskrav for ulike konsesjonssøknader.

NVE opplyser at direktoratet for to år siden hadde behandlet 165 saker om nettanlegg pr. 1. november. Hittil i 2023 har NVE behandlet 210 tilsvarende saker.

Alle konsesjonssaker er ulike. Utviklingen i saksbehandlingstiden framover vil også avhenge av størrelsen på prosjektene, mengden saker, kvaliteten på søknadene, nettsituasjonen på de aktuelle lokalitetene og det underliggende konfliktnivået for hvert enkelt prosjekt.

SPØRSMÅL NR. 341

Innlevert 5. november 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 10. november 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Norske kraftselskaper har ingen kostnader med CO₂-kvoter, men drar direkte økonomisk nytte av dette via vår fysiske kobling mot det europeiske markedet, altså fra prissmitten. Staten, fylkeskommuner og kommuner som eier kraftselskaper får dermed en enorm «windfall profit» på grunn av CO₂-prisingen fra Europa. Man har beregnet kostnaden med CO₂-kompensasjon til industrien, men merinntektene fra CO₂-prissmitten til kraftselskapene er ikke beregnet.

Kan statsråden avklare hvor mye "CO₂"-inntektene er i 2023 og 24 for Norges del?

Svar:

Klima- og miljødepartementet har ikke gjort vurderinger av norske kraftselskapers inntekter som følge av CO₂-prising i det europeiske markedet. Departementet er kjent med at Oslo Economics estimerer at disse inntektene vil være om lag 593 milliarder kroner over perioden 2021-2030. Anslaget er basert på en rekke forutsetninger. Departementet har ikke grunnlag for å vurdere om anslagene i regnestykket er korrekte eller ikke.

BEGRUNNELSE:

Oslo Economics på oppdrag fra Norsk Industri estimerer at de forventede kostnadene til CO₂-kompensasjonsordningen i perioden 2021-2030 vil utgjøre om lag 16 prosent av de totale inntektene som norsk offentlig sektor kan forvente å få som følge av salg av utslippskvoter (ca. 39 milliarder kroner) og økt utbytte fra og skatt på kraftprodusenter som følge av kvotemarkedet (ca. 593 milliarder kroner). Estimater viser at ordningen vil koste 116 milliarder kroner over perioden 2021-2030, hvis ordningen videreføres uten begrensninger (i form av kvoteprisgulv eller lignende).

Det er ønskelig å få statsrådets avklaring om Oslo Economics og andre instanser beregning av "CO₂"-inntektene er korrekte.

SPØRSMÅL NR. 342**Innlevert 5. november 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 14. november 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Har helseministeren tatt inn over seg alvoret med nedstenging av det nye ROP tilbudet ved Sandviken sykehus, og hvordan har hun tenkt å følge opp løftet sitt om at ingen psykiatrisenger skal stenges på hennes vakt?

BEGRUNNELSE:

– Ingen psykiatrisenger skal kuttes på min vakt, har helseminister tidligere lovet.

Tidligere i år åpnet Helse Bergen en helt ny rus og psykiatrienhet (ROP) ved Sandviken sykehus.

Her skal man ta imot pasienter som trenger behandling samtidig for både alvorlige rusproblemer og psykiske lidelser. Et slikt døgntilbud for pasienter over 30 år fantes ikke i Helse Bergen fra før, noe som gjorde at pasientene ofte falt mellom flere stoler og følte seg som kasterboller.

Planen var å doble antall sengeplasser. Derfor ble det sterke reaksjoner fra fagpersoner, politikere og ikke minst pårørende da Helse Bergen vurderte å halvere tilbudet.

Helseministeren har så langt vist lite tegn til å følge opp sine lovnader i intervju med BT eller svar på skriftlig spørsmål om saken.

Nå er situasjonen i Bergen ytterligere forverret ved at hele den omtalte avdelingen er varsles stengt, dette bare knappe 10 mnd. etter åpning. Dette til tross for at enheten har fullt belegg og ventelister. Pårørende er selvsagt sjokkert og skuffet. Det må også understrekes at fagpersonell er meget bekymret for denne pasientgruppen som nå vil miste tilbudet sitt.

Svar:

Representanten spør konkret om tilbud ved ROP-enhet for rus- og psykiske lidelser ved Sandviken Sykehus i Helse Bergen HF. Jeg har derfor innhentet informasjon fra Helse Vest RHF, som skriver at døgnplassene være på plass igjen fra april 2025 og at pasientenes behov i mellomtiden vil ivaretas i de øvrige tilbudene ved Avdeling for rusmedisin og Divisjon psykisk helsevern i Helse Bergen HF.

Ifølge Helse Vest RHF skyldes den midlertidige nedleggelsen en oppfølging av et pålegg fra tilsynsmyndighetene om å utbedre lokalene og det akuttpsykiatriske tilbudet ved Sandviken Sykehus. Dette arbeidet påbegynnes 8. januar og avsluttes 31. mars 2025.

Helse Bergen HF har stort trykk på akutte innleggelser og vurderer at det ikke vil være forsvarlig å redusere

kapasiteten i akuttavdelingene i denne perioden. Konsekvensene er at akuttmottaket må ta i bruk en sengepost i hovedbygget til mottak av pasienter. Det betyr i praksis at det i perioden blir en reduksjon på 8 sykehussenger. Jeg forutsetter at Helse Vest RHF gir et godt og forsvarlig tilbud til pasientene selv om det må gjøres endringer i en periode.

Mennesker med langvarige og sammensatte behov skal få god og sammenhengende hjelp. Dette er et av tre innsatsområder i Meld. St.23 Opptappingsplan for psykisk helse (2023-2033). I planperioden vil vi styrke hele behandlingsskjeden for mennesker med langvarige og sammensatte behov og bidra til å heve levealderen og øke livskvaliteten hos mennesker med psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer.

Det er lansert en rekke tiltak og mål som skal bidra til et styrket tilbud, og for å kunne følge utviklingen og måloppnåelsen gjennom planperioden – har regjeringen formulert åtte resultatmål. Et av disse er å hindre nedbygging fra dagens totale antall sengeplasser og sikre at døgnkapasiteten i psykisk helsevern er på et nivå som møter behovet for å ivareta barn, unge og voksne med alvorlig psykisk lidelse som trenger døgnbehandling. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til psykisk helse med 3 mrd. kroner i planperioden. Dette innebærer en permanent styrking til et nytt nivå. Innsatsen startet allerede i 2023, og vil videreføres og styrkes i 2024. Som en del av den foreslåtte bevilgningen til aktivitetsvekst i sykehussene er det foreslått 110 mill. kroner til å styrke døgntilbudet innen psykisk helsevern, med særlig vekt på barn og unge og de med alvorlige psykiske lidelser.

SPØRSMÅL NR. 343**Innlevert 5. november 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 13. november 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Europeisk kraftforedlende industri er kraftig fallende, og det er ikke på grunn av at behovet i markedet har gått ned. Tvert imot, behovet er større enn noensinne, men produksjonen flyttes til andre deler av verden. CO₂-kompensasjon var et av virkemidlene som skulle sørge for at kraftforedlende industri skulle bli værende i Norge og EU. Denne ordningen ønsker regjeringen å svekke.

Har regjeringen noen plan for å beholde kraftforedlende industri i Norge, eller er det likegyldig for regjeringen om industrien forsvinner?

BEGRUNNELSE:

Produksjon av kritiske råvarer og innsatsfaktorer i Europa faller drastisk, og Europa og Norge blir stadig mer avhengig av autoritære land som kontrollerer forsyningskjedene.

Kina og Russland er blant de største aktørene, og Kina har nylig innført eksportkontroll på grafitt, et materiale som brukes i batterier til elektriske kjøretøy.

Selv om behovet øker i enorm skala, så er produksjonen i Europa fallende.

For aluminium er produksjonen i Europa er ned over 20 % de siste 15 årene.

For nikkel er europeisk produksjon redusert med ca. 25 % siden 2011.

Samme øvelse kan gjøres for altfor mange andre innsatsfaktorer.

EU har satt opp lister med kritiske råvarer man ønsker å sikre forsyningen av. Samtidig fører EU en politikk innen flere felt, som jager den samme produksjonen vekk fra kontinentet.

Europa representerer kun 5 % av den globale gruveindustrien i 2020, og er den eneste regionen i verden med fallende produksjon.

Som med energiavhengighet til autoritære regimer, så er også mineral og metallavhengighet, samt prosessering-savhengighet negativt.

Svar:

Regjeringens store industrisatsing Grønt industriløft er blant annet rettet mot ulike deler av kraftintensiv industri, som prosessindustrien inkl. treforedling og annen biobasert industri, produksjon av batterier, solindustri og hydrogen. Grønt industriløft vektlegger sammenhen-

gen mellom energi-, klima- og næringspolitikk. Arbeidet skal fremme jobber for framtiden, utslippsreduksjoner og grønn omstilling, og redusere sårbarheter i verdikjedene som er sentrale for det grønne skiftet. Vi la nylig frem et oppdatert veikart kalt Veikart 2.0 Grønt industriløft. I veikartet redegjør vi blant annet for status for tiltakene som skal bidra til å nå disse målene.

Regjeringens ambisjoner for industrien i Norge er høye. Norge skal ha verdens rene og mest moderne og energieffektive prosessindustri, basert på høyteknologiske løsninger og høy verdiskaping. Norsk industri og mineralnæring skal være sentrale leverandører til Europa for en rekke materialer til det grønne skiftet. Norge er i dag en viktig produsent av aluminium, silisium, nikkel, sink, kobolt, titanmineraler og ferromangan, og for enkelte av dem er vi den største europeiske produsenten utenom Russland og Ukraina. Norske leveranser av kritiske metaller og mineraler har med det fått økt strategisk betydning for Europa. Vi skal fortsette å være en strategisk viktig partner for EU, USA og andre allierte og partnerland.

Det er flere faktorer som gjør det særlig aktuelt å bidra til fortsatt norsk og europeisk produksjon av metaller, mineraler og andre industriprodukter. Internasjonale eksportrestriksjoner på grafitt og andre kritiske råmaterialer er én av dem. EUs uttalte mål om strategisk autonomi innenfor utvalgte verdikjeder gjør også at norsk produksjon blir viktigere, også for Norge. I mineralstrategien som ble lagt frem før sommeren 2023 har regjeringen lansert tiltak for å legge bedre til rette for en bærekraftig, transparent og verdiskapende mineralnæring og verdikjeder for kritiske råmaterialer. Også her vektlegges behovet for samarbeid med andre land for å dekke norske råvarebehov og redusere sårbarhet i verdikjedene for kritiske råmaterialer.

Norske virksomheter i kraftintensiv industri bruker i hovedsak fornybar og utslippsfri kraft, og dette oppleves ofte som attraktivt for lokalisering av industriaktivitet. Strømprisene bestemmes i stor grad av produksjonskostnadene til den marginale kraftprodusenten, og det er til tider høyt innslag av utslippsintensiv kraft i den europeiske kraftmiksen. På grunn av at vårt kraftsystem er integrert med resten av Europa, gir dette kraftpriser i Norge som i stor grad reflekterer CO₂-kvoteprisen som de marginale europeiske kraftprodusentene må betale. CO₂-kompensasjonsordningen har i ti år bidratt til at norske virksomheter i kraftintensiv industri har fått en delvis kompensasjon for den prissmitten på norske strømpriser

som stammer fra CO₂-kvoteprisen i det europeiske kvotemarkedet.

I perioden 2013-2020 ble det utbetalt 6,7 mrd. kroner i CO₂-kompensasjon. Uten justeringer i ordningen ville utbetalinger i inneværende periode (2021–2030) summere seg til om lag 116 mrd. kroner. Regjeringen har vurdert at dette ikke er bærekraftig, i lys av at vi vil ha et mer begrenset budsjettmessig handlingsrom i årene fremover. Det er derfor i to omganger gjort justeringer i ordningen: I statsbudsjettet for 2023 ble det innført et kvoteprisgulv i ordningen på 200 kroner. Endringen innebar at utbetalinger ble redusert fra 7,4 mrd. kroner til 4,6 mrd. kroner for dette året. I statsbudsjettet for 2024 foreslår regjeringen ytterligere innstramming, ved at kvoteprisgulvet øker til 375 kroner. Dette vil redusere utbetalinger med 2,4 mrd. kroner sammenlignet med før innstrammingen. Samtidig er bevilgningen til ordningen i statsbudsjettet for 2024 høyere enn noe tidligere år, med 6,4 mrd. kroner. Bare i 2024 vil vi altså bruke nesten like mye på CO₂-kompensasjonsordningen, som i hele perioden 2013-2020 til sammen.

I budsjettforslaget ligger også at regjeringen vil fortsette dialogen med industrien om fremtidige rammer i CO₂-kompensasjonsordningen for å holde ordningen forutsigbar og målrettet. Vi vil fortsette dialogen med industrien og arbeidslivets parter om justeringer av CO₂-kompensasjonsordningen, slik at den i større grad fremmer utslippsreduksjoner og/eller energieffektivisering i tråd med Stortingets anmodningsvedtak.

Effekten av CO₂-kompensasjonsordningen er vanskelig å fastslå. Utslippene av klimagasser fra prosessindustrien og energiforbruket i industrien har vært omtrent uendret i tiårsperioden hvor ordningen har eksistert. Det kan tyde på at det er gevinster å hente, i form av utslippskutt og energieffektivisering, dersom vi utformer CO₂-kompensasjonsordningen bedre. Ettersom den kraftintensive industrien i stor grad opererer med moden teknologi vil dette i praksis måtte innebære at ordningen fremmer realisering av ny lavutslippsteknologi.

Hovedformålet med ordningen er å motvirke karbonlekkasje, det vil si at virksomheter flytter produksjon eller investeringer til land med mindre ambisiøs klimapolitikk. Vi vet ikke hvor mye av norsk produksjon av f.eks. aluminium som hadde blitt flyttet ut av Norge dersom vi ikke hadde innført CO₂-kompensasjonsordningen i 2013. Det er likevel mulig å observere at Norge er ett av få land i Europa som har klart å opprettholde aktiviteten i prosessindustrien siste ti år, hvor ny kapasitet i hovedsak er bygget opp i Kina. En evaluering av CO₂-kompensasjonsordningen, gjennomført av Thema Consulting på vegne av Klima- og miljødepartementet i 2020, finner det sannsynlig at ordningen har motvirket karbonlekkasje fra norsk industri.

Det som er sikkert, er at fremtidens grønne industri og elektrifiseringen av samfunnet for øvrig kommer til å

trengere mer, ren kraft. Dette er ikke unikt for Norge, men vi har et bedre utgangspunkt enn de fleste andre land som følge av rik tilgang på naturressurser, lang erfaring fra fornybar kraftproduksjon og høy grad av elektrifisering i industrien og i samfunnet for øvrig. Klimafotavtrykket i den norske kraftproduksjonen er attraktiv for industriaktører som ønsker å etablere seg, siden Norge allerede nå kan tilby aktørene utslippsfri fornybar kraft til deres prosjekter. Økt innfasing av variable kraftressurser er en vesentlig årsak til den kraftige veksten som forventes i batterimarkedet fram mot 2030. Gjennom muligheten for å lagre energi, vil batterier også redusere behovet for strømmnett i et fornybart kraftsystem.

Vi trenger å legge til rette for økt produksjon av fornybar energi og måter vi kan stabilisere tilgangen på variabel fornybar kraft, og det er vi i gang med. Regjeringen har økt saksbehandlingsskapasiteten i NVE og Olje- og energidepartementet, vi fortsetter å legge til rette for en storstilt satsing på havvind, og vi vil tillate utbygging av vindkraft på land på steder der det er gode vindforhold og lokal aksept. Regjeringen vil også legge til rette for mer solkraft og lokal energiproduksjon og Olje- og energidepartementet har bedt NVE om å vurdere potensial for utbygging av solenergi, og muligheten for å nå et mål på 8 TWh innen 2030.

SPØRSMÅL NR. 344**Innlevert 6. november 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland****Besvart 10. november 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Grensehinder mellom de nordiske landene er viktig å bygge ned. Det er blitt utarbeidet en rapport "Arbeid på tværs i Norden - Forslag på oppdatering af det nordiske skatteaftale med fokus på øget mobilitet" som kommer med forslag på hvordan en del utfordringer hva gjelder skatt, kan løses.

Hvordan vil finansministeren følge opp denne rapporten?

Svar:

Som stortingsrepresentanten peker på, ble rapporten «Arbejde på tværs i Norden - Forslag til forenkling af de nordiske skatteregler med fokus på øget mobilitet», nylig publisert. Rapporten er skrevet av KMPG og Resonans Nordic på oppdrag fra Grensehinderrådet.

Nordisk Ministerråds generalsekretær presenterte rapporten for de nordiske finansministrene i et møte 8. november 2023. Rapporten foreligger foreløpig bare på dansk, men den skal også publiseres på finsk, islandsk, norsk, svensk og engelsk.

Jeg mener rapporten kan gi viktige innspill til hvordan den nordiske skatteavtalen og det nordiske skatteregolverket kan være en barriere for arbeidskraftmobilitet og integrasjon i Norden. Jeg ser frem til at rapporten foreligger på de ulike nordiske språk, slik at alle har mulighet til å gjennomgå rapporten. I første omgang må alle de nordiske landene få tid til å gjennomgå rapporten, samt tid til å vurdere behovet og drøfte mulighetene for en videre oppfølging av rapporten. Jeg mener det er naturlig at finansdepartementene i Norden har tett dialog i arbeidet med rapporten. Det er for eksempel slik at eventuelle endringer i den nordiske skatteavtalen krever at Danmark, Sverige, Finland, Island, Færøyene og Norge er enige om dette.

SPØRSMÅL NR. 345**Innlevert 6. november 2023 av stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes****Besvart 14. november 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

I statsbudsjettet framgår det at regjeringen vil utrede et tredje samfunnsoppdrag slik Stortinget vedtok i behandlingen av Langtidsplan for forskning og høyere utdanning.

Hvordan er fremdriften for det tredje samfunnsoppdraget om sirkulærøkonomi og på hvilken måte vil stortinget holdes orientert om fremdrift og hvordan det innholdsmessig følges opp?

Svar:

Jeg deler representantens oppfatning av at et målrettet samfunnsoppdrag innenfor sirkulærøkonomi vil være et godt verktøy for å sikre omstillingen til et mer bærekraftig

samfunn, og slik bidra til å nå Norges klima- og miljømål. Norge skal omstille seg til et lavutslippssamfunn innen 2050, og innen 2030 skal Norge kutte utslippene med 55 prosent.

I Innst. 170 S til Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (2022-2023) ba Stortinget regjeringen å sette i gang planleggingen av et tredje samfunnsoppdrag om sirkulære løsninger og mer bærekraftig bruk av naturen så tidlig som mulig i planperioden. Regjeringen har, etter innstillingen var klar, derfor vurdert merknaden, blant annet i sammenheng med det varslede arbeidet med en handlingsplan for sirkulær økonomi. Også Skatteutvalget har pekt på behovet for mer kunnskap om virkemidler for en mer sirkulær økonomi.

Det er regjeringens vurdering at et slikt samfunnsoppdrag vil kunne bidra med løsninger for å gjøre økonomien og samfunnet mer sirkulært, i tråd med prioriteringene i Hurdalsplattformen. Regjeringen har der som ambisjon at Norge skal være et foregangsland i utviklingen av en grønn, sirkulær økonomi som utnytter ressursene bedre.

Vi er altså i gang med arbeidet med samfunnsoppdraget for sirkulær økonomi og skal sikre bred medvirkning framover. Det er viktig å få involvert næringsliv, kommu-

ner, academia og befolkningen. Vi vil også trekke erfaring fra de pågående samfunnsoppdragene og involvere alle relevante departementer i utredningen for å sikre et godt og spisset samfunnsoppdrag som kan føre oss nærmere en grønn omstilling.

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med en orientering om framdrift og innhold i samfunnsoppdraget på egnet vis og når innhold og mål for et slikt samfunnsoppdrag er utredet og vurdert.

SPØRSMÅL NR. 346

Innlevert 6. november 2023 av stortingsrepresentant Nikolai Astrup

Besvart 13. november 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Når begynte regjeringen dialogen med ESA om detaljene i de to norske havvindauksjonene, og hvordan har denne dialogen vært fulgt opp for å sikre norske interesser og at havvindsatsingen kan komme i gang så fort som mulig?

BEGRUNNELSE:

Ifølge en artikkel i Dagens Næringsliv 1. november kan Utsira Nord bli forsinket med 12-18 måneder i påvente av avklaringer fra ESA. Ber om konkret dato for når dialogen med ESA startet om modellen som ble valgt på Utsira Nord.

Svar:

Statsstøtte til både Sørlege Nordsjø II og Utsira Nord er omfattet av statsstøttereglene og må godkjennes av ESA. Departementet har siden september 2022 hatt dialog med ESA om den norske havvindsatsingen. Dialogen er god og har i hovedsak handlet om pre-notifiseringen av Sørlege Nordsjø II, men også om hvordan vi ser for oss å tildele areal på Utsira Nord. Prosessen med notifikasjon av støtte til fase I av Sørlege Nordsjø II er samtidig også relevant for Utsira Nord.

Støttekonkurransen til første fase av Sørlege Nordsjø II vil gjennomføres først, i forbindelse med at prosjektorrådet tildeles via auksjon. I auksjonen vil aktøren som er villig til å utvikle havvindprosjektet med minst statsstøtte bli tildelt prosjektorrådet. Rammene for statsstøtten er lagt fram for Stortinget i Prop. 93 S (2022-2023). Gjennom behandlingen av Innst. 496 S (2022-2023) fattet Stortinget

vedtak om at departementet kan inngå en tosidig differansekontrakt for støtte til fornybar energiproduksjon til havs for første fase av Sørlege Nordsjø II. Statsstøtte regnes som ulovlig dersom den tildeles før ESA har godkjent tildelingen. ESA må derfor ha godkjent støtteordningen før auksjonen avholdes. Dermed er prosessen med ESA naturlig nok kommet lengst på Sørlege Nordsjø II.

Som følge av innspill fra havvindnæringen, og fordi flytende havvind er en umoden teknologi, er det valgt en annen modell for tildeling av prosjektorråde og tidspunkt for konkurranse om statsstøtte i Utsira Nord. Støttekonkurransen for Utsira Nord ligger lenger frem i tid og vil først gjennomføres etter at tre prosjekter har blitt tildelt prosjektorråder og gjennomført en modningsfase med konsekvensutredning og teknisk modning. I motsetning til på Sørlege Nordsjø II, foreligger ikke all informasjon som er nødvendig for å igangsette en notifikasjonsprosess for Utsira Nord. Det er blant annet behov for oppdatert informasjon om kostnadsnivå, og det vil departementet få gjennom søknadene om tildeling av prosjektorråder. Den formelle prosessen for notifikasjon av Utsira Nord til ESA er derfor ikke startet nå.

Da jeg fikk tilbakemelding fra ESA om at de så behov for endringer for å kunne godkjenne støttemodellen på Sørlege Nordsjø II uten å åpne full sak, mente jeg at det også var viktig å få tydeligere avklaringer fra ESA om modell for tildeling av prosjektorråde og støttekonkurranse for Utsira Nord før jeg tar imot søknader. Dette arbeidet pågår nå, og jeg har en konstruktiv og god dialog med ESA. Jeg arbeider for å få nødvendige avklaringer så fort som mulig, slik at vi kan motta søknader og tildele areal så snart som mulig.

SPØRSMÅL NR. 347**Innlevert 6. november 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 13. november 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Regjeringen har i statsbudsjettet for 2024 foreslått å innføre anbud på blåreseptlegemidler som en permanent ordning.

I hvilken grad har Regjeringen utredet om anbud på blåreseptlegemidler kan føre til økt sosial ulikhet i tilgang til nødvendige medisiner?

BEGRUNNELSE:

Med bruk av anbud i blåreseptordningen vil anbudsvinner bli førstevalg av legemiddel for norske pasienter. Dette innebærer nødvendigvis også økt omfang i bruk av individuelle unntak for enkeltpasienter der legen mener en annen medisin enn anbudsvinner er best for pasienten.

Per i dag finnes det lite oppdatert kunnskap om hvorvidt slike individuelle unntak kan føre til økende sosiale forskjeller. En rapport fra NIBR i 2007 med tittelen «Fører individuell refusjon til sosial ulikhet?» viser derimot en tydelig tendens til at slike unntak oftere innvilges til mer ressurssterke pasienter, og særlig til pasienter som selv har medisinsk utdanning. Rapporten skriver blant annet at:

«høyt utdannede er mottagere av individuell refusjon i større grad enn andre, og særlig hvis de har helsefaglig utdanning [...] I forhold til inntekt, peker pasienter i den laveste inntektsgruppen seg ut ved lavere innslag av individuell refusjon enn andre inntektsgrupper ... Det er klart et problem at en ordning som gjelder pasienter – ofte kronikere – er slik innrettet at den gir sosioøkonomisk ulik tilgang til nokså livsviktige preparater.»

I forbindelse med behandlingen av Prop. 195 S (2020–2021), ble det truffet et anmodningsvedtak om anbud (Vedtak nr. 1344, 23. juni 2021, jf. Innst. 600 S (2020–2021):

«Stortinget ber regjeringen vurdere konsekvensene for pasienter av å innføre anbud på folketrygdfinansierte legemidler og de helseøkonomiske gevinstene av legemidlene, og legge frem vurderingen for Stortinget på egnet måte.»

En rekke pasientforeninger har ytret tydelig bekymring for at bruk av anbud i blåreseptordningen og medfølgende økt bruk av individuelle unntak, kan føre til økte sosiale forskjeller.

Svar:

Regjeringen ønsker at pasientene gis raskest mulig tilgang til kostnadseffektive behandlinger. Jeg har derfor fremmet forslag om å innføre anbud for legemidler finansiert

av folketrygden. Anbud er på ingen måte et nytt virkemiddel, det har vært i bruk for sykehuslegemidler i 30 år uten at det har medført negative sosiale konsekvenser. Vi vet at anbud bidrar til konkurranse om pris. Det igjen vil gi flere pasienter tilgang til nye og effektive legemidler, og det i seg selv bidrar til å utjevne helsemessige og sosiale forskjeller. Med anbudskonkurranser får vi til dette uten å belaste folketrygden unødvendig, samtidig som vi sikrer at blåreseptordningen forblir bærekraftig. For eksempel kan vi nå tilby 2 000 flere pasienter med forhøyet risiko for hjertesykdom behandling med PCSK9-hemmere, og det til samme kostnad som før anbudet. Manglende konkurranseutsetting vil både gi pasientene og legene redusert tilgang. Til syvende og sist er det da de svakeste pasientgruppene som får redusert sitt behandlingstilbud.

Rapporten om sosiale forskjeller fra NIBR som spørsmålsstiller viser til, ble utarbeidet i 2007. Regelverket for folketrygdfinansiering av legemidler har endret seg vesentlig siden den gang. Kravet om institusjon fra spesialist, som problematiseres i NIBR-rapporten, er fjernet fra ordningen med individuell stønad på blåresept. Dette medfører at også fastleger nå kan søke om individuell stønad for de fleste legemidler. Mange kostbare legemidler er flyttet fra blåreseptordningen til sykehusfinansiering (H-resept). Det er videre gjort store endringer i søknadsløsningen for individuell stønad for å legge bedre til rette for likebehandling. Leger har nå vesentlig bedre veiledning og teknisk støtte for å søke om individuell stønad på vegne av pasientene enn det som var tilfellet i 2007. En nylig brukerundersøkelse Helfo har gjennomført viser at legene oppfatter den nye søknadsløsningen som enkel å bruke, og at den gir god veiledning. Saksbehandlingen i Helfo er i tillegg endret siden 2007. Over 80 prosent av søknadene om individuell stønad blir automatisk behandlet, og leger og pasienter får i disse tilfellene umiddelbart svar fra Helfo på søknaden. Saksbehandlingstiden i Helfo for søknad om individuell stønad til legemidler er i gjennomsnitt under fem dager. Dette medfører at de færreste pasienter må legge ut for legemidler i påvente av svar på søknaden fra Helfo.

Etter 2007 er det utført undersøkelser om ordningen med individuell stønad kan gi sosioøkonomiske forskjeller. Som en oppfølging av Stortingets behandling av St.meld. nr. 20 (2006–2007) Nasjonal strategi for å utjevne sosiale helseforskjeller, ga departementet Nasjonalt folkehelseinstitutt i oppdrag å utføre en kartlegging og vurdering av eventuelle sosiale ulikheter i tilgangen til legemi-

der på blå resept. Rapporten fra 2009 konkluderte med at det ikke er grunnlag for å hevde at ordningen skaper ulikhet i tilgang til legemidler avhengig av pasientenes sosiale eller økonomiske status, jf. også Prop. 1 S (2009-2010).

Helfo mottok over 180 000 søknader om individuell stønad til legemidler over blåreseptordningen i 2022. I 2007 var søknadstallet om lag 60 000. Det søkes årlig om individuell stønad til flere hundre ulike legemidler. Likevel utgjorde søknader for tolv legemidler nesten to tredjedeler av alle søknadene i 2022. Ordningen med individuell stønad omfatter legemidler for både svært små og svært store pasientgrupper. Flere av legemidlene med flest søknader er vurdert for forhåndsgodkjent refusjon, men plassert på individuell stønad for å sikre kontroll av etterlevelsen av refusjonsvilkårene.

Anbudspiloten på PCSK9-hemmere førte til en stor nedgang i antall søknader om individuell stønad i 2023. Det skyldes at anbudskonkurransen gjorde det mulig å

innvilge forhånds-godkjent refusjon for anbudsvinner, og legen kunne forskrive behandlingen direkte på blå resept.

Fremtidige anbudskonkurranser kan gi flere legemidler med forhåndsgodkjent refusjon, slik at legen slipper å søke om individuell stønad på vegne av pasienten. Refusjonsvilkåret vil minne legen på å vurdere om nye pasienter kan bruke anbudsvinneren først. Dersom det ikke er mulig, kan legen forskrive ett av de andre forhåndsgodkjente alternativene. Hvert anbud vil uansett innrettes av en spesialist- og brukergruppe og avhengig av gruppenes vurderinger for det enkelte anbudet, vil det kunne utformes anbudskonkurranser hvor alle, noen eller ingen legemidler gis forhåndsgodkjent refusjon.

Anbud vil være et viktig virkemiddel for at norske pasienter også i fremtiden skal få ta del i medisinske fremskritt innen legemiddelområdet. Uten anbud er det ikke sikkert dette er mulig, noe som kan være med på å forsterke sosioøkonomiske forskjeller fordi kun de som kan betale av egen lomme får tilgang til legemidlene.

SPØRSMÅL NR. 348

Innlevert 7. november 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 15. november 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Korleis vil statsråden sikre at Vestland held fram ein anbudsprosess som sikrer at det blir satsa på utsleppsfrie hurtigbåtar?

BEGRUNNELSE:

I dag er det ca. 200 hurtigbåtar i drift i Noreg. Desse ureinar ni gonger meir enn personbilar og fire gonger meir enn fly for kvar transportkilometer. Omlegging til utsleppsfrie hurtigbåtar er kostnadsrekna til 950-2,3 mrd. i året. Staten har vore tydeleg på at det er ønskeleg med ei omlegging til utsleppsfrie båtar. For å nå dei gjeldande anbudsrundar må no eksempelvis Vestland fylkeskommune sende ut anbudsrapport før regjeringa er klar med kriterier for subsidiering av anboda. Det kan føre til at VFK venter ein anbudsrunde med å stille krav til utsleppsfrie båtar.

Svar:

Det haster med å få ned utslippene, og regjeringa meiner anbudsprosesser bør brukast aktivt for å få fart på om-

stillingen. Regjeringa er derfor positiv til at Vestland fylkeskommune satsar stort på å anskaffe klimavennlege hurtigbåtar.

Vi jobber med å følge opp både Klimaplan for 2021-2030 (Meld. St. 13, 2020-2021), Hurdalsplattformen og Grønn Bok, hvor det er varslet innføring av utslippskrav til ferjer og hurtigbåtar. Samferdselsdepartementet sendte ut et forslag til ny forskrift med nullutslippskrav på offentlig høring i mai med høringsfrist 1. oktober. Vi gjennomgår nå høringssvarene og vurderer hva som er den beste veien vidare, herunder hvordan unntak fra kravene bør fungere.

I tillegg har regjeringa videreført Hurtigbåtprogrammet i statsbudsjettet for 2024. Hurtigbåtprogrammet er ein tilskuddsordning for fylkeskommuner som ønsker å redusere klimagassutslipp fra hurtigbåtar. Ordningen forvaltes av Miljødirektoratet. Her kan fylkeskommuner søke støtte til prosjekter som støtter nettopp slike utslippsreduserende tiltak for hurtigbåtar. Formålet med ordningen er å framskynde utviklingen av hurtigbåtar som driftes utan klimagassutslipp.

SPØRSMÅL NR. 349**Innlevert 6. november 2023 av stortingsrepresentant Sylvi Listhaug****Besvart 14. november 2023 av statsminister Jonas Gahr Støre****Spørsmål:**

Kan det bes om en oversikt over hvilke objektive kriterier regjeringen legger til grunn for dialog med stater, nasjoner, regimer og politiske organisasjoner, og hvilke stater, nasjoner, regimer og politiske organisasjoner regjeringen ikke mener det er hensiktsmessig å ha dialog med på politisk og/eller administrativt nivå?

BEGRUNNELSE:

Lørdag 3. november hadde statsministeren telefonkontakt med Irans president, Ebrahim Raisi. I kjølvannet av Fremskrittspartiets kritikk mot regjeringens dialoglinje med regimet i Iran, rykket utenriksdepartementet ved statssekretær Andreas Kravik ut i media og begrunnet dialogen blant annet med at «det som er naivt er å ha som utgangspunkt at man kun snakker med de man er enige med». Statssekretæren tilføyde at både statsministeren og utenriksministeren har jevnlig møter med ledere i Midtøsten, og at dette er noe regjeringen vil fortsette med.

Det fremstår inkonsekvent at regjeringen tillater seg å ha dialog med enkelte terrororganisasjoner som Hamas og Hizbollah, men tilsynelatende ikke har kontakt med andre terrororganisasjoner som IS eller Al-Qaida.

Svar:

Norge har lang tradisjon for en politikk hvor vi snakker med både stater, organisasjoner, parter i konflikt og andre aktører vi ikke er enige med. Dette gjør vi for å fremme våre interesser og bidra til å løse konflikter. Slik var det også de årene Sylvi Listhaug var regjeringsmedlem. Som representanten pekte på i Stortingets spørretime 8. november, er verden betydelig endret ila kort tid. Det er krig i Ukraina, i Gaza, men også i Sudan, Sahel, Myanmar og Etiopia. Det er viktig at aktører som Norge fortsetter å bidra til konfliktløsning. Våre nære allierte verdsetter at Norge støtter kanaler for kontakt med aktører som andre ikke har tilgang til, og formidler kontakt mellom regjeringer som ikke lett kan snakke sammen. Dette er en norsk utenrikspolitisk styrke, som gjør at vi kan ha innflytelse og bidra globalt, og det ansvaret skal vi fortsette å ta.

For å fremme våre interesser og bidra til å løse konflikter er det nødvendig å ha langsiktig kontakt med de aktørene som har innflytelse og holder makt. Det betyr ikke at vi legitimerer deres adferd. Det forhindrer oss heller ikke fra å fordømme deres handlinger på det sterke-

te. Kontakten gir oss mulighet til direkte og utvetydig å ta opp menneskerettighetsbrudd og -overgrep og brudd på internasjonal humanitærrett i dagens situasjon. Hvorvidt det er hensiktsmessig å føre dialog med en stat, regime eller organisasjon og på hvilket nivå vurderes ut ifra den konkrete situasjonen og hvorvidt vi mener det gir en merverdi å ha kontakt på det aktuelle tidspunktet.

I krigen som nå utspiller seg i Midtøsten, har Norge kontakt med mange land og aktører i regionen for å fremme våre prioriteringer. Vi jobber for våpenhvile og humanitær tilgang. Slik dialog er også ønskelig for å forhindre ytterligere eskalering og spredning av konflikten.

Så er vi i denne kontakten tydelige på det vi står for, inkludert vår sterke fordømmelse av terrorangrepet 7. oktober. Jeg hadde en samtale med Irans president lørdag 3. november for å diskutere situasjonen i Midtøsten og bidra til å forhindre ytterligere regional eskalering. I samtalen ble også kvinners situasjon og menneskerettighetssituasjonen tatt opp. Jeg mener det ville være uklokt å pålegge oss selv begrensninger som gjør det umulig for oss formidle slike budskap direkte.

SPØRSMÅL NR. 350**Innlevert 6. november 2023 av stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde****Besvart 17. november 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Hvordan er det i Norges interesse å tillate at det russiske skipet Akademik Mstislav Keldysj får tillatelse til å undersøke norsk kontinentalsokkel?

BEGRUNNELSE:

At Norge gir tillatelse for russiske skip til å forske i norske farvann, er vanskelig å fatte. Russland har en rekke ganger har drevet illegal etterretning mot infrastruktur offshore. I trusselvurderingene til PST er Russland utpekt som den største trusselen for Norge. Sett i lys av Russland aggresjon og selvhevdelse på den internasjonale arena, ønsker vi å få svar på hvorfor Russland belønnes med denne tillatelsen, og hvordan det er i Norges interesse at Russland får denne tillatelsen.

Svar:

Alle utenlandske søknader om vitenskapelig havforskning behandles i tråd med Norges forpliktelser etter havretten. En kyststat kan nekte havforskningstokt innenfor territorialfarvannet. Det vil si i farvannet som er inntil 12 nautiske mil fra grunnlinjene langs kysten. Derimot må kyststaten normalt samtykke til forskningstokt i områder utenfor territorialfarvannet, det vil si i økonomiske soner og på kontinentalsokkelen. I disse områdene kan kyststaten bare nekte forskning i noen få tilfeller. Det kan for eksempel være dersom det i realiteten ikke er snakk om ren vitenskapelig forskning, men å utnytte eller kartlegge ressurser. Kyststatens begrensede mulighet til å nekte vitenskapelig havforskning må ses i sammenheng med at økonomisk sone og kontinentalsokkel ikke er en del av kyststatens territorium, men havområder hvor kyststaten har visse rettigheter. Utover dette gjelder havens frihet.

Norge mottar hvert år søknader fra russiske forskningsinstitutter om å gjennomføre forskningstokt i norske farvann. Det er to ulike formål med toktene som gjennomføres. Fiskeriforskningstokt avtales hvert år i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjonen. Det er i norsk interesse å opprettholde og videreføre norsk-russisk fiskeriforskning i Barentshavet. Gjennom forskningen får vi data om bestandsutviklingen for de vandrende fiskebestandene i Barentshavet, som benyttes til kvote- fastsettelse for den nord-øst arktiske torsken, for hyse, blåkveite, lodde og reker. Hvert år avtaler vi med Russland kvotene for hvor mye vi kan ta ut. I oktober 2023 kom vi

fram til en avtale med Russland som gir et fiske på ca. 450 000 tonn torsk for 2024.

Den andre formen for tokt, er vitenskapelige havforskningstokt som med fartøyet Akademik Mstislav Keldysj. Gjennom søknadsprosessen får vi informasjon om seilingsruter, undersøkelsesområder, mannskapslistene og hvilket utstyr fartøyene ønsker å benytte. Vi innhenter innspill og eventuelle tillatelser fra relevante norske aktører, blant annet Forsvaret. Dersom vi gir samtykke til tokt, settes klare vilkår blant annet for bruk av utstyr. Det settes også krav om at forskningsdata skal deles i etterkant i tråd med havretten. Vi får dermed god oversikt over formål og virke for de russiske forskningstoktene. Totalt har Utenriksdepartementet gitt samtykke til fem havforskningstokt i 2023. Det er ikke gitt samtykke til forskning i territorialfarvannet.

Regjeringen er fullt klar over trusselbildet i nord og følger årvåkent med på russisk aktivitet. Det er godt kjent at aktivitet som i utgangspunktet er lovlig, kan bli utnyttet til formål som kan skade vår nasjonale sikkerhet. Dette arbeider norske myndigheter – Forsvaret, Etterretningstjenesten og Politiet – med å forebygge og forhindre. Samtidig er det også en norsk kjerneinteresse å opprettholde respekten for havretten og øvrig internasjonal rett.

Vi kan ikke velge vår geografi i nord. Vi deler Barentshavet og fiskeriresurser med Russland. Det foregår svært mye maritim aktivitet i norske havområder vi ikke har mulighet til å regulere etter havretten. Det er et geografisk faktum at all russisk trafikk mellom de nordlige havnene og Atlanterhavet nødvendigvis må gjennom norske havområder.

SPØRSMÅL NR. 351**Innlevert 6. november 2023 av stortingsrepresentant Grete Wold****Besvart 15. november 2023 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun****Spørsmål:**

Hvordan vil statsråden sørge for at verken sårbare elever, elever med politiske verv eller elever som tidligere fikk godkjent fravær ikke får dårligere forutsetninger av en ny fraværsgrense?

BEGRUNNELSE:

Utdanningsdirektoratet (Udir) fremmet 2. november 2023 nye tiltak mot skolefravær. I forslaget foreslår Udir å endre fraværsgrensen slik at skal alt fravær skal gjelde. I dagens ordning kan inntil ti dager slettes fra vitnemålet. Udir foreslår å fjerne denne ordningen

Grensen for når en elev kan miste karakterer i faget økes fra 10 til 15 prosent.

SV er bekymret for at disse endringene vil kunne gi uheldige utslag for de sårbare elevene og elever som av ulike årsaker får godkjent ti dagers fravær.

I dagens ordning kan elever få 10 dager gyldig fravær. Gyldig politisk fravær har vært avgjørende for at ungdomspartiene skal kunne gjennomføre skolevalgkamp i hele landet, og er en viktig ordning for å fremme demokrati-forståelse og valgdeltakelse hos elever og unge velgere.

Svar:

23. oktober leverte Utdanningsdirektoratet sine innspill til nytt fraværsglement. Jeg har lest oppdragssvaret med stor interesse. Jeg har selv sagt også merket meg at forslaget som Utdanningsdirektoratet legger frem som det primære alternativet anbefaler at alt fravær, også dokumentert fravær, vil telle på en fraværsgrense.

Jeg har ikke konkludert i saken, men som del av arbeidet med å sette meg godt inn i forslagene som direktoratet har skissert, har jeg blant annet avholdt to møter med flere av organisasjonene for å høre deres foreløpige vurderinger. Forslag til endringer av fraværsglene vil sendes på høring. Det er helt sentralt at vi får høre hva skolene, lærerne, de som representerer elevene og andre sier, før vi tar en beslutning.

Jeg er opptatt av at elevene skal lære så godt som mulig på skolen. Vi vet også at læring skjer best når elevene er på skolen og deltar i klasseromsfelleskapet. Jeg er derfor bekymret for at skolefraværet har vært økende etter pandemien.

Vi skal derfor ha fraværregler som bidrar til at elevene er mest mulig på skolen, samtidig som reglene skal

oppleves som så rettferdige og forståelige som mulig for både elevene, foreldre og lærere. Vi skal ha klare rammer og en tydelig forventning til at barn og unges nærvær på skolen viktig for god læring og for å videreutvikle et godt og inkluderende læringsmiljø. Samtidig er det viktig at vi klarer å hjelpe de elevene som av ulike årsaker ikke klarer å komme på skolen. Med andre ord må vi ta oss tid til å finne en løsning som fungerer godt for alle og som også er tilpasset utviklingen i samfunnet og skolen. Spørsmål om hvordan man innenfor regelverket kan håndtere at elever får mulighet til å delta i for eksempel politisk arbeid, og hvordan elever med særlige oppfølgingsbehov best kan ivaretas, er noe av det vi skal vurdere og som vi selv sagt også ønsker innspill til.

Når det gjelder oppfølging av fravær handler dette ikke kun om fraværsglene, men også om hvordan skolen arbeider sammen med elever og foresatte. Utdanningsdirektoratet har i leveransen til oss også levert en oversikt over hvilken kunnskap vi har om elevfravær både i grunnskolen og i videregående skole. Direktoratet foreslår at det jobbes for å øke kunnskapen om fravær ytterligere og for å bygge kompetanse slik at skolene kan jobbe enda bedre med økt tilstedeværelse på skolen, også i samarbeid med elevene selv og andre relevante sektorer. Tilstedeværelse er viktig både for at elevene skal lære og for kontinuiteten i undervisningen, men også for å kunne bygge og vedlikeholde et godt og trygt skolemiljø der elevene følges opp både sosialt og faglig.

SPØRSMÅL NR. 352**Innlevert 6. november 2023 av stortingsrepresentant Nikolai Astrup****Besvart 10. november 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

Viser til EFTA-sekretariatets oversikt over nasjonale eksperter, der det ikke ser ut til at Norge har noen nasjonal ekspert i DG CLIMA.

Når hadde Norge siste en nasjonal ekspert i DG CLIMA, og hva er planen for å fylle stillingen?

BEGRUNNELSE:

Gjennom klimaavtalen med EU deltar Norge i hele EUs klimaregelverk, og EUs klimapolitikk har dermed stor betydning for Norge. EU har det siste året vedtatt en svært omfattende pakke med forslag til ny klima- og energipolitikk. Vi har aldri, i EØS-avtalens snart 30-årige historie, blitt stilt overfor en større pakke av lover.

Nasjonale eksperter er en av flere muligheter Norge har til å utøve innflytelse over regelverket som utformes i EU. Det bør prioriteres å sende nasjonale eksperter på de feltene som er strategisk viktige for Norge. Klima er uten tvil et slikt felt. EØS-avtalen er lite kjent i EU-systemet. Norske nasjonale eksperter har derfor også en viktig rolle gjennom sin tilstedeværelse som viser at Norge ikke er et tredjeland, men en integrert del av det indre marked.

Svar:

Klima- og miljødepartementet hadde sist en nasjonal ekspert i DG CLIMA i perioden 2017-2020. Stillingen ble

tilbudt Kommisjonen på et tidspunkt hvor klimasamarbeidet mellom Norge og EU var i ferd med å bli styrket og utvidet. Eksperten ble innplassert i en avdeling med ansvar for ikke-kvotepliktige utslipp og styringssystemer. Dette var nye regelverk som Norge ikke hadde erfaring med fra tidligere, men som ville bli relevante ved et utvidet klimasamarbeid med EU. Innplassering av en ekspert fra Klima- og miljødepartementet ga departementet dermed en mulighet til å komme i inngrep med sentrale deler av EUs klimapolitikk i en viktig fase, samtidig som vi bidro til å gi Kommisjonen økt kunnskap om forhold som gjelder Norge og vår tilknytning til EU.

Departementet hadde også en nasjonal ekspert i DG CLIMA i perioden 2014-2016 med oppgaver knyttet til klimaforhandlingene og Paris- toppmøtet.

Klima- og miljødepartementet har p.t. en nasjonal ekspert i DG ENVIRONMENT (siden 2020). Vedkommende jobber med plast, som også er et høyt prioritert område for Norge. Norges globale ambisjoner på plast er uløselig knyttet til overgangen til en grønn sirkulær økonomi, som også utgjør et kjerneområde i EØS-samarbeidet.

Klima- og miljødepartementet ser ordningen med nasjonale eksperter som et viktig verktøy i Europapolitikken. Vi dekker et bredt og dynamisk felt i EU, og vil fortsette å søke å sende nasjonale eksperter på områder som er strategisk viktige for Norge der det lar seg gjøre.

SPØRSMÅL NR. 353**Innlevert 3. november 2023 av stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes****Besvart 14. november 2023 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun****Spørsmål:**

Barnekonvensjonen skal sikre at alle barn har rett til grunnskoleopplæring. På Svalbard har nå ikke alle barn rett til skoleplass fordi regjeringen i ny forskrift om grunnskoleopplæring og videregående opplæring i

Longyearbyen fratrar barn retten til skoleplass dersom de trenger spesialundervisning. Flere sentrale høringsinstanser mener endringen bryter menneskerettighetene. I høringsbrevet adresseres ikke bekymringene.

Kan statsråden gi sin vurdering av bekymringene til høringsinstansene?

BEGRUNNELSE:

Under høringsrunden om ny Forskrift om grunnskoleopplæring og videregående opplæring i Longyearbyen uttrykte flere instanser bekymring knyttet til om forskriften vil bryte med menneskerettighetene. Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM), juridisk fakultet ved UiT, Statsforvalteren i Troms og Finnmark og andre sendte inn høringssvar der de påpeker akkurat dette, at den nye forskriften vil bryte mot barnekonvensjonen hvis man fjerner barns rett til grunnopplæring.

NIM sendte også et brev til Stortinget i september 2022 der de ber utdannings- og forskningskomiteen å vurdere om det er behov for en ny gjennomgang av innholdet sett opp mot menneskerettighetene. Det er også lovfestet at hvis opplæringsloven eller andre forskrifter strider mot FNs barnekonvensjon, så skal barnekonvensjonen gjelde.

Svar:

Jeg er opptatt av at barn og unge som er i Longyearbyen får et skoletilbud av god kvalitet og som kan danne grunnlag for deres videre studier og arbeidsliv. Samtidig krever svalbardpolitikken at rettighetene der er begrenset sammenlignet med rettighetene i Fastlands-Norge. Ny forskrift om grunnskoleopplæring og videregående opplæring i Longyearbyen trådte i kraft 1. august 2022. Forskriften skal sikre at barn og unge i Longyearbyen får et forsvarlig, men tydelig avgrenset tilbud. Hensikten med den nye forskriften var blant annet å avklare Longyearbyen lokalstyres forpliktelser etter opplæringsloven og gjøre det lettere for familier og andre i Longyearbyen å vite hvilke rettigheter og plikter som gjelder for dem.

Samfunnet i Longyearbyen er på mange måter spesielt, og er ikke innrettet på samme måte som samfunnet i Fastlands-Norge. De spesielle rammebetingelsene på Svalbard medfører at ikke alle rettigheter og plikter kan oppfylles der. Utlendingsloven gjelder ikke der, og det er et lavt skattenivå. For å kunne oppholde seg på Svalbard må man kunne forsørge seg selv, og sentrale deler av rettighets- og velferdslovgivningen er ikke gjort gjeldende der. Ved behov for ytelse som går ut over det lokale tjenestetilbudet som er i Longyearbyen, må norske statsborgere henvende seg til sin hjemkommune i Fastlands-Norge, mens utenlandske statsborgere uten slik tilknytning til fastlandet må reise til sine hjemland for å få oppfylt sine behov. Dette gjelder også for opplæringstilbudet i Longyearbyen.

Jeg vil understreke at det i utgangspunktet er en rett og plikt til grunnskoleopplæring for barn og unge som oppholder seg i Longyearbyen. I enkelte tilfeller kan det likevel være barn med så store tilretteleggingsbehov at

de ikke kan få oppfylt disse i Longyearbyen. Retten til spesialundervisning i grunnskolen er derfor begrenset til barn med behov for mindre eller moderat tilrettelegging av opplæringen. At retten er begrenset har sammenheng med en rekke forhold, bl.a. at sentrale deler av helse- og velferdstjenestetilbudet som man har på fastlandet, ikke er til stede i Longyearbyen og at kompetansen og kapasiteten ved Longyearbyen skole er mer begrenset enn det som er vanlig i kommuner på fastlandet. Denne situasjonen er et utslag av norsk svalbardpolitikk som er tydelig på at tjenestetilbudet i Longyearbyen skal være en særskilt og begrenset løsning tilpasset de stedlige forholdene. Det kan derfor være tilfeller hvor det ikke er til et barns beste å bo i Longyearbyen.

Før fastsettelsen av den nye forskriften ble forholdet til Norges menneskerettslige forpliktelser, blant annet FNs barnekonvensjon, vurdert. Barnekonvensjonen gjelder i utgangspunktet også på Svalbard. De nevnte hensynene og rammebetingelsene der har likevel konsekvenser for oppfyllelsen av menneskerettslige forpliktelser på Svalbard, og særlig for vurderinger av om forskjellsbehandling er saklig og forholdsmessig, og dermed ikke-diskriminerende. Selv om Norge er forpliktet til å sikre alle barn grunnleggende utdanning, kan de stedlige forholdene innebære at enkelte rettigheter ikke må oppfylles i Longyearbyen eller på Svalbard.

SPØRSMÅL NR. 354**Innlevert 3. november 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 17. november 2023 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sandra Borch****Spørsmål:**

I forslag til Statsbudsjett legges det opp til en utfasing av 20 studieplasser i veterinærmedisin, slik at det går fra 90 til 70 studieplasser. Dette er i strid med Stortingets vedtak i forbindelse med lokalisering av ny veterinærhøyskole om at det skal være en «utdanningskapasitet på 90 veterinærer per år». Det er grunn til å tro at dette vil gå utover distriktsstudieplassene.

Vil statsråden rette opp denne feilen, ettersom det ifølge regjeringens egen rapport er «en klar underdekning av veterinærer» i Norge nå?

BEGRUNNELSE:

Det er ikke riktig forståelse at disse 20 plassene var «koronaplasser» som skulle utfases nå samfunnet normalisert seg. Da kunnskapsdepartementet foreslo ny lokalisering av Norges veterinærhøyskole i 2008, ble det i St.prp. nr. 30 (2007–2008) s. 3 uttalt at:

«Regjeringa foreslår ei dimensjonering av byggjeprojektet for ein utdanningskapasitet på 90 veterinærer per år».

Dette var en regjering Senterpartiet var en del av.

Statssekretær i Kunnskapsdepartementet, Oddmund Løkensgard Hoel (Sp), sa følgende den 6. september til NRK:

«Hoel svarer at i forbindelse med flyttingen av Veterinærhøgskolen til Ås vedtok Stortinget en økning på 20 studieplasser.

– Ellers vurderer regjeringen behovet for økt utdanningskapasitet i forbindelse med de årlige budsjettprosessene, med utgangspunkt i samfunnets behov for kompetanse, svarer Hoel.»

Samfunnets behov for kompetanse for veterinærer er imidlertid svært høyt. Dette bekreftes i regjeringens ferske rapport fra mars i år «Tilgang på veterinærtjenester i Norge». På side 37 fremheves det at:

«[d]et er en klar underdekning av veterinærer til tross for at det har skjedd en betydelig økning i antallet sysselsatte veterinærer.»

Dette ble sagt i en tid der det var 90 studieplasser i veterinærmedisin. Nå legges det altså opp til 70 studieplasser, noe som tilsier at den «klare underdekningen» vil bli betydelig verre fremover.

Svar:

Det er ikke en presis framstilling at det fases ut 20 studieplasser i veterinærmedisin i regjeringens budsjettforslag for 2024. Jeg antar at spørsmålet har sin bakgrunn i beslutningen fra statsbudsjettet for 2023, om å starte utfasingen av de 4 000 studieplassene fra 2020 som kom i forbindelse med det såkalte Utdanningsløftet som følge av den høye arbeidsledigheten under covid-19-pandemien. Som del av Utdanningsløftet fikk Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) tildelt 20 studieplasser i veterinærmedisin. I 2021 og 2022 fikk NMBU midler til videreføring av plassene og opptak av nye kull. I 2023 ble det besluttet at plassene skulle fases ut i tråd med normaliseringen i arbeidsmarkedet. Det innebar at det ikke ble gitt midler til opptak av et nytt kull i 2023, og det samme gjelder for 2024 og framover. At disse studieplassene ville fases ut i tråd med normaliseringen i arbeidsmarkedet, har blitt kommunisert i budsjettproposisjonene til Stortinget i 2020, 2021 og 2022 og i tildelingsbrev til NMBU.

Til grunn for beslutningen om å fase ut studieplassene i 2023, lå det at kullene som ble tatt opp i 2020, 2021 og 2022 skulle bli finansiert i tråd med lengden på studiene plassene ble tildelt i. Plassene i veterinærmedisin ble tildelt med 5,5 års varighet. For disse plassene ved NMBU innebærer derfor dette at den første utfasingen av bevilgninger først skjer i statsbudsjettet for 2026, når kullet fra 2020 er ferdig.

Samtidig med beslutningen om å fase ut Utdanningsløftet fra 2023, ble det innført studieavgift for studenter utenfor EØS/Sveits. Dette fører til flere tilgjengelige studieplasser for norske søkere og andre EØS-borgere, mens plasser for studenter utenfor EØS/Sveits vil bli fullt ut finansiert gjennom studieavgift. Jeg mener det innebærer at rammevilkårene for å tilby studieplasser i sentrale utdanninger derfor ikke bør endre seg vesentlig selv med utfasingen av Utdanningsløftet.

I tildelingsbrev til universiteter og høyskoler ble det understreket i forbindelse med beslutningen om å fase ut studieplassene fra 2020 at selv om de ekstraordinære midlene etter hvert fases ut, må institusjonen selv vurdere kapasiteten i ulike utdanninger. Det ble lagt til grunn at kapasiteten skulle opprettholdes i utdanninger med vedvarende høy etterspørsel i arbeidsmarkedet, og at reduksjoner burde foretas der det var tilsvarende mindre konsekvenser for arbeidsmarkedet. Dette er et ansvar som påligger alle universiteter og høyskoler, herunder NMBU. Institusjonene har et selvstendig ansvar for å dimensjo-

nerne sine utdanningstilbud i tråd med søkerens ønsker og arbeidslivets behov innenfor den til enhver tid gjeldende rammebevilgning fra Stortinget. Jeg legger til grunn at NMBU vurderer opptakskapasiteten i veterinærmedisin i lys av kunnskapsgrunnlaget som finnes om behovet for denne kompetansen i samfunnet, og gjør helhetlige prioriteringer av studieporteføljen i lys av dette.

Til slutt vil jeg knytte en kort kommentar til koblingen i spørsmålet av beslutningen om lokalisering av Norges veterinærhøgskole og det påfølgende byggeprosjektet, og konkrete bevilgninger til opptakskapasitet på 2020-tallet. Jeg mener det er lite hensiktsmessig å koble fornuftig dimensjonering av et byggeprosjekt som skal stå

seg i lang tid framover, til en konkret bevilgningsøkning til spesifikke formål, her studieplasser, i et enkelt budsjettår. Jeg er glad for at vi har en infrastruktur på Ås som gir rom for å utdanne mange veterinærer. Regjeringen vurderer årlig behovet for midler til nye studieplasser i sine budsjettforslag, og det påligger universiteter og høyskoler å dimensjonere sine utdanningstilbud i tråd med samfunnsbehovene innenfor sine rammer. Gode, hensiktsmessige og store nok bygg er en viktig rammebetingelse som har betydning for hvilke prioriteringer universiteter og høyskoler kan forventes å gjøre for å levere på sitt samfunnsoppdrag.

SPØRSMÅL NR. 355

Innlevert 2. november 2023 av stortingsrepresentant Guri Melby

Besvart 17. november 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

I lys av Høyesterettsdommen som stadfester at Stortinget var godt innenfor Grunnloven da Norge sluttet seg til EUs tredje energimarkedspakke og energibyrådet ACER, vil regjeringen jobbe for at Ren energipakken, også kalt fjerde energimarkedspakke, innføres raskt i Norge?

BEGRUNNELSE:

Tirsdag kom Høyesteretts dom i ACER-saken. Dommen kunne ikke vært klarere. Stortinget var godt innenfor Grunnloven da Norge sluttet seg til EUs tredje energimarkedspakke og energibyrådet ACER. Høyesterett konkluderer tydelig med at overføringen av myndighet er "lite inngripende" og stadfester at de "ikke er i tvil om at myndighetsoverføringen kun er lite inngripende." Høyesterett konkluderer videre med at Stortinget ikke har noen plikt til å vurdere en ny sak om overføring av myndighet i sammenheng med hvilken myndighet som er overført videre.

I 2018 og 2019 vedtok EU Ren energipakken, også kalt "Vinterpakken" og "Fjerde energimarkedspakke". Lovpakken består av åtte rettsakter – bygninger, fornybar, energi-effektivisering, styring, ACER-forordning, el-markedsdesign, risikostyring. Direktivene er EØS-relevante. Målet med Ren energipakken er å legge til rette for overgangen fra fossil til ren energi, oppfylle klimaforpliktelsene i

Parisavtalen og sørge for forsyningssikkerhet og konkurransedyktige energipriser.

Svar:

Det vises til svar på spørsmål nr. 314 om innføring av Ren energipakken.

Norge er en stor energinasjon, og vårt kraftmarked har i flere tiår vært en del av et fellesnordisk marked. Kraftmarkedet Norge har bidratt til å utvikle i Norden har tjent norsk industri og norske arbeidsplasser vel siden begynnelsen, og har videre fungert som modell for utvikling av det europeiske kraftsamarbeidet. Vi har et tett samarbeid med EU på energiområdet, og er med i EUs indre energimarked gjennom EØS-avtalen. Norge har interesse av effektivt å innlemme nytt EU-regelverk i EØS-avtalen, for å sikre like konkurransevilkår og ensartet regelverk i det indre marked, og for at norske aktører kan være med for å påvirke den løpende utviklingen.

Samtidig må regjeringen grundig vurdere rettsakter som kan ha innvirkning på viktige samfunnsområder i Norge, for å analysere hvilke konsekvenser de har for Norge, avklare norske posisjoner og ivareta norske interesser. Dette gjøres nå for hver enkelt rettsakt i Ren energipakken. For regjeringen er det viktig at norske interesser og særegenhetene i det norske energisystemet blir tatt hensyn til og ivaretatt på en god og trygg måte.

Vi holder god kontakt med våre EØS/EFTA-partnere Island og Liechtenstein og med EU. Hver enkelt rettsakt innlemmes i EØS-avtalen først når alle parter er enige.

I ACER-saken har Høyesterett bekreftet at Stortinget brukte rett fremgangsmåte da vedtaket om å innlemme EUs tredje energimarkedspakke i 2018 ble truffet med vanlig flertall. I avgjørelsen er Høyesterett svært tydelig på at myndighetsoverføringen var å anse som «lite inn- gripende». Dette bekrefter den praksis Stortinget og regjeringen har fulgt.

Dommen gir en prinsipiell og viktig avklaring om de relevante grunnlovsbestemmelsene i saker hvor det kan foreligge elementer av myndighetsoverføring. Når det gjelder Ren energipakken, vil spørsmålet om eventuell myndighetsoverføring og forholdet til Grunnloven vurderes av Lovavdelingen i Justisdepartementet på vanlig måte. Deretter vil det være naturlig å legge fram saken for Stortinget. Det er ikke konkludert når og hvordan dette skjer.

SPØRSMÅL NR. 356

Innlevert 7. november 2023 av stortingsrepresentant Marian Hussein

Besvart 14. november 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Tirsdag 17. januar 2023 ble det holdt felles foretaksmøte for de regionale helseforetakene. I protokollen fra det møtet kan vi lese at: Foretaksmøtet ba de regionale helseforetakene om å foreta en kritisk gjennomgang av behov for innleie i foretaksgruppen med sikte på reduksjon i omfanget. Det skal rapporteres på utviklingen i tertialoppfølgingsmøtet i juni 2023.

Er det mulig å få oversikt over hva de ulike RHF-ene har rapport, status i foretakene på redusert innleie, og eventuelle nye planer for å sikre laver bruk av innleie?

Svar:

Det er fra regjeringens side et klart ønske om å begrense bruk av innleie i spesialisthelse-tjenesten, og det har også blitt satt krav til de regionale helseforetakene om å arbeide med tiltak som kan redusere innleie. Det ble satt et konkret krav om at de regionale helseforetakene skal foreta en kritisk gjennomgang av behov for innleie, med sikte på å redusere omfanget. Som det vises til i spørsmålet så ble de regionale helseforetakene bedt om å gi en foreløpig rapportering i tertialoppfølgingsmøtet i juni, om krav som ble stilt i foretaksmøtet i januar i år om innleie. I denne rapporteringen ble det vist til at innleie av helsepersonell brukes i begrenset og i noe varierende grad i spesialisthelsetjenesten.

Rapporteringen om utviklingen som ble gitt i tertialoppfølgingsmøtet i juni, viste at alle de fire regionale helseforetakene følger opp kravet som er stilt. Alle helsere-

gionene arbeider alle med sikte på å redusere omfanget av innleie. Denne «underveisrapporteringen» fokuserte på hvordan de respektive helseregionene arbeider med å følge opp det aktuelle kravet, inkludert ulike tiltak som enten er iverksatt eller er til vurdering. For eksempel ble det vist til innskjerping av rutiner og krav om vurdering av alternative løsninger før man gjennomfører kjøp av vikartjenester, og at det arbeides med utfasing av kjøp utenfor rammeavtaler. De regionale helseforetakene har en tettere oppfølging enn tidligere av helseforetakenes iverksatte tiltak og bidrar til å dele relevant styringsinformasjon mv. Kritisk vurdering av innleiebehov sees i lys av bemanningsutviklingen og bemanningsutfordringer, sykefravær og andre relevante forhold.

Situasjonen og utfordringsbildet varierer både mellom de ulike helseregionene og mellom de ulike helseforetakene. Det er fortsatt mye innleie i enkelte sykehus for å kunne opprettholde forsvarlige helsetjenester til befolkningen – og da særlig i Helse Nord. Innleiebehovet er blant annet knyttet til fravær og særskilte rekrutteringsutfordringer innenfor enkelte fagområder.

De regionale helseforetakene rapporterer på kravene som er stilt i foretaksmøtene i januar, gjennom sin årlige melding til Helse- og omsorgsdepartementet i det påfølgende år. Oppfølging av kravet knyttet til innleie er mao. et pågående arbeid. Den aktuelle rapporteringen i juni var en foreløpig statusoppdatering, og bar preg av å være nettopp det ved at de regionale helseforetakene hadde noe ulik form og innretning på sin tilbakemelding.

SPØRSMÅL NR. 357**Innlevert 7. november 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 14. november 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

11.10 skrev OED-ministeren at det ikke er aktuelt å rive samtlige vindturbiner på Fosen.

Hvordan kan statsråden som skal følge opp Høyesterettsdommen, som slår fast at konsesjonsvedtaket bryter menneskerettighetene, så tydelig utelukke én mulig løsning på saken, hvorfor gjør ikke dette statsråden inhabil når vanlig praksis er at statsråder ikke svarer på spørsmål om saker som er til eller kan komme til klagebehandling i departementet, og vil statsministeren sette en annen statsråd til å lede det videre arbeidet med å følge opp dommen?

BEGRUNNELSE:

11.10.2023 skrev statsråd Aasland på FB:

«Vi har hele tiden sagt at vi ikke vil forskuttere utfallet i saken. Men rivning av samtlige vindturbiner på Fosen nå, slik demonstrantene krever, er imidlertid ikke aktuelt.»

Advokaten til Sør Fosen sitje mener i et brev til OED 24.10.23 at dette gjør statsråden inhabil til å tilrettelegge for og treffe det varslede omgjøringsvedtaket. I svaret fra OED avvises dette og departementet sier det ikke var et klart og uforbeholdent standpunkt.

Hvis jeg som stortingsrepresentant stiller spørsmål til en statsråd om en sak som kan komme til klagebehandling i et departement, eller som er til klagebehandling får jeg som svar at spørsmålet ikke kan besvares siden saken er til eller kan komme til behandling. Vedkommende statsråd vil ikke gjøre seg inhabil i behandlingen av den gjeldende sak.

Utsagn om at det «er imidlertid ikke aktuelt» må sies å være et ganske klart standpunkt og en tydelig utelukkelse av en mulig løsning. Hva tenker statsministeren om det, og hvorfor vurderes Fosen saken annerledes av OED ifht. habilitet/inhabilitet enn klagesaker vi som representanter spør om, men ikke får svar på, nettopp fordi statsråden ikke skal gjøre seg inhabil?

Vil statsministeren sørge for at det videre arbeidet med oppfølgingen av Høyesterettsdommen ledes av andre, hvis ikke, hvorfor mener statsministeren det er greit at den ansvarlige statsråd kommer med tydelige uttalelser på hva som ikke er aktuelle løsninger på saken, mens det fortsatt pågår en prosess og saken ikke er avsluttet.

Svar:

Min vurdering er at jeg ikke er inhabil til å behandle Fosen-saken, verken i egenskap av å være departementssjef eller som regjeringsmedlem, jf. forvaltningsloven § 6 annet ledd. Denne vurderingen er gjort på bakgrunn av de samme habilitetsreglene i forvaltningsloven som gjelder for andre saker. Departementet har ellers redegjort for dette i svar av 6. november d.å. på henvendelse fra Sør-Fosen sitje.

Et av hovedhensynene bak habilitetsreglene er å skape og opprettholde tillit til at forvaltningen treffer sine avgjørelser på et saklig og upartisk grunnlag. I Håndbok for politisk ledelse pkt. 4.3 er et av typetilfellene som gir grunn til å vurdere habilitet at en tjenesteperson har tatt forhåndsstandpunkt i en klagesak. Som det er nevnt flere ganger tidligere, varslet Olje- og energidepartementet i desember 2021 en omgjøringsprosess for konsesjonene i lys av Høyesteretts dom. Et eventuelt vedtak i Fosen-saken vil ikke være et vedtak i en klagesak, men et omgjøringsvedtak som nå er til behandling i departementet. Generelt sett kan det ikke medføre inhabilitet at man gir uttrykk for hvordan man vurderer enkelte sider av en sak underveis i saksbehandlingen før vedtaket er truffet. De hensynene som kan medføre inhabilitet ved klagesaksbehandling kan imidlertid til en viss grad også gjøre seg gjeldende ved omgjøringsprosesser.

Jeg viser til at Lovavdelingen tidligere har uttrykt at det skal mye til for at en form for befatning med en sak vil føre til inhabilitet, men at unntakstilfelle kan tenkes dersom tjenestepersonen før klagesaksbehandlingen «har inntatt et så klart og uforbeholdent standpunkt til vedtaket i underinstansen at det kan reises berettiget tvil ved om klagen vil underkastes en reell og uavhengig behandling» (JDLOV-2003-759). Lovavdelingen har videre uttalt at det skal «svært mye til før en statsråds engasjement i en sak til fordel for et bestemt standpunkt, basert på et bestemt politisk syn eller bestemte politiske avveininger, kan føre til at han blir inhabil, så lenge det ikke er grunn til å tro at dette også er utslag av en personlig særinteresse i saken» (JDLOV-2012-3386).

Uttalelsen på Facebook av 11. oktober var basert på kjent informasjon i saken, og at det basert på dette framsto som lite sannsynlig at alle turbiner vil rives. Fosen-saken er en kompleks sak som er gjenstand for omfattende debatt, og jeg har flere ganger svart på spørsmål om saken. Som statsråd må jeg kunne uttale meg om spørsmål som hører inn under mitt departements fagområde, uten at jeg

av den grunn uten videre blir inhabil til å fatte avgjørelse i saken.

Uttalelsen på Facebook var en respons på de kravene som ble framsatt i forbindelse med demonstrasjonene i Oslo på samme tid. Som nevnt flere ganger tidligere, er det for tidlig å konkludere på det endelige utfallet i saken. Dette ble også understreket i Facebook-innlegget. Foreløpige vurderinger av saken og demonstrantenes krav ut fra den foreliggende informasjonen, er ikke det

samme som å ta et uforbeholdent og klart standpunkt til hvilket utfall saken vil få.

Det er behov for et oppdatert kunnskapsgrunnlag før det kan konkluderes på et ev. omgjøringsvedtak i saken. Jeg har derfor også initiert en meklingsprosess mellom partene i Fosen-saken. En meklingsløsning vil være den raskeste veien til å finne en løsning og gir også partene, det vil si reindriften og vindkraftselskapene, mulighet til selv å ha kontroll på løsningen i saken. Jeg håper fortsatt at meklingen vil føre frem.

SPØRSMÅL NR. 358

Innlevert 7. november 2023 av stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle

Besvart 14. november 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden bidra til at Norge, som et land med nesten 99 prosent returgrad av flasker, vil kunne fortsette å bruke det innovative, miljøvennlige og norskutviklede pantesystemet vi i dag bruker, og sikre at dette kravet ikke blir nok et element som bidrar til å øke matvareprisene?

BEGRUNNELSE:

Kommisjonen la i fjor frem forslag til ny emballasje-forordning i EU som i ytterste konsekvens betyr at vi ikke lenger får lov til å beholde den innovative, norske panteordningen og må tilbake til å vaske flasker. I forordningen foreslås det at det settes et krav til ombruksløsninger, som de gamle vaskeflaskene, på henholdsvis 10 % i 2030 og 25 % i 2040 for produsentleddet.

For pantesystemer som i dag allerede har høye innsamlingstall slik vi har i Norge og som resirkulerer alt innsamlet materiale vil en obligatorisk gjenbrukskvote for ombruk og vask av flasker medføre en ganske stor omlegging i alle ledd av verdikjeden. Både i selve produksjonen, i distribusjonen så vel som i handelsleddet. Satt på spissen kan det bety både høyere matvarepriser, og en mindre miljøvennlig løsning enn den vi har i dag.

I forslaget til Kommisjonen lå det en åpning for at etablerte og modne pantesystemer med returgrad over 85 % kunne fortsette som tidligere. I avstemming i kommisjonen for et par uker siden ble det flertall for at 85 % returgrad skal fjernes. Det vil ramme Norge. Ny avstemming er berammet rundt 20 november.

Svar:

Jeg er enig i at det norske pantesystemet fungerer godt, noe den høye returandelen systemet oppnår er et bevis på.

EU-kommisjonens forslag til ny emballasje-forordning skal erstatte dagens emballasjedirektiv, og har som formål å sikre at emballasje designes for ombruk og materialgjenvinning, og å redusere mengden emballasje og emballasjeavfall. På generelt grunnlag har norske miljømyndigheter støttet EU-kommisjonens forslag til ny emballasje-forordning.

Miljødirektoratet har delt erfaringen med og kunnskap om regulering av retursystemer for drikkevarereemballasje med EU som del av arbeidet med nytt regelverk. Det er stor interesse for den norske pantemodellen i og utenfor Europa. Særlig er interessen stor for de sterke økonomiske insentivene som følger av modellens kombinasjon av en enkel regulering og en miljøavgift som reduseres med returandel og pant.

Foreslåtte krav til ombruk skal blant annet redusere mengden emballasje og emballasjeavfall og på denne måten fremme en sirkulær økonomi. Det framgår av EU-kommisjonens konsekvens-analyse at disse ombruksmålene er ventet å gi en positiv miljøeffekt.

Det stemmer at vi har et pantesystem med høy returandel og høy andel materialgjenvinning.

Slik jeg ser det, er ikke forslaget om ombrukskrav for drikkevarereemballasje til hinder for at Norge fortsatt skal ha et godt og velfungerende pantesystem. Vi forventer at de foreslåtte EU-kravene til ombruk vil gi behov for til-

pasninger for norske aktører, men ikke at de vil gi så store negative konsekvenser for det norske pantesytemet at det vesentlig påvirker matvareprisene.

Hvis de foreslåtte kravene om en viss andel ombruk vedtas i EU, vil miljømyndighetene analysere hvordan kravet kan gjennomføres på en samfunnsøkonomisk effektiv måte i Norge. Vi har i dag 13 godkjente retursystem for drikkevareemballasje, hvorav to tilhører Infinitum sitt pantesytem. Det foreslåtte kravet innebærer at kun en andel av drikkevareemballasjen må være ombruksembal-

lasje, og dermed vil trolig en betydelig andel fortsatt være engangsemballasje.

Det vil fortsatt være behov og rom for den norske modellen for pantesytem med høy returandel og materialgjenvinning i framtiden. Ved en eventuell fremtidig innføring av regelverket i Norge, vil regjeringen arbeide for at regelverket implementeres på en måte som på best mulig måte ivaretar kvalitetene ved vårt pantesytem. Jeg forventer på ingen måte at dette er slutten for det norske pantesytemet.

SPØRSMÅL NR. 359

Innlevert 7. november 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 14. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Vil statsråden endre regelverket slik at Kystverket kan kjøre dumpere på den lokale fylkesveien, og samtidig bidra til at Kystverket kan spare penger på å bygge Stad skipstunnel?

BEGRUNNELSE:

I en sak fra Bergens Tidende, datert 07.11 kommer det frem at Kystverket må bli kvitt 5400 kubikkmeter med steinmasser. Rundt halvparten av steinen skal fraktes sjøveien til deponier i kommunene Kinn, Stad og Vanylven. Kystverket har foreslått å frakte den andre halvparten av massene med dumpere til deponier tett på de to tunnelåpningene for å kunne spare penger. Dette bidrar også til å utvikle to næringsparker – Kjøde og Lesto. Ved å frakte halvparten av massene med dumpere vil det føre til en innsparing på 100 til 150 millioner kroner. For å kunne dumpe steinmassene i deponier som ligger tett på tunnelmunningene må Kystverket få tillatelse av Statens Vegvesen til å kjøre dumpere på den lokale fylkesveien. Kystverket har sagt at de vil sette veien i stand igjen ved skade og holde veien oppe i hele anleggsperioden. Statens Vegvesen har satt sagt nei, og sier at lovverket ikke tillater bruk av dumpere på norske veier.

Svar:

Dumpere er anleggsmaskiner. Det er store, tunge og brede maskiner med en utforming som gjør dem lite egnet til kjøring sammen med annen trafikk. Ved kjøring

på offentlig veg vil de møte og måtte samhandle med kjøretøyer med helt andre dimensjoner, kjøreegenskaper og fartsnivå. Dette utgjør en fare for trafikkikkerheten. I tillegg vil dumpere ha en begrenset hastighet på offentlig veg på 30 km/t som kan hindre fremkommeligheten for andre trafikanter. Dumpere som kjøres med last vil gjerne også ha totalvekter og akselvekter som er langt høyere enn det som er tåleevnen til veg og bruer.

Dumpere er derfor som hovedregel ikke tillatt på offentlig veg.

Regelverket om vekter og dimensjoner i forskrift om bruk av kjøretøy åpner imidlertid for å kunne gi dispensasjon for massetransport med dumpere, men bare for kjøring knyttet til veganlegg.

Massetransport i forbindelse med anlegg av skipstunnelen på Stad faller i utgangspunktet ikke innenfor denne bestemmelsen. Det er også ukjent om de vektene det ønskes kjørt med vil falle innenfor de rammene bestemmelsen setter for kjøring langs veg.

Forskriften gir videre mulighet for å gi dispensasjon i enkelttilfelle dersom særlig tungtveiende grunner gjør seg gjeldende. Statens vegvesen opplyser at de ikke har mottatt noen slik søknad i denne saken og har derfor ikke tatt stilling til om det kan være aktuelt å gi en dispensasjon for de aktuelle transportene.

I begge tilfeller er det også en forutsetning at vegmyndigheten, i dette tilfellet fylkeskommunen, gir sin tilslutning til at en eventuell dispensasjon fra Statens vegvesen innvilges.

Kystverket kan derfor om ønskelig gå i dialog med fylkeskommunen og Statens vegvesen om mulighetene i gjeldende regelverk.

SPØRSMÅL NR. 360

Innlevert 7. november 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja

Besvart 16. november 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Vil utenriksministeren ta initiativ til at Israels statsminister, Benjamin Netanyahu, og Hamas blir etterforsket for krigsforbrytelser, og hvordan vil utenriksministeren påse at slik etterforskning og rettergang gjennomføres?

For Norge er det meget viktig at vi ivaretar de grunnleggende prinsippene ICC bygger på, slik som domstolens og påtalemyndighetens uavhengighet. Regjeringen uttaler seg derfor på generelt grunnlag ikke om hovedanklagers beslutninger, f.eks. om iverksettelse av etterforskning av konkrete situasjoner eller personer.

Svar:

Jeg er svært bekymret for de humanitære lidelsene i Palestina og Israel og rapportene om at det kan være begått krigsforbrytelser. Vi har i vår kontakt med partene til konflikten vært tydelig på at folkeretten må respekteres. Norge ser meget alvorlig på internasjonale forbrytelser, og vår holdning er at disse alltid skal straffeforfølges.

Det er først og fremst partene som har hovedansvar for å etterforske og straffeforfølge eventuelle krigsforbrytelser begått av egne styrker. Det er vi også tydelig på i vår kontakt med partene i konflikten. Krigsforbrytelser er individuelt ansvar for den enkelte som med forsett har begått en slik handling. Hvorvidt enkeltpersoner har begått slike forbrytelser, er et spørsmål som en kompetent domstol må ta stilling til.

Den internasjonale straffedomstolen (ICC) har en komplementær kompetanse. ICC åpnet i 2021 etterforskning av mulige internasjonale forbrytelser begått i Gaza og på Vestbredden, inkludert Øst-Jerusalem, og av palestinske borgere. ICCs hovedanklager har uttalt at han også vil etterforske mulige forbrytelser begått de siste ukene. Vi har oppfordret til at ICCs hovedanklager får tilgang for å utføre etterforskning i henhold til sitt mandat.

Norge oppfordrer alle stater og aktører til å jobbe sammen i kampen mot straffrihet for de mest alvorlige internasjonale forbrytelsene. Norge har vært en sterk støttespiller for ICC siden opprettelsen. Norges konsistente linje har vært å arbeide for at domstolen til enhver tid har tilstrekkelige ressurser og støtte til å utføre de oppgaver som er tillagt den i henhold til Roma-vedtektene.

SPØRSMÅL NR. 361**Innlevert 7. november 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik****Besvart 15. november 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hva vil helseministeren foreta seg for å hindre nedleggelsen av ROP-enheten på Dr Martens, slik at føringene fra opptrappingsplan for psykisk helse i Norge og oppdragsdokumentet til helseforetakene blir oppfylt, og hvis ministeren ikke vil forhindre nedleggelsen hvem mener hun at skal ta ansvar for denne pasientgruppen?

BEGRUNNELSE:

Forrige uke ble det klart at ROP-enheten i Bergen legges ned, jf. <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/stenger-dorene-etter-kun-ti-maneder/16184875/>.

I svar på mitt spørsmål av 09.10 svarer helseministeren at:

"Det er vanskelig å kommentere forslag vi ikke kjenner utfallet av, og ei heller kjenner betydningen av i det store bildet. Hva som er behovet regionalt og lokalt vil variere. Noen steder kan det være behov for å styrke det polikliniske tilbudet, andre steder er det behov for å styrke døgntilbudet."

Administrerende direktør i Helse Bergen sier til TV2 at det er behov for rokkering av arealene på Psykiatrisk klinikk i forbindelse med rehabilitering av psykiatrisk akuttmottak, noe som er pålagt gjennomført av Helsetilsynet. Men at nedtrekk av senger først og fremst handler om budsjett og økonomi. Statsbudsjettet for 2024 gir ikke gode nok økonomiske rammer. Det handler om manglende kompensasjon for lønns- og prisvekst.

Det fremstår derfor som at nedleggelsen av ROP-enheten ikke handler om en omdisponering av ressurser, men et sparetiltak der helseforetaket velger å nedprioritere en gruppe som i alle styringsdokumenter er løftet frem som en gruppe som skal prioriteres.

Nasjonalt koordinerende pasient- og brukerombud i Helsedirektoratet, Jannicke Bruvik, sier til TV2 at hun er rystet over at et unikt tilbud for mennesker med alvorlige rusproblemer og psykiske lidelser, legges ned på grunn av økonomi og budsjettensyn. I intervjuet påpeker hun:

«Når enheten ble startet nettopp fordi pasientene ikke hadde et godt nok tilbud, hvordan kan man da forsvare nedleggelse?»

Svar:

Siden det spørres konkret om tilbud ved ROP-enhet for rus- og psykiske lidelser ved Sandviken Sykehus i Helse

Bergen HF, har jeg innhentet informasjon fra Helse Vest RHF som videre har hentet informasjon fra Helse Bergen HF. De oppgir følgende:

«I Helse Bergen er akuttpsykiatrien og pasientbehandling som krever lukkede sykehussenger for voksne lagt til Sandviken Sykehus. Det psykiatriske akuttmottaket må oppgraderes. Kravet fra tilsynsmyndighetene er at dette arbeidet blir gjort i 2024. Helse Bergen er enig i at forholdene ved mottaket er av en slik karakter at det er absolutt nødvendig raskest mulig å gjøre nødvendige utbedringer. Arbeidet påbegynnes 8. januar og avsluttes 31. mars 2025. Konsekvensene er at akuttmottaket må ta i bruk en sengepost i hovedbygget til mottak av pasienter. Det betyr i praksis at det i perioden må bli en reduksjon av 8 sykehussenger. Helse Bergen har stort trykk på akutte innleggelser og det vil derfor IKKE være forsvarlig å redusere kapasiteten i akuttavdelingene.

Helse Bergen har derfor sett seg nødt til å redusere kapasiteten på elektive innleggelser, og vurdert at det er lavest risiko å ta ut ROP-posten. Disse pasientene sine behov vil bli ivarettatt i det øvrige tilbudet som finnes i Avdeling for Rusmedisin og Divisjon psykisk helsevern.

Fra april 2025 vil antall sykehussenger være tilbake til dagens nivå.

Det har ikke vært mulig å finne erstatningslokale på sykehusområdet til ROP-enheten, og så vel tidsmessig som økonomisk vil det å bygge opp/forsterke lokaler andre steder kreve ressurser av en slik størrelse at det ville gått på bekostning av annen nødvendig pasientbehandling.»

Mange mennesker med langvarige og samtidige rus- og psykiske lidelser har behov for et helhetlig tilbud fra ulike deler av tjenestene, og de regionale helseforetakene har ansvar for tilbudet til dem som trenger spesialisthelsetjenester. Dette gjelder også for mennesker med alvorlige og samtidige rus- og psykiske lidelser. Jeg forutsetter at Helse Vest RHF gir et godt og forsvarlig tilbud til pasientene selv om det må gjøres endringer i en periode.

Både i oppdragsdokumentet til helseforetakene og i Meld. St.23 Opptrappingsplan for psykisk helse (2023-2033), er det fokus på at mennesker med langvarige og sammensatte behov skal få god og sammenhengende hjelp og at tilbudet skal styrkes. I Opptrappingsplan for psykisk helse fremgår det at regjeringen vil styrke hele behandlingsskjeden for mennesker med langvarige og sammensatte behov, samt heve levealderen og øke livskvaliteten hos mennesker med psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer. Det er lansert en rekke tiltak og mål som skal bidra til et styrket tilbud, og for å kunne følge utviklingen og måloppnåelsen gjennom planperioden –

har regjeringen formulert åtte resultatmål. Et av disse er å hindre nedbygging av dagens totale antall sengeplasser og sikre at døgnkapasiteten i psykisk helsevern er på et nivå som møter behovet for å ivareta barn, unge og voksne med alvorlig psykisk lidelse som trenger døgnbehandling. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til psykisk helse med 3 mrd. kroner i planperioden. Dette innebærer en

permanent styrking til et nytt nivå. Innsatsen startet allerede i 2023, og vil videreføres og styrkes i 2024. Som en del av den foreslåtte bevilgningen til aktivitetsvekst i sykehuse er det foreslått 110 mill. kroner til å styrke døgntilbudet innen psykisk helsevern, med særlig vekt på barn og unge og de med alvorlige psykiske lidelser.

SPØRSMÅL NR. 362

Innlevert 8. november 2023 av stortingsrepresentant Hårek Elvenes

Besvart 16. november 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Howdan har regjeringen involvert veteranorganisasjonene i utarbeidelsen av den nye tiltaksplanen?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen viser i Prop. 1 S (2023-2024) til at en ny tiltaksplan for anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av veteraner fra internasjonale operasjoner vil bli lansert ultimo 2023, med varighet til 2028.

Svar:

Anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av veteraner er et viktig samfunnsansvar som regjeringen er seg meget bevisst. Derfor var veteranivaretagelse nevnt særskilt i Hurdalsplattformen, og derfor begynte regjeringen tidlig arbeidet med en ny tiltaksplan for nettopp anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av veteraner fra internasjonale operasjoner.

Veteranorganisasjonene har vært viktige pådrivere for en aktiv veteranpolitikk, og organisasjonene har fått mulighet til å gi sine innspill i flere omganger i arbeidet med regjeringens nye tiltaksplan. De har blitt involvert i arbeidet med ny tiltaksplan langt utover det som er vanlig for regjeringsinternt arbeid.

I februar 2022 ble lederne i de fire største veteranorganisasjonene, Norges veteranforbund for internasjonale operasjoner (NVIO), Veteranforbundet SIOPS – skadde i internasjonale operasjoner (SIOPS), Norsk reservistforbund (NROF) og Veteran møter veteran (VmV) invitert til møter i Forsvarsdepartementet (FD). Hensikten med disse møtene var å avdekke de viktigste områdene for organisasjonene for å forberede arbeidet med en ny tiltaksplan.

Siden regjeringen besluttet å utarbeide en ny tiltaksplan for anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av veteraner fra internasjonale operasjoner i juni 2022, har de fire ovenfor nevnte organisasjonene vært innkalt til to møter med meg, og ett møte med statssekretæren.

Forsvaret fikk i oppdrag å utarbeide et forslag til tiltaksplan i samråd med relevante etater. Det ble nedsatt fem arbeidsgrupper for å utarbeide forslag innenfor områdene helse, familie, veteraners kompetanse, forskning og kommunikasjon. Veteranorganisasjonene ble invitert til å delta i disse fem arbeidsgruppene, men de meldte tilbake at de ikke hadde kapasitet til dette. Lederne av de fem arbeidsgruppene møtte jevnlig veteraninspektøren på koordineringsmøter, og veteranorganisasjonene ble invitert til å delta på disse møtene. På disse møtene møtte også FD og Forsvarsstaben. Det ble avholdt seks slike møter. I tillegg ble det informert om arbeidet med tiltaksplanen på Veteranforum 2, i desember 2022, på Forsvarets veteransenter Bæreia.

31. januar d.å. leverte Forsvaret utkast til tiltaksplan til FD. Vedlagt utkastet var også veteranorganisasjonenes skriftlige innspill. Den interdepartementale arbeidsgruppen (IDA) har siden hatt en lang rekke arbeidsmøter om tiltaksplanen. Kompleksiteten i spørsmålene og sakene som løftes frem, blant annet av veteranorganisasjonene, bidrar til at arbeidet tar tid. Blant annet etter innspill fra veteranorganisasjonene har regjeringen prioritert å ta den tiden som er nødvendig for å legge frem en god plan. Dette ble bekreftet på det siste møtet jeg hadde med veteranorganisasjonene 13. september d.å.

Veteranorganisasjonene deltar sammen med arbeidstakerorganisasjonene i referansegruppen for IDAs arbeid med tiltaksplanen, og det har vært gjennomført fem møter mellom referansegruppen og embetsverket.

Gjennom hele perioden har veteranorganisasjonene blitt invitert til å komme med innspill til tiltaksplanen. Organisasjonene har gitt både Forsvaret og IDA ved FD en lang rekke innspill og forslag til tiltak i tiltaksplanen. Det har blitt brukt mye tid og ressurser på å gå gjennom og vurdere alle forslagene og innspillene fra organisasjonene.

På møtet jeg hadde med veteranorganisasjonene 13. september ble det trukket frem noen tiltak som ville være viktige for organisasjonene. Departementet og IDA vurderer nå disse inngående. Det vesentligste er å ta frem en

god tiltaksplan som vil bedre situasjonen for dagens så vel som fremtidens veteraner, der blant annet anerkjennelse av innsatsen til personellet fra internasjonal innsats så vel som fra internasjonale operasjoner er viktig.

Involvering av veteranorganisasjonene i arbeidet med å ta frem en ny tiltaksplan for anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av veteraner har vært viktig for meg, og som vist over, har organisasjonene blitt gitt svært mange og gode muligheter til å påvirke arbeidet med tiltaksplanen. Deres innflytelse på planen har vært høyst reell.

SPØRSMÅL NR. 363

Innlevert 8. november 2023 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 14. november 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Dagsavisen har skrevet 01/11/2023 om en kreftsyk person som på grunn av sykepengeordningens tidsbegrensning blir presset helt ut av arbeidslivet og over på lavere inntekt.

Mener statsråden det er grunn til å se på mer fleksible løsninger mellom sykepenger og arbeidsavklaringspenger, for å unngå slike tilfeller?

Svar:

Dagens regelverk er slik at det gis rett til sykepenger i maksimalt ett år. Sykepenger fra folketrygden gis med 100 prosent kompensasjon av inntektstapet opp til en grense på seks ganger grunnbeløpet (som for tiden er 711 720 kr). Når en person har vært helt arbeidsfør i 26 uker, opparbeides ny rett til sykepenger fra folketrygden i ett år. I perioden på 26 uker der det tjenes opp ny rett til sykepenger, kan det foreligge rett til sykepenger fra arbeidsgiver i arbeidsgiverperioden. Disse reglene gjelder likt for alle, uavhengig av grad en person er sykmeldt og uavhengig av hvilken diagnose vedkommende har.

Den gode dekningen det første året av en sykdomsperiode sikrer at den som blir syk i liten grad må tilpasse sin livssituasjon og levestandard av økonomiske årsaker. Dette vil også sikre at vedkommende får noe tid til å forberede seg på en eventuell overgang til en lavere ytelse etter utløpet av sykepengeperioden.

Den som fortsatt er syk etter utløpet av sykepengeperioden, eller på nytt blir syk uten å ha opparbeidet ny rett til sykepenger, kan tilstå arbeidsavklaringspenger hvis arbeidsevnen er nedsatt med minst 50 prosent. Arbeidsavklaringspenger gis med 66 prosent av beregningsgrunnlaget. Jeg har forståelse for at overgangen fra sykepenger til en lavere ytelse etter ett år kan være utfordrende for mange rent økonomisk. Samtidig må vi ha med oss at Norge har en god sykelønnsordning, også i internasjonal sammenheng.

SPØRSMÅL NR. 364**Innlevert 8. november 2023 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård****Besvart 14. november 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Stortinget fattet i 2021 et anmodningsvedtak om at regjeringen i samråd med partene i arbeidslivet skulle legge frem et forslag til nødvendig forenkling av yrkesskadereglene som er i tråd med utviklingen i samfunnet og arbeidslivet. Regjeringen skulle også gå gjennom og om nødvendig oppdatere yrkessykdomslisten.

Hva gjør regjeringen for å følge opp lovnaden om å forbedre yrkesskaderregelverket og når kan partene i arbeidslivet forvente at regjeringen setter i gang arbeidet?

BEGRUNNELSE:

I Hurdalsplattformen har regjeringen lovet å forbedre reglene om yrkesskade og yrkesskadeforsikring. I mai i år avholdt arbeidsministeren et innspillsmøte om yrkesskade og yrkessykdom, uten at det ble redegjort konkret for regjeringens arbeid på yrkesskadefeltet. Dersom regjeringen har ambisjon om å foreta regelverksendringene i inneværende stortingsperiode og at partene i arbeidslivet skal tas med i arbeidet er det nå på tide å starte prosessen for å sørge for reell involvering.

Svar:

Regjeringen er opptatt av at vi har en yrkesskadeordning som speiler utviklingen i samfunnet og arbeidslivet, og som sikrer den enkelte arbeidstaker. Før jeg besvarer representantens spørsmål nærmere, er det hensiktsmessig å gjøre kort rede for yrkesskadeordningen og arbeidet med å forbedre yrkesskaderregelverket.

Den tosporede yrkesskadeordningen

Norge har en tosporet yrkesskadeordning; folketrygdlovens særytelser ved yrkesskade og yrkessykdom og en obligatorisk yrkesskadeforsikring der arbeidsgiver forsikrer sine ansatte. Arbeids- og velferdsetaten forvalter yrkesskadetrygden, mens arbeidsgivers forsikringsselskap administrerer yrkesskadeforsikringen. Arbeids- og velferdsetaten og forsikringsselskapet er ikke bundet av hverandres avgjørelser. Arbeids- og inkluderingsdepartementet har ansvaret for yrkesskaderregelverket i folketrygdloven, mens ansvaret for yrkesskadeforsikringsloven ligger i Justis- og beredskapsdepartementet.

Folketrygdlovens ordinære ytelser, særytelser ut over ordinært ytelsesnivå og erstatning fra arbeidsgivers forsikringsselskap, er ment til sammen å sikre skadelidte full erstatning for økonomisk tap ved yrkesskade og yrk-

essykdom. Utgiftene finansieres over arbeidsgivers yrkesskadeskadeforsikringspremie, som både dekker utbetalt forsikringsbeløp til den enkelte og en refusjon til Arbeids- og velferdsetaten for utbetalte ytelser fra folketrygden.

Arbeidet med organisering og regelverk på yrkesskadeområdet

Regjeringen Stoltenberg I oppnevnte i 2001 et offentlig utvalg som særlig skulle se på forenkling av yrkesskadesystemet og organiseringen. I NOU 2004: 3 Arbeidsskadeforsikring foreslo flertallet å slå sammen dagens to regelverk til en ny arbeidsskadeforsikringslov, og at forsikringsselskapene skulle behandle krav etter loven. I høringsrunden gikk sentrale arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner imot at ordningen ble lagt til forsikringsselskapene. I tillegg var det betydelig uenighet om reglene for erstatning.

Departementet utarbeidet etter dette et forslag til en mulig omforent løsning, som ble sendt på høring 24. mai 2007. I høringsbrevet ble det foreslått å slå sammen yrkesskadereglene i folketrygdloven og yrkesskadeforsikringsloven til en ny arbeidsskadeforsikringslov, og at det opprettes en uavhengig arbeidsskadeenhet for å behandle saker etter ny lov.

Departementet sendte på høring 12. desember 2008 utdypet forslag til ny organisering av yrkesskadeordningen, nytt yrkessykdomsregelverk, samt forslag om å kunne godkjenne skader etter personløft («plutselig løfteskade») som yrkesskade. Det utdypede forslaget til ny organisering av yrkesskadeordningen var et ledd i departementets arbeid med å finne fram til en omforent løsning, etter å ha vurdert innspillene fra høringen i 2007.

Som ledd i arbeidet med en ny yrkesskadeordning, ble det også foretatt en gjennomgang av yrkessykdomsforskriften. I NOU 2008: 11 la Yrkessykdomsutvalget fram forslag til en ny «liste» over sykdommer som kan godkjennes som yrkessykdom. I tillegg til en revisjon av sykdommer og eksponeringsforhold innenfor de mer tradisjonelle områder knyttet til fysisk og kjemisk arbeidsmiljø samt infeksjonssykdommer, foreslo utvalget tre nye sykdomsgrupper på den reviderte «listen»; enkelte muskel- og skjelettlidelser (skulder, albue, håndledd og kne), PTSD, og fosterskader.

Regjeringen Stoltenberg II fremmet Prop. 193 L (2012–2013) Lov om arbeidsskadeforsikring i statsråd 20. september 2013, og den ble formelt overbrakt nytt Stortinget. Proposisjonen omhandlet i hovedsak regler for rett til erstatning etter den nye loven. Det ble også tatt

en nærmere omtale av regjeringens forslag til framtidig organisering av yrkesskadeområdet. I omtalen het det at departementet vil i en senere proposisjon fremme lovforslag om de gjestående elementene i reformen.

Regjeringen Solberg trakk den 29. november 2013 Prop. 193 L fra behandling i Stortinget, jf. Meld. St. 6 (2013–2014). Regjeringen Solberg fremmet ikke noen endringer på yrkesskadeområdet.

Den 29. november 2018 fremmet Jonas Gahr Støre, Hadia Tajik, Arild Grande, Leif Audun Sande og Lise Christoffersen forslag om bedringer i regelverket for yrkesskadeerstatning, jf. Dok. 8:53S (2018–2019). Bla. ble det foreslått at Stortinget ber regjeringen snarest fremme sak til Stortinget med forslag til en ny samlet lov om arbeidsskade. Komiteens tilråding om at forslaget ikke vedtas, ble fremmet av medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, jf. Innst. 186S (2018–2019) av 5. mars 2019. Stortinget traff den 26. mars 2019 vedtak i samsvar med innstillingen.

Den 11. mars 2021 fremmet Elise Waagen, Fredric Holen Bjørdal, Lise Christoffersen, Rigmor Aasrud og Arild Grande forslag om nødvendige endringer i regelverket for yrkesskade, herunder de såkalte «oljepionerene», jf. Dok. 8:150 S (2020–2021). Det ble bla. foreslått at Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endring av yrkesskadereglene slik at de står i forhold til den samfunnsutviklingen som har skjedd de siste 30 årene, herunder en forenkling av dagens regelverk fra to til ett tydelig regelverk og oppdatering av yrkessykdomslisten.

En samlet komites tilråding av 4. mai 2021, jf. Innst. 382 S (2020–2021), ble den 11. mai vedtatt av Stortinget, jf. anmodningsvedtak 911:

«Stortinget ber regjeringen i samråd med partene i arbeidslivet legge frem et forslag til nødvendig forenkling av yrkesskadereglene som er i tråd med utviklingen i samfunnet og arbeidslivet, og som sikrer den enkelte arbeidstaker. Stortinget

ber også regjeringen gjennomgå og om nødvendig oppdatere yrkessykdomslisten.»

I Hurdalsplattformen heter det:

«Regjeringen vil forbedre reglene om yrkesskade og yrkesskadeforsikring».

Oppfølging av anmodningsvedtak og regjeringsplattform

Slik denne gjennomgangen viser, er det i en årrekke arbeidet med så vel organisering av yrkesskadeområdet som materielle regler for rett erstatning, herunder en modernisert «yrkessykdomsliste».

Som ledd i oppfølgingen av Stortingets anmodningsvedtak og regjeringsplattformen, ble det den 15. mai i år holdt et innspillsmøte. I møtet delte hovedorganisasjonene og enkelte interesseorganisasjoner sine erfaringer med det gjeldende yrkesskaderegelverket og la fram forslag til forbedringer.

Daværende statsråd Mjøs Persen orienterte i møtet om at Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) – det nasjonale kunnskapsorganet for arbeidsmiljø og -helse – hadde fått i oppdrag av departementet å foreta en faglig oppdatering av forslaget til en ny «yrkessykdomsliste» i NOU 2008: 11 Yrkessykdommer. STAMI la den 1. september 2023 fram sin rapport. Videre er det utarbeidet en rapport som estimerer kostnadsøkningen for arbeidsgiverne, herunder stat og kommune som arbeidsgiver. Det foreligger med dette et grunnlag for videre arbeid med saken.

Jeg er opptatt av å følge opp saken på en måte som sikrer at vi kan komme tilbake til Stortinget på en god måte. Det er viktig at partene, som yrkesskadeordningen er til for, involveres. På nåværende tidspunkt er det likevel for tidlig å tidfeste når arbeidet kan forventes slutført, og når og på hvilken måte partene involveres.

SPØRSMÅL NR. 365

Innlevert 8. november 2023 av stortingsrepresentant Grunde Almeland

Besvart 16. november 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Howdan vil statsråden styrke tilsyn med og kontroll av adopsjoner til Norge?

BEGRUNNELSE:

VG har de siste ukene kommet med flere avsløringer rundt adopsjoner til Norge. I en sak publisert 28. oktober kommer det frem at politiet i Madagaskar krever bestikkelser for å undersøke adoptivbarnas bakgrunn. Å betale

penger for å få en sak gjennom i domstolene er helt vanlig. Adopsjonsmyndighetene i landet innrømmer at det kan være feil informasjon i papirene til barn som blir adoptert til andre land. Fredag uken etter informerte Bufdir at de stengte for adopsjoner fra Madagaskar med umiddelbar virkning.

I en sak publisert 5. november avdekket VG hvordan babyer selges på Filippinene, og hvordan identiteten deres viskes ut med falske fødselsattester. Et nett av agenter, helsepersonell og ansatte i lokale folkeregistre gjør denne handelen mulig. Penger utveksles i alle ledd.

Adopsjon til Norge er i utgangspunktet strengt regulert. Bufdir har ansvar for kontroll og tilsyn med lov og praksis på feltet. Dette innebærer blant annet at Bufdir skal undersøke prosedyrene i det enkelte landet før det gis adgang til å samarbeide med landet. Dette skal bidra til at adopsjoner blir gjennomført på en forsvarlig måte. Det presserende spørsmålet er etter undertegnede syn om det i etterkant av dette blir ført grundig og hyppig nok tilsyn og kontroll med om godkjente land fortsetter å overholde pliktene sine til å gjennomføre adopsjoner på en forsvarlig måte. Eksempelvis er det mer enn et tiår siden norske adopsjonsmyndigheter var på kontrollreise til henholdsvis Madagaskar og Filippinene.

Tirsdag denne uken presenterte statsråden en rekke nye tiltak for VG i artikkelen «Barneministeren etter VG-avsløring: – Jeg blir dårlig»: Bufdir skal det neste halve året gå gjennom alle land Norge adopterer fra - og vurdere på ny om det er forsvarlig å fortsette adopsjonene. Dersom det er usikkerhet, skal adopsjonene stoppes umiddelbart frem til myndighetene er helt sikre på at alt går riktig for seg. Filippinene skal prioriteres. Bufdir skal også styrke tilsyn og kontroll på adopsjonsfeltet.

Det fremgår imidlertid ikke i VGs nyhetsartikkel på hvilken måte statsråden vil styrke tilsyn og kontroll på adopsjonsfeltet.

Svar:

Eg ser alvorleg på dei forholda som har komme fram i media og gjennom at andre land har granska adopsjonssystema sine. Eg har derfor prioritert adopsjonsfeltet høgt i mi tid som statsråd, og regjeringa har bestemt at det skal gjennomførast ei ekstern gransking av utanlandsadopsjonar til Norge. Eg viser også til at departementet vil vurdere behovet for ei gransking også av nasjonale adopsjonar, slik varsla i Prop 1S (2023-2024).

Eg vil understreke at tilsyn og kontroll er oppgåver som Bufdir, som adopsjonsmyndigheit, har eit tydeleg ansvar for og skal følgje opp i det daglege arbeidet. Bufdir har varsla at dei no, som ein del av sitt kontroll- og tilsynsarbeid, vurderer om det er grunn til og rettsleg grunnlag for å stanse utanlandsadopsjonar til Noreg mellombels, og om dette er nødvendig og forholdsmessig. Barne- og

familiedepartementet vil ifølgje Bufdir, få levert over ei vurdering av desse spørsmåla før jul.

Representanten viser til Madagaskar og Filippinene i grunngevinga for sitt spørsmål. Fire av ti formidlingsløyve for utanlandsadopsjonar går ut i 2023, og Bufdir vurderer desse no. Dette gjeld Filippinane, Sør-Korea, Thailand og Taiwan. Vidare har Bufdir nyleg trekt attende formidlingsløyvet for Madagaskar.

Eg har, uavhengig av vurderinga Bufdir har varsla når det gjeld behovet og grunnlaget for ein midlertidig stans i utanlandsadopsjonar, bede Bufdir vurdere alle attverande løyve, med frist 1. mai. Det inneber at alle løyve blir gjennomgått no, også dei som i utgangspunktet gjeld ut 2024 og 2025. Når det gjeld prioritering, har eg oppmoda Bufdir om å prioritere landa med antatt høgst risiko. Dette inneber ei styrking av tilsyn og kontroll. Eg meiner at dette er eit svært viktig og naudsynt arbeid som kan gi oss nye vurderingar av det mange er opptatt av: om det er trygt å adoptere barn frå utlandet til Noreg i dag. Målet med dei nye vurderingane er å gi tryggleik for at eventuelle adopsjonar til Noreg skal skje på ein forsvarleg måte og etter Haagkonvensjonen 1993 sine reglar.

Under gjennomgangen av formidlingsløyver vurderer Bufdir all informasjon som er nødvendig for å gjere ei vurdering av løyva. Kvart adopsjonssamarbeid blir vurdert opp mot det juridiske rammeverket, der omsynet til barnets beste står heilt sentralt. Eg meiner det er behov for denne særskilde kontrollrunden no, i lys av det som har komme fram.

Eg vil også vise til at organisasjonane, som rapporterer jamleg til direktoratet, er pålagt å varsle Bufdir om endringar i Noreg og utlandet som kan ha betydning for formidlingsverksemda.

Eg vil også minne om at den eksterne granskinga som skal gjennomgå systemet for utanlandsadopsjonar, også vil omfatte systemet for tilsyn og kontroll.

Eg har bede Bufdir om å gi adopsjonsfeltet naudsynt prioritet. Departementet vil halde tett kontakt med Bufdir om situasjonen og behovet på feltet.

SPØRSMÅL NR. 366

Innlevert 8. november 2023 av stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski

Besvart 17. november 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

SV har stilt et budsjettspørsmål (nr. 385) om departementets dialog med ESA om fritak i CO₂-avgift for kvotepliktig sektor. I svaret på dette spørsmålet står det at avvikling av CO₂-avgiftssatsene anses å ikke ha noen vesentlig betydning for norske utslipp av klimagasser.

Er det mulig å få en nærmere oversikt over hvor store utslipp Norge har fra de aktuelle områdene regjeringen ber om fritak for, som begrunnelse på at dette ikke vil ha vesentlig betydning?

Svar:

Jeg vil først presisere at dialogen med ESA handler om hvorvidt fritak for kvotepliktige utslipp kan innføres uten

at dette utgjør statsstøtte som strider mot EØS-avtalen, slik Finansdepartementet vurderer at det bør. En slik avklaring har i seg selv ingen innvirkning på norske utslipp av klimagasser, og innebærer heller ikke at regjeringen vil innføre fritak for alle kvotepliktige utslipp.

Et ev. avgiftsfritak for kvotepliktige utslipp må vedtas av Stortinget, og det foreligger verken forslag fra regjeringen eller vedtak om å avvikle alle satsene på kvotepliktige utslipp. Tabellen nedenfor gir en oversikt over satser og fritak som gjelder kvotepliktige utslipp av klimagasser, utslippene som omfattes av hver sats og om det foreligger vedtak fra Stortinget eller en varsling fra regjeringen om avvikling av satsen. Jeg understreker at det vil være en viss usikkerhet i anslaget på de omfattede utslippene.

Anvendelse/næring	Sats i 2023 (kroner per tonn CO ₂)	Omfattede utslipp (1 000 tonn CO ₂)	Vedtak/varsling om avvikling
Kvotepliktig sjøfart (mineralolje, LPG, naturgass)	952	740	Regjeringen foreslår redusert sats på 766 kr/tCO ₂ i 2024
Kvotepliktig luftfart	649	1 000	Ingen vedtak eller varsling om avvikling
Kvotepliktig petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen (mineralolje, naturgass)	761	9 800	Ingen vedtak eller varsling om avvikling
Kvotepliktig avfallsforbrenning	238	120	Stortinget har vedtatt et fritak
Kjemisk industri mv. (naturgass, LPG)	0	700 (kvotepliktig) 60 (ikke-kvotepliktig)	Stortinget har vedtatt avgift på 238 kr/tCO ₂ for de ikke-kvotepliktige utslippene og fritak for de kvotepliktige
Øvrig kvotepliktig industri (naturgass)	33	1 600	Ingen vedtak eller varsling om avvikling
Øvrig kvotepliktig industri (LPG)	0	90	Ingen vedtak eller varsling om avvikling
Øvrig kvotepliktig industri (mineralolje)	86	270	Ingen vedtak eller varsling om avvikling

Regjeringens forslag til redusert sats for kvotepliktig sjøfart innebærer at den samlede utslippsprisen (kvotepris + avgift) blir om lag den samme som for øvrige utslipp under EUs innsatsfordelingsforordning. Samlet anslås derfor ikke forslaget å påvirke utslippene fra sjøfart utover det som følger av opptrappingen av avgiftene på ikke-kvotepliktige utslipp til 2 000 kroner i 2030.

Gitt en avklaring fra ESA i tråd med Finansdepartementets syn vil det bli innført differensierte satser for

kvotepliktige og ikke-kvotepliktige utslipp fra avfallsforbrenning. Opptrapping av avgiften på de ikke-kvotepliktige utslippene er i klimastatus og -plan anslått å redusere utslippene med 0,8 mill. tonn CO₂ over perioden 2024-2030. En avklaring vil også medføre at det blir innført avgift på ikke-kvotepliktige utslipp fra kjemisk industri mv. De ikke-kvotepliktige utslippene er imidlertid så små at det ikke er mulig å tallfeste virkningen av avgiften med det metodiske rammeverket til Finansdepartementet.

SPØRSMÅL NR. 367**Innlevert 8. november 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 16. november 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Vil justisministeren bidra til at offentligheten får informasjon om organiseringen av den fremtidige redningshelikoptertjenesten i Florø, ved å gi innsyn i brevet om dette fra Hovedredningssentralen Sør til Justisdepartementet?

BEGRUNNELSE:

Spørsmålet om luftambulans og redningstjenestene i Norge er et område som skaper stort engasjement hos mange. Regjeringen skal vurdere hvordan redningshelikoptertjenestene skal driftes og forvaltes i fremtiden. Jeg

er kjent med at det er sendt et brev fra Hovedredningssentralen om den fremtidige redningshelikoptertjenesten i Florø, som departementet ikke har gitt innsyn i.

Jeg forutsetter at statsråden også mener at innspill fra underliggende etater/instanser er viktig informasjon som også offentligheten bør få tilgang til og ber derfor om at statsråden om å få utlevert dette brevet.

Svar:

Svar med vedlegg:

<https://www.stortinget.no/dok15-202324-0367-vedlegg>

SPØRSMÅL NR. 368**Innlevert 8. november 2023 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen****Besvart 21. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hvorfor ble ikke E6 bygd med lys og god nok kvalitet på rekkverket med en gang og hva er kostnaden for å gjennomføre alle de utbedringene som nå gjøres med lys og rekkverk på E6 i Stange og Eidsvoll, og hva var kostandene for tilsvarende utbedringer med lys og midtrekkverk i Stange nordover fra Innlandspporten/Skavabakken?

BEGRUNNELSE:

Da E6 nord for Dal i Eidsvoll og videre gjennom Stange ble bygd, ble motorveien bygd uten lys, med en spesiell type «Svensk midtrekkverk», som var ferdig rusta og en manglende veiskulder, hvor bare 75 cm er asfaltert.

Flere bilister reagerte på denne «miljø-veien» hvor Statens Vegvesen gikk bort fra vanlig veiskulder på 2-3 meter, gikk bort fra lys og i tillegg eksperimenterte med en ny type midtrekkverk. Flere påpekte at manglende lys og manglende veiskulder rett og slett er trafikksikkerhet.

Da FrP kom i regjering og Nye Veier fikk ansvaret for å bygge 4-felt E6 videre gjennom Stange og til Mjøsbrua, ble

standarden bedret, slik at E6 fra Kolomoen og nordover til Moelv ble bygd med både lys og veiskulder.

Dette ble selvfølgelig godt mottatt av bilistene og det er ingen tvil om at E6 ble mer trafikksikker.

Nå i ettertid så har det blitt montert nytt rekkverk og lys på deler av E6 i Stange, fra Innlandspporten og nordover. Nå pågår det også en utskifting av rekkverket på E6 i Eidsvoll og det monteres også lys.

Det er tydelig at Statens Vegvesen nå i ettertid ser at det var uklokt å bygge en nasjonal motorvei uten lys og med et rekkverk som tydeligvis ikke er bra nok kvalitetsmessig.

Det er dyrt å utbedre slike forhold som nytt rekkverk og montere lys i ettertid. Det hadde selvfølgelig både vært billigere og bedre om dette hadde blitt gjort med en gang da motorveien ble bygd. Det er som kjent stort behov for mer penger både til å bygge bedre og tryggere riks- og fylkesveier, så det er viktig å benytte skattebetalerne sine penger på en mest mulig rasjonell og effektiv måte.

Svar:

Delstrekningen E6 Tangen - Kolomoen (dvs. fra Innlandssporten/Skavabakken og nordover) ble bygget med bred midtdeler uten midtrekkverk og fartsgrense 100 km/t i tråd med vegnormalen på byggetidspunktet. Strekingen ble oppgradert med rekkverk og veilys i 2021 for å oppnå sammenhengende fartsgrense 110 km/t. Dette kostet ca. 50 mill.kr.

Statens vegvesen har ansvar for forskning og utvikling i veisektoren. Da Statens vegvesen bygde ny E6 i Innlandet mellom 2009 og 2015 ble det besluttet at E6-strekningen mellom Dal i Eidsvoll og Kolomoen i Stange skulle være en teststrekning for alternative belysningskonsepter. Strekingen fikk lyskilder basert på LED-teknologi og ledelys. Dette hadde ikke tidligere blitt utprøvd i denne skalaen i nordisk klima. Formålet med ledelysene var å gi trafikantene god optisk ledning ved kjøring i mørke. Det er i ettertid gjennomført flere studier av strekingen og ulykker og hendelser er sammenlignet med andre strekninger med tilnærmet samme utforming og trafikkmengde. Hovedfunnene er at ulykkestallene på strekingen med ledelys tilsvarende andre firefelts motorveier.

I planleggingen av E6 Dal - Kolomoen ble det også besluttet å vurdere alternative løsninger til veirekkverk av galvanisert stål, med vekt på byggekostnader, drifts- og vedlikeholdskostnader, estetikk og miljøhensyn. Eksempelvis er det i produksjonen og bruken av rusttregt stål (ofte omtalt som cortenstål) ikke tilsvarende utslipp av

tungmetaller som i produksjonen av f.eks. galvanisert stål. Valget falt på rusttregt stål og det har blitt gjennomført et FoU-prosjekt for å følge opp bruken av rusttregt stål i samferdselsprosjekter, der erfaringene fra E6-strekningen har vært viktig. Hovedhensikten med FoU-prosjektet var å undersøke sammenhengen mellom eksponeringsmiljø og korrosjonshastighet, samt å samle erfaringer og testresultater med rusttregt stål. Erfaringene har vist at rusttregt stål korrugerer raskere enn antatt. Hovedanbefalingen er nå at denne typen stål ikke bør brukes i kystmiljøer eller langs vintersaltede veier.

I 2021 ble det oppdaget at rekkverket i rusttregt stål på delstrekningen E6 Dal – Tangen (dvs. fra Dal til Innlandssporten/Skavabakken i Stange kommune) hadde korrodert og at skadene på rekkverket på sikt vil kunne påvirke trafikksikkerheten på strekingen. Ledelysene på strekingen var festet til rekkverket og måtte derfor skiftes samtidig med rekkverket. Det har vært en del utfordringer med drift og vedlikehold av ledelysene, og vegvesenet har også mottatt mange henvendelser fra trafikanter som opplever det som utfordrende å kjøre på en strekning med høy trafikkmengde og høyt fartsnivå uten full veibelysning. Det ble derfor bestemt at rekkverket skulle skiftes ut og at det skulle etableres vanlige veilys på strekingen, i tråd med vegnormalene. Kostnader for pågående og planlagt utskifting av rekkverk og nytt veilys på E6 Dal – Tangen er anslått til ca. 200-250 mill. kr.

SPØRSMÅL NR. 369

Innlevert 8. november 2023 av stortingsrepresentant Jan Tore Sanner

Besvart 14. november 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

I Riksrevisjonens rapport om forståelig kommunikasjon i vedtaksbrev fra Statens pensjonskasse og Nav, pekes det på at «Nav skriver ikke vedtaksbrevene sine i klarspråk». Fra 2024 skulle Juridisk fakultet ved UiO finansiere et Nav-spesifikt program i Klart språk. Som følge av at regjeringen har sagt opp avtalen med UiO om juridisk klarspråk er det nå fare for at dette programmet ikke starter opp.

Vil statsråden sikre at samarbeidet mellom UiO og Nav om klart juridisk språk får tilstrekkelige midler til at det kan starte opp?

BEGRUNNELSE:

Klare og forståelige lover, forskrifter og offentlige dokument er viktig for demokratiet og rettstryggheten - spesielt for utsatte grupper.

Dårlig språk er en tidstyv som samfunnet taper flere hundre millioner kroner på årlig. Senest i en rapport fra Menon Economics fra november 2022 er funnet at investerte penger i klarspråk i kommunene gir en «stor sikker avkastning»

Ulike regjeringer har over tid jobbet med klarspråk. Etter regjeringsskifte i 2013 ble klart språk en viktig del av Kommunal- og moderniseringsdepartementets strategi

for å fornye og forenkle offentlig sektor. I 2016 inngikk Kommunal- og moderniseringsdepartementet en avtale med Universitetet i Oslo om å støtte juridisk fakultet med 3 millioner kroner årlig frem til 2026 for å fremme klar-språk i juridisk utdanning.

Nå har Støre-regjeringen varslet at de vil si opp avtalen – tre år før tiden. Oppsigelsen av avtalen bidrar både til et tilbakeslag for klar-språkarbeidet, og til å svekke statens troverdighet som avtalepart. Det er alvorlig.

Det juridiske fakultetet inngikk en avtale om strategisk samarbeid med Nav 8. juni 2021. Avtalen legger opp til etablering av fire programområder: Digital velferdsstat, Klart språk, Trygderett, EØS-rett.

Riksrevisjonens rapport Dokument 1 (2023 2024) publisert 26. oktober 2023 om forståelig kommunikasjon i vedtaksbrev fra Statens pensjonskasse og Nav, understreker viktigheten av at programmet knyttet til Klart språk blir gjennomført. Et slikt program forutsetter et fagmiljø av en viss størrelse for å kunne drive forskning, undervisning og kvalitet av god nok kvalitet. Regjeringens beslutning om å si opp avtalen med UiO setter oppbyggingen av dette fagmiljøet i fare.

Svar:

For brukerne av arbeids- og velferdsforvaltningens tjenester kan reglene for stønader og tiltak ofte være kompliserte. Klart språk som gjør at brukerne forstår regelverk, vedtak, rettigheter og plikter, er grunnleggende for rettssikkerhet og gode tjenester fra forvaltningen.

Arbeids- og velferdsetaten har de siste årene arbeidet mye med å forbedre språket både i digitale flater og i vedtaksbrev, slik at brukerne lett skal forstå grunnlaget for beslutninger og vedtak i saken sin. At dette er et viktig område, er også presisert både i virksomhetsinstruksen til Arbeids- og velferdsdirektoratet og i de årlige tildelingsbrevene.

Som representanten peker på, sier Riksrevisjonens rapport at det fortsatt er mye som gjenstår før alle vedtaksbrev fra Arbeids- og velferdsetaten er i tråd med språklovens krav til et klart og forståelig språk.

Arbeidet med klart språk er et prioritert område i etaten. Arbeidet er også omfattende og krevende, ikke minst fordi språklige utfordringer kan være ulike for ulike brukergrupper både når det gjelder alder, kulturell og språklig bakgrunn, ulike funksjonsnedsettelse o.l.

Den pågående moderniseringen av etatens IKT-systemer gir muligheter man ikke hadde i gamle systemer, der etaten i stor grad sendte ut standardbrev som ofte var lange og med kompliserte tekster. Endringer, forenklinger eller konkrete tilpasninger av tekstene til ulike situasjoner var svært ressurskrevende og teknisk komplisert. I moderniserte løsninger er det et tydelig mål at brevene skal være i et enkelt og forståelig språk.

I tillegg til språkvask av brev arbeider etaten med å lage gode eksempler, kurse ansatte, benytte fagekspertise og gi veiledning til ansatte som utvikler tekster og brev. I utformingen av informasjon, veiledninger og brev får etaten også bistand fra eksterne fagmiljøer i arbeidet med enkel og forståelig språkbruk både i den muntlige og skriftlige kommunikasjonen.

Arbeids- og velferdsetaten har inngått et strategisk samarbeid med Juridisk fakultet ved Universitetet i Oslo der klart språk er et av fire satsningsområder. Dette samarbeidet videreføres av etaten. Dette samarbeidet er ikke direkte knyttet til avtalen mellom universitetet og Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) om klarspråk i juridisk utdanning og forskning.

Jeg ser av eksempler og henvendelser til departementet at mange personer ikke opplever at informasjonen og kommunikasjonen med forvaltningen er god nok. Jeg er derfor opptatt av at vi skal bli bedre og prioritere arbeidet med klart språk og god kommunikasjon også i tiden framover.

SPØRSMÅL NR. 370**Innlevert 9. november 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 20. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan samferdselsministeren svare på om dei så kalla "gratis ferjesambanda" er fullfinansiert frå staten, og om fylkeskommunane har lovmessig heimel til å eventuelt innføre krav om betaling igjen på desse sambanda og om dette i så fall ville ført til kutt i dei fylkeskommunale rammeoverføringane frå staten?

GRUNNGJEVING:

Regjeringa innførte gratisferjer for samband til ein del øysamfunn dette året.

No kjem det opp ei problemstilling frå fylkeskommunane om at tiltaket med gratisferjer ikkje er fullfinansiert frå staten sin side, og at fylkeskommunar vurderar å innføre betaling igjen på desse sambanda då finansieringa ikkje er på plass.

Ein stortingsrepresentant frå SP frå Møre og Romsdal hevdar at dersom ein innfører betaling igjen på desse såkalla "gratisferjene" ville dette vere i strid med vedtak i Stortinget og føre til kutt i rammeoverføringane til fylka.

Svar:

Ei målsetting i Hurdalsplattforma er gratis ferje til øyer og andre samfunn utan vegforbindelse til fastlandet og å gjere alle ferjesamband med under 100 000 passasjerar årleg gratis, samt å redusere billettprisane med 50 prosent samanlikna med billettprisane 1. januar 2021. Det har vi no lagt til rette for. Staten har kompensert fylkeskommunane gjennom auka overføringar over rammetilskotet.

Ordninga med gratis ferjer vart introdusert i [Prop. 115 S \(2021–2022\) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2022](#). I 2022 og 2023 er midlane gitt med ei særskilt fordeling over rammetilskotet til fylkeskommunane, basert på tapte inntekter i den enkelte fylkeskommune ved å innføre ordninga. Inntektstapet er altså utgangspunktet for kompensasjonen. Bevillinga som blir gitt tek utgangspunkt i inntektstal frå 2019 som var det siste «normalåret» før koronapandemien. Ordninga for gratis ferjer vart utvida i statsbudsjettet for 2023. I statsbudsjettet for 2024 foreslår regjeringa å setje av midlar til heilårseffekten av ordninga.

Fordelinga av midlar for gratis ferjer vert gjort annleis for året 2024 enn tidlegare. For året 2024 har Stortinget, gjennom behandlinga av kommuneproposisjonen for 2024, gitt tilslutning til at midlane skal fordelast gjennom

kostnadsnøkkelen for fylkesvegferjer i rammetilskotet til fylkeskommunane. Samtidig vart kostnadsnøkkelen justert for å ta omsyn til inntektsbortfallet fra reduserte takstar og gratis ferjer.

Kompensasjonen blir fordelt gjennom rammetilskotet til fylkeskommunane, som er ein del av fylkeskommunane sine frie inntekter. Staten kan ikkje krevje rapportering på bruken av midlane. Det er fylkeskommunane som har ansvaret for fylkesvegferjene og ansvaret for finansieringa av ferjedrifta. Den enkelte fylkeskommune må sjølv ut frå lokale forhold vurdere om dei vil redusere takstane på ferjesambanda på fylkesveg, jf. s. 62 i Prop. 115 S (2021–2022). Det vil derfor ikkje vere i strid med Stortingets vedtak å ta betaling på eit ferjesamband som i dag er gratis.

Regjeringa har lagt til rette for gratis ferjer gjennom økte rammer til fylkeskommunane. Det er opp til fylkeskommunane å vurdere ut frå lokale forhold om det skal innførast i det einskilte samband. Viss hovudintensjonen med ordninga ikkje blir følgt opp vil det vere aktuelt å vurdere finansieringsforma.

SPØRSMÅL NR. 371**Innlevert 9. november 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 15. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan samferdselsministeren forklare kva regelverk som gjelder for å kunne holde utanlandske vogntog tilbake, som ikkje har tilstrekkelig utrustning for vinterføre, og ikkje sleppe desse vidare på norske vegar, og om samferdselsministeren har tenkt å stramme inn dette regelverket og såleis fylle opp "verktøykassa og virkemidla" til kontrollørane på våre grenser?

BEGRUNNELSE:

Det har den siste tida vore stor fokus på at utanlandske vogntog kjem inn i landet med alt for dårlige utrusta bilar for norske vintervegar. dette har ført til store problem med stengde vegar i timesvis samt mange farlege situasjonar landet rundt kvart eit einaste år.

Tidligare regjering fekk også igjennom å forsøke ei ordning med utdanning av utanlandske sjåførar til såkalla "norsk vintersertifikat for å betre utanlandske sjåførar sin åtfærd på norske vintervegar.

Kontrollregimet på til dømes Svinesund er godt, men både Statens vegvesen og tolletaten har etter mitt begrep ikkje tilstrekkeleg med tiltak i verktøykassa til å holde igjen vogntog som åpenbart ikkje burde bli sendt vidare på norske vegar.

Svar:

Det er viktig at vogntoga på vegane våre, både norske og utanlandske, er godt rusta for vinterføre. Kontroll av dette langs vegane er difor prioritert av både politi og vegvesen.

Til dømes hadde Utrykkingspolitiet førre veke «Aksjon tung vinter», kor mellom anna kontroll av vinterutrustninga til tunge køyretøy var eit av hovudmåla.

Statens vegvesen sine kontrollar ute på vegane er òg svært viktig for å hindre ulykker, vareta framkome på vegane og bidra til like konkurransevilkår. Om vinteren er det særleg fokus på kontroll av dekk, kjetting, bremsar og om køyretøyet har tilstrekkeleg veggrep etter tilhøva. Statens vegvesen samarbeider og aktivt med andre kontroll- og tilsynsstyresmakter, til dømes gjennom felles kontrollar og utveksling av informasjon for å stoppe useiaktøse aktørar. Ved spesielle aksjonar vert kontrollen styrka med ressursar frå mellom anna toll og politi.

Slik regelverket er i dag kan kontrollørane halde atende køyretøy i dei tilfella kor køyretøyet etter føreforholda, ikkje er sikra tilstrekkeleg veggrep ved bruk av

piggjar, kjettingar eller liknande. Her skal ein gjere ei vurdering avpassa etter tilhøva i kvart tilfelle. Det er dei same reglane som gjeld uavhengig av kor køyretøyet er registrert.

Det er jamvel eit viktig prinsipp at reaksjonar står i forhold til eventuelle manglar. I store delar av vintersesongen er det bar asfalt i mange delar av landet. Det vil difor i mange høve ikkje vere grunn til å gi bruksforbod, til dømes der det er venta køyring på bart føre.

Det er og grunn til å nemne at dersom det er manglar ved kjetting eller dekk, kan det bli gitt lovbrotsgebyr og køyretøyet kan om nødvendig bli halde tilbake til lovbrotsgebyret blir betalt.

Førarens kompetanse om køyring på vinterføre er og viktig. Den norske opplæringa for tungbilførarar omfattar mellom anna særlege utfordringar på det norske vegnettet vinterstid. Vi må samstundes tillate førarar med førarkort og yrkessjåførkompetanse frå andre EØS-land. Vi har ikkje handlingsrom til å einsidig etablere tilleggskrav for vinterkøyning i Noreg. Noreg har difor jobba aktivt opp mot EU for å få styrka krav til vinterkøyningsskompetanse for tungbilførarar i utdanninga i andre land, og bidrog aktivt til at krava til kunnskap om mellom anna køyring under ekstreme vèrtilhøve blei skjerpa ved endringar i yrkessjåførdirektivet frå 2020. Dette kan og bidra til betre tryggleik og framkomme på norske vintervegar.

Statens vegvesen opplyser at dei ikkje ser at det er grunnlag for ytterlegare å skjerpe inn dagens reglar for bruksforbod og anna kontroll av køyretøy på vinterføre. Eg er samd med vegvesenet i dette. Vi kan uansett ikkje innanfor EØS-avtala ha særlege reglar som berre gjeld utanlandske køyretøy.

SPØRSMÅL NR. 372**Innlevert 9. november 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 17. november 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Den norske kronen krasjer! Dette er et passende ord etter en nedgang på rundt 60 % i forhold til våre handelspartners valuta de siste 10 årene. Norge importerer mesteparten av varer vi trenger og konsumerer, hvorav oljen prises i dollar, kraften i euro, og import av konsumvarer i flere valutaer.

Hva vil regjeringen gjøre for å styrke kronen?

BEGRUNNELSE:

I skrivende stund er 1 EUR = 12 NOK og 1 USD = 11,20 NOK. 1 DKK, som er knyttet opp mot EUR, er i skrivende stund 1,61 NOK. For 10 år siden var 1 DKK = 1 NOK.

En liten valuta som NOK er sårbar. Om ikke finanspolitikken som føres vurderes som positiv i valutamarkedet får det negative virkninger.

Oljefondets investeringer er ikke i NOK, men i fremmed valuta som f.eks. GBP, EUR og USD. Dette medfører at Norges bank er den største selgeren av NOK i markedet. For øyeblikket selger den NOK 1,2 milliarder hver dag. Norge signaliserer med dette manglende tro på investeringer i eget land og egen valuta.

Hovedargumentet for denne politikken er at den skal redusere inflasjon i norsk økonomi. Samtidig er det offentlige den i særdeleshet største inflasjonsdriveren. Stadig økte skatter og avgifter gjør det meste dyrere. Skatter med tilbakevirkende kraft de siste årene, helt ut av det blå, ødelegger investorers tillit til Norge. Og Norges anseelse som et stabilt land å investere for internasjonale investorer, forsvinner. Økning i skatter og avgifter begrunnes ofte med at «det er nødvendig for å beholde velferden». Få eller ingen påpeker at det er det offentlige bruk av penger som er problemet, ikke for lave skatter. Norge har halvparten av Sveriges befolkning, men allikevel vesentlig større statsbudsjett!

Regjeringens skatte og avgiftspolitik de siste to årene har drevet store kapitaleiere ut av Norge. Fokus har vært hvordan «vi skal ta de rike, ikke på hvordan vi skal gjøre det attraktivt å bo og investere i Norge. Dette er å snu verden på hodet og gir svært negative signaler. Borgerne bærer kostnaden av denne politikken, samtidig som politikerne styrer en stadig større del av totalen, da privat kapital og eierskap forsvinner.

Denne drastiske reduksjonen i kjøpekraft møtes med passivitet og skuldertrekk av politikerne. Staten blir rikere, mens befolkningen og næringslivet får regningen.

Såkalte eksperter i og utenfor sentralbanken kommer med stadig dårligere forklaringer. Samme faktorer hver gang, oljepris og renter. Man kan bare ta et raskt blikk på kurvene for hhv oljepris og renter så ser man at dette ikke er i nærheten av å forklare krasjet de siste 10 årene, det er andre årsaker.

Svar:

Kronekursen har svekket seg det siste tiåret. I oktober i år var den importveide kronekursen (I-44) 6,0 pst. svakere enn i oktober i fjor, og 11,5 pst svakere enn gjennomsnittet de siste ti årene. Det siste året har det avtegnet seg et mønster i valutamarkedet hvor de store valutaene som amerikanske dollar, euro og pund har styrket seg mot mindre lands valutaer. Mindre lands valutaer, som for eksempel australske og newzealandske dollar, svenske og norske kroner, har vært mer stabile mot hverandre. At kronen har svekket seg mot den importveide kursindeksen, har derfor en bredere begrunnelse enn bare særnorske forhold.

Omsetningen av kroner i valutamarkedet går som normalt, og det er mulig for aktører på vanlig måte å kjøpe eller selge forholdsvis store kronebeløp i markedet uten at kursen i den enkelte transaksjon avviker unormalt mye fra midtkursene i markedet.

Norge importerer en stor del av det vi etterspør, i fjor utgjorde importen rundt 40 pst. av den samlede etterspørselen i Norge ifølge nasjonalregnskapet. For olje og kraft, som er nevnt i spørsmålet, er Norge netto eksportør. Samlet sett utgjorde Norges eksport i fjor 3100 mrd. kroner, mens samlet import var drøyt 1500 mrd. kroner.

Som følge av at Norge har et stort handelsoverskudd, vil en svakere kronekurs øke eksportinntektene regnet i kroner mer enn importutgiftene. Det vil normalt bidra til økt lønnsomhet og økt aktivitet i virksomheter som eksporterer. En stor del av kronesvekkelsen de siste ti årene kom i forbindelse med oljeprisfallet i 2013-14. Finansminister Siv Jensen (FrP) omtalte behovet for fremtidige omstillinger etter oljeprisfallet bl.a. i en tale til YS 3. mars 2016:

«Utslaget dempes av at kronekursen har svekket seg kraftig. Det er en stor fordel for både leverandører til oljevirksomheten, eksportbedrifter og andre bedrifter som møter konkurranse fra utlandet i det norske hjemmemarkedet. Selv om det kan ta noe tid, vil svakere kronekurs gi økt inntjening og økte muligheter i mange virksomheter.

Allerede ser vi at fiskerinæringen setter nye eksportrekorder. Vi ser også at den lave kronkursen har vært en «buffer» for prosessindustrien.»

Svakere kronkurs vil erfaringsmessig virke til å stimulere norsk økonomi, selv om ulike deler av økonomien vil treffes ulikt. Husholdninger merker svakere kronkurs gjennom økte priser på varer i butikkene og på reiser utenlands. I en tid hvor konsumprisveksten allerede er høy, kan et videre svekkelse av kronen gjøre det mer krevende å bringe inflasjonen tilbake til målet. Verken denne eller den forrige regjeringen har satt noe mål for kronkursen. Sentralbanksjef Ida Wolden Bache uttalte

om pengepolitikken og kronkursen i et foredrag 9. november 2023:

«Med frie kapitalbevegelser og et inflasjonsmål som er likt våre handelspartners, kan vi over tid ikke ha et rentenivå som avviker vesentlig fra rentene ute. Men med en flytende valutakurs er vi ikke bundet til å ha det samme rentenivået som handelspartnerne. Vi kan sette renten ut fra utsiktene for norsk økonomi og har rom for å føre en fleksibel inflasjonsstyring, der vi også kan bidra til å holde sysselsettingen høy.»

Gjennom en ansvarlig finanspolitikk og en pengepolitikk som er godt forankret i inflasjonsmålet og de retningslinjene som er gitt, legger vi det beste grunnlaget for å bringe inflasjonen tilbake til målet og en stabil utvikling i norsk økonomi.

SPØRSMÅL NR. 373

Innlevert 9. november 2023 av stortingsrepresentant Roy Steffensen

Besvart 16. november 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

I Finansavisen 7. november kan vi lese at "Grønne investeringer blør", og at 17 av 18 investeringer i Nysnø gikk med dundrende underskudd.

Hvordan har avkastningen i Nysnø vært siden oppstart, og hvilke kriterier ligger til grunn for de investeringene som blir gjort?

Svar:

Nysnø Klimainvesteringer AS (Nysnø) ble etablert i desember 2017 og har vært operativt siden høsten 2018. Staten eier 100 prosent av aksjene i Nysnø. Staten er eier i Nysnø for å bidra til kapitaltilgang for investeringer i tidligfaseselskaper som reduserer klimagassutslipp. Statens mål som eier er høyest mulig avkastning over tid innenfor bærekraftige rammer.

Nysnø skal foreta investeringer som direkte eller indirekte bidrar til reduserte klimagassutslipp. Selskapet investerer i unoterte selskaper og fond rettet mot unoterte selskaper, med virksomhet i eller ut fra Norge. Investeringuniverset er selskaper i tidlige faser og selskapene retter seg i hovedsak mot ny teknologi i overgangen fra teknologiutvikling til kommersialisering.

Nysnø opplyser at selskapet har som ambisjon å gjøre gode investeringer i klimateknologiselskaper i tidlig fase som bidrar til høyest mulig avkastning over tid innenfor

bærekraftige rammer for staten som eier. Hovedstrategien er å bidra til at vekstselskaper lykkes kommersielt gjennom investeringer i form av risikokapital til selskaper som arbeider med å redusere klimagassutslipp direkte eller indirekte, og som samtidig skaper positive ringvirkninger i samfunnet. Investeringer gjøres enten direkte i selskaper eller via fond. Hovedtyngden av investeringene er i tidlig fase. Ifølge selskaper dette et segment som innebærer betydelig risiko ved den enkelte investering. Nysnø søker å redusere risikoen gjennom å diversifisere porteføljen innenfor sitt investeringsunivers.

Som det fremgår i artikkelen i Finansavisen 7. november investerer Nysnø i vekstselskaper innenfor klimateknologi med forventning om fremtidig lønnsomhet. Denne typen selskaper er i en tidlig fase hvor det er naturlig at det tar noe tid før de viser positive resultater etter som selskapene vektlegger omsetningsvekst, markedsutvidelse og skalering av virksomheten, noe som normalt krever betydelig kapital. Investorer som kommer inn med kapital i denne fasen har typisk en investeringshorisont på 5 til 10 år, ev. lenger. Investorene søker å skape verdier ved bl.a. å tilføre kapital og kompetanse til selskapene, og realiserer disse verdiene når andre finansieringskilder og eiere blir tilgjengelige for selskapene i neste fase.

Nysnø har per utgangen av tredje kvartal 2023 hatt en gjennomsnittlig årlig avkastning på 3,0 pst. før egne kostnader (brutto IRR) og 0,0 pst. etter egne kostnader

(netto IRR). Nysnø har hittil kun gjort én realisering slik at

avkastningen i all hovedsak er basert på urealiserte verdiendringer.

SPØRSMÅL NR. 374

Innlevert 9. november 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad

Besvart 20. november 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Det pågår for tiden en prosess i Helse Nord for å se på funksjons- og oppgavedeling i landsdelen. Prosessen foregår i et relativt raskt tempo, og Helse Nord skal ifølge direktøren sende sitt forslag på høring rundt jul.

Har statsråden forståelse for bekymringen lekkasjene fra arbeidet har skapt, og vil statsråden sørge for demokratiske beslutninger rundt funksjons- og oppgavedelingen i Helse Nord?

Svar:

Jeg viser til svar jeg ga 2. oktober 2023 på spørsmål nr. 3247. Arbeidsgruppene nedsatt av Helse Nord RHF, som har utredet hvert sitt område innenfor funksjons- og oppgavedeling, har nå levert sine delrapporter. Helse Nord RHF vil nå gjøre sine vurderinger av rapportene og lage en helhetlig plan som skal sendes ut på bred høring. Høringsinstituttet er en sentral del i demokratiske beslutningsprosesser. Basert på høringsinnspill planlegger styret i Helse Nord RHF å fatte vedtak i saken før den oversendes meg. Jeg vil som nevnt i mitt tidligere svar være opptatt av at foreslåtte endringer og tiltak kan bidra til å styrke faglighet og kvaliteten i pasienttilbudet og sikre en bærekraftig utvikling av tjenesten framover.

Jeg har stor forståelse for at diskusjoner og forslag til endringer av oppgave- og funksjonsfordelingen i Helse Nord skaper engasjement og at enkelte blir bekymret. I dag vet man hva man har, men ikke hvordan ting blir. Det kan føles usikkert for mange, men det betyr ikke at dagens oppgave- og funksjonsdeling gir de beste helsetjenestene i framtiden. Helse Nord RHF har et lovbestemt ansvar for å sørge for spesialisthelsetjenester til befolkningen i Nord-Norge. Mangel på fagfolk, medisinsk utvikling og befolkningsutviklingen gjør at helseregionen må vurdere behovet for endringer i funksjons- og oppgavedeling som kan bidra til at de kan ivareta sitt sørge for-ansvar på lang sikt, i tråd med det oppdraget jeg ga for ett år siden.

At Helse Nord RHF skal ivareta sitt sørge for-ansvar innebærer at befolkningen i Nord-Norge skal sikres gode og likeverdige helsetjenester, og det skal være en forsvarlig akuttberedskap.

Oppdraget til Helse Nord RHF er gitt av meg som helse- og omsorgsminister i en regjering som utgår fra et demokratisk valgt Storting. På bakgrunn av de vurderinger og vedtak Helse Nord RHF gjør, etter planen i april neste år, vil jeg ta stilling til foreslåtte endringer i helseregionen.

SPØRSMÅL NR. 375**Innlevert 9. november 2023 av stortingsrepresentant Margret Hagerup****Besvart 17. november 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hva vil statsråden gjøre for sikre at personer som utsettes for trakassering og gjentatte brudd på besøks- og kontaktforbud beskyttes, ved at gjerningsperson i flere tilfeller idømmes omvendt voldsalarm?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen foreslo i sommer å gi påtalemyndigheten hjemmel til å ilegge elektronisk kontroll av besøksforbud hvor dette er et egnet og forholdsmessig tiltak. Etter forslaget kan elektronisk kontroll som hovedregel bare ilegges noen som med skjellig grunn mistenkes for brudd på et besøksforbud, og bare når det anses nødvendig for at forbudet skal bli overholdt. Det samme skal gjelde ved skjellig grunn til mistanke om brudd på et kontaktforbud. For å dekke et behov for beskyttelsestiltak også i andre tilfeller, foreslås det samtidig en snever adgang til i særlige tilfeller å ilegge elektronisk kontroll av besøksforbud uten krav om et forutgående brudd.

Det finnes barn og voksne i dag som lever med personer i nær relasjon som gjentatte ganger bryter besøks- og kontaktforbudet. Dette er svært belastende for dem det gjelder. Ekstra belastende blir det når vedkommende i mange tilfeller ikke idømmes omvendt voldsalarm.

Svar:

Regjeringen fremmet 16. juni i år et forslag om å innføre en adgang til å ilegge elektronisk kontroll av besøksforbud, også kalt omvendt voldsalarm, i Prop. 128 L (2022–2023) Endringer i straffeprosessloven mv. (elektronisk kontroll av besøksforbud). Formålet med lovendringene er å bedre etterlevelsen av besøksforbud og kontaktforbud. Lovforslaget er nå til behandling i justiskomiteen, og det er satt en foreløpig dato 7. desember 2023 for første behandling i Stortinget. I tillegg til den adgangen domstolen allerede har til å ilegge elektronisk kontroll av et kontaktforbud, vil lovforslaget være viktig for å styrke beskyttelsen av de barn og voksne som representanten uttrykker bekymring for.

Arbeidet med å øke bruken av omvendt voldsalarm inngår i regjeringens helhetlige satsning for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner. I løpet av desember vil jeg legge frem en egen opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner.

For å nå målet om økt bruk av omvendt voldsalarm har jeg iverksatt en rekke tiltak. Riksadvokaten og Politidirektoratet har laget egne rundskriv, og det er gjennomført kompetansehevende tiltak for alle landets politidistrikt. I tillegg er den tekniske plattformen byttet ut, noe som har gitt bedre stabilitet i ordningen og bedret brukervennligheten både for politi og andre aktører som er involvert, ikke minst for den som pålegges å bære fotlenken. Politiet har også vært pådriver for økt samhandling med andre etater, blant annet kriminalomsorgen og NAV, som begge har en rolle i oppfølgingen. Politidirektoratet er også i kontakt med Domstoladministrasjonen i forbindelse med opplæring om omvendt voldsalarm.

Tiltakene har bidratt til økt bruk av omvendt voldsalarm. Innsatsen for å øke kompetansen og kunnskap om ordningen, både i justissektoren og hos andre relevante aktører vil bli opprettholdt.

SPØRSMÅL NR. 376**Innlevert 9. november 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg****Besvart 20. november 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Våpen produsert av Kongsberg Gruppen på Raufoss i Norge og/eller på Nammos fabrikk i USA kan ha blitt brukt i Israels krigføring på Gazastripen.

Vil regjeringen stramme inn kriteriene for eksportlisenser for våpen for å sikre at verken våpen, våpendeler eller annet militært materiell produsert i Norge eller av norskeide bedrifter kan bli eksportert til Israel?

BEGRUNNELSE:

Over 10 000 palestinere er så langt drept på Gazastripen etter angrep fra Israel.

Den norske staten har aksjemajoriteten i Nammo. Nammo har en fabrikk i Arizona, USA, som tidligere har solgt våpen til Israel under amerikanske eksportlover. Disse våpnene har blitt brukt av Israel til krig på Gaza. Kongsberg Gruppen på Raufoss produserer også prosjektiler som monteres i patroner før de sendes til Israel. Missiler produsert i Norge brukes i israelske jagerfly.

Nylig landet også Kongsberg Gruppen en kjempekontrakt for produksjon av deler til jagerflyet F35, som produseres av Lockheed Martin og er et viktig element i det israelske flyvåpenet. Lockheed Martin er utelatt av Oljefondet av etiske årsaker.

Det er en svakhet i det norske eksportregelverket at man ikke krever sluttbrukererklæring fra alle land. Man har ikke noen garanti for at våpen som eksporteres til USA ikke sendes videre til tredjeland som befinner seg i væpnet konflikt. Det norske eksportregelverket omfatter heller ikke statseide bedrifter som opererer i utlandet. Det gjør at norske våpen og ammunisjon kan havne på avveie selv om det er norsk politikk at det ikke skal eksporteres til områder i krig eller der krig truer, eller i land der det er borgerkrig.

Svar:

Sivilbefolkningen i Israel og Gaza har opplevd ufattelig lidelse. Jeg er dypt bekymret for de alvorlige menneskelige konsekvensene av den pågående krigen. Norge fortsetter å presse internasjonalt for at sivile beskyttes og uhindret gis tilgang til humanitær hjelp.

Norge har et strengt eksportkontrollregelverk. Slik skal det fortsette å være. Vi eksporterer ikke forsvarsmateriell til Israel, heller ikke flerbruksvarer til militær sluttbruk.

Eksport av våpen og annet militært materiell er gjenstand for det enkelte lands nasjonale lov- og regelverk. Amerikanske varer produsert av norskeide bedrifter i USA er underlagt amerikansk eksportkontrollregelverk. På samme måte er utenlandskeide bedrifter i Norge underlagt norsk eksportkontroll.

Norsk forsvarsmateriell er ofte satt sammen av deler og komponenter fra ulike utenlandske leverandører, hvor eksport av det ferdige produktet reguleres av norsk eksportkontrollregelverk.

Utenriksdepartementets retningslinjer for behandling av søknader om eksport av forsvarsmateriell ligger til grunn for behandling av alle søknader om eksport av forsvarsmateriell. Her heter det blant annet at ved delleveranser under samarbeidsavtaler med bedrifter eller styresmakter i andre land, skal eksportlisens gis når avtalen er godkjent av norske myndigheter.

SPØRSMÅL NR. 377**Innlevert 9. november 2023 av stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein****Besvart 21. november 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Norge stemte avholdende til resolusjonen om atomvåpens humanitære konsekvenser under voteringen i FNs førstekomité fredag 27. oktober. Resolusjonen slår fast at det er i "interessen til menneskehetens overlevelse at kjernevåpen aldri blir brukt igjen, under noen omstendighet".

Under hvilke omstendigheter mener regjeringen det vil være akseptabelt å bruke atomvåpen?

BEGRUNNELSE:

I dagens situasjon med økt fare for bruk av atomvåpen, er det viktig at Norge er tydelig på atomvåpens humanitære konsekvenser og at disse våpnene aldri må brukes igjen under noen omstendighet. I stemmeforklaringen fremmet av Canada på vegne av flere stater, deriblant Norge, står det at "våre land har avstått fra å stemme om denne resolusjonen på grunn av at språket resolusjonen inneholder ikke er kompatibelt med våre sikkerhetsordninger." Hellas, som er medlem i NATO, stemte for resolusjonen.

I hovedinnlegget til FNs 1. komité for nedrusting og internasjonal sikkerhet brukte Norge mye av språket i resolusjonen, men utelater ordene "under noen omstendighet".

Svar:

I FNs generalforsamlings førstekomité har Norge i høst støttet opp om flere resolusjoner som fremmer konkrete tiltak for nedrustning og arbeidet for målet om en verden uten kjernevåpen.

Regjeringen vektlegger arbeidet med humanitære konsekvenser av kjernevåpen. I Norges hovedinnlegg i førstekomité omtalte vi de potensielt katastrofale konsekvensene ved bruk av kjernevåpen og at det er i interessen til menneskehetens overlevelse at kjernevåpen aldri blir brukt igjen (oversatt fra engelsk):

«Enhver bruk av kjernevåpen ville hatt globale konsekvenser. De humanitære og miljømessige konsekvensene ville vært katastrofale. Ja, det er i interessen til hele menneskehetens overlevelse at kjernevåpen aldri blir brukt igjen. En kjernevåpenrig kan ikke vinnes, og må aldri utkjempe. Vi kan derfor ikke tillate at terskelen for bruk av kjernevåpen blir senket.»

På den aktuelle resolusjonen representanten viser til stemte Norge avstående. Av NATO-allierte var det bare Hellas som stemte for resolusjonen. Et titalls NATO-land

gjorde som Norge og avstod, mens de resterende NATO-landene stemte imot resolusjonen.

Grunnen til at våre NATO-allierte ikke kan støtte resolusjonen er at formuleringen «under noen omstendighet» står i motstrid til og undergraver NATOs avskrekkingsspolitikk. NATO har sluttet seg til visjonen om en verden uten kjernevåpen, men så lenge slike våpen finnes, vil NATO være en kjernevåpenallianse.

Regjeringen legger avgjørende vekt på samhold og solidaritet i NATO i en tid preget av sikkerhetspolitisk konfrontasjon. Under årets avstemning på den aktuelle resolusjonen var Norge også tilsluttet en stemmeforklaring sammen med flere NATO-land og andre likesinnede. Her ønsket vi velkommen en styrket vektlegging av kjernevåpens humanitære konsekvenser og understreket at det å stemme avstående på resolusjonen ikke på noe vis svekker dette perspektivet. Norge stemte også for en helt ny resolusjon om assistanse for ofre etter bruk og testing av kjernevåpen.

Grunnet den sikkerhetspolitiske konteksten er frontene blitt hardere i førstekomité de senere år. Det har blitt vanskeligere å oppnå enighet. For å bygge enighet er det særlig viktig å komme alliansefrie land i møte. Norge har derfor endret stemmegivning fra nei til avstående på flere resolusjoner og delparagrafer i resolusjoner fremmet av disse landene. Enkelte nærstående NATO-allierte har gjort det samme.

SPØRSMÅL NR. 378**Innlevert 9. november 2023 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø****Besvart 20. november 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Arbeidstilsynet kan i medhold av § 18-5 første ledd kreve fremlegging av "opplysninger" som er nødvendige for utøvelsen av tilsynet.

Hvor langt strekker denne opplysningsplikten seg, og kan Arbeidstilsynet i medhold av denne eller andre hjemler kreve at man identifiserer seg selv - gjennom fremvisning av henholdsvis HMS-kort og nasjonalt ID?

BEGRUNNELSE:

Av arbeidsmiljølovens § 18-5 første ledd fremkommer det at:

"Enhver som er underlagt tilsyn etter denne lov skal når Arbeidstilsynet krever det og uten hinder av taushetsplikt fremlegge opplysninger som anses nødvendige for utøvelsen av tilsynet. Arbeidstilsynet kan bestemme i hvilken form opplysningene skal gis."

Jeg ønsker mer informasjon om bestemmelsens praktiske rekkevidde.

Ved Arbeidstilsynets kontroller, blant annet på byggeplass, er det herunder viktig å kunne verifisere at dem man møter på faktisk er dem de utgir seg for å være.

Svar:

Det følger av forskrift om HMS-kort på bygge- og anleggsplasser at alle som utfører arbeid på bygge- og anleggsplasser skal ha HMS-kort. HMS-kortet inneholder blant annet

- navn på arbeidsgiver eller enkeltpersonsforetak
- virksomhetens organisasjonsnummer
- navn på kortinnehaver
- bilde av kortinnehaver
- kortinnehavers fødselsdato

Det følger videre av forskriften at HMS-kortet skal bæres godt synlig på bygge- og anleggsplassen, og at det skal fremvises når Arbeidstilsynet, Petroleumstilsynet, skattemyndighetene eller politiet ber om det. Det er tilsvarende regler i forskriftene om offentlig godkjenning av renholdsvirksomheter og virksomheter som tilbyr bilpleie, hjulskift og hjullagring.

Dette betyr at Arbeidstilsynet kan kreve fremvisning av HMS-kort ved tilsyn på bygge- og anleggsplasser, i renholdsvirksomheter og virksomheter innen bilpleie, hjulskift og hjullagring.

Ellers er det ingen allmenn plikt for borgerne til å bære legitimasjon i Norge. Arbeidstilsynet krever ikke at arbeidstakere fremviser f.eks. pass eller nasjonalt ID-kort. Tilsynsmyndigheten kan imidlertid, i den grad det er nødvendig for tilsynet, kreve at arbeidstaker f.eks. oppgir navn, fødselsdato, bopel og hvem som er arbeidsgiver. Dette følger av arbeidsmiljøloven § 18-5 og dels av straffeloven § 162. Alternativt, eller dersom Arbeidstilsynet ønsker å verifisere opplysningene, vil tilsynet kunne rette krav om opplysninger om en arbeidstakers identitet mot arbeidsgiver.

Avslutningsvis nevner jeg at departementet er i gang med å utrede Arbeidstilsynets tilsyns- og sanksjonshjemler. Hvilke opplysninger Arbeidstilsynet bør ha hjemmel til å kreve – og av hvem – vil være en del av denne utredningen. Det samme gjelder hvilke verktøy Arbeidstilsynet bør ha til rådighet dersom opplysningsplikten ikke etterleves.

SPØRSMÅL NR. 379**Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 16. november 2023 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande****Spørsmål:**

Erkjenner likestillings- og diskrimineringsministeren at jødehat og antisemittisme er et økende og skadelig problem i Norge, og kan ministeren redegjøre for hvordan hun konkret jobber med å bekjempe jødehat og økende antisemittisme på sine ansvarsområder?

BEGRUNNELSE:

I dag er det 85 år siden den grusomme Krystallnatten.

Gjennom de siste uken har vi i mange ulike artikler, nyhetsinnslag og kronikker lest om økende jødehat og antisemittisme i Europa, men også i Norge.

Folk som før har følt seg trygge i vårt land og demokrati, føler nå på utrygghet og ensomhet. Dette er en meget skummel og farlig utvikling. Dette bekreftes også av at PST for kort tid siden vurderer det slik at trusselen mot israelske og jødiske mål er skjerpet.

Det lille jeg har hørt fra regjeringen om dette er at de skal komme med en ny handlingsplan mot antisemittisme en gang i 2024.

Kampen mot dette hatet må imidlertid bekjempes hver dag, på ulike måter og fra hele samfunnet.

Svar:

Eg svarer på spørsmålet som ansvarleg statsråd for å samordne regjeringa sitt arbeid mot antisemittisme

Regjeringa tar all rasisme, hets, hatefulle ytringar og diskriminering på største alvor. Det gjeld òg den aukande antisemittismen. Jødane er ein liten minoritet i Noreg. Dei er ekstra utsette når antisemittisme og hat brer om seg i samfunnet vårt og skal ikkje stå aleine. Eg har kontakt med representantar for den jødiske minoriteten i denne vanskelege tida, og eg deltok på markeringa av krystallnatta ved synagogen i Oslo den 9. november.

Regjeringa vil, som representanten Hjemdal er inne på, starte arbeidet med ein ny handlingsplan mot antisemittisme. Det vart kunngjort i pressemelding 4. november. Den skal leggjast fram i løpet av 2024 og vil bli utforma i kontakt med den jødiske minoriteten i Noreg og andre relevante aktørar.

Regjeringa følgjer òg aktivt opp Handlingsplan mot antisemittisme 2021-2023 – en videreføring, i kontakt med den jødiske minoriteten. Planen inneheld 12 tiltak innan mange ulike sektorar og dei aller fleste er løypande tiltak. Det vil seie at sjølv om planperioden går ut mot slut-

ten av året, stopper ikkje tiltaka mot antisemittisme opp. Handlingsplanen har vore evaluert i 2023. I evalueringa kjem det fram at tiltaka mot antisemittisme har effekt, at den jødiske minoriteten er nøgd med kontakten med styresmaktene i oppfølginga av planen og at det framleis er naudsynt å ha ein innsats mot antisemittisme.

For 2024 har regjeringa foreslått å auke i tilskota til Det Mosaiske Trossamfund i Oslo og Det jødiske samfunn i Trondheim med om lag 3 millionar kroner, jf. Prop 1 S (2023 – 2024) for Kommunal- og distriktsdepartementet. Målet for tilskotet er

«å bidra til å motverke antisemittisme, støtte opp om synleg jødisk kultur, identitet og samfunnsliv i Noreg og synleggjere jødisk kultur og identitet overfor skuleungdom».

Avslutningsvis vil eg nytte høve til å nemne at regjeringa om kort tid skal leggje fram ein handlingsplan mot rasisme og diskriminering.

SPØRSMÅL NR. 380**Innlevert 9. november 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug****Besvart 17. november 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for alle eksterne evalueringer av Enova sine virkemidler som har vært gjennomført fra og med 2012?

BEGRUNNELSE:

Det står i avtale om forvaltningen av midlene fra Klima- og energifondet i perioden 1. januar 2021 til 31. desember 2024 mellom Den norske stat ved Klima- og miljødepartementet og Enova SF:

«Enova skal ha rutiner for å evaluere sine virkemidler.»

Enova disponerer store midler på vegne av fellesskapet. Enova hadde ved utgangen av 2022 til disposisjon 18,5 milliarder kroner. I tillegg er det i statsbudsjettet for 2024 foreslått en bevilgning til Enova på 5,7 milliarder kroner.

Det er derfor viktig å ha gode kontrollrutiner på at disse midlene brukes på en effektiv og målrettet måte.

Vennligst spesifiser i svaret om disse eksterne evalueringene er bestilt av Enova, departementet eller andre aktører.

Svar:

På Enova sine nettsider finnes en oversikt over offentlige evalueringer og studier av Enovas virkemidler, samt markeder og teknologier relevant for Enova: <https://www.enova.no/om-enova/om-organisasjonen/publikasjoner/?bransje=28>. Det kommer i den enkelte rapport frem om den er gjennomført av Enova eller av andre aktører på oppdrag for Enova.

Riksrevisjonens rapport om Enovas bidrag til teknologi- og markedsutvikling av lav- og nullutslippsløsninger, utgitt 9. november i år, er tilgjengelig på Riksrevisjonens nettsider: <https://www.riksrevisjonen.no/rapporter-mappe/no-2023-2024/enovas-bidrag-til-teknologi-og-markedsutvikling-av-lav-og-nullutslippslosninger/>.

I 2018 leverte Menon Economics på oppdrag fra Finansdepartementet og Klima- og miljødepartementet en områdegjennomgang av støtteordninger i klimapolitikken, herunder Enova: <https://www.regjeringen.no/contentassets/af8596040568491a91ebff8a7a3cd27d/omradegjennomgang-av-stotteordninger-i-klimapolitikken-menon-publikasjon-1-2018.pdf>.

SPØRSMÅL NR. 381**Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson****Besvart 17. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Statens vegvesens utbygging av Rogfast ført til at plastklips fra sprengning har havnet i natur på land og til havs. Dette er ikke første gang vegvesenet har stått bak skadelig forurensning. I 2014 ble det oppdaget plastforurensning fra Ryfast-prosjektet, og i januar fikk vegvesenet 250 000 kroner i bot etter å ha dumpet 1100 lastebillass med stein i et landskapsvernområde i Sogn.

Hvilke tiltak vil statsråden treffe for raskt å sørge for stanse plastforsøpling og annen forurensning fra statlige veiprosjekter?

Svar:

Det er viktig å redusere forsøpling og forurensning i hele samferdselssektoren. Statens vegvesen jobber kontinuerlig med å redusere forurensning fra bygging og drift av vei. Plastforsøpling kan forekomme fra utbyggingsprosjekter,

eksempelvis gjennom plast i sprengstein som stammer fra tennsystem brukt ved sprenging. Tidligere ble det også brukt plastfiber i sprøytebetong.

Når det gjelder makroplast er det siden Ryfast-prosjektet gjort flere tiltak for å redusere mengden plast. Et viktig tiltak er krav til bruk av stålfiber i sprøytebetong i stedet for plastfiber som tidligere ble benyttet. Dette er nå standardkrav i alle Statens vegvesens prosjekter. På Rogfast er det til nå ikke funnet spredning av plastfiber, slik tilfellet var ved Ryfast.

Ved sprengning kan det benyttes ulike type tennsystemer. På Rogfast brukes det elektroniske tennere. Disse har en kobbertråd som gjør at tenneren synker, i motsetning til pyrotekniske tennsystemer der tennledninger i plast flyter opp og spres lett. Elektroniske tennere vil ligge lagret i steinfyllingene og ikke spres videre i naturen. Elektroniske tennere benytter koblingsbokser, og ved sprengning vil lokket skilles fra hovedelementet. Enkelte lokk kan dermed flyte opp når steinmassene plasseres i sjøen. Det er gjort flere fullskallatester for å undersøke spredning av plast fra elektroniske tennere, som viser gode resultater. Under testfylling av masser i sjø ved Rogfast-prosjektet ble det funnet og samlet opp små mengder med rester av koblingsklips. Prosjektet skal overvåke fyllingsfot for plastavfall under og etter fyllingsarbeidene. Statens vegvesen skal gjennomføre en analyse av årsaksforholdet for spred-

ningen av platen, som grunnlag for eventuelle endringer ved tilsvarende arbeider.

Elektroniske tennsystemer er per i dag det beste alternativet vi har for å redusere spredning av makroplast fra deponering av sprengstein i vann.

Ved planlegging av veiprosjekter blir miljørisiko for plast og andre forurensninger vurdert, og beste tilgjengelige tiltak blir brukt. I tillegg til valg av sprengningsteknikk i det enkelte prosjekt, er også tiltak som fjerning av synlige plastrester før deponering og plastregnskap tiltak som kan bidra til mindre spredning. Det blir kontinuerlig gjort undersøkelser i bransjen med sikte på å finne plastfrie løsninger til bruk ved sprenging. Det er uheldig at plast blir deponert i steindeponier. Dette er per nå likevel et bedre alternativ enn at platen spres med havstrømmer over store områder. Det er et behov for videre teknologiutvikling på sprengningsteknikker som bidrar til mindre plastforurensning.

I dette konkrete tilfellet er det satt i gang flere tiltak for å kartlegge omfanget av plastforurensningen og rydde opp. Statens vegvesen ved Rogfastprosjektet har tatt initiativ til «tips-telefon» (e-postadresse) som folk som ferdes langs strender og viker i nærheten av utfyllingsområdene kan benytte. Prosjektet iverksetter også både kortsiktig og langsiktig opprydding.

SPØRSMÅL NR. 382

Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski

Besvart 17. november 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

I 2023 fikk vi anslag på fordelingsvirkninger av våre helhetlige endringer i formuesskatten etter nettoformue (spm 124, tabell 4).

Er det mulig å få samme tabell i år, med følgende forslag til helhetlige endringer i skattesystemet tilsv. svar på spm 19, iv: - Sette trinn 1 til 1,1 pst; - Sette trinn 2 til 1,3 pst; - fjerne rabatten for aksjer (driftsmidler) og næringsseiendom; - fjerne verdsettelsesrabatten for primærbolig høy verdi; - innføre et tredje trinn i formuesskatten for formuer over 100 mill. kr sats på 1,8 pst?

Svar:

Det vises til svar på spørsmål 19 fra Finanskomiteen/SVs fraksjon av 6.10.2023.

Tabell 1 viser anslåtte fordelingsvirkninger etter beregnet nettoformue av formuesskatteendringene skissert i spørsmålet over.

Tabell 1 Anslåtte fordelingsvirkninger av endringer i formuesskatten, etter nettoformue. Negative tall er skattelettelse. Sammenlignet med regjeringens forslag for 2024

Beregnet nettoformue ¹	Antall	Gjennomsnittlig beregnet nettoformue. Kroner	Gjennomsnittlig bruttoinntekt ¹ . Kroner	Gjennomsnittlig skatt i referansealternativet. Kroner	Gjennomsnittlig endring i skatt. Kroner
negativ	1 068 400	-817 900	580 500	125 000	0
0 - 500 000. kr.	1 072 900	143 900	378 700	74 500	0
0,5 -1 mill. kr.	330 900	738 200	618 700	138 600	0
1 -5 mill. kr.	1 611 100	2 595 900	670 500	160 100	300
5 -10 mill. kr.	355 800	6 730 900	909 200	262 000	3 300
10 -50 mill. kr.	120 200	16 883 600	1 740 800	633 500	27 200
50 - 100 mill. kr.	6 200	67 112 300	4 760 800	2 144 500	211 500
Over 100 mill. kr.	3 800	372 399 700	12 911 300	7 540 200	2 624 100
I alt	4 569 300	2 182 800	639 700	159 500	3 600

¹Omfatter beregnet bruttoformue fratrukket bruttogjeld. Beregnet bruttoformue inkluderer formue uten formelle verdsettingsrabatter for primærbolig, sekundærbolig, næringseiendom og aksjer og driftsmidler. For øvrig benyttes ligningsverdier. Gjelden er heller ikke redusert.

Kilde: SSBs skattemodell LOTTE-Skatt.

Beregningen er basert på Statistisk sentralbyrås skattemodell, LOTTE-Skatt. Datagrunnlaget for modellen er et utvalg fra Statistisk sentralbyrås inntektsstatistikk for husholdninger for 2021. Denne statistikken gir informasjon om sammensetningen av inntekt og formue for hele befolkningen. Datagrunnlaget er fremskrevet til 2024. Beregningene kan være usikre bl.a. fordi datagrunnlaget ikke omfatter alle skattyterne og er sjablongmessig frem-

skrevet. Modellen tar heller ikke hensyn til mulige endringer i atferden som følge av endringer i skattereglene. Av beregningstekniske årsaker er det ikke tatt hensyn til provenyvirksomheter for upersonlige skattytere, som ikke er omfattet av modellen, samt forbedringer av verdsettelsesmetoder etter 2021, for eksempel endringen for næringseiendom fra 2024.

SPØRSMÅL NR. 383

Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 16. november 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Vil regjeringen redusere nivået på de økonomiske ytelsene til asylsøkere og flyktninger sånn at de ikke er på et høyere nivå enn våre naboland?

BEGRUNNELSE:

Norge opplever en betydelig tilstrømming av asylsøkere og tallet er sterkt økende. Norge mottar vesentlig flere enn våre naboland. Samtidig vet vi at de økonomiske ytelsene asylsøkere mottar i Norge er på et høyere nivå enn hva

man får i våre naboland. Dette bidrar at våre ankomsttall er vesentlig høyere enn våre naboland.

Svar:

Justis- beredskapsministeren orienterte i Stortinget den 9. november 2023 om ankomster av asylsøkere til Norge og andre land i Europa. Ifølge UDI er det registrert rundt 1 000 asylsøknader per uke de siste tre ukene, hvorav mellom 760 og 980 har vært fra ukrainske borgere, jf. Registrerte asylsøknader og søknader om midlertidig kollek-

tiv beskyttelse, etter statsborgerskap (topp fem) de siste tre ukene (2023) - UDI. Sverige, Danmark og Finland har registrert et betydelig lavere antall nye søknader fra ukrainske borgere de siste ukene. Som justis- og beredskapsministeren påpekte i sin redegjørelse for Stortinget 9. november, kan den siste tidens utvikling være forbigående eller et tegn på en ny trend som kan kreve nye tiltak.

I perioden januar–oktober 2023 er 31 296 asylsøkere innvilget opphold i Norge, inkludert 27 450 personer som har fått midlertidig kollektiv beskyttelse, jf. Asylvedtak etter statsborgerskap og utfall (2023) - UDI. Regjeringen har lagt til grunn at personer som innvilges midlertidig kollektiv beskyttelse skal returnere når situasjonen tillater det.

Samtidig skal voksne og barn ha en meningsfull hverdag så lenge de oppholder seg i Norge. Det er et mål at voksne raskt skal komme i arbeid og forsørge seg selv. Det må vi legge bedre til rette for. Regjeringen har derfor nylig sendt på høring et forslag som skal bidra til sterkere arbeidsretting av introduksjonsprogrammet.

Regjeringen er opptatt av å føre en ansvarlig og bærekraftig innvandrings- og integreringspolitikk. Regjeringen vurderer derfor ulike tiltak og mulige konsekvenser både for den enkelte og for samfunnet ellers.

Regjeringen vil fortsatt følge situasjonen nøye, også utviklingen i de andre nordiske landene. Vi er forberedt på å komme raskt tilbake til Stortinget med tiltak når situasjonen tilsier det.

SPØRSMÅL NR. 384

Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 17. november 2023 av fiskeri- og havminister Cecilie Myrseth

Spørsmål:

Hva er status på arbeidet med å få slipet Svinesundsterkene i Halden, Østfold?

BEGRUNNELSE:

Viser til mine diverse spørsmål og purringer knyttet til denne saken. Siden forrige spørsmål i mai i år Dokument nr. 15:2140 (2022-2023) har vi ikke hørt noe. Regjeringen svarte da at man venter på svar fra Svenske myndigheter.

Svar:

Farleden inn til Halden er trang og grunn. Den norske regjeringen har lenge ønsket å gjennomføre tiltak for å løse utfordringen dette medfører for skipsfarten og næringslivet i Halden-området. Det ønsker også jeg som ny fiskeri- og havminister.

Det mulige farledstiltaket vil innebære inngrep både på norsk og svensk side av fjorden. Som kjent innebærer dette at gjennomføring av tiltak forutsetter tillatelse fra myndigheter på begge sider av grensen.

Norske myndigheter har over en lengre tid forsøkt å få fortgang i prosessen. Tidligere fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran har i brev 21. desember 2021 (oversendt på nytt i juli 2022) og i brev 12. oktober 2023 anmodet svenske myndigheter om å bekrefte at det svenske Sjø-

fartsverket kan etablere nødvendige samarbeidsrelasjoner med Kystverket for gjennomføring av en søknadsprosess for et mulig farvannstiltak.

Sveriges klima- og miljøminister Romina Pourmokhtari har i brev oversendt 17. oktober 2023 vist til at svenske myndigheter pr. i dag ikke har planer om å gi en bekreftelse om at det kan etableres en slik samarbeidsrelasjon. I begrunnelsen vises det til at Ringdalsfjorden på svensk side av grensen er vernet etter både svensk lovgivning og EU-rettslige forpliktelser.

Vi vurderer nå hvilke konsekvenser brevet fra svenske myndigheter vil ha for det lenge ønskede farvanstiltaket i innseilingen til Halden. Det er derfor for tidlig å svare på hva vi vil gjøre videre i saken.

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte i saken, jf. omtale i Prop 1 S (2023-2024) for Nærings- og fiskeridepartementet angående Stortingets anmodningsvedtak om innseilingen til Halden (Vedtak nr. 1231, 15. juni 2021).

SPØRSMÅL NR. 385**Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen****Besvart 17. november 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvor stor er den totale kostnaden ved å utdanne en politibetjent over tre år ved Politihøgskolen, og hva vil størrelsen på de spilte offentlige ressursene dermed være dersom 462 personer med politiutdanning ikke ansettes i politiet?

BEGRUNNELSE:

Det vises til den kritiske situasjonen i norsk politi som følge av regjeringens manglende prioritering av politiet. Det foregår nå en bred nedbygging og nedbemanning av norsk politi, i en tid med et situasjonsbilde som skulle tilsi at politiet nå må rustes opp. En annen side av den dystre situasjonen norsk politi nå opplever, er de offentlige ressursene som har gått med til å utdanne alle de politifolkene som det nå ikke er jobber til. Det vises herunder særlig til følgende nettsak av 04.10.23 fra NRK:

<https://www.nrk.no/nordland/rekordhoy-arbeidsledighet-blant-nyutdannede-politifolk-1.16575847>

Som det fremgår av saken, var det pr. 31.08.23 totalt 462 politifolk fra de fire siste studentkullene som sto uten jobb i politiet. Spørsmålsstiller ønsker derfor å vite kostnaden ved å utdanne en politibetjent, og hvor store investeringer fra samfunnets side som går til spille dersom 462 personer med politiutdanning ikke får jobb i politiet.

Svar:

Politihøgskolen (PHS) sine hovedoppgaver er utdanning, forskning og formidling. I tillegg til politiutdanningen, med en opptaksramme på 500 studieplasser hvert år, har PHS også et variert tilbud av masterprogrammer, etter- og videreutdanning og annen kursvirksomhet. I 2023 er PHS' samlede driftsbudsjett på om lag 675 mill. kroner, jf. Prop. 118 S (2022-2023).

De direkte kostnadene per student ved politiutdanningen ved PHS er anslått til 28 600 kroner for en førsteårsstudent, 37 800 kroner for en andreårsstudent og 14 000 kroner for en tredjeårsstudent. De samlede kostnadene per studieplass vil likevel være høyere, dersom man medregner de indirekte kostnadene som påløper for hver studieplass. De faktiske kostnadene per studieplass kan variere mellom de tre studiestedene som i dag tilbyr politiutdanningen.

Det er vanskelig å anslå de økonomiske konsekvensene for samfunnet ved at personer med politiutdanning ikke jobber i politiet. Politiutdanningen gir en kompetanse som er ettertraktet også utenfor politietaten, og mange politiutdannede har relevante og samfunnsnyttige jobber også utenfor politiet.

SPØRSMÅL NR. 386**Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim****Besvart 17. november 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Regjeringen har et forslag på høring om å omfordele flaskehalsinntekter slik at folk i Nord-Norge og Trøndelag får høyere nettleie, mens nettleien i sørlige prisområder reduseres.

Hvor mye økning av nettleien vil forslaget innebære for en gjennomsnittlig nettkunde i Nord-Norge og Trøn-

delag, og er det vurdert alternative finansieringsmodeller for å senke nettleien i prisområder med høye strømpriser, som eksempelvis over strømstøtten?

BEGRUNNELSE:

Forslaget fra OED innebærer å forlenge midlertidig forskrift av 27. oktober 2022 nr. 1806 om bruk av flaskehalsinntekter til å gjelde frem til 31. desember 2024. Forskriften vil omfatte flaskehalsinntekter mellom budområder internt i Norge, og fra mellomlandsforbindelsen til Storbritannia. Forskriften åpner for å omfordele flaskehalsinntekter slik at kunder i sør blir kompensert for de høye strømprisene gjennom redusert nettleie, mens kunder i nord får økt nettleie. Dette bryter med prinsippet om lik fordeling av både inntekter og utgifter ifm. finansiering av sentralnettet i Norge.

Svar:

Det har vært svært viktig for regjeringen å begrense nivået på nettleien i en tid med høye strømreregninger for folk og bedrifter. Derfor sørget vi for at det i fjor høst ble fastsatt en midlertidig forskrift som åpnet for at høye flaskehalsinntekter i transmisjonsnettet tilbakeføres fra Statnett til nettkundene raskere enn det som ellers ville vært tilfelle.

Flaskehalsinntektene som utbetales i den midlertidige ordningen rettes mot sluttbrukere i områder med høye kraftpriser. De høye kraftprisene medførte at flere nettselskap opplevde store kostnadsøkninger når de måtte kjøpe kraft til å dekke inn nettap i sine områder til spotpris. De økte nettapkostnadene medførte stor sannsynlighet for store og umiddelbare økninger i nettleien for hushold-

ninger, næringsliv og andre nettkunder i områder med høye kraftpriser, som allerede opplevde betydelige økte utgifter.

Formålet med ordningen er å redusere sannsynligheten for at kunder får økt nettleie på grunn av høye kraftpriser. Ordningen er ikke begrenset til landsdeler. Statnett har overført flaskehalsinntekter som følge av ordningen til lokale og regionale nettselskap i hele landet. Ordningen har sørget for at ingen kunder i landet har betalt mer enn 35 øre/kWh for nettapet gjennom nettleien siden ordningen ble innført og sørget for at husholdninger i områder med høye kraftpriser har unngått betydelige økninger i nettleien.

Dersom ordningen forlenges, estimerer Reguleringsmyndigheten for energi at 1,3 milliarder kroner vil overføres til underliggende nett i 2024. Overføring forutsetter at Statnett har tilstrekkelig med flaskehalsinntekter til ordningen. Om dette beløpet i stedet ble fordelt på alle kunder i nettet ville det utgjort et svært begrenset beløp på 1,05 øre/kWh i gjennomsnitt for strømkundene. For en gjennomsnittshusholdning med forbruk på 16 000 kWh per år kan effekten dermed anslås til 168 kroner.

Siden den midlertidige ordningen kom på plass høsten 2022 er det blitt utbetalt 8,3 milliarder kroner til redusert nettleie. Ordningen er knyttet til prisnivået i det enkelte prisområdet. Dette gjør ordningen treffsikker ved at det er nettkundene som har de høyeste kostnadene knyttet til sitt kraftforbruk som får redusert sannsynlighet for økt nettleie.

SPØRSMÅL NR. 387

Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 16. november 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Straffelovrådets forslag om å fjerne minstestrafen for seksuallovbrudd er ikke eksplisitt nevnt i høringsbrevet til NOU 2022: 21, men det legges til grunn at også dette forslaget fra Straffelovrådet er en del av høringen og det bes om en bekreftelse på at det er korrekt oppfattet, og når kan det ventes at departementet er ferdig med sin gjennomgang av høringsvarene og eventuelle lovforslag fremmes for Stortinget?

BEGRUNNELSE:

Det vises til Straffelovrådets forslag til revisjon av straffelovens kapittel 26 om seksuallovbrudd – NOU 2022: 21 – som ble overlevert regjeringen v/ Justis- og beredskapsdepartementet den 19.12.22. Forslagene ble sendt på høring den 13.01.23 med høringsfrist den 13.04.23. Det vises til følgende formuleringer i høringsbrevet til NOU 2022: 21:

«Straffelovrådet ble opprettet 14. juni 2019. Rådet skal utrede og legge frem forslag om endringer i straffelovgivningen etter nærmere oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet. Rådet fikk 10. mars 2021 i oppdrag å foreta en samlet gjennom-

gang av straffelovens bestemmelser om seksuelle krenkelser, herunder straffebudet om voldtekt, med sikte på å utforme en regulering som samlet sett ivaretar den enkeltes rett til seksuell selvbestemmelse og andre grunnleggende krav til en rettsstatlig utforming av straffelovgivningen.»

Straffelovrådet har fremmet forslag om å oppheve minstestrafene for seksuallovbrudd. Spørsmålsstiller har merket seg at dette ikke er omtalt i høringsbrevet fra departementet utover henvisningen til straffebudet om voldtekt. Selv om det ikke er eksplisitt nevnt i høringsbrevet, legges det til grunn at også dette forslaget er en del av høringen – og det bes om en bekreftelse på at dette er korrekt oppfattet. Det bes videre om en tilbakemelding på når departementet vil være ferdig med sin gjennomgang av høringssvarene og når eventuelle lovforslag vil bli fremmet for Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 388

Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 17. november 2023 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande

Spørsmål:

Hva er den overordnede begrunnelsen for at kommuner med færre innbyggere med høyere utdanning enn landsgjennomsnittet får trekk i rammetilskuddet fra staten, er ikke dette en etterlevning fra hvordan ting ble drevet på landsbygda for veldig lenge siden når bønder og fiskere hadde hjemmeværende koner, og vil den nye kommunalministeren se på kostnadsnøkklene for hvordan en beregner barnehagetilskuddet og kunne dette være noe den nye kommunalministeren kunne tenke seg å gå nærmere etter i sømmene?

BEGRUNNELSE:

Når staten skal regne ut hvor stort tilskudd kommunene skal få til barnehagene, så ser de blant annet på utdanningsnivået i befolkningen. Hvis innbyggerne i kommunen i snitt har et lavt utdanningsnivå blir kommunen trukket i rammetilskudd fra staten. Staten tror åpenbart at innbyggere med høyere utdanning og behov for barnehageplass henger sammen. Dette må være en etterlevning fra gamle dager! Pr i dag er nok behovet for barnehageplass like stort om barnets foreldre er sykepleier eller fisk-

Svar:

Høringen av NOU 2022: 21 Strafferettslig vern av den seksuelle selvbestemmelsesretten omfattet alle forslagene i Straffelovrådets utredning, også forslaget om å fjerne minstestrafen for voldtekt til samleie og voldtekt til samleie av barn under 14 år. Bakgrunnen for at Straffelovrådet tok opp spørsmålet om å fjerne minstestrafen var blant annet Stortingets anmodningsvedtak 30. mai 2022 nr. 584, der regjeringen ble bedt om å «gi Straffelovrådet i oppdrag å foreta en tilleggsutredning av straffenivåene for straffelovens bestemmelser om seksuallovbrudd». Oppfølgingen av Straffelovrådets utredning er en prioritert sak i Justis- og beredskapsdepartementet. Departementet har mottatt mange høringsinnspill. Flere av spørsmålene krever grundige vurderinger, for å sikre at lovendringene treffer etter intensjonen. Jeg vil fremme en proposisjon for Stortinget så fort disse vurderingene er gjort.

er. Dette er jo dekningsgraden på over 90 % et bevis på. Likevel altså får kommunene lavere utdanningsnivå mindre penger enn kommuner med høyt utdanningsnivå. Merkelig! Da jeg tok opp denne saken forrige periode med forrige regjering ble jeg via media lovet at dette skulle endre på. Mine tilbakemeldinger tyder nå på at dette ikke er gjort noe med. I Brønnøy kommune f. eks har det nye kommunestyret blitt informert at de blir redusert med 2.5 mill. i drift barnehage pga. lavt utdanningsnivå i kommunen. Også i min hjemkommune Vestvågøy som har over 250 aktive fiskere og i tillegg er Nord-Norges nest største jordbrukskommune lider under denne "forgubba" og åpenbare distriktsfiendtlige ordningen. Men også industrikommuner som Sarpsborg er dette en felle. Mens kommuner som Bærum, med innbyggere med høy utdanning, tjener på ordningen.

Svar:

Utdanningsnivået i befolkninga er eitt av fleire kriterium som inngår i kostnadsnøkkelen, som rammetilskottet til kommunane blir fordelt etter. Kriteria i kostnadsnøkkelen blir valde ut på grunnlag av statistiske analysar, av kva

for faktorar som kan bidra til å forklare kvifor kostnadane til kommunale tenester varierer mellom kommunane.

Kostnadsnøkkelen blei sist revidert i 2017. Dei statistiske analysane som blei gjennomført den gongen, viste ein statistisk samanheng mellom utdanningsnivået i befolkninga og kommunane sine utgifter til barnehage. Sjølv om forskjellar i utgifter til barnehage i stor grad kan forklarast av talet på barn i barnehagealder, viste analysane at dekningsgraden i barnehage og etterspørselen etter barnehageplassar varierer noko mellom kommunane, og utdanningskriteriet er eit kriterium som fangar opp dette. Ein delkostnadsnøkkel med kriteria talet på barn 1-5 år, talet på barn 1 år utan kontantstøtte og utdanningsnivået i befolkninga var den gang den modellen som i størst grad forklarte variasjonane i kommunanes ut-

gifter til barnehage, og denne blei dermed lagt til grunn i inntektssystemet.

Inntektssystemutvalet, som gjorde ei vurdering av kostnadsnøkklane i NOU 2022: 10 Inntektssystemet for kommunane, foreslo ein delkostnadsnøkkel for barnehage kor utdanningskriteriet blir erstatta av kriteriet lønstakarar i heiltidsstilling.

Kostnadsnøkkelen vil no bli revidert i samband med den heilskaplege gjennomgangen av inntektssystemet for kommunane. Det vil då bli vurdert kva for kriterium som bør inngå i delkostnadsnøkkelen for barnehage, og om utdanningskriteriet er eit godt kriterium for å forklare forskjellar i kommunanes utgifter til barnehage. Regjeringa tek sikte på å leggje fram ei stortingsmelding om inntektssystemet for kommunane våren 2024.

SPØRSMÅL NR. 389

Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 17. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hva vil statsråden gjøre for å snu den negative trenden i bruken av og satsingen på jernbanen på Sørlandet, og hvordan vil statsråden sikre at klimautvalgets rapport blir en vesentlig del av transportplanleggingen fremover?

BEGRUNNELSE:

Onsdag 1. november kunne vi lese på NRK Sørlandet om professor Anders Langeland som mener Sørlandsbanen står i fare for nedleggelse. De siste ti årene har antallet passasjerer blitt redusert med en tredjedel. Samtidig har det blitt bygget stadig mer sammenhengende motorvei på Sørlandet. Dette har forkortet reisetiden betraktelig for bilister. Passasjerene langs sørlandsbanen opplever at punktligheten er blitt så upålitelig at de ikke lenger tørr å forholde seg til toget når de skal reise fra sted til sted. Dette har selvsagt ført til at passasjertallet er gått ned. For å øke punktligheten ønsker nå Jernbanedirektoratet å redusere antall stopp på distriktsstasjonene, noe som vil redusere attraktiviteten til toget ytterligere. Dette må sees i sammenheng med at regjeringen gang på gang prioriterer vei over jernbane.

Regjeringens nedsatte klimautvalg lanserte nylig «NOU 2023:25: omstilling til lavutslipp». Utvalget peker blant annet på at:

«Det er en høy grad av stivhengighet i transportsystemet, både på samfunnsnivå og for enkeltpersoner. Stivhengighet skapes gjennom den infrastrukturen som eksisterer og fungerer [...]. Dersom det blir bygget ut gode veier, og ikke jernbane, gjør dette at transporten i større grad blir basert på veisystemet».

Videre sier utvalget at for å omstille transportsystemet til lavutslipp er det sentralt å «[...]flytte det som kan flyttes til transport med lavere ressurs- og energiforbruk og utslipp[...]». For å omstille Norge til et lavutslippssamfunn er det vesentlig å planlegge for at miljøvennlig transport må bli mer aktuelt alternativ når folk velger fremkomstmiddel. Utviklingen på Sørlandet går altså i helt feil retning – bort fra målet om reduserte utslipp og mot en større stivhengighet med personbilen som viktigste fremkomstmiddel.

Svar:

Jernbanesektoren arbeider hardt for å øke punktligheten slik at alle reisende skal kunne stole på at toget kommer og går når det skal. Sammen har Bane NOR, togselskapene og Jernbanedirektoratet laget en omfattende plan med formål å bedre stabiliteten i driften. Tiltakene i planen er fordelt på flere fylker og strekninger hvor punktligheten i dag ikke er god nok.

Jernbanen er et komplekst system med mange avhengigheter, og små endringer kan potensielt gi store konsekvenser. Eksempelvis vil det å spare inn tiden det tar å stoppe på enkelte mindre stasjoner kunne ha uventet stor positiv effekt langt utover den linjen stoppene ligger på. Sørlandsbanen er i hovedsak enkeltspor der togene kun kan passere hverandre på enkelte stasjoner. Dagens ruteplan for Sørtoget er derfor svært sårbar selv ved mindre forsinkelser. 2021 og 2022 var punktligheten for Sørtoget på 73 prosent, vesentlig under målet på 90 prosent. Forsinkelsene for Sørtoget kan lett forplante seg til øvrig togtrafikk siden ankomsten til Egersund og Drammen må passe inn i den tette togtrafikken inn mot hhv. Stavanger og Oslo. I arbeidet med å bedre punktligheten og driftsstabiliteten på jernbanen er det derfor viktig at alle tiltak vurderes, også stoppstruktur. Bane NOR og øvrige jernbaneaktører vil fortsette det viktige arbeidet med å analysere og identifisere alle potensielle punktlighetsforbedrende tiltak og komme med oppdaterte anbefalinger for å bedre reisehverdagen for de reisende og godskundene.

De fleste av togstoppene som berøres har færre enn tre reisende per dag som benytter den enkelte stasjon og den aktuelle avgangen, og noen har én reisende i gjennomsnitt. Endring i ettermiddagsavgangen fra Oslo til Stavanger som ikke lenger vil stoppe på Nordagutu får størst konsekvens. Endringen berører i gjennomsnitt 4,5 reisende per avgang. Til sammenligning vil en bedret punk-

tlighet forbedre reisehverdagen for svært mange flere reisende på Sørlandsbanen.

I tillegg til endringer i stoppmønsteret gjøres det også andre tiltak for å forbedre punktligheten på Sørlandsbanen. Det pågår en omfattende fornyelse av kontaktledning på Sørlandsbanen, som vil pågå til 2026. Videre er det planlagt sporfornyelse, arbeid med flomsikring, drenering og fornyelse av tunneler. I planene til Bane NOR er det i 2024 lagt opp til å bruke om lag 700 mill. kroner til vedlikehold og fornyelse på Sørlandsbanen på strekningen mellom Neslandsvatn og Stavanger.

Jernbanedirektoratet vil, sammen med Bane NOR, evaluere dette tiltaket i 2024 for å få innsikt i effekten på punktligheten ved å sløyfe togstopp. Færre stopp gir bedre robusthet i ruteplanen, og på strekninger med lang avstand mellom kryssingspunkter (som på Sørlandsbanen), forventes økt robusthet i ruteplanen å gi en god effekt på driftsstabiliteten, og dermed et bedre tilbud til mange reisende på Sørlandsbanen. Jeg vil følge denne prosessen nøye. Jeg vil også vurdere hvordan fylkeskommunene kan involveres bedre når det er nødvendig å gjøre endringer i rutemodellen av hensyn til kapasiteten i nettet.

Når det gjelder oppfølgingen av klimautvalgets rapport NOU 2023: 25 Omstilling til lavutslipp - Veivalg for klimapolitikken mot 2050 - rapport av Klimautvalget 2050, sendte Klima- og miljødepartementet denne på offentlig høring 31. oktober. Høringsfristen er 30. januar 2024. Hvordan rapporten ev. skal følges opp vil regjeringen måtte komme tilbake til etter høringsfristens utløp.

SPØRSMÅL NR. 390

Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund

Besvart 17. november 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for hva som gjøres for å følge opp Baumann-utvalgets rapport og hvor langt departementet har kommet i å følge opp de anbefalingene rapporten la frem?

BEGRUNNELSE:

Det er snart to år siden statsråden mottok Rapport om behandling av utvisningssaker som berører barn, også kjent som Baumann-rapporten etter Elizabeth Baumann som

ledet den eksterne arbeidsgruppen som utarbeidet rapporten.

Baumann-utvalget har sett på saker som gjelder utvisning på grunn av brudd på utlendingsloven og hvor den som utvises har barn i Norge og kom med flere anbefalinger. Blant annet foreslo en samlet arbeidsgruppe at det som hovedregel ikke bør utvises dersom det ikke er reell mulighet for familien å fortsette familielivet i et annet land i utvisningsperioden, for eksempel fordi en av familiemedlemmene risikerer forfølgelse eller lignende.

Siden har fint lite skjedd i å følge opp de klare og tydelige anbefalingene til utvalget.

Svar:

Etter at den aktuelle arbeidsgrupperapporten som Drevland Lund henviser til, ble lagt fram i fjor, kom det en avgjørelse fra Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD) i en sak mot Norge (ref. 569/20). I denne saken ble Norge enstemmig frifunnet, og avgjørelsen må forstås som en bekreftelse for at de prinsippene norske myndigheter legger til grunn for praksis, er i samsvar med våre internasjonale forpliktelser.

Som jeg tidligere har fremholdt, ønsker departementet likevel å utvikle og styrke rettssikkerheten til mindreårige barn i saker om utvisning av foreldre. Både den aktuelle arbeidsgrupperapporten og dommen fra EMD fra juni 2022, inngår som grunnlagsmateriale for dette arbeidet.

Flere tiltak er gjennomført, hvorav noen er knyttet til anbefalinger i arbeidsgrupperapporten, mens andre har et annet grunnlag:

- Det er gitt utvidet rett til fritt rettsråd i saker om utvisning på grunn av brudd på utlendingsloven, når utlendingen har mindreårige barn i Norge.
- Det er innført en forskriftsregel om at en sak om utvisning skal behandles i nemndmøte dersom den er knyttet til en sak om tilbakekall av statsborgerskap som skal behandles i nemndmøte. Det er videre forskriftsfestet en rett til personlig fremmøte i slike saker.

- Det er gitt instruks til UDI om at det kan fremmes søknad om familiegjenforening inntil seks måneder før innreiseforbudet i et utvisningsvedtak utløper. Formålet er at den faktiske familiesplittelsen i utvisningssaker hvor det er fastsatt tidsbegrenset innreiseforbud, ikke skal bli vesentlig lenger enn hva som faktisk ble forutsatt. UDI har også fått instruks om å prioritere de aktuelle søknadene for behandling innen seks måneder.
- Det er gitt instruks til UDI som innebærer at det skal legges tydelig til grunn at utvisning vil innebære en familiesplittelse dersom det vil være uforholdsmessig å forvente at barnet kan flytte etter den forelderen som blir utvist. Formålet er å sikre en tydeligere forholdsmessighetsvurdering.
- UDI har tatt praktiske grep for å sikre at det gis lik informasjon i forhåndsvarsel om utvisning, uavhengig av om forhåndsvarsel gis av UDI eller politiet.
- Det har vært på høring et forslag om å senke terskelen for nemndmøtebehandling av utvisningssaker som berører barn, og departementet arbeider med å få på plass en endelig forskriftsbestemmelse.

I tillegg er flere andre tiltak til vurdering, herunder tiltak som er knyttet til selve utvisningsvurderingen. Departementet vil fortsette med å kunngjøre nye tiltak etter hvert som de er klare.

SPØRSMÅL NR. 391

Innlevert 8. november 2023 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 20. november 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Hva vil regjeringen gjøre for å klargjøre og avgrense begrepet praksisarbeid i arbeidsmiljøloven § 14 – 9 andre ledd bokstav c, slik at den svært vide adgangen til midlertidig tilsetning i tilknytning til videreutdanning og spesialisering begrenses?

BEGRUNNELSE:

Hovedregelen i norsk arbeidsliv skal være fast ansettelse. Stortinget har de senere årene vedtatt viktige innstramminger for å begrense bruk av midlertidige stillinger. Arbeidsmiljøloven § 14-9 andre ledd bokstav c om praksisarbeid, åpner for lovlig midlertidig ansettelse. Lovens forarbeider gir imidlertid uklare holdepunkter for hvor-

dan begrepet praksisarbeid skal forstås og rettspraksis har åpnet for en svært vid fortolkning av begrepet (Rt. 2009 s. 578 og Rt. 2013 s. 1392).

Bestemmelsen benyttes i dag som hjemmel for at ansatte i praksisarbeid kan ansettes midlertidig uten tidsbegrensning. Ofte benyttes den der arbeidstakere etter endt yrkesutdanning tar en spesialisering mens de er i ordinært arbeid. Bestemmelsen har hatt betydelig utbredelse i sykehus der flertallet av LIS II legene var ansatt midlertidig frem til for noen år siden. De midlertidige tilsettingene var langvarige, spesialiseringsperioden er 6 år. Spørsmålet om hjemmelsgrunnlaget for denne praksisen ble avgjort av Høyesterett i 2013, jf. Rt. 2013 s. 1392 (HR-2013-2247-A). Høyesterett la til grunn at LIS-legenes arbeid var omfattet av bestemmelsen om midlertidig ansettelse ved

praksisarbeid i arbeidsmiljøloven § 14-9 (daværende) første ledd bokstav c. I etterkant av dommen reiste Legeforeningen krav overfor Spekter om tariffesting av rett til faste stillinger for leger i spesialisering. I hovedoppgjøret 2014 ble partene i dette området enige om en tariffavtalt ordning som har begrenset den praktiske bruken, men rettstilstanden er uendret og gir en svært åpen adgang til midlertidig ansettelse.

Videreutdanning og spesialisering mens man er i arbeid er i økende grad normalen for alle yrkesgrupper og utdanningsnivå. Det er nødvendig å avgrense og presisere begrepet praksisarbeid slik at dette avgrenses til praksis i forbindelse med grunnutdanning. Behovet for å avgrense og hindre uthuling av hovedregelen om fast ansettelse var en del av anbefalingene fra Fougner-utvalgets flertall (NOU 2021: 9) og det ble fulgt opp av komiteflertallet under Stortingets behandling av de ulike forslagene som hadde bakgrunn i utvalget (Innst. 181 L (2022 – 2023)).

Svar:

Hovedregelen i arbeidsmiljøloven er faste ansettelser. Arbeidsmiljøloven åpner likevel for midlertidig ansettelse i enkelte situasjoner. Dette gjelder blant annet ved «praksisarbeid».

SPØRSMÅL NR. 392

Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø

Besvart 20. november 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Servicesenter for utenlandske arbeidstakere (SUA) har hatt flere forebyggende kampanjer på arbeidstakernes eget morsmål.

Hvilke data har man, og hvilke vurderinger gjør SUA og regjeringen seg, om effekten av disse kampanjene?

BEGRUNNELSE:

En av de beste tiltakene for et mer seriøst arbeidsliv er ansatte som kjenner sine rettigheter. Service for utenlandske arbeidstakere (SUA) gjør her en viktig jobb med å informere utenlandske arbeidstakere som kommer til Norge for å arbeide, på deres eget morsmål.

SUAs kampanjer trekkes ofte frem i A-krimssammenheng.

I forarbeidene vises det blant annet til at praksisarbeid normalt skjer i forbindelse med opplæring eller kvalifisering innenfor et fagområde, og at arbeidet ofte er et utgangspunkt for videre utdanning, jf. Ot.prp. nr. 50 (1993-1994).

Flertallet i Fougner-utvalget (NOU 2021: 9) mente at det er et behov for en klargjøring av begrepet «praksisarbeid». Flertallet pekte i utredningen på at de fleste arbeidstakere i norsk arbeidsliv forventes å oppdatere og videreutvikle sin kompetanse også etter endt utdanning, og at dette kan forventes å gjelde i stadig økende grad. Departementet har også fått innspill fra Akademikerne om dette, og det har vært avholdt et møte med disse om tematikken.

For regjeringen er det viktig at unntakene fra hovedregelen om fast ansettelse ikke favner videre enn det som er tiltenkt og ønskelig. Samtidig er vi opptatt av en god dialog med partene i arbeidslivet i slike spørsmål. For nærmere å kunne vurdere behovet for at bestemmelsen klargjøres eller endres, har departementet derfor nylig sendt brev til partene i arbeidslivet for å få innspill og informasjon om deres praktiske erfaringer på dette området. På bakgrunn av disse innspillene vil departementet vurdere videre oppfølging.

Svar:

Servicesenter for utenlandske arbeidstakere (SUA) er et samarbeid mellom Arbeidstilsynet, Skatteetaten, Utlendingsdirektoratet (UDI) og politiet, og er opprettet som en felles førstelinjetjeneste for å bistå utenlandske arbeidstakere med å komme raskt i lovlig arbeid i Norge. SUA har siden opprettelsen av det første servicesenteret i Oslo i 2007 bistått flere hundre tusen utenlandske arbeidstakere i Norge med å behandle søknader og tilby veiledning om rettigheter og plikter i arbeidslivet.

Servicesentrene gjennomfører ikke kampanjer, men tilbyr skriftlig og muntlig veiledning på flere språk. Det er Arbeidstilsynet som er ansvarlig for å gi veiledning om rettigheter og plikter i arbeidslivet på SUA.

Arbeidstilsynet gjennomførte kommunikasjonskampanjen «Know Your Rights», og ønsket med denne å nå utenlandske arbeidstakere med relevant informasjon i relevante kanaler så tidlig som mulig i arbeidsforholdet sitt. Kampanjen ble gjennomført på flere språk i flere digitale og sosiale kanaler. Kampanjen bygget på omfattende arbeid med å forstå hva målgruppene trengte av informasjon og hvordan den best kunne formidles, blant annet gjennom erfaringer fra SUA-samarbeidet. Kampanjen nådde i løpet av rundt to år over 350 000 utenlandske arbeidstakere med informasjon på deres eget språk. Samfunnsøkonomisk analyse har evaluert kampanjen på oppdrag fra Arbeidstilsynet. De skriver blant annet i sin evaluering at dette er informasjon disse personene ikke ville ha fått om det ikke hadde vært for kampanjen.

Samfunnsøkonomisk analyse har også gjennomført en spørreundersøkelse blant 2 300 personer som var innom kampanjenettsiden, knowyourrights.no.

- I spørreundersøkelsen svarte om lag 85 prosent at innholdet var forståelig og at nettsiden var enkel å bruke.
- Videre svarte 80 prosent at det var viktig for deres forståelse at informasjonen ble gitt på deres eget språk.
- Om lag 75 prosent opplevde informasjonen som relevant for dem, og at det var godt samsvar mellom informasjonen de opplevde å ha behov for og informasjonen de fikk på nettsiden.

- Hele 30 prosent av respondentene svarte at de gjennom informasjon fra kampanjen oppdaget brudd på norske lover og regler ved sin nåværende arbeidsplass.
- Av disse svarte hele 66 prosent at de enten har eller planlegger å gjøre noe for å bedre sin situasjon, og dersom de lykkes med det så mener Samfunnsøkonomisk analyse at det er sannsynlig at kampanjen bidrar til redusert omfang av arbeidslivskriminalitet.

De positive resultatene fra «Know Your Rights-kampanjen» bekrefter hvor viktig det er med informasjon på flere språk. Arbeidstilsynet har derfor valgt å beholde og videreutvikle kampanjenettsiden som en startside om arbeidsvilkår for nye arbeidstakere. Nettsiden markedsføres jevnlig i sosiale medier, blant annet for ukrainske flyktninger i Norge, og er for tiden tilgjengelig på 13 språk.

Erfaringer fra kampanjen viser hvor viktig det er at Arbeidstilsynet, Skatteetaten, politiet og UDI er til stede for å hjelpe utenlandske arbeidstakere med blant annet informasjon og veiledning rundt arbeids- og oppholdstillatelse, skattekort og d-nummer, samt plikter og rettigheter i det norske arbeidslivet. Etatene må være synlige og tilgjengelige i de kanalene utenlandske arbeidstakere bruker. Å styrke arbeidstakernes kunnskap gjennom forebyggede veiledning på SUA og i andre relevante kanaler på et språk de forstår, er viktige tiltak for å forebygge utnyttning og sosial dumping.

SPØRSMÅL NR. 393

Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund

Besvart 17. november 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Kan statsråden utdype mer hvordan det nylig inngåtte nordiske samarbeidet om reintegrering og retur vil påvirke norsk innvandring- og asylpolitikk?

BEGRUNNELSE:

Forrige uke var statsråden i København og diskuterte ulike tema innenfor asylfeltet med de respektive statsrådene fra de øvrige nordiske landene. Der ble de fem nordiske statsrådene enige om tre felles initiativ der landene skal samarbeide tettere på asyl, innvandring og retur. Det bes om at statsråden utdyper litt mer konkret hvordan disse

tre initiativene vil påvirke norsk asyl- og innvandringspolitikk.

Svar:

Under møtet vårt i Danmark ble mine nordiske kolleger og jeg enige om tre felles forslag der de nordiske land skal samarbeide tettere på migrasjons- og returområdet.

Det første forslaget søker å skape tettere samarbeid mellom nordiske migrasjons- og spesialutsendinger på utenriksstasjoner til å gjennomføre reintegreringsprosjekter i tredjeland i nært samarbeid med berørte reintegreringspartnere. De nordiske spesialutsendingene skal i større grad se på muligheter for felles reintegrerings-

prosjekter som kan bidra til økt forutsigbarhet og å bedre fremtidsutsiktene for personer som reiser assistert tilbake til hjemlandet. Gjennom samarbeid kan de nordiske landene dra nytte av hverandres spesialutsendinger og ressurser, noe som er mer effektivt enn om Norge gjør dette alene.

Det andre initiativet dreier seg om retur av personer som ikke har rett til å forbli i EU og Schengen-området til hjemlandet, ved å arbeide for felles nordiske returoperasjoner i samarbeid med Frontex. Frontex bidrar i økende grad med returbistand til politiet, blant annet gjennom å legge til rette for retur med innleide fly. Slike fly deles ofte av flere stater, men flyene har stort sett avreise fra Sentral-Europa. De nordiske landene ønsker å samarbeide om egne fly fra Norden, der dette er hensiktsmessig. Dette vil gjøre returarbeidet mer kostnadseffektivt.

Det tredje initiativet søker å bistå IOM, som en implementerende partner, med å tilby tjenester til irregulære migranter i Nord-Afrika. Tilbudet vil legge til rette for å hjelpe migranter i en sårbar situasjon med tilbud om assistert retur. Slik kan de komme seg ut av en fastlåst tilværelse, enklere reise tilbake til hjemlandet sitt og reintegreres.

Samlet vil dette bidra til å effektivisere returarbeidet av migranter som ikke oppfyller vilkårene til lovlig opphold, slik at norske myndigheter kan fokusere på å ta imot og integrere dem som trenger det.

Jeg anser det nordiske samarbeidet for å være en fortsettelse av den returpolitikken Norge allerede fører, og det innebærer således ikke noen endring i politikken. Samtidig gir det et signal om at de nordiske landene har felles prioriteringer i dette arbeidet, som også kan bidra å forebygge ankomster av personer uten beskyttelsesbehov.

SPØRSMÅL NR. 394

Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Erlend Larsen

Besvart 16. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Viser til departementets forslag til endring i postforskriften som nylig har vært på høring, og til Stortingets behandling av Prop. 4 LS (2022-2023), samt Innst. 417 L (2022-2023).

Hva er årsaken til at statsråden ikke følger opp komiteens merknader, unnlater å lytte til bransjen, og har droppet å gjøre en konsekvensutredning av hva det vil innebære at en hel bransje i realiteten flyttes over fra vegfraktloven til postloven?

BEGRUNNELSE:

Under Stortingets behandling av Prop. 4 LS (2022-2023) kom det tydelig fram at logistikkbransjen var uenig i den praksisen statsråden la til grunn om postlovens virkeområde. Den entydige tilbakemeldingen fra bransjen var at endringene i tilbyderbegrepet ville utgjøre en vesentlig endring av praksis, og at det derfor var nødvendig med en konsekvensutredning og nærmere dialog med bransjen. Det endte med at statsråden trakk proposisjonen. Det kan vanskelig tolkes annerledes enn at regjeringen ikke hadde tilstrekkelig støtte i Stortinget for sitt syn om at postloven omfatter B2X-pakketjenester (dvs. formidling av pakker

fra bedrifter, i praksis vareleveranser for næringslivet). I motsatt fall skulle det ikke vært noen grunn til å trekke det opprinnelige lovforslaget.

I stedet for å følge opp med en konsekvensutredning, dialog med bransjen og nytt fremlegg for Stortinget, har departementet nå fastholdt sin lovforståelse i klagevedtak om sektoravgift. Departementet fremstiller dette klagevedtaket som en endelig klargjøring av rettstilstanden i pressemeldingen av 26. september 2023, som også gjelder høring av endringer i postforskriften.

I forskriftshøringen legger departementet til grunn at vareleveringer for næringslivet er omfattet av postloven, noe departementet ikke fikk tilslutning for under Stortingets behandling av det samme spørsmålet tidligere i år.

Det er grunn til å minne om merknaden fra en samlet komite i Innst. 417 L (2022-2023):

«Komiteen viser til innspillene som kom i forbindelse med Prop. 4 LS (2022–2023), og understreker at vedtakelsen av hjemmelsbestemmelsen, og den etterfølgende implementeringen av pakkepostforordningen, i alle tilfelle ikke kan tas til inntekt for en utvidelse av postlovens virkeområde for øvrig.»

Svar:

Jeg er klar over at det har vært en uenighet i markedet knyttet til hvem som er å anse som tilbyder av posttjeneste etter postloven, og herunder hvilke tjenester som faller innenfor lovens virkeområde. Departementet foreslo derfor å klargjøre forståelsen av

tilbyderbegrepet i Prop. 4 LS (2022-2023). Proposisjonen fulgte opp tidligere regjerings beslutning om å presisere tilbyderbegrepet, som ble sendt på høring 2. juli 2021. Prop. 4 LS (2022-2023) ble imidlertid trukket tilbake ved Meld. St. 12 (2022-2023). Det fremgår i trekkmeldingen at regjeringen mente det var grunn til å vektlegge at flere av høringsinstansene var uenige i de språklige endringene som ble foreslått for å presisere tilbyderbegrepet. Departementet mente ikke å utvide, tilstramme eller på annen måte endre gjeldende rett. Dette er dermed også i tråd med komiteens merknad i Innst. 417 L (2022-2023) om at vedtakelsen av pakkepostforordningen «i alle tilfelle ikke kan tas til inntekt for en utvidelse av postlovens virkeområde for øvrig.»

Dagens postlov omfatter alle postsendinger slik disse er beskrevet i § 4 nr. 3. Dette er all adressert brevpost inntil 2 kg, aviser og blader i abonnement inntil 2 kg og lettgods inntil 31,5 kg. Dette uavhengig av hvem som benytter posttjenesten, som mottaker eller avsender. Dette er fordi postloven § 4 nr. 8 definerer en «bruker» som en «fysisk eller juridisk person som benytter posttjeneste, enten som avsender eller som mottaker.» Postloven skiller dermed ikke mellom tilfeller der avsender er privat eller næringsdrivende.

Jeg fastholder min vurdering av at tilbyderbegrepet inkluderer, og alltid har inkludert, både B2X- og C2X-postsendinger. Dette på tross av at tilbyderbegrepet og tilbydernes plikter ikke har blitt håndhevet fullstendig i praksis fra 2016 og frem til i dag. Noe av årsaken til dette er at da gjeldende postlov trådte i kraft i 2016, mottok Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) og da også Samferdselsdepartementet flere klager tilknyttet B2X-pakketjenester og tilbyderbegrepet. Det har dessverre tatt lang tid å få ferdigbehandlet disse klagen, og Nkom har vært tilbakeholdne med videre oppfølging før avklaringen i disse sakene var kommet.

Dersom en sto overfor en endring av gjeldende rett, ville det vært relevant å utrede konsekvensen for bransjen. Imidlertid har man verken gjennom den nå tilbaketrunkne Prop. 4 LS (2022-2023) eller Prop. 81 LS (2022-2023) gjort endringer i hvilke postsendinger som omfattes av loven og dermed heller ikke hvilke tilbydere som omfattes. Det vil dermed ikke være relevant å konsekvensutrede gjeldende rett.

Det blir stilt spørsmål ved hva det vil innebære å i realiteten flytte en hel bransje fra vegfraktloven til postloven. Slik jeg har forstått bransjen, benyttes hovedsakelig vegfraktloven og NSAB (Norsk Speditørforbunds Almin-

nelige Bestemmelser). Bransjen har dermed ikke fulgt postloven. Dette er uheldig, og var utgangspunktet for departementets forsøk på presisering i Prop. 4 LS. For aktørene vil det få noen praktiske konsekvenser å bli omfattet av postloven. For eksempel vil aktørene ha rapporteringsplikter overfor Nkom. Dette vil innebære at bransjen reguleres og overvåkes i større grad enn før. Postloven er imidlertid også en markedsreguleringslov.

NHO Logistikk og Transport, som bransjeorganisasjon for aktørene i post- og logistikkbransjen, har overfor departementet uttrykt at det i praksis er vanskelig at deres tjenester omfattes av henholdsvis vegfraktloven eller postloven, avhengig av en sendings vekt. I dag omfattes sendinger til og med 31,5 kg av postloven. Denne grensen er satt for å være i tråd med vektgrensen i pakkepostforordningen som er inntatt i norsk rett. Tidligere var grensen 20 kg. Også tidligere måtte aktørene forholde seg til en vektgrense. Jeg har forståelse for at det i enkelte tilfeller kan være praktisk vanskelig, men har tro på at bransjen med tiden vil finne praktisk gode og håndterbare løsninger for dette.

Jeg vil påpeke at det har vært en rask utvikling i pakkepostmarkedet, spesielt under og etter Covid19-pandemien, med nye tjenester og aktører. Postsektoren har på kort tid blitt en stor bransje som er i stadig vekst, hvor forbrukerne etterspør gode og fremtidsrettede tjenester. Forbrukerne forholder seg også til den som frakter en sending, og ikke nødvendigvis kun den som er avsender, som jo kan befinne seg på andre siden av kloden. Det er dermed også ut fra et forbrukerhensyn viktig at Nkom kan føre tilsyn med hele bransjen, noe som også er påkrevd gjennom innlemmelsen av pakkepostforordningen. Den pålegger tilbyderne en rekke rapporteringsplikter, for å skape transparenens i markedet for både forbrukere og næringslivsaktørene.

SPØRSMÅL NR. 395**Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 21. november 2023 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande****Spørsmål:**

Dersom innbyggerhøringen lander på ønske om å skape nye kommuner når og hvordan har statsråden tenkt at det skal skje?

BEGRUNNELSE:

SV har nå signalisert støtte til regjeringen sitt lovforslag om at staten kan på tross av lokalpolitisk motstand gjennomføre innbyggerhøring. Dette initiativet fra Ap/Sp regjeringen bunner i ønske å høre innbyggerne i de to tidligere kommunene Søgne og Sogndalen. Et viktig premiss for denne høringen må jo være hva som evt. er planen videre. Skal man vente til neste kommunevalg med å opprette evt. nye kommuner eller skal staten oppløse Kristiansand bystyre midt i en fireårsperiode. Det fremstår som

at regjeringen ikke har gode svar på hva og hvordan denne evt. overstyringen fra staten skal skje.

Svar:

Regjeringa legg opp til at Kommunal- og distriktsdepartementet gjennomfører ei digital folkerøysting, supplert med mogelegheit til å brevryste, blant innbyggjarane i tidlegare Søgne og Songdalen kommunar tidleg i 2024, gitt at Stortinget vedtek lovendringa som er føreslått i Prop. 138 L (2023–2024) Endringer i inndelingslova (hjemmel for departementet til å gjennomføre innbyggerhøring). Valdirektoratet har fått i oppdrag å utvikle ei digital løysing for gjennomføring av ei slik folkerøysting i tidlegare Søgne og Songdalen kommunar.

Etter at Stortinget har teke stilling til lovforslaget vil eg kome med nærmare informasjon om gjennomføringa av ei eventuell folkerøysting og den vidare prosessen.

SPØRSMÅL NR. 396**Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson****Besvart 20. november 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Hva har regjeringen gjort for å kunne presentere en sliterordning i stortingsmeldingen om pensjon?

BEGRUNNELSE:

I et intervju med E24, blir statsråden sitert på at hun ikke tror at regjeringen klarer å svare på LOs krav om en sliterordning i den kommende stortingsmeldingen om pensjon. Statsråden viser til at pensjonsutvalget ikke foreslo noen tiltak for sliterne i arbeidslivet, men sier at hun er opptatt av å finne løsninger sammen med partene.

I et møte med statsrådens forgjenger i vår, tok Rødt opp at det er nødvendig med fortgang i arbeidet med å lage løsninger for sliterne i arbeidslivet dersom dette skal

rekke å bli klart til å bli en del av et eventuelt forlik om pensjon. Tilbakemeldingen var at dette ble jobbet med, noe også APs parlamentariske leder bekreftet offentlig i FriFagbevegelse.

Når det tilsynelatende ikke blir presentert noen forslag til forbedringer av pensjonssystemet for sliterne i arbeidslivet i den kommende stortingsmeldingen, er det interessant å få innblikk i hvordan regjeringen har arbeidet med temaet. Er det satt ned utvalg eller arbeidsgrupper som arbeider med saken. Er det bestilt nye ekspertutredninger. Er det avholdt møter med partene i arbeidslivet der dette har vært tema, og har det blitt spilt inn forslag til løsninger som regjeringen har vurdert.

Svar:

Jeg vil om kort tid legge fram en melding for Stortinget som følger opp Pensjonsutvalgets utredning NOU 2022: 7 Et forbedret pensjonssystem. Pensjonsutvalget har levert en viktig utredning, med forslag til hvordan pensjonssystemet kan gjøres mer sosialt bærekraftig. Regjeringen følger nå opp rapporten og høringen med sikte på et nytt bredt politisk forlik om pensjon.

Regjeringens utgangspunkt er at pensjonsreformens hovedprinsipper ligger fast. Reformen begrenser veksten i utgifter til alderspensjon og legger til rette for at vi kan stå lenger i arbeid. Samtidig må pensjonssystemet ivareta dem som ikke kan jobbe. Pensjonsutvalget pekte på at det kan være vanskelig å avgrense «slitere» ved hjelp av objektive kriterier. Utvalget viste til at pensjonssystemets omfordelende elementer og de øvrige ordningene i folketrygden i stor grad kommer «slitere» til gode, og foreslo ingen særskilt sliterordning i sin utredning.

I høringsrunden pekte flere av arbeidstakerorganisasjonene, blant annet LO og Unio, på at ikke alle har helse og arbeidsoppgaver som gjør at de kan stå lenge i jobb. Disse mener at utvalget burde foreslått konkrete løsninger for

denne gruppen og at det bør utredes en «sliterordning». Arbeidstakerorganisasjonene trekker fram ulike løsninger, herunder pensjonsopptjening basert på antall år i arbeid (i motsetning til inntektsbasert opptjening), lavere delingstall eller særaldersgrenser for utvalgte grupper, og en ordning etter mønster av sliterordningen i privat sektor. Arbeidsgiverorganisasjonene har på den andre siden argumentert mot særordninger for «slitere» i folketrygden, og viser til at det krevende å avgrense hvem som skal regnes som slitere.

Regjeringen har god kontakt med arbeidslivets parter om pensjonspolitiske spørsmål. Et bredt pensjonsforlik vil etter mitt syn være tjent med støtte også fra partene i arbeidslivet, og jeg vil derfor involvere partene i det videre arbeidet.

Regjeringens konkretisering av hvordan vi skal følge opp Pensjonsutvalget og høringsinnspillene vil bli presentert i den kommende stortingsmeldingen. Jeg ser fram til et godt samarbeid med et samlet storting om å fullføre pensjonsreformen og sikre pensjonssystemets økonomiske og sosiale bærekraft.

SPØRSMÅL NR. 397

Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Jenny Klinge

Besvart 22. november 2023 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande

Spørsmål:

Det kjem ein del henvendelsar frå ulike delar av landet om reglane og føringane kring boligbygging. Det blir vist til distriktsuvenlege argument for avslag på søknader om frådelling av tomter, og også at statsforvaltaren i ulike fylke ser ut for å ha noko ulik praksis når dei handsamar klagesakker.

Har statsråden formeiningar om dette og om korleis ein best skal sikre at kommunane og statsforvaltarane kjenner til og forvaltar reglane til det beste for lokalsamfunna?

GRUNNGJEVING:

Eg har eit døme frå Molde kommune der ein søknad om frådelling av ei tomt vart avslått saman med nokre grunngevingar som verkar veldig spesielle. (Det gjeld 453/1 Vølvegen 4.)

Det blir i avslaget vist til merknad frå Møre og Romsdal fylkeskommune, som skreiv dette: Boligeiendommer uten tilknytning til landbruket, isolert frå annen bustad og viktige funksjoner som skole og butikker, er nevnt som «randbosetting» langs hovedvegane. Denne typen fradeling og boligbygging kan over tid resultere i et utbyggingssmønster i strid med kommuneplanen, mer spreidd bosetting langs hovedvegen (...). For den omsøkte boligtomten er det ikke tilrettelagt for trygg ferdsel for myke trafikanter fram til viktige funksjoner som barnehage, skole og butikker. Vi er i utgangspunktet negative til denne typen fradelinger.»

Vidare står det frå Statsforvaltaren i Møre og Romsdal:

«Tiltaket vil ikkje føre til nedbygging av matjord. Med umiddelbar nærleik til landbruksareal, så er det likevel sær påreknaleg med støv-, støy- og luktutfordringar for framtidige bebuarar.»

Dette er berre utdrag. For dei aller fleste av oss som har vakse opp på landet og/eller bur der, er det jo ikkje sett på som verken uvanleg eller uønskeleg med aktivitet frå bønder rundt oss. Og dersom ein bygger eller kjøper hus rett vel landbruksareal, må ein jo pårekne slik aktivitet, med tilhøyrande støy og lukt til tider. Eg forstår at statsforvaltaren ikkje nødvendigvis ser sjarmen med møkkaspreiing på våren, men eg meiner dette ikkje på nokon måte kan gjerast til eit argument mot at folk skal kunne leva og bu i nærleiken av aktive bønder.

Sidan det er viktig korleis kommunar og statsforvaltarar kjenner til og vurderer reglane og føringane frå regjeringa, er det fint å få ei utgreiing frå statsråden om korleis departementet jobbar med dette temaet.

Svar:

Eg takkar representant Klinge for spørsmålet.

Regjeringa ønskjer å styrke busettinga i heile landet. Vi ønskjer å leggje til rette for meir bustadbygging i område med liten befolkningstettleik. Regjeringa og eg er opptekne av lokaldemokratiet og lokalt handlingsrom for kommunane. Det inneber at kommunane skal få økt handlefridom når det gjelder kor i kommunen nye bustadar skal kunne byggjast.

Dersom Molde kommune ønskjer å opne for frådeling til bustadformål, kan kommunen mellom anna gi føresegn i kommuneplanen som legg til rette for spreidd bygging i område sett av til landbruks-, natur- og friluftformål. Dei folkevalde i kommunane må i sine vurderingar ta heilskaplege omsyn til lokale tilhøve, regionale interesser og ulike nasjonale føringar i til dømes statlege planretningslinjer for samla bustad-, areal-, og transportplanlegging. I dei reviderte statlege planretningslinjene,

som skal sendast på høyring i år, vil eg vurdere å leggje betre til rette for bustadbygging i distriktsområde med lågt utbyggingspress, lågt folketal eller negativ befolkningsutvikling. I desse områda ønskjer eg at kommunane skal ha handlefridom når det gjeld kvar i kommunen nye bustader skal byggjast. Retningslinjene skal støtte ei utvikling av levedyktige lokalsamfunn. Både statsforvaltarane og fylkeskommunane skal leggje desse retningslinjene til grunn ved medverknaden til det kommunale planarbeidet.

I grunngivinga til spørsmålet er det vist til ei konkret dispensasjonssak for frådeling av tomt til bustadformål på ein landbrukseigedom i Molde kommune. Når det gjeld saker om frådeling viser eg generelt til at landbruksinteresser skal ha fortrinn i område som er sett av til landbruks-, natur- og friluftformål. Det er òg slik at plan- og bygningslova byggjer på eit prinsipp om at arealendringar skal skje ved ein planprosess i kommunen, og ikkje gjennom enkeltvis dispensasjonar frå vedtekne arealplanar. Bakgrunnen er at dispensasjonar kan gjere ei heilskapleg arealdisponering og samordning av sektorinteresser vanskelegare. Dispensasjon er likevel ein ventil som kan nyttast i særskilde tilfelle der kommunen finn ut at det ligg til rette for det og vilkåra i lova er oppfylt. Statsforvaltaren skal vere varsam med å overprøve avgjerder som ligg til det lokalpolitiske skjønnet, men i enkeltvedtak om dispensasjon etter plan- og bygningslova skal dei likevel bidra til rettstryggleik, likebehandling og at nasjonale og viktige regionale interesser ikkje blir vesentleg til-sidesette. Etter det som er opplyst til departementet er det ikkje treft eit endeleg vedtak frå forvaltninga i den konkrete saka i Molde kommune. Det er derfor ikkje naturleg at eg kommenterer denne saka.

SPØRSMÅL NR. 398

Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 22. november 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til at boligstiftelser også kan få støtte fra Enova?

BEGRUNNELSE:

Det finnes pr. d.d. 670 boligstiftelser i Norge som leier ut boliger til ulike formål som f.eks. studenter, vanskeligstilte og unge mennesker til en lavere husleie enn ellers i markedet.

I en boligstiftelse vil realiseringen av formålet gjerne bestå i at en boenhet stilles til disposisjon for personer innenfor en bestemt målgruppe, gjerne kombinert med en rabbert husleie. En rabbert husleie vil alltid være lavere enn markedsleien.

Boligstiftelser er et viktig supplement til boligmarkedet og sikrer svært mange ulike sårbare grupper en trygg og god bolig. EUs krav til energieffektivisering av boliger vil føre til at mange boligstiftelser vil måtte oppgradere byggene sine, men har i dag ikke mulighet til å søke Enova om støtte slik bl.a. borettslag og private huseiere har mulighet til. Boligstiftelser er eid av formålet sitt og har ingen eksterne eiere som kan ta utbytte fra stiftelsen. Stiftelser må også i henhold til Stiftelsesloven ha en forsvarlig kapitalforvaltning. Når stiftelser ikke har mulighet til å søke om offentlig støtte til energioppgraderinger er det stor fare for at dette vil føre til økte leiekostnader for mange sårbare grupper.

Svar:

Regjeringen har etablerte støtteordninger til energieffektivisering gjennom blant annet Enova og Husbanken. Støtte er viktig for å løfte innovative løsninger, utvikle markeder og støtte de mest trengende.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til Enova med 180 mill. kroner i 2024 for å styrke innsatsen for mer effektiv energibruk og et mer fleksibelt energisystem. Enova utvikler sine virkemidler for å få frem teknologier, utvikle markeder og bygge ned barrierer for at nye klima- og energivennlige løsninger blir tatt i bruk. Enova prioriterer inn-

satsen der muligheten til å påvirke utviklingen er størst. Enovas støtteprogrammer mot yrkesbygg og borettslag er rettet mot barrierene for energieffektivisering i disse byggene. Formålet med støtten er å øke etterspørsel og gjennomføring av energiltak, øke andelen energimerkede bygg, og etablere et marked for energitjenester. Gjennom Enovatilskuddet er målet at nye klima- og energivennlige løsninger blir tatt i bruk i husholdningene. Regjeringen har gitt Enova betydelig faglig frihet til å prioritere mellom områder, utforme programmer og tildele støtte til enkeltprosjekter slik at midlene fra Klima- og energifondet utnyttes mest mulig effektivt. Styringsavtalen ligger fast og jeg vil ikke detaljstyre Enova.

Regjeringen foreslår også at Husbankens tilskuddsordning til kommunale utleieboliger, omsorgsboliger og sykehjem økes til totalt 300 mill. kroner i 2024. Ordningen er svært etterspurt og bidrar til å løfte energistandarden i den kommunale boligmassen. Regjeringen er opptatt av at ordningen bidrar til at blant annet husholdninger med lavere inntekter også kan få mer energieffektive boliger. Husbanken har også flere ordninger som treffer boligstiftelser. Det er mulig for boligstiftelser å søke om lån til boligkvalitet fra Husbanken. Dette er lån til bygging av miljøvennlige boliger og livsløpsboliger, og lån til omfattende oppgradering av eksisterende boliger for å redusere energiforbruket og øke tilgjengeligheten. Husbanken gir også lån til utleieboliger til boligstiftelser som har til formål å leie ut boliger til vanskeligstilte. Boligene skal ha god standard og funksjonalitet. I tillegg har boligstiftelser mulighet til å få tilskudd til boligsosiale tiltak.

SPØRSMÅL NR. 399

Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø

Besvart 16. november 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Hvordan jobber regjeringen for å følge opp vedtaket i Innst. 196 S (2022-2023), og hva er tidsperspektivet på prosessen?

BEGRUNNELSE:

Det er bra at regjeringen i tråd med Stortingets vedtak har bestemt at Arbeidstilsynets gebyrtak skal økes kraftig. I Innst. 196 S (2022-2023) vedtok Stortinget videre å be re-

gjeringen gjennomgå og vurdere Arbeidstilsynets hjemler for tilsyn, informasjonstilgang og sanksjonsmuligheter etter arbeidsmiljøloven.

Svar:

Som stortingsrepresentanten er kjent med, har departementet nå på høring et forslag om å øke maksimumsbeløpet for overtredelsesgebyr i arbeidsmiljøloven. I tråd med det som tidligere er kommunisert i Stortinget, blant annet

i forbindelse med behandlingen av Innst. 310 S (2022-2023), er departementet også i full gang med en bredere utredning av Arbeidstilsynets virkemidler. I denne utredningen blir blant annet Arbeidstilsynets tilgang til infor-

masjon og Arbeidstilsynets sanksjonsapparat vurdert. Departementet tar sikte på å sende forslag på høring i løpet av våren-24.

SPØRSMÅL NR. 400

Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Seher Aydar

Besvart 22. november 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Viser til svar på spørsmål om antall ubesatte stillinger og andel innleie ved de ulike sykehuslokasjonene i Helse Nord.

Hvorfor var ikke disse tallene på plass før arbeidsgruppene begynte arbeidet med alternativ organisering av Helse Nord all den tid helsepersonellmangelen angis å være grunnlaget for behovet for strukturendring, og er statsråden enig i at dette manglende tallgrunnlaget er en svakhet ved prosessen?

Svar:

I mitt svarbrev på spørsmål nr. 288 av 8. november 2023 som det her refereres til, viste jeg til at Helse Nord RHF har sett behov for å få en enda bedre oversikt over bemannings-situasjonen i de ulike helseforetakene i helseregionen. Det er mao. ikke slik å forstå at de helt har manglet kunnskap eller oversikt over det samlede bildet, men de har sett behov for å kartlegge, forstå og detaljere dette nærmere. Videre er det ikke intuitivt hvordan man skal operasjonalisere verken «ubesatte stillinger» eller «andel innleie ved de ulike sykehuslokasjonene» – og dette er heller ikke noe statistisk bilde.

Prosesen med å utrede oppgave- og funksjonsfordeling i Helse Nord pågår som kjent fortsatt, og er et arbeid i tråd med oppdrag som er gitt gjennom foretaksmøtet i Helse Nord RHF. Arbeidsgruppene som er nedsatt har nå levert sine rapporter, og disse vil bli vurdert av Helse Nord for å kunne sammenstille arbeidet til en helhetlig plan. Denne planen vil inneholde en risikovurdering og vil legges frem for offentlig høring. Etter høringen må Helse Nord RHF vurdere om det er behov for å justere planen basert på tilbakemeldinger i høringen, før de endelig vedtar planen og oversender denne til Helse- og omsorgsdepartementet for behandling.

Til representanten Aydars oppfølgende spørsmål opplyser Helse Nord RHF at arbeidsgruppene anbefalinger støtter seg på et bredt og sammensatt kildemateriale som blant annet inkluderer aktuelle NOU-rapporter, regionale strategier og utredninger, i tillegg til kvantitative uttrekk av virksomhetsdata og kvalitative beskrivelser fra helseforetakene om utfordringer med rekruttering og bemanning. Videre foreligger det månedlige virksomhets-rapporter som tegner et bilde av hvordan bemanningsutfordringene har utviklet seg over tid. Dette samlede bildet og en nylig utviklet bemanningsanalyse gir Helse Nord nå et mer detaljert innblikk i bruk av innleie, overtid og mertid både på lokalisasjons- og yrkesgruppe-nivå, og vil være viktig i den videre utredningsprosessen.

Ideelt sett skulle det gjerne foreligget enda mer detaljerte data tidligere i prosessen. Jeg vil imidlertid påpeke at Helse Nord RHF har tatt oppdraget de har fått på alvor, og det er positivt at de har studert bemannings-situasjonen enda mer i detalj. Alt dette gjøres av hensyn til å sikre fremtidig bærekraft og gode spesialisthelsetjenester i nord.

SPØRSMÅL NR. 401**Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Anna Molberg****Besvart 20. november 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Når vil statsråden følge opp innholdet i NOU 2023:11 - Raskt og riktig?

BEGRUNNELSE:

NOU 2023:11 er en bred og grundig utredning av utfordringene knyttet til lang saksbehandlingstid og et stort antall klager til klage- og ankebehandlingen i Arbeids- og velferdsetaten og Trygderetten.

Svar:

Representanten Molberg stiller spørsmål om når ovennevnte utredning vil bli fulgt opp. Oppfølgingen av utredningen startet raskt etter at daværende statsråd Mjøse Persen mottok denne 30. mars 2023. Det vises til omtale

av regjeringens oppfølging i Prop 1 S (2023-2024) Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Utredningen ble sendt på bred høring 4. mai 2023, med høringsfrist 4. september. Vi har mottatt totalt 49 hørings svar. Arbeids- og inkluderingsdepartementet jobber nå med å vurdere utvalgets forslag til tiltak i lys av hørings svarene. Utvalget peker på svakheter ved dagens system, og har konkrete forslag til tiltak. Eventuelle endringer i lovverket vurderes. Noen av disse krever naturlig nok en noe lengre prosess. Andre forslag kan følges opp direkte i Arbeids- og velferdsetaten eller Trygderetten, eller gjennom den ordinære styringsdialogen.

Departementet har siden rapporten ble overlevert, hatt tett dialog med Arbeids- og velferdsdirektoratet og Trygderetten, både om tiltak som kan iverksettes raskt og om de mer langsiktige problemstillingene som reises i rapporten. Begge virksomheter har allerede startet arbeidet med å iverksette tiltak for å bedre svakheter utredningen peker på.

SPØRSMÅL NR. 402**Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Seher Aydar****Besvart 22. november 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Viser til svar på spørsmål om antall ubesatte stillinger og andel innleie ved de ulike sykehuslokasjonene i Helse Nord. Jeg fikk til svar at tallgrunnlaget ikke finnes.

Kan statsråden redegjøre for hva arbeidsgruppene som nå skal lage forslag til alternativ organisering har av tallmateriale om bemanningssituasjonen på de ulike sykehuslokasjonene i Helse-Nord?

Svar:

Innledningsvis vil jeg vise til mine svar på to tidligere spørsmål fra stortingsrepresentanten Aydar, henholdsvis nummerert 288 og 400. Begge disse berører de samme

problemstillingene som det nå stilles spørsmål om. Som det fremgår av det siste av disse svarene, så har Helse Nord RHF sett behov for å få en enda bedre oversikt over bemanningssituasjonen i de ulike helseforetakene i helseregionen. Det er mao. ikke slik å forstå at de helt har manglet oversikt eller tallgrunnlag over ubesatte stillinger og innleie, men de har sett behov for å kartlegge, forstå og detaljere dette nærmere.

Prosessen med å utrede oppgave- og funksjonsfordeling i Helse Nord pågår som kjent fortsatt. De nedsatte arbeidsgruppene har levert sine rapporter og anbefalinger, som nå blir vurdert for å sammenstille arbeidet til en helhetlig plan. I anledning dette oppfølgende spørsmålet, opplyser Helse Nord RHF at arbeidsgruppene har hatt til-

gang til et variert utvalg av både kvalitative og kvantitative kilder i sine arbeidere. Aktuelle kildehenvisninger er lagt inn i arbeidsgruppenes delrapporter. Kilder tilknyttet bemanning inkluderer blant annet foretakenes beskrivelser av rekrutterings- og bemanningsutfordringer, supplert med en bemanningsanalyse basert på hvordan foretakene dekker behovet for bemanning. Dette med utgangs-

punkt i budsjetterte stillinger. Denne analysen, som inngikk i slutten av arbeidet, har blitt referert til der den har vært relevant i arbeidsgruppenes rapporter. Analysen gir en mer detaljert forståelse av bemanningssituasjonen ved ulike helseforetak og lokalisasjoner, og vil også bli benyttet i Helse Nord RHF's videre arbeid med den helhetlige planen.

SPØRSMÅL NR. 403

Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 20. november 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Vil statsråden opprette et behandlingstilbud for denne pasientgruppen, som potensielt kan spare mennesker for lidelser og økonomiske tap?

BEGRUNNELSE:

I 2008 ble bruken av amalgam som tannfyllingsmateriale forbudt i Norge, men fremdeles har en stor del av den eldre befolkningen i Norge amalgam i tennene. Kvikksølv fra amalgam er tilskrevet en rekke alvorlige negative konsekvenser for mennesker, som bl.a. er beskrevet i Nasjonale retningslinjer for odontologiske biomaterialer IS-1481 under «amalgamfyllinger og helserisiko».

I Spørretimen i 2011, uttalte daværende statsråd, Strøm-Erichsen:

«Departementet mottar imidlertid en rekke henvendelser fra mennesker som knytter sine helseplager til amalgamfyllinger. Jeg har derfor bedt Helsedirektoratet planlegge et større forskningsprosjekt knyttet til eventuelle helseproblemer på grunn av amalgamfyllinger. Dette er et prosjekt som vil gå over flere år med planlagt oppstart i 2011. Målet med prosjektet er å få kunnskap som kan bidra til at de som knytter sine helseplager til tannbehandlingsmaterialer, kan få bedre helse og/eller bedre livskvalitet.»

Samarbeidsprosjektet er nå ferdigstilt, og forskningsresultatene ble oversendt Helsedirektoratet og Departementet høsten 2022. Konklusjonen er positiv for gruppen som fikk skiftet ut sine amalgamfyllinger med annet fyllingsmateriale.

Svar:

Det har gjennom mange år vært satt søkelys på behandling av pasienter med mistanke om bivirkninger av tannbehandlingsmateriale, herunder amalgam. Allerede i 2008 ble det i regi av Helsedirektoratet utviklet en nasjonalfaglig retningslinje for utredning og behandling ved mistanke om bivirkninger fra odontologisk materiale (IS-1481). Pasienter som setter sine helseplager i sammenheng med bivirkninger fra amalgamfyllinger, skal i dag utredes i henhold til retningslinjene.

I oppfølgingen av Stortingets behandling av St.meld. 35 (2006–2007) Framtidas tannhelsetjenester, ble det igangsatt et samarbeidsprosjekt mellom spesialisthelsetjenesten og tannhelsetjenesten rettet mot pasienter med generelle helseplager som de selv mistenkte var relatert til tannfyllinger. Det ble etablert to delprosjekter.

Det ene delprosjektet rettet seg mot pasienter med helseplager som de tilskrev tidligere amalgamfyllinger, selv om disse var fjernet. Delprosjektet «Integrated Medical Care Rehabilitation» ble gjennomført av Nasjonalt forskningscenter innen komplementær og alternativ medisin (NAFKAM), i samarbeid med andre relevante forskningsinstanser. Resultatene ble presentert i 2016.

Det andre delprosjektet rettet seg mot pasienter med generelle helseplager som de selv tilskrev eksisterende amalgamfyllinger. Bivirkningsgruppen for odontologiske biomaterialer (BVG), i samarbeid med andre relevante forskningsinstanser, gjennomførte en studie med utprøvede behandling.

BVG sin oppsummering av delprosjektet «Utprøvede behandling ved helseplager attribuert til amalgamfyllinger – En prospektiv kohortstudie» (Rapport 28-2022-Norce Helse og samfunn), ble overlevert Helse-

og omsorgsdepartementet i 2022. BVG sin studie så blant annet på effekt av utskiftning av amalgamfyllinger hos pasienter med helseplager som de tilskrev amalgamfyllinger og kostnader ved slik behandling. I korte trekk viste oppsummerings-rapporten reduserte helseplager etter fjerning av amalgamfyllinger, og lavere konsentrasjoner av uorganisk kvikksølv i blodet hos pasientene – lang tid etter amalgamfjerning. Det er imidlertid verdt å merke seg at forskerne påpeker at studien inkluderer et lavt antall pasienter og er vurdert å ha lav evidensstyrke.

På bakgrunn av funn i de to delprosjektene hos henholdsvis NAFKAM og BVG, har Helse-direktoratet fått i oppdrag å revidere den faglige retningslinjen nevnt innledningsvis. Arbeidet med oppdraget ble igangsatt høsten 2022 etter ferdigstilling av samarbeidsprosjektet.

Helsedirektoratet har våren 2023 etablert en intern redaksjonsgruppe og nedsatt en ekstern arbeidsgruppe med deltakere fra BVG for å revidere retningslinjen. Det er gjort litteratursøk i internasjonale baser som avdekker nyere forskning innen feltet. Det pågår nå et arbeid med å gjennomgå forskningslitteraturen og vurdere hvorvidt denne gir grunnlag for endringer i dagens praksis. Det er per nå ikke mulig å forskuttere eventuelle endringer i

de faglige anbefalingene. Publisering av revidert retningslinje forventes i 2024, etter at retningslinjen har vært på offentlig høring og innspill er vurdert og eventuelt innarbeidet.

Regjeringen har også nedsatt et offentlig utvalg som skal foreta en helhetlig gjennomgang av tannhelsetjenesten, herunder organisering, finansiering og lovverket, inkludert regulering og rettigheter. Prinsippene for prioritering i den samlede helse- og omsorgstjenesten skal ligge til grunn for gjennomgangen. Formålet er å legge frem ulike modeller for en tannhelsetjeneste som kan bidra til bedre tilgjengelighet i hele landet. Utvalget skal blant annet utarbeide og vurdere forslag som kan sikre at tannhelsetjenestene blir likestilt med andre helsetjenester, herunder modeller for egenandelstak. Utvalgets mandat er bredt, og omfatter blant annet også å vurdere mulige skjermingsordninger for pasienter med særskilte behov for tannhelsehjelp og tiltak som kan bidra til å redusere de sosiale forskjellene i befolkningens orale helse og bruk av tannhelsetjenester. Utvalgets rapport blir derfor et viktig utgangspunkt når fremtidens tannhelsetjeneste skal utformes.

SPØRSMÅL NR. 404

Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen

Besvart 21. november 2023 av landbruks- og matminister Geir Pollestad

Spørsmål:

Hvordan vil ministeren sikre at jordbruket er likestilt med andre grupper som har mye ubekvem arbeidstid, belastning og risiko når det kommer til utmåling av antall timer i et årsverk?

BEGRUNNELSE:

Det regnes 1 845 timer per årsverk i jordbruket. Dette timetallet er fastsatt så langt tilbake som 1978 «den avtalefestede arbeidstid for industrien med tillegg for normalt tidsforbruk til reising og venting». Gjennomsnittlig tidsforbruk til reising og venting for industriarbeidere ble den gang beregnet til 168 timer i året og det har vært lagt til grunn siden, men med noe justering av ordinært årsverk i mellomtiden.

Endringer fra den gang, til dagens arbeidsmønster, rettigheter, arbeidstidsreduksjon grunnet grad av ubekvem

arbeidstid, reising, ventetid, mv. Gjør at Jordbruket i dag har en svært ugunstig vurdering av antall timer/årsverk. Spesielt ubekvem arbeidstid i hverdagen og arbeid på helligdager tilsier at antall timer som utgjør et årsverk i jordbruket, bør ligge lavere enn et normalårsverk. I stedet ligger altså jordbruket mer enn 100 timer over.

Ved skift/døgnkontinuerlig og turnusarbeid vil man ellers i arbeidslivet beregne en arbeidstidsreduksjon i tråd med omfang av ubekvem arbeidstid. Dette tas ikke hensyn til i beregningen av timer i et årsverk i jordbruket.

Svar:

Det er ikke lett å samanlikne arbeidstida til arbeidstakarar med tida sjølvstendig næringsdrivande som bur på arbeidsplassen brukar. Det stemmer at det vert rekna 1845 timar per årsverk i jordbruket, men det stemmer ikkje at det har vore slik sidan 1978. Timetalet vart den gong

fastsett relativt til timetalet for industriarbeidarar, med tillegg for tid til reising og venting i industrien. Sidan 1978 er timetalet per årsverk i jordbruket redusert to gonger; i samband med forkorta arbeidstid i 1989 og i samband med innarbeiding av den femte ferieveka i 2001.

Det at timetalet per årsverk er redusert over tid medfører at utviklinga i talet på årsverk i jordbruket er redusert mindre enn talet på timeverk sidan 1970-talet.

Antal timar i eit årsverk er av meir teoretisk enn praktisk betydning for bønder og andre sjølvstendig næringsdrivande. Å skulle redusere timetalet per årsverk utgjering ingen skilnad på jordet eller i fjøset.

Gryttenutvalet meinte at vurdering av tal timar per årsverk i jordbruket, til bruk i eventuell samanlikning av inntekt med andre grupper, er eit forhandlings spørsmål.

Eg vil komme attende til korleis det er naturleg å handsame dette spørsmålet.

SPØRSMÅL NR. 405

Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Kathy Lie

Besvart 20. november 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hva tenker helseministeren om bruk av servicehunder for mennesker med ulike lidelser og for mennesker med epilepsi spesielt, og vil helseministeren se på om mennesker med epilepsi kan få mulighet til få servicehund.

Vil helseministeren vurdere å ta initiativ til et pilotprosjekt for å teste ut erfaringer og nytte av servicehunder for mennesker med epilepsi?

BEGRUNNELSE:

Vi har hørt flere historier om mennesker med epilepsi som har blitt varslet av sin hund i forkant av et epilepsi-anfall, slik at de kan ta forholdsregler som å sette seg eller legge seg ned og på den måten unngå å falle og skade seg. Disse hundene har ikke blitt spesielt trent opp som servicehunder, men varsler instinktivt sin eier. Med noe trening kan disse hundene fungere som servicehunder og for eksempel lære seg å trykke på en knapp og tilkalle helsehjelp. I 2016 var det et prøveprosjekt med 8 unge med fysiske og psykiske utfordringer som fikk servicehunder. Det ga svært positive resultater. Men vi har ikke sett noen videreføring av dette. Epilepsiforbundet er kritiske til at det ikke går an for mennesker med epilepsi å få servicehund siden de ser både den helsemessige gevinsten og den samfunnsøkonomiske nytten av dette. De ønsker seg i det minste et prøveprosjekt for å teste det ut å få mer kunnskap. De mener servicehunder for mennesker med epilepsi både vil kunne føre til mindre behov for helsehjelp og at flere med epilepsi vil kunne være i arbeid.

Svar:

En servicehund er spesielt trent til å hjelpe personer med fysiske funksjonsnedsettelse i hverdagen. Det er Nav som i dag yter stønad. Av forskrift om stønad til servicehund for personer med nedsatt funksjonsevne fremgår det at servicehunden skal bidra til at personer med fysiske funksjonsnedsettelse får hjelp til praktiske gjøremål. Servicehunden skal gjøre brukeren mer selvhjulpne og bidra til å redusere behovet for kommunale pleie- og omsorgstjenester. Servicehunden er altså ment å fungere som et alternativ for å løse brukerens utfordringer, i tillegg til å stimulere til økt aktivitet og en mindre isolert tilværelse. Personer som får en servicehund må være i stand til å ta fullt ansvar for hunden.

Det er riktig som representanten er inne på at man ikke kan få servicehund for at den skal kunne varsle om diabetes eller epilepsianfall. Dette er også eksplisitt nevnt på Nav sine hjemmesider.

Jeg ser at det sikkert kan være gode grunner for å utvide virkeområdet for bruk av servicehunder. Dette må i så fall sees i sammenheng med de prioriteringsutfordringer vi står overfor. Det er ikke satt av midler i statsbudsjettet for å teste ut erfaringer og nytte av servicehunder for mennesker med epilepsi.

SPØRSMÅL NR. 406**Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Geir Adelsten Iversen****Besvart 16. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Jeg viser til Avinors kvartalsrapport for 2. kvartal hvor det fremgår at det kreves en realøkning i luftfartsavgifter og/eller endringer i andre finansielle rammebetingelser for å forsvare regnskapsførte verdier i lufthavn- og flysikringsvirksomheten. Det fremgår videre at Avinors konsernregnskap per 30. juni 2023 legger til grunn at staten vil sikre finansielle rammebetingelser som forsvarer regnskapsførte verdier.

Hva gjør statsråden for å trygge Avinors finansielle rammebetingelser som forsvarer regnskapsførte verdier?

Svar:

I Hurdalsplattformen har regjeringen sagt at den vil videreføre og styrke Avinor-modellen, og at dagens lufthavnstruktur skal opprettholdes. Regjeringen anerkjenner den krevende økonomiske situasjonen i Avinor og ønsker å sikre Avinor bærekraftige finansielle rammebetingelser. Jeg har i dag sendt et brev til Avinor. I brevet har jeg kort gjort rede for konkrete tiltak regjeringen har intensjon om å arbeide med. Formålet med tiltakene er å bidra til en varig, årlig resultatforbedring for Avinor.

Etter vedtektene skal Avinor i størst mulig grad være selvfinansiert gjennom luftfartsavgiftene og kommersielle inntekter. Å løse hele Avinors behov for resultatforbedring ved å heve lufthavnavgiftene vil være krevende. Denne si-

tuasjonen kan likevel tilsi at flyselskapene må bidra noe ut over den generelle prisveksten, for å bedre Avinors inntjeningspotensial. Jeg tar sikte på snarest å gjøre rammevedtak for Avinors lufthavnavgifter for 2024. Fra 2024 til 2025 og framover vil regjeringen vurdere å øke lufthavnavgiftene ut over økningen fra 2023 til 2024, samtidig som regjeringen vil vurdere å redusere den fiskale flypassasjeravgiften for å kompensere deler av avgiftsøkningen. Det er det samlede avgiftsnivået som vil være avgjørende for luftfartsnæringen.

Regjeringen vil vurdere om redusert flypassasjeravgift, statlig overtakelse av finansieringsansvaret for samfunnsplågte oppgaver, samt eventuelle andre statlige tilskudd til Avinor, skal fremmes overfor Stortinget i forslaget til statsbudsjettet for 2025. Regjeringen vil ut over dette vurdere nærmere om avgiftsbelagte varer kan omsettes sammen med ordinære taxfree-varer (tollager C), og om det bør åpnes for det.

Regjeringen mener også at tiltak i Avinor må vurderes som et bidrag til en varig resultatforbedring i Avinor. Dette innebærer blant annet endringer i Avinors investeringsportefølje og tiltak Avinor kan gjøre for å oppnå en mer effektiv drift. Ut over de tiltakene som er nevnt over, vil regjeringen også gjennomføre en strategisk, finansiell og styringsmessig selskapsgjennomgang av virksomheten i Avinor.

SPØRSMÅL NR. 407**Innlevert 10. november 2023 av stortingsrepresentant Grete Wold****Besvart 21. november 2023 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sandra Borch****Spørsmål:**

Vil statsråden se på regelverket for støtte til skolepenger for utenlandsstudenter, sett i lys av den krevende valuta-situasjonen mange som studerer i utlandet opplever?

BEGRUNNELSE:

Det er krevende for mange studenter når kronekursen gjør det dyrt å bo, og betale skolepenger i utlandet. Mange melder at det nå er så vanskelig at man kanskje ikke får det til, og det er jo nok en gang de som ikke har rike for-

eldre som ikke får studentbudsjettet til å gå opp. Nå meldes det at spesielt skolepengene ikke dekkes opp av støtten fra Lånekassen, det handler om kronkurs men også om utbetalingstidspunkt. Lånekasse viser til regelverket. Denne situasjonen gjør det nødvendig å vurdere regelverk og støtteordninger. Norge har en stor interesse i at flere studerer i utlandet, ikke minst med tanke på kompetanse og kulturutveksling mellom ulike nasjoner. Det vil derfor være meget uheldig om denne muligheten forbeholdes de som har familie som kan betale.

Svar:

Spørsmålet er stilet til kunnskapsministeren, men besvarer meg som ansvarlig statsråd for dette feltet.

Jeg har forståelse for at også utenlandsstudenter opplever en strammere økonomisk situasjon enn før, blant annet på grunn av valutakursutviklingen. Norge skiller seg ut med en særskilt god ordning for utdanningsstøtte for de som velger å reise ut og studere. Studenter får ikke bare utdanningsstøtte til livsopphold, som man kan ta med seg når man drar på utveksling eller velger å studere en hel grad utenfor Norge. Studerer man i utlandet, kan man få mer støtte, blant annet til skolepenger og til å kunne reise til og fra lærestedet, enn hvis man studerer i Norge. Dette gjelder selv om vi opplever effekten av en svekket kronkurs, også her hjemme. Bakgrunnen for en slik raus ordning er at flere skal kunne få internasjonale perspektiver i utdanningen sin, blant annet ved å kunne reise ut. Det er også for å bidra til at flere får mulighet til å ta utdanning, uavhengig av familiens økonomi.

Til skolepenger i utlandet kan man få over 270 000 kroner utbetalt hvert år, avhengig av hvor man studerer. Lånekassen fastsetter et beløp for skolepengestøtte for hele studieåret, som er basert på utgangskursen 1. april i det aktuelle året. Like før utbetalingen blir dette skolepengebeløpet valutajustert opp eller ned dersom valutakursen sammenlignet med beløpet som ble fastsatt i april, er styrket eller svekket med mer enn ett prosentpoeng. På denne måten skal studentene kunne betale det faktiske skolepengebeløpet som er påkrevd i en gitt valuta, gitt at beløpet fremdeles ligger innenfor den maksimale rammen for skolepengestøtte. Staten tar dermed en større del av risikoen for at studentene får mer økonomisk forutsigbarhet ved å gjøre dem mindre sårbare for valutaendringer.

Utbetaling av støtten skjer annerledes enn om man studerer i Norge. Fremfor månedlige utbetalinger får studenter i utlandet hele basislånet utbetalt ved semesterstart. Dette skal gi studentene fleksibilitet til å i større grad planlegge egen økonomi gjennom oppholdet. For å redusere risikoen for valutasingninger, er det anbefalt at studentene setter inn pengene i en lokal konto i lokal valuta så fort pengene er utbetalt. Mange gjør dette, og det

er derfor varierende hvordan studenter påvirkes av kronkursendringene.

For de fleste utenlandsstudenter blir lån og stipend utbetalt tidligst i begynnelsen av juli. For noen land kan pengene komme i begynnelsen av juni, avhengig av studiestart. Lånekassen har langt på vei tilpasset sine utbetalinger, men er også avhengig av at studentene sender inn søknad tidlig og gir Lånekassen den informasjonen som trengs for å få behandlet søknaden raskest mulig. Jeg er ikke kjent med særskilte utfordringer om utbetalingstidspunkt for utenlandsstudenter, men jeg har et spesielt fokus på at studentene får den støtten de trenger til riktig tid.

Generelt vil jeg også poengtere at det finnes mange valgmuligheter når det kommer til utdanning i utlandet. Selv om ordningene gir studentene friheten til å kunne velge relativt dyre utdanninger, må studentene være bevisste på det ansvaret de har for valg av studiested. For helgradsstudenter spesielt er det fullt mulig å velge studieland med lavere studiekostnader, slik at gjeldsnivået når du er ferdig, begrenses. I flere land betaler norske studenter lite eller ingen skolepenger.

Jeg vil også fremheve ordningen vi har for å gi utvidet stipend til skolepenger ved verdens topprangerte læresteder. Lånekassen har selv funnet at listen over læresteder som gir rett til dette stipendet, påvirker studenters valg av lærested både som følge av det økonomiske insentivet som ligger i stipendordningen, men også som informasjonskilde ved at den opplyser studenter om hvilke læresteder som har høy kvalitet. Vi har i tillegg foreslått i statsbudsjettet for 2024 å utvide rekrutteringsstipendet til utvalgte ikke-engelskspråklige land som Norge samarbeider med, også til studenter som tar en hel grad i ett av disse landene. Dette handler likevel om å ta bevisste valg. I vurderingen av studiesteder er det selvsagt at studentene skal ta hensyn til kvalitet, egnethet og relevans, men dette må veies opp mot kostnadsnivået for selve utdanningen og generelt i det studielandet man velger.

SPØRSMÅL NR. 408**Innlevert 11. november 2023 av stortingsrepresentant Une Bastholm****Besvart 17. november 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for om norsk forslag til gjennomføring av energieffektiviseringsdirektivet fra 2012 er blitt godkjent av EU-siden, eller om direktivet fortsatt er i en slutfase av EØS-prosessen?

BEGRUNNELSE:

Viser til Dokument nr. 15:1920 (2019-2020) besvart av daværende olje- og energiminister Tina Bru 23.06.2020:

«Både energieffektiviseringsdirektivet og bygningsenergidirektivet er i en slutfase av EØS-prosessen, og norsk forslag til gjennomføring av direktivene har blitt oversendt til EU-siden.»

Svar:

Det pågår et arbeid knyttet til å vurdere innlemmelse av energieffektiviseringsdirektivet av 2012 i EØS-avtalen. Norske myndigheter er, sammen med våre EFTA-partnere, i dialog med EU-kommisjonen om saken. I drøftelsene knyttet til direktivet fra 2012, som representanten viser til i spørsmålet, er forholdet til endringsdirektivet av 2018 (2018/2002/EU) også blant temaene som inngår. Saken er fremdeles til behandling, og det foreligger per i dag ikke en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse av direktivene i EØS-avtalen.

SPØRSMÅL NR. 409**Innlevert 11. november 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 17. november 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

Har klima- og miljøministeren vurdert konsekvensene av klimaendringer og muligheten for økt forurensning av drikkevannskilden, Gjersjøen, i Follo dersom Alunskiferdeponiet ikke blir renset?

BEGRUNNELSE:

I flere år har SV jobbet for å ordne opp på Taraldrud for å ikke få giftige stoffer ut i naturen og til drikkevannet der, men alle svar fra forskjellige regjeringer har vært å vente på nye rapporter. Jeg fikk informasjon fra Oppegård avis og NRK om at myndighetene ikke ønsker å rense området og at skifer skal bli værende der. At løsningen skal være noen fangdammer som skal fange opp utslippene. Med økende klimaendringer vil nedbøren øke betydelig, og dette kan føre til at mer vann vasker ut skadelige tungmetaller og radioaktivt uran fra deponiet. Dette utgjør en potensiell trussel mot drikkevannet til over 49 000 mennesker som bruker Gjersjøen som drikkekilde. Det er en

utfordring som både Naturvernforbundet og SV lokalt viser til.

Miljødirektoratet og Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet hevder at de eksisterende demningene fungerer godt og at det derfor ikke er nødvendig å fjerne skiferen. De mener det er tilstrekkelig at grunneierne, Statens Vegvesen og selskapet Åsland Næringspark Eiendom, oppgraderer dammene og viderefører driften. Naturvernforbundet påpeker derimot at det er usikkert hvordan eventuelle nye grunneiere vil følge opp tiltakene.

Jeg er bekymret for at de foreslåtte demningene ikke vil være tilstrekkelige for å beskytte drikkevannskilden de har. Jeg ønsker derfor å spørre klima- og miljøministeren om han har vurdert konsekvensene av klimaendringer og muligheten for økt forurensning av Gjersjøen hvis Alunskiferdeponiet ikke blir renset.

Svar:

Det aktuelle deponiet på Taraldrud i Nordre Follo kommune er forurenset av syredannende masser i form av alunskifer eller annen syredannende svartskifer. Forurensningen skyldes utfylling av disse massene på området i forbindelse med etablering av E6 fra slutten av 1970-tallet. Flere undersøkelser gjennomført siden 2006 viser at det skjer utlekking av tungmetaller og radioaktive stoffer fra de syredannende massene, ut i Snipetjernsbekken, som inngår i et av tilførselsvassdragene til Gjersjøen. Det er ikke påvist spor av forurensning fra deponiet i Gjersjøen, som er en drikkevannskilde.

Hovedårsaken til spredning av forurensning fra massene er gjennomstrømming av vann fra blant annet nedbør og overvann. Det er Statens Vegvesen og Åsland Næringspark Eiendom AS (ÅNE) som er grunneiere og ansvarlig for forurensningen, og for gjennomføring og oppfølging av tiltak for å begrense forurensningen.

I 2008 ble det iverksatt midlertidige tiltak i form av fellingsdammer for å nøytralisere sur avrenning og hindre spredning av metaller og radioaktive stoffer. Senere prøvetakninger har vist at fellingsdammene fanger opp forurensningen og har fungert godt.

Den 20. september i år sendte Miljødirektoratet og DSA varsel om pålegg til Statens Vegvesen og ÅNE om å gjennomføre tiltak for å redusere avrenningen til Snipetjernsbekken av tungmetaller og radioaktive stoffer. Dette kan for eksempel innebære å ruste opp og vedlikeholde eksisterende rensetiltak slik som fellingsdammene. Direktoratene understreker at tiltakene skal være tilstrekkelige til at de forurensede massene ikke gir negative miljøeffekter i bekken, og derfor heller ikke lenger ned i vassdraget mot Gjersjøen. Basert på dagens situasjon og en kost-nytte-vurdering av de ulike tiltakene, har Miljødirektoratet og DSA vurdert at de ikke vil pålegge aktørene å fjerne massene fra området.

Miljødirektoratet og DSA har også varslet at de vil pålegge aktørene å utarbeide et miljøovervåkningsprogram for å dokumentere at de valgte tiltakene har ønsket effekt over tid. Tiltak for å hindre gjennomstrømming av overvann gjennom de syredannende massene, vil innebære at økt nedbør som følge av klimaendringer ikke medfører økt forurensning ut i vassdraget, fordi den økte nedbøren ikke vil komme i kontakt med de forurensede massene.

SPØRSMÅL NR. 410

Innlevert 12. november 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 21. november 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Vil forsvarsministeren snarlig ta initiativ til å rydde opp i rotet med norsk erstatning til etterlatte som har mistet sine kjære da de tjenestegjorde for Norge, om ikke, kan han redegjøre for hvorfor staten ikke vil betale slik erstatning?

BEGRUNNELSE:

Tidligere i år besøkte jeg en familie på Vestlandet som mistet sønnen sin da han utførte tjeneste for Norge. Dette ble et sterkt møte hvor familien åpnet opp om sitt tap, men også om kampen mot staten for å få den anerkjennelse og erstatning man føler man har krav på. Jeg har fått flere henvendelser fra folk i veteranmiljøet som reagerer sterkt på behandlingen denne og andre familier har fått.

Jeg må innrømme at det fremstår som underlig og i beste-fall uheldig.

Etter hva jeg forstår har flere vært i kontakt med ulike instanser hos norske myndigheter, inkludert Forsvarsdepartementet, for å forsøke å finne svar og ev. rette opp denne feilen. Det har kommet ulike svar og begrunnelse men noen henvendelser er heller ikke besvart.

Den siste henvendelsen jeg fikk om dette gikk kort fortalt ut på hvorfor staten ikke vil betale norsk erstatning til etterlatte som har mistet sine i tjeneste under internasjonale operasjoner. Her vises det til at staten har unnlatt å opplyse om at det har eksistert slike ordninger til tross for at enkelte utbetalinger skjedde også på 80 tallet. Det vises også til at staten over tid har benektet at en slik ordning fantes. Derfor fremstår det også noe spesielt at en av de siste forklaringene staten begrunner avslag med er foreldelse.

For kort tid siden ble Forsvarets minnedag markert, der man samles for å hedre og minne innsatsen til dem som har omkommet i tjeneste. Der ble det fremhevet i talene at noen har «betalt den høyeste prisen» og hvor viktig forsvarsfamilien og ivaretagelsen av hverandre er. Klart det skaper forventninger om at dette følges opp også i praksis og ikke bare sies i taler.

Svar:

Norske menn og kvinner har gjennom sin tjeneste for Forsvaret gjort en svært viktig innsats for fellesskapet. Vi skal ha gode erstatningsordninger for dem som tjenestegjør i internasjonale operasjoner, som også sikrer de etterlatte dersom det verste skulle skje.

Det vil være de reglene som gjaldt på tidspunktet for dødsfallet som kommer til anvendelse i den enkelte sak. Erstatning til etterlatte av forsvarstilsatte følger i dag i utgangspunktet av de samme reglene som gjelder for etterlatte til øvrige arbeidstakere i staten. Reglene følger av

hovedtariffavtalen i staten (HTA) og yrkesskadeforsikringsloven med forskrift. Ved dødsfall i internasjonale operasjoner, suppleres erstatningsreglene i HTA av en egen protokoll. Protokollen gir en utvidet dekning i forhold til HTA, og sikrer de etterlatte en høyere erstatningssum enn det som gjelder i staten for øvrig.

Forsvarsdepartementet har i senere tid mottatt enkelte krav om erstatning fra familiemedlemmer av soldater som omkom under tjeneste på 1980-tallet. I slike tilfeller kan det være vanskelig å kartlegge om den som søker erstatning var erstatningsberettiget etter reglene om etterlatterstatning som gjaldt på dødsfallstidspunktet. Det kan også være vanskelig å kartlegge hvilke eventuelle utbetalinger som er gjort tidligere. Den alminnelige foreldelsesfristen i norsk rett er tre år. Utgangspunktet er derfor at eventuelle krav knyttet til hendelser som ligger 30 til 40 år tilbake i tid er foreldet.

Jeg mener at vi i dag har et godt og forutsigbart erstatningsvern for dem som tjenestegjør og deres etterlatte.

SPØRSMÅL NR. 411

Innlevert 12. november 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik

Besvart 21. november 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til en evaluering av den nye voldserstatningsloven?

BEGRUNNELSE:

2. november 2023 publiserte NRK artikkelen «Tror ikke politikerne forstår hva de har vedtatt», som omhandler konsekvenser av den nye voldserstatningsloven, som trådte i kraft 1. januar i år.

Blant lovendringene er at den påståtte skadevolderen skal være part i saken. Dette innebærer at den påståtte skadevolderen som hovedregel skal få innsyn i det voldsutsatte sender inn når de søker erstatning fra saken. Det kan for eksempel være helsejournaler, sakkyndigrapporter, psykologsamtaler og annet som dokumenterer hvorfor den voldsutsatte bør ha rett til erstatning.

Om og hvor mye innsyn voldsutøveren får, vurderes fra sak til sak og etter hvilken type erstatning det blir søkt om. Når voldsutsatte søker om erstatning, vet de med

andre ord ikke hvilke dokumenter voldsutøver får tilgang til.

I NRK-artikkelen kan vi lese om en kvinne hvis tidligere samboer ble dømt for grov mishandling i nære relasjoner. Mishandlingen av kvinnen foregikk i over ti år. Kvinnen rakk å søke om voldserstatning for lovendringene trådte i kraft ved årsskiftet.

Kvinnen uttaler til NRK at det var uaktuelt for henne å risikere at voldsutøver fikk lese hennes helsejournaler og hvilke kroppslige og psykiske plager hun fikk.

Da den nye loven var til behandling i Stortinget, la Venstre inn et forslag om å evaluere loven to år etter ikrafttredelse. Dette forslaget ble nedstemt (av regjeringen, Høyre, Frp og Krf).

Svar:

Forslag til ny voldserstatningslov ble i 2021 lagt frem for Stortinget av Venstre, KrF og Høyre (Prop. 238 L (2020-2021)). For å styrke de voldsutsattes rettigheter tok Arbeiderpartiet og Senterpartiet under stortingsbehandlingen

initiativ til enkelte endringer, blant annet å inkludere flere straffebud i lovens virkeområde.

I det opprinnelige lovforslaget fra Venstre, KrF og Høyre var det lagt til grunn at påstått voldsutøver skulle være part i saker også uten dom. Dette for å følge opp Norges forpliktelser etter menneskerettighetene, særlig EMK artikkel 8, men også ulovfestede forvaltningsrettslige prinsipper. Arbeiderpartiet og Senterpartiet sluttet seg til at vi må overholde våre menneskerettslige forpliktelser.

Ved å gi påstått voldsutøver partsrettigheter, vil vedkommende også kunne be om innsyn i sakens dokumenter. Retten til partsinnsyn tilsier imidlertid ikke at påstått voldsutøver automatisk får fullt innsyn i sensitive personopplysninger, spesielt når det gjelder opplysninger som ikke er knyttet til den påståtte voldshandlingen, eller som for øvrig ikke påvirker den påståtte skadevolderens muligheter til å tale sin sak. Det gjøres en konkret vurde-

ring av hva som kan gis ut i hver enkelt sak. For eksempel vil helseopplysninger som ikke er knyttet til voldssaken, og opplysninger om bosted og lignende kunne unntas fra innsyn etter forvaltningsloven § 19 andre ledd bokstav a og b.

Jeg mener at det er naturlig å evaluere loven.

Loven har virket siden 1.1.2023. I perioden 01.01.2023 til 01.09.2023 er det utbetalt erstatning etter dom i 792 saker, samtidig som det er behandlet 390 søknader i saker etter ny lov hvor det ikke foreligger dom (for eksempel fordi straffesaken er henlagt). I samme periode er det også behandlet 1 365 søknader etter gammel lov. For å få en reell evaluering av den nye loven må den ha virket en stund, og det må ha blitt behandlet langt flere søknader etter ny lov enn det har blitt gjort hittil. Det er derfor for tidlig å igangsette en evaluering nå.

SPØRSMÅL NR. 412

Innlevert 12. november 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 21. november 2023 av landbruks- og matminister Geir Pollestad

Spørsmål:

Kva synes statsråden om at Hå kommune vel å byggje ny skule på matjord i staden for å byggje ny skule på eksisterande skuletomt, og er dette i tråd med regjeringa sin jordvernsstrategi?

GRUNNGJEVING:

Hå kommune har i kommuneplanen sin ønska ei flytting av eksisterande skule på Vigrestad til eit område i utkanten av bygda som i dag er matjord. Eksisterande skuletomt har ledig kommunalt areal tilgrensande til å kunne byggje ny skule i tråd med ønska der. Fylkesutvalet i Rogaland fatta 14. februar 2023 vedtak om motsegn på den nye skuletomta.

18. august vart det gjennomført mekling. Hå kommune delegasjonen sin vart leia av tidlegare Hå-ordførar Jonas Skrettingland (Krf) og tidlegare Hå-varaordførar Svein Høyland (Sp). Rogaland fylkeskommune delegasjonen sin vart leia av tidlegare fylkesvaraordførar Arne Bergsvåg (Sp). I meklinga valde fylkeskommunen å trekke motsegna.

Regjeringa la nyleg fram ein ny nasjonal jordvernsstrategi som Stortinget handsama i juni i år. Denne strat-

egien inneheld eit nytt og skjerpma mål for omdisponering av matjord, og nye konkrete tiltak for å nå dette målet.

Eksisterande skuletomt ligg godt i forhold til noverande elevmasse i bustadområda i Vigrestad. Det vil vere berekraftig å gjenbruka eksisterande tomt utan at dagens landbruksjord blir nytta til utbygging. Den nye skuletomta vil også medføre nedbygging av landbruksjord for å etablere nytt vegsamband.

Svar:

Kommunane har ei viktig rolle i arbeidet med å ta vare på matjorda, fordi det er dei som er den lokale planstyresmakta, og i hovudsak avgjer arealbruken i kommunane. Sjølv om eg ikkje kan gå inn i enkeltsaker utan vidare, er det likevel viktig for meg å følgje med på kva kommunane gjer i slike saker, ikkje minst med tanke på kva for tiltak me må gjere for å nå målet i den nye nasjonale jordvernstrategien.

Den nye jordvernstrategien blei vedteken av Stortinget 15. juni i år, med eit nytt og skjerpma mål, som seier at omdisponeringa av dyrka mark skal vere maksimalt 2 000 dekar pr år (ned frå 3 000 dekar), og at målet skal bli nådd

innan 2030. Eg meiner at dette både er eit ambisiøst og realistisk mål som vi må nå.

Det er statsforvaltaren som skal vareta jordvernet i denne typen saker på vegne av oss, om kommunen ikkje i tilstrekkeleg grad varetar dei.

Heile området som er aktuelt for å bygge ny skule, var sett av til planformål som inneberer omdisponering av dyrka jord (friområde og tenesteyting) og i den førre kommuneplanen. Det bør likevel ikkje vere eit avgjerande argument, sidan me er avhengig av at kommunane fører attende mykje av det arealet som er sett av til byggeformål og liknande i kommuneplanane. Det er nemleg sett av svært mykje slikt areal som enno ikkje er bygd ut. Dette kjem fram i ein ny rapport til NINA («Planlagt utbyggingsareal i kommunane», aug. 2023). Berre når det

gjeld jordbruksareal er det avsett minst ca. 140 000 dekar dyrka mark til utbyggingsformål i disse planane.

Statsforvaltaren fremma ikkje motsegn i denne saka i Hå kommune, men hadde eit fagleg råd om at delar av arealet, særleg den fulldyrka jorda, blir ført tilbake til LNF-formål (landbruks- natur- og friluftformål), eller at det blir sett føresegn om at areal som ikkje blir nytta til tenesteyting, skal førast tilbake til LNF-formål.

Om me skal nå jordvernmålet, må kommunane føre ein strengare jordvernpolitikk, og unngå utbygging på dyrka mark som ikkje er heilt nødvendig ut frå sterke samfunnsomsyn. Eg vil derfor oppmode kommunepolitikarane i Hå kommune og andre kommunar om å sjå grundig på denne type saker, slik at ein bygger ned minst mogleg jordbruksareal, og særleg fulldyrka jord.

SPØRSMÅL NR. 413

Innlevert 12. november 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 20. november 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Ein kafé i Kongsvinger har fått beskjed frå kommunen sine skjenkekontrollørar om at eit måleri som heng i kafeen er ulovleg alkoholreklame, fordi kunstverket syner ei kvinne som held eit glas med raud drikke i handa. Kafeen fekk også påtale for å nytte ei brukt vinflaske som blomstervase.

Meiner helseministeren at desse forholda er ulovleg alkoholreklame i strid med lova, og viss ikkje, er statsråden samd i at det er på tide å forenkla, fornye og mjuke opp eit uforståeleg og meiningslaust strengt regelverk?

Svar:

Jeg kan ikke gå inn i den konkrete saken det er vist til i spørsmålet, men vil gi en generell redegjørelse for reklameforbudet.

Forbudet mot alkoholreklame har eksistert siden 1975. Det utgjør et av flere alkoholpolitiske virkemidler som vi har tatt i bruk i Norge. Reklameforbudet har både en etterspørsels-reduserende og en holdningsskapende begrunnelse. Det skal hindre påvirkning som fører til økt etterspørsel og opprettholde forståelse i befolkningen for at alkoholholdige drikkevarer er annerledes enn andre

handelsvarer, og at det derfor er behov for særskilt regulering som begrenser alkoholforbruket i Norge.

Alkoholloven § 9-2 hjemler reklameforbudet. I alkoholforskriften § 14-2 første ledd er reklame definert som «enhver form for massekommunikasjon i markedsføringsøyemed». Bestemmelsen oppstiller to grunnleggende forutsetninger for at det skal foreligge alkoholreklame. Det er både et krav om at informasjonen må være massekommunikasjon og det må foreligge et markedsføringsøyemed bak denne informasjonen. Om disse kravene er oppfylt, må vurderes konkret i den enkelte sak.

Det følger av § 14-2 annet ledd at «Det foreligger markedsføringsøyemed dersom et siktemål med kommunikasjonen er å fremme salg». I bestemmelsen er det angitt flere momenter det må legges vekt på i vurderingen av om det foreligger markedsføringsøyemed. Listen over momenter er ikke uttømmende, og andre momenter kan også være aktuelle i vurderingen.

Dersom det ikke ligger et siktemål om å fremme salg til grunn for kommunikasjonen i den konkrete saken, vil det ikke foreligge markedsføringsøyemed. Da er det heller ikke å anse som alkoholreklame.

Jeg vil avslutningsvis vise til at Regjeringen i Hurdalsplattformen har slått fast at vi ønsker å videreføre en

restriktiv alkoholpolitikk. Dette innebærer at vi ikke vil gjøre endringer i reklameforbudet.

SPØRSMÅL NR. 414

Innlevert 12. november 2023 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati

Besvart 17. november 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hva vil i henhold til vanlig kutyme, rettspraksis eller regelverk skje med gyldigheten til avgjørelser fattet av en dommer som viser seg å være ugyldig oppnevnt, og vil det være naturlig eller finnes det presedens for at samme legges til grunn ved ugyldige oppnevnelser til en nemnd (som jo kan betegnes som et domstolslignende organ)?

Svar:

Partene kan angripe en avgjørelse fra domstolen ved å anke innen angitte frister. Etter både tvisteloven og straffeprosessloven utgjør det en absolutt saksbehandlingsfeil hvis retten ikke var lovlig sammensatt ved behandlingen av saken. Det betyr at den påankede avgjørelsen skal oppheves. Etter rettspraksis har dette for eksempel vært tilfelle når konstitusjonsperioden for en av dommerne var utløpt før behandlingen av saken eller før domsavsigelsen.

Når ankefristen er utløpt, er avgjørelsen rettskraftig. En rettskraftig avgjørelse kan innen lovbestemte frister og etter strenge vilkår begjæres gjenåpnet på grunnlag av nærmere angitte gjenåpningsgrunner i loven. Det utgjør en gjenåpningsgrunn hvis en dommer som etter loven ikke kunne gjøre tjeneste, har deltatt i behandlingen av saken. En gjenåpning av saken vil innebære at saken åpnes opp igjen for ny behandling.

I alle tilfelle, for at en avgjørelse fra domstolen i det hele tatt skal få rettskraftvirkning, må avgjørelsen være avsagt av en dommer i lovens forstand. Etter loven stilles det blant annet krav til juridisk utdanning, alder og statsborgerskap. Hvis en person ikke kan anses som dommer i lovens forstand, kan en mulig konsekvens være at avgjørelser som er fattet av vedkommende, ikke har rettskraftvirkning. I så fall anses avgjørelsene som nulliteter. Jeg er ikke kjent med rettspraksis som gir veiledning om avgjørelser i slike tilfeller kan anses som nulliteter.

Når det gjelder kollegiale organer i forvaltningen (nemnder), finnes det ikke generelle regler om oppnevning av medlemmer, krav til sammensetning mv., men slike regler kan være fastsatt i regelverket om den enkelte nemnda. Det finnes heller ingen generell regel som tilsvarer bestemmelsene i tvisteloven og straffeprosessloven om virkningen av at retten ikke var lovlig sammensatt. Det er begrenset med praksis som tar stilling til hvilke følger det får for gyldigheten av en nemnds vedtak at en ugyldig oppnevnt medlem deltok da nemnda fattet vedtak. Spørsmålet er vurdert i dommene med saksnummer 23-035798TVI-TSRO/TSTA og 23-032354TVI-TOSL/03 fra henholdsvis Stavanger tingrett og Oslo tingrett. I begge sakene kom retten til at det ikke førte til ugyldighet at en ugyldig oppnevnt nemndsleder deltok da nemnda fattet vedtak. Begge dommene er anket, og de er dermed ikke rettskraftige.

SPØRSMÅL NR. 415**Innlevert 12. november 2023 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati****Besvart 21. november 2023 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sandra Borch****Spørsmål:**

Gitt det betydelige antallet studenter som er påvirket av saken, dens prinsipielle karakter og tvilen som er blitt skapt rundt departements kjennskap til manglende anledning til gjenoppnevning grunnet blant annet fjerning av formuleringer i oppnevningensbrevet, så ber jeg statsråden svare på om det var delte syn i KD om anledningen til å foreta den aktuelle gjenoppnevningen før den fant sted, og kan jeg også be statsråden svare på hvor mange saker som KD har lagt til grunn at må behandles på nytt av nemnda?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til saken om ugyldig gjenoppnevning til felles klagenemnd foretatt av KD og spørsmålene fra meg til statsråden som ble besvart i den ordinære spørretimen den 8. november. Jeg tillater meg selv å stille et oppfølgingsspørsmål ettersom jeg føler at dette ikke ble tilstrekkelig belyst.

Svar:

Kunnskapsdepartementet har konkludert med at leder for Felles klagenemnd var ugyldig oppnevnt i perioden fra 1. april 2022 til fratredelsen 19. september 2023, og at to studentrepresentanter (et medlem og et varamedlem) var ugyldig oppnevnt i perioden fra 1. april 2023 til fratredelse 22. september 2023.

Den 22. september 2023 stilte departementet arbeidet i Felles klagenemnd i bero i påvente av oppnevningen av ny leder og nye studentrepresentanter. Felles klagenemnd er nå fulltallig, og departementet har bedt klagenemnden gjenoppta arbeidet så raskt som mulig.

De ugyldige oppnevningene innebærer at noen av vedtakene til Felles klagenemnd fra perioden 1. april 2022 til 22. september 2023 er ugyldige. De sakene dette gjelder, må behandles på nytt.

Betydningen av den ugyldige oppnevningen av den tidligere lederen har blitt vurdert i to tingrettsdommer. I de to sakene konkluderte retten med at vedtakene til Felles klagenemnd var gyldige. I de to dommene konkluderes det videre med at feilen i oppnevningen heller ikke har hatt innvirkning på innholdet i vedtaket. De to dommene er anket. Påstand om ugyldighet som følge av de ugyldige oppnevningene, er også anført i to saker som skal

opp for tingretten i løpet av høsten, og i en sak som skal opp for lagmannsretten i november.

Rettsstilstanden er dermed ikke endelig avklart, og det kan komme rettspraksis framover som påvirker hvor mange saker som må behandles på nytt. Det er slik departementet vurderer det, imidlertid klart at enkelte vedtak er ugyldige, og disse bør behandles på nytt så raskt som mulig. Dette gjelder følgende saker fra perioden 1. april 2022 til 22. september 2023:

1. Saker der klagenemnden ikke ville vært vedtaksfør i behandlingen av det opprinnelige vedtaket uten det/de ugyldig oppnevnte medlemmet/medlemmene.

2. Saker der det var dissens i klagenemndens opprinnelige behandling og stemmen til det/de ugyldig oppnevnte medlemmet/medlemmene var avgjørende for innholdet i vedtaket.

Departementet har bedt Felles klagenemnd behandle de nevnte sakstypene på nytt. Saker som er til behandling eller er endelig avgjort i domstolen, skal Felles klagenemnd ikke behandle på nytt. Departementet vil holde Felles klagenemnd orientert om utviklingen i rettspraksis slik at håndteringen kan tilpasses dersom utviklingen i rettspraksis tilsier at flere tidligere saker må behandles på nytt eller dersom det kommer avklaringer som har betydning for den nye behandlingen.

En foreløpig gjennomgang viser at det kan være opp imot 100 studentsaker og i tillegg et fåtall innsynsaker som klagenemnda må behandle på nytt.

En statsråd er ansvarlig for alle prosesser og beslutninger i departementet innen eget ansvarsområde, uavhengig av grad av direkte involvering. Jeg finner det ikke naturlig å kommentere departementets interne saksbehandling, særlig ikke fra tiden før jeg tiltrådte som forsknings- og høyere utdanningsminister.

SPØRSMÅL NR. 416**Innlevert 12. november 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 21. november 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Strømprisene i prisregion NO2 har vært høyere enn naboregionene NO1 og NO5 de siste 6 månedene. Mens prisene i NO1 og NO5 tidvis har gått mot 0, og divergert fra NO2, så har NO2 holdt seg vedvarende høyere. Prisene har tidvis blitt likere, men det skjer når prisene er slik de er denne helgen, altså skyhøye.

Kan statsråden forklare hvorfor NO2 ikke får lave gjennomsnittspriser, som NO1 og NO5, men derimot vedvarende høyere priser, og om regjeringen planlegger å gjøre noe med denne store og uakseptable prisforskjellen?

BEGRUNNELSE:

Denne helgen 10 - 12. november 2023 har gitt oss strømpriser i prisregion NO2 på over 2,3 kr/kwt på det verste, og gjennomsnittspriser søndag på 176 øre/kwt.

I september 2023 var gjennomsnittlig strømpris i prisregion NO1 og NO5 1,40 øre/kwt. I NO2 var den 71,99 øre/kwt. NO2 var altså 51,4 ganger dyrere! I oktober var prisene 53,85 og 53,36 øre/kwt i NO1 og NO5, mens den var 63,12 øre/kwt i NO2. Oktober er så langt NO2s rimeiligste måned, men det er fremdeles dobbelt så høy strømpris som historisk gjennomsnittspris for regionen, og fremdeles dyrere enn naboregioner.

Svar:

Gjennom høsten har mye nedbør og tilsig bidratt til høy magasinfylling i Sør-Norge, hvor magasinfyllingen i alle de tre sørlige områdene har vært over median i en lengre tid. En av de viktigste grunnene til de prisforskjellene vi har sett innad i Sør-Norge gjennom høsten, er forskjeller i reguleringskapasitet mellom prisområdene. Det er flere store vannmagasiner i NO2 og vannkraftprodusentene i dette området kan i større grad utnytte lagringsmuligheten i magasinene enn det som er mulig i NO1 og NO5. Store nedbørsmengder på Østlandet førte derimot i mange tilfeller til overløp og tvungen produksjon. I kombinasjon bidro dette til uvanlig store prisforskjeller i en periode i høst.

Samtidig har perioder med høy produksjon av vindkraft i Norden og på kontinentet også bidratt til timer med svært lave priser i NO2, men antallet nullpristimer i NO2 har vært færre enn i NO1 og NO5. Så langt i år har

områdeprisene i NO1 og NO2 i gjennomsnitt vært på henholdsvis 72 og 89 øre/kWh.

Regjeringens mål er at rikelig tilgang på ren og rimelig kraft skal være et fortrinn for norske forbrukere, næringsliv og industri også i den fremtiden vi nå skal inn i. Den 12. oktober mottok jeg rapporten fra Strømprisutvalget. Rapporten er ikke en fasit, men en drøfting av fordeler og ulemper med ulike typer tiltak i en verden hvor framtida er mer usikker. Utvalget var klar i sin konklusjon om at dagens system for prisfastsettelse bør bestå. Samtidig er vi klare på at vi vil jobbe med å få ned prisforskjellene.

Vi har allerede tatt flere grep i møte med de høye strømprisene. Strømstønadsordningen for husholdninger er i høst gjort enda bedre ved overgang til timesbasert støtte og vi etablerte tidlig ordninger for frivilligheten, jordbruks- og veksthusnæringen. I tillegg har vi lagt til rette for bedre tilgang på fastprisavtaler ved endringer i grunnrenteskatten, sagt nei til nye utenlandskabler og lagt fram nye verktøy for å trygge kraftforsyningen vår som gir mer politisk kontroll.

Jeg er svært opptatt av at nettet og produksjonsressursene vi har i dag skal utnyttes best mulig, slik også målsetningen er når Statnett fastsetter handlingskapasiteten mellom budområdene. Jeg er også opptatt av at enkle tiltak for å øke kapasiteten gjennomføres raskt. Dette har jeg tatt opp med Statnett, og forventer at selskapet følger opp. Statnett og de andre nordiske systemoperatørene arbeider også med innføring av flytbasert markedskobling som metode for å fastsette handlingskapasitet i kraftmarkedet. Dette vil bidra til at eksisterende nett utnyttes bedre og dermed også jevne ut prisforskjellene noe.

På lang sikt vil løsningen være utbygging av mer nett, mer kraftproduksjon og en videre satsing på energieffektivisering. Dette arbeidet er vi godt i gang med.

SPØRSMÅL NR. 417**Innlevert 13. november 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg****Besvart 21. november 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

I dag er det UDI som har ansvar for enslig mindreårig asylsøkere mellom 15 og 18 år, mens barnevernet har omsorgen for de under 15. Det foreligger ingen objektive vurderinger for skillet. Norsk institutt for menneskerettigheter mener det bryter Barnekonvensjonen. Forskning viser at å gi ansvaret til barnevernet kan gi bedre rettssikkerhet og omsorg.

Vil barneministeren ta initiativ til å fjerne den grunnløse diskrimineringen av asylbarn og gi barnevernet ansvar for alle asylbarn som kommer alene til Norge?

BEGRUNNELSE:

432 enslige mindreårige asylsøkere har forsvunnet de siste åtte årene uten at noen leter skikkelig etter dem. I dag er det Utlendingsdirektoratet som har ansvar for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år. Det foreligger ingen objektive vurderinger for å diskriminere barn over 15, og nekte dem retten de har til omsorg gjennom barnevernet. Forskning viser også at å gi ansvaret til barnevernet kan bedre rettssikkerheten og omsorgen for asylbarna. Redd Barna, Press og NOAS som har jobbet med asylbarn som kommer alene og barn som forsvinner, peker for eksempel på at forhold på mottakene ikke er gode nok.

Svar:

Alle barn i Noreg har rett på likeverdig omsorg, uavhengig av alderen og opphaldsstatusen til barnet. Barnekonvensjonen, som spørsmålsstillaren viser til, stadfestar plikta statane har til å gi barn som søker asyl, vern og humanitær hjelp. Ei vurdering av ikkje-diskrimineringsprinsippet inngår i vurderinga av omsorga for barna. I praksis inneber dette at barnekonvensjonen stiller krav til statane om at tilbodet skal vere fagleg forsvarleg, konvensjonen spesifiserer ikkje kva dette inneber. FN sin barnekomité har i samband med ikkje-diskrimineringsprinsippet uttalt at flyktningbarn har ein juridisk rett til helsetenester, omsorg og utdanning. Dette får alle einslege mindreårige asylsøkjara under 18 år i Noreg. Representanten Berg viser til Norsk institutt for menneskerettigheter (NIM) som meiner at å ha eit ulikt bu- og omsorgstilbod for einslege mindreårige under og over 15 år, bryt med FN sin barnekonvensjon. Eg meiner at det ikkje treng vera diskriminering etter barnekonvensjonen dersom ulik behandling

kan grunnleggjast i ulike omsorgsbehov eller andre legitime formål. Yngre barn treng normalt meir oppfølging enn eldre barn, og slik er det også for einslege mindreårige som har søkt vern. Men omsorga som blir tilboden einslege mindreårige over 15 år må vere tilpassa behova til denne gruppa. Regjeringa innførte i fjor eit statleg tilsyn med omsorga for einslege mindreårige som bur i asylmottak. Dette skal vareta rettstryggleiken til ungdommane og bidra til ein kontroll av at einslege mindreårige asylsøkjara får forsvarleg oppfølging.

Eg er godt kjent med at fleire har tilrådd ei overføring av ansvaret for einslege mindreårige asylsøkjara mellom 15 og 18 år til barnevernet. Det vart sist foreslått i NOU 2023: 7 Trygg barndom, sikker framtid. Som utvalet og peikar på, har det skjedd endringar i lovverket dei siste åra, mottaka er betre rigga og ansvaret til utlendingsstyresmakta for å gje forsvarleg omsorg er gjort tydeleg. Like fullt meiner utvalet at det er eit behov for at det blir etablert eit likeverdig tilbod for alle barn slik at et bu- og omsorgstilbod under barnevernet må gjelda for alle einslege mindreårige asylsøkjara under 18 år. Eg meiner debatten er viktig og vil derfor sjå nærare på saka når vi nå vurderer anbefalingane i denne utgreiinga. Det viktige er at alle einslege mindreårige som kjem til Noreg skal ha eit trygt og forsvarleg bu- og omsorgstilbod tilpassa barnet sitt behov.

SPØRSMÅL NR. 418**Innlevert 13. november 2023 av stortingsrepresentant Guri Melby****Besvart 20. november 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Hvordan ser regjeringen på realismen i at en internasjonal fredsstyrke med FN-mandat kan overta ansvar for sikkerhet i Gaza, og hva mener regjeringen om fordelene og ulempene ved en slik løsning?

BEGRUNNELSE:

Det er viktig at regjeringen jobber for å håndtere de enorme humanitære behovene på Gaza her og nå. I undertegnede mening må det innebære at gislene må frigis; å avslutte blokaden av essensielle tjenester som vann og strøm; innføre en umiddelbar våpenhvile; sikre humanitære korridorer og at humanitær bistand i et omfang som monner når inn i Gaza uavhengig av våpenhvile; og avslutte brudd på folkeretten og hensynte sivile i krigføringen. Undertegnede støtter arbeidet for å gi ICC tilgang til å etterforske krigsforbrytelser i forbindelse med krigen.

Parallelt med å håndtere situasjonen her og nå, er det nødvendig at regjeringen jobber med det mer langsiktige arbeidet for en politisk tilfredsstillende løsning på den underliggende konflikten. Gazas framtid er særdeles usikker. I løpet av forrige uke ble det både uttalt fra den israelske statsministeren at Israel ville overta «overordnet sikkerhetsansvar» for Gaza etter krigen, og at Israel ikke har som mål å okkupere Gazastripen. Muligheten for en israelsk gjenokkupasjon, som på ingen måter ville være en

tilfredsstillende utvikling, må uansett tas på alvor. Flere diskuterer muligheten for at sikkerheten i Gaza kan ivaretas gjennom en internasjonal fredsstyrke med FN-mandat, blant annet er dette noe som er nevnt av EU-kommisjonens president.

Svar:

Regjeringen har vært tydelig på at vi allerede nå må tenke på den dagen kamphandlingene mellom Israel og Hamas tar slutt, og snakke om det som kommer etterpå. Dette noe som statsministeren og jeg også tar opp i våre samtaler med israelske og palestinske kontakter og med representanter fra andre land.

Denne konflikten kan ikke løses militært. Når krigen er over må israelerne og palestinerne på nytt diskutere det grunnleggende spørsmålet om hva som kan være en fredelig løsning på konflikten.

Norge mener i likhet med de fleste andre land, at tostatsløsningen er den løsningen som best ivaretar sikkerheten til både det israelske og det palestinske folk. Tostatsløsningen innebærer at det skal etableres en palestinsk stat, som inkluderer Gaza og Vestbredden, inkludert Øst-Jerusalem.

På dette tidspunktet mener jeg det er for tidlig å ta stilling til hvem som da skal ha ansvaret for sikkerheten i Gaza når denne krigen er slutt. Dette bør det være opp til partene å definere i en fremtidig fremforhandlet avtale.

SPØRSMÅL NR. 419**Innlevert 13. november 2023 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa****Besvart 20. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Rutetilbudet på Jærbanen er planlagt redusert frå 10. desember.

Kva er kunnskapsgrunnlaget for å nekta passasjerar å ta regiontoget mellom Bryne og Stavanger?

GRUNNGJEVING:

Go-Ahead og Bane Nor har nyleg annonsert ny ruteplan som skal gjelda frå 10. desember. Dei annonserte endringane er færre lokaltog, lengre planlagt reisetid på fleire avgangar og ein ny regel der reisande mellom Bryne,

Sandnes, Jåttåvågen og Stavanger ikkje lenger kan ta regiontoget til og frå arbeid. Endringane vil i sum innebera ein kraftig reduksjon av togtilbodet for pendlarar på strekninga mellom Bryne og Stavanger.

Bane Nor grunngir endringane med at meir trafikk på jernbanen har ført til fleire forseinkingar og innstilte avgangar, og at reduksjonen i tilbodet skal gi meir punktlege tog. Forklaringa på auken i forseinkingar er vel snarare eit stort etterslep på vedlikehald, manglande prioritering av jernbanen samanlikna med motorvegbygging, og oppsplittinga av jernbanesektoren i ei rad ulike selskap som gjer samarbeid vanskelegare. Manglande vedlikehald på toga gjer at mange tog køyrer med redusert kapasitet.

Men dersom ein skal ta Bane Nor si grunngeving på alvor, er det ikkje opplagt at å hindra passasjerar i å ta regiontoget vil ha den ønska effekten. Regiontoga stoppar på dei same stasjonane uansett, og tida det tar for erfarne pendlarar å gå av og på samanlikna med langvegsfarande med mykje bagasje, er truleg minimal. Derimot vil det å pressa fleire passasjerar inn på færre lokaltog kunna føra til fleire forseinkingar.

Bane Nor og Go-Ahead har så langt ikkje lagt fram forskning eller undersøkingar som kan underbygga påstanden om at det å nekta passasjerar på nokre få stasjonar å bruka regiontoget vil føra til meir punktlege tog. I staden for å skulda på passasjerane for at toga ikkje går på tida, bør ressursane brukast på å rusta opp tog og jernbane.

Svar:

Eksisterande lokaltogstilbod frå Bryne til Stavanger i morgonrush er to avgangar pr. time med tilnærma stive ruter i tidsrommet kl. 05:30 – 09:00, supplert med ein ekstra rushtidsavgang. Om ettermiddagen frå Stavanger til Bryne er det også to tog pr. time i tidsrommet kl. 14:00-18:00. Jernbanedirektoratet, som er kjøpar av togtenestene, opplyser at det frå 10. desember blir marginale endringar i lokaltogstilbodet mellom Bryne og Stavanger. Antall avgangar blir uendra og den ekstra rushtidsavgangen i morgonrush har ein noko seinare avgang frå Bryne. Køyretida for lokaltoga er 32 minutt frå Bryne til Stavanger med lokaltog og reisetida for lokaltogskundar blir uendra frå 10. desember.

Det blir vidare vist til at regiontoga ikkje lengre kan ta med lokale reisande frå Bryne, Sandnes og Jåttåvågen. Eg føreset at stortingsrepresentanten viser til fjerntoga mellom Stavanger og Oslo. I dagens ruteplan er det ikkje mogleg å nytte fjerntoga for lokale reiser mellom Sandnes, Jåttåvågen og Stavanger, og dette blir vidareført frå 10. desember. Reisande på denne strekninga har lokaltog kvart 15. minutt og med reisetid på høvesvis 17 og 8 minutt. Dagens gode rutetilbod blir vidareført for pendlarar i Sandnes og Jåttåvågen.

Mellom Bryne og Stavanger er det i dagens ruteplan mogleg å nytte fjerntoga som eit supplement til lokaltog-

stilbodet. Jernbanedirektoratet opplyser at dette frå 10. desember blir endra, og fjerntoga kan ikkje lenger nyttast til lokale reiser mellom Bryne og Stavanger. Hovedårsaka til dette er at ruteplanen på Jærbanen er sårbar for forseinkingar, og særskilt gjeld dette på strekninga Nær-bø-Sandnes med enkeltspor. Jærbanen er særleg sårbar for følje forseinkingar dersom stasjonsopphald blir lengre enn det som er satt av i ruteplanen. Bane NOR har erfart at både av- og påstigning ved Bryne for fjerntog tek lengre tid enn normert stasjonsopphald og det er ein viktig årsak til at dei reisande opplev dårleg leveranse kvalitet på Jærbanen. Det gjer no Bane NOR og Jernbanedirektoratet noko med.

Det går to tog pr. time mellom Bryne og Stavanger og reisetida er 32 minutt. Det er heller ikkje vanleg praksis rundt andre storbyar at fjerntoga er tilgjengeleg for korte lokale reiser, eksempelvis kan reisande mellom Drammen/Asker og Oslo ikkje nytte fjerntoga på Sørlandsbanen og Bergensbanen. Eg vonar at dei endringar som Bane NOR og Jernbanedirektoratet no gjer, vil bidra til at dei reisande på Jærbanen får eit meir punktleg togtilbod, og vil følgje opp Jernbanedirektoratet og Bane NOR sin evaluering av om tiltaka har ynskja effekt. Eg vil òg vurde-re korleis fylkeskommunane kan involverast betre når det er naudsynt å gjere endringar i rutemodellen av omsyn til kapasiteten i nettet.

SPØRSMÅL NR. 420**Innlevert 13. november 2023 av stortingsrepresentant Erlend Svardal Bøe****Besvart 21. november 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvordan følger statsråden opp utviklingen vi ser i anmeldte voldssaker blant unge under 18 år i Tromsø, og hvilken samarbeidsrolle mener statsråden politiet skal ta når det gjelder å få ned ungdomskriminaliteten i Tromsø etter at politiet trakk seg fra U16-samarbeidet?

BEGRUNNELSE:

Det har vært flere episoder og saker knyttet til ungdomskriminaliteten i hovedstaden. Men i Troms har det også vært en kraftig økning av anmeldte voldssaker for unge under 18 år de siste to årene, og hoveddelen av disse er i Tromsø. Dette gjør at Tromsø er på topp sammen med Oslo når det gjelder ungdomsvold. Det er viktig å få ned ungdomskriminaliteten i hovedstaden, men det er også viktig å bidra til at den ikke sprer seg og får fotfeste også i andre deler av landet. Regjeringens prioriteringer med å opprette politikontorer der det ikke er behov for det bidrar ikke til å løse reelle kriminalitetsutfordringer, som økningen vi ser i ungdomskriminalitet i Troms politidistrikt.

Det er også viktig at kommunen og politiet samarbeider tett sammen med hverandre. I 2018 ble U16 opprettet i Tromsø, som skulle være et tverrfaglig samarbeid med fokus på forebygging og reduksjon av utenforskap, rus og kriminalitet hos barn og unge. Mer om U16 i Tromsø her: <https://tromso.kommune.no/helse-og-omsorg/barn-unge-og-familie/u16>

I U16-samarbeidet deltok blant annet politiet, men politiet har nå valgt å trekke seg ut av samarbeidet. Dette skaper stor bekymring hos flere aktører i Tromsø. Flere er bekymret for at den negative utviklingen vil fortsette om det ikke tas ordentlig tak i, og i samarbeid med politiet. Da er det viktig at statsråden avklarer hvilken samarbeidsrolle politiet skal ha i saker om ungdomskriminalitet. Det vises blant annet til denne saken i Nordlys: https://www.nordlys.no/bekymret-for-ungdomsmiljoet-det-kan-bli-falt/s/5-34-1891399?fbclid=IwAR0y_9rUTWPDFYJINRG-8kuclKZisetQeKdqimvTWIV2EppUGOo-NHnWMtpI

Svar:

Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT) er etablert i mange norske kommuner for å bidra til et godt samarbeid om målgruppen barn og unge.

Modellen skal sikre at de ressursene som allerede finnes hos kommunen og politiet blir mer samkjørt og målrettet.

Politiet er helt avhengige av å samarbeide med andre aktører for sammen å iverksette tiltak for å forebygge og bekjempe kriminalitet, og på den måten bidra til bedre trygghet og levekår for befolkningen. Troms politidistrikt oppgir at de samarbeider med en rekke ulike aktører for å forebygge ungdomskriminalitet generelt, samt spesielt enkeltungdommer som er i en tidlig kriminell løpebane som begår vold og trusler. Tromsø politistasjon har over flere år samarbeidet med blant annet Tromsø kommune gjennom U16-prosjektet. Politiet har ikke trukket seg fra dette samarbeidet, men har den siste tiden ikke deltatt på selve U16-møtene. Politiet i Tromsø har en klar målsetting og forventning om raskt å delta på denne samarbeidsarenaen igjen, og politimesteren og politistasjonssjefen i Tromsø var nylig i møte med ordfører og kommunaldirektør med dette som formål.

SPØRSMÅL NR. 421**Innlevert 13. november 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 21. november 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvordan mener justisministeren at politiet skal kunne trygge vår sikkerhet og fortsette sitt viktige bl.a. forebyggende arbeid uten at ressursene følger med for at jobben kan gjøres, og vil ministeren vurdere en politikommisjon for en bredere gjennomgang av politiet og dets behov i vår tid?

BEGRUNNELSE:

Dette året har jeg hatt en rekke møter med lokalt politi i Vestland. Flere har gitt uttrykk for stor frustrasjon over manglende prioritering i budsjettene, men også for utvikling i kriminalitetsbildet. Mange har fryktet at dette vil gå hardt ut over deres mulighet til blant annet å jobbe forebyggende, særlig blant unge.

Dette bekreftes i en artikkel på TV2 sist uke. Der kommer politiet med en kraftig advarsel. Nå må de kutte i forebyggende stillinger samtidig som ungdomskriminaliteten øker. – Det vi ser no er ganske dramatisk, seier Gunnar Fløystad, påtalesjef i Vest politidistrikt til TV2.

– Vi ser at det er liten respekt for autoritetar. Det er grenselaust blant enkelte, seier Morten Ørn, politileiar i Bergen, Øygarden og Askøy.

I området han har hatt ansvar for, har registrert kriminalitet auka med 60 prosent i aldersgruppa under 15 år.

Dette er bare noen av uttalelsene som ulike i politiet har kommet med i media siste tiden. Det påpekes også at man bare i Bergen har måtte kutte 5 stillinger innen forebygging siden sommeren. Dette bør få varsellampene til å lyse i Justisdepartementet.

Svar:

Regjeringen har prioritert og økt politiets bevilgninger helt siden vi tiltrådte.

Noe av det første regjeringen gjorde da vi tiltrådte var å styrke politibudsjettet med 200 millioner kroner utover den forrige regjeringens budsjettforslag for 2022, bl.a. til grunnbemanning og et mer tilstedeværende og synlig politi. Da Russland invaderte Ukraina våren 2022, ble politiets budsjett ytterligere varig styrket for å møte den nye sikkerhetspolitiske situasjonen. I 2023 har regjeringen gjennomført den største prioriteringen av politiet i et revidert nasjonalt budsjett vi kjenner til, med en økning på 550 millioner kroner, inkludert ekstraordinær priskompensasjon og midler til å håndtere Ukraina-ankomster.

355 millioner kroner av dette er en varig styrking av politiets budsjetter. Økningen vil bidra til at politiet kan ha et høyt bemannings- og aktivitetsnivå.

Regjeringen vil fortsette å prioritere politiet i 2024, og foreslår å øke politiets bevilgning med totalt 428 millioner kroner for å legge til rette for mer lokalt politi, bedre forebygging og tilstedeværelse over hele landet.

Det er viktig at politiet kontinuerlig utvikler seg og tilpasser seg utfordringene samfunnet står i, men hvorvidt politikommisjon er riktig for å styrke politiet videre må jeg ev. komme tilbake til. Jeg mener handlingsplanen «Trygghet i Hverdagen» peker ut en tydelig retning for et politi som er til stede for – og i lokalsamfunn i hele landet, som kan bidra til å skape trygghet og forebygge kriminalitet der folk bor. Min ambisjon er at planen skal styrke politiet i hele Norge. Arbeidet med å styrke og utvikle lokalpolitiet skal være kontinuerlig og pågående.

Jeg viser også til det pågående arbeidet med å følge opp NOU 2023: 17 «Nå er det alvor — Rustet for en usikker fremtid», - hvor Norges samlede beredskap vurderes.

SPØRSMÅL NR. 422**Innlevert 13. november 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson****Besvart 15. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hva er fristen for å fatte nytt vedtak i bybanesaken for regjeringen for at byggetrinn 5 til Åsane skal videreføres i NTP, og hvilke garantier/sikkerheter må Bergen kommune gi staten for at regjeringen skal foreslå midler til Åsanebanen i sin innstilling i NTP-saken til Stortinget?

BEGRUNNELSE:

Bybanen til Åsane er inne i gjeldende NTP og kanskje Norges beste kollektivtiltak. Reisetallene er økende, bybanen er rask og effektiv, og har blant annet vunnet priser for universell utforming. Det nye byrådet i Bergen, utgått av Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Høyre, har sagt i sin plattform at:

"Byrådet har blitt enige med samarbeidspartiene om at det skal legges frem en ny tunnelutredning for bybanen i sentrum og at denne utredningen skal danne beslutningsgrunnlag for et prinsippvedtak om trasévalg i sentrum, med mål om fremleggelse for bystyret i løpet av 2025".

Det er altså usikkert om når utredningen for trasé i sentrum er klar, og det er usikkert hvordan utfallet av behandlingen blir.

Svar:

I retningslinjene for statlig tilskudd til store kollektivprosjekter er det krav om at det skal være vedtatt reguleringsplan og gjennomført ekstern kvalitetssikring (KS2) før det statlige bidraget kan fastsettes. Reguleringsplanene for Bybanen til Åsane ble vedtatt av bystyret i Bergen i mai i år, og jeg er kjent med at Vestland fylkeskommune har startet opp arbeidet med ekstern kvalitetssikring av de delene av prosjektet de har ansvaret for.

Jeg har merket meg punktet i den nye byrådsplattformen som sier at det skal lages en tunnelutredning for bybanen, og at det arbeides med sikte på å legge fram saken for bystyret i løpet av 2025.

Jeg har så langt begrenset grunnlag for å vurdere hvilke konsekvenser det vil kunne få for et statlig bidrag til Bybanen til Åsane. Det er likevel ikke tvil om at den nye tunnelutredningen gir usikkerhet rundt trasévalget i Bergen sentrum, og at dette er noe regjeringen må vurdere i det pågående arbeidet med ny Nasjonal transportplan som skal legges fram til våren.

Hvis bystyret på bakgrunn av den nye utredningen velger en annen løsning enn det som ble vedtatt i mai i år,

kan det potensielt sett både gi økte kostnader og behov for nye reguleringsplaner og ekstern kvalitetssikring. Jeg mener det også er uklart om eventuelle endringer i en så sentral del av prosjektet som traseen gjennom sentrum, vil kunne ha konsekvenser for andre deler av prosjektet.

Jeg deler vurderingen av at Bybanen til Åsane er godt prosjekt, men det kan ikke gjennomføres uten lokal enighet. Kostnadsbildet er naturligvis også viktig. Når det nye byrådet nå har forpliktet seg til å gjennomføre en ny tunnelutredning, er det uklart om bystyrets vedtak fra mai ligger fast. Her må lokale myndigheter sørge for de nødvendige avklaringene.

SPØRSMÅL NR. 423**Innlevert 13. november 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 20. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Har staten tenkt å bidra økonomisk til fylkeskommunane som opplever utfordringer med gjenverande biler slik at kapasiteten auker og dei reisande ikkje opplever å måtte stå igjen?

GRUNNGJEVING:

Gratis ferger har fungert ei tid nå. Fleire opplever utfordringer med gjenverande biler på grunn av auka behov.

Svar:

Regjeringa har lagt til rette for å kunne innføre gratis ferjer og reduserte takstar på ei rekke ferjesamband, i tråd med målsettinga i Hurdalsplattforma. Fylkeskommunane vert tilført midlar slik at dei kan gjennomføre tiltaka.

Mellom dei ferjesambanda som er gratis varierer trafikkutviklinga stort. Medan enkelte samband har hatt ein stor trafikkvekst og auke i attståande køyretøy, viser statistikken i ferjedatabanken samstundes liten endring på fleire av sambanda. På enkelte av sambanda har også

trafikken gått ned samanlikna med første halvår i 2022. Kva den varige effekten blir av tiltaka innanfor takstsystemet, er framleis hefta med uvisse. Statens vegvesen opplyser om at tidlegare studiar viser at etterspurnaden etter ferjereiser har låg priselastisitet.

Trafikkmengda på eit samband blir nytta til å berekne ferjekriteriet i inntektssystemet for fylkeskommunane. Ved berekning av dette kriteriet blir samband plassert i ulike sambandsklassar, basert på talet på frakta personbileiningar (PBE). Dersom auka trafikk gir endring av sambandsklasse, vil kostnadsberekninga i ferjekriteriet auke, og fylket får auka tilskot. Auka trafikk på eit samband kan dermed føre til at fylket får tildelt meir midlar til sambandet. Ferjekriteriet blir nytta til å fordele ei gitt ramme, og auka tilskot til ein fylkeskommune vil redusere tilskotet til resten.

Statistikk frå Statens vegvesen viser at utfordringa med gjenståande køyretøy er sesongavhengig og at problemet er størst i sommarmånadene. Ordningar som til dømes fortrinn for dagpendlarar har kunna sikre føreseielegheit for lokalbefolkning der det har vore innført.

SPØRSMÅL NR. 424**Innlevert 13. november 2023 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth****Besvart 20. november 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Kan statsråden gi noen generelle vurderinger av hvilke vurderinger som gjøres når en som mener å ha fagkompetanse som kokk søker arbeidstillatelse i Norge på grunn av spesielle kvalifikasjoner?

BEGRUNNELSE:

Undertegnede har blitt kjent med utfordringer knyttet til søknad om arbeidsinnvandring for en kokk til Norge. Vedkommende har ikke et fagbrev, men har svært høy

realkompetanse gjennom arbeid i restaurantbransjen i sammenlignbare land som Norge. Jeg ønsker å stille et generelt spørsmål om terskelen for og vurderingen av oppholdsgrunnlag i slike saker, ikke et spørsmål om denne enkeltsaken.

Det registreres at UDI på sine nettsider skriver at det kan gis arbeidstillatelse til personer med spesielle kvalifikasjoner som er opparbeidet gjennom lang yrkeserfaring. Det stilles krav om like høy kompetanse som en som har fullført fagutdanning ved videregående skole. Det stilles en rekke dokumentasjonskrav. Undertegnede har

stor forståelse for at det må stilles tydelige kompetanse- og dokumentasjonskrav i slike saker, og tar ikke til orde for å endre dette. UDIs nettside gir imidlertid ikke særlig veiledning knyttet til hvordan denne kompetansen vurderes nærmere.

UDI skriver også på sine nettsider at "for deg som skal arbeide i IT-bransjen er ikke kravene til dokumentasjon like strenge." Undertegnede stiller spørsmål ved hvorfor det stilles andre krav til dokumentasjon for denne yrkesgruppen.

Svar:

Behovet for arbeidskraft i Norge skal hovedsakelig dekkes gjennom arbeidskraftressursene i den norske befolkningen og arbeidsinnvandring fra EØS. I tillegg er det lagt til rette for at arbeidsgivere ved behov kan rekruttere høyt kvalifisert arbeidskraft fra land utenfor EØS (såkalte tredjeland). Samtidig må behovet for arbeidskraft ses opp mot hensynet til en kontrollert innvandring. Rekruttering av arbeidskraft fra tredjeland skal heller ikke fortrenge norske arbeidstakere eller EØS-arbeidskraft. Dette er bakgrunnen for at det i hovedsak kun åpnes for faglærte arbeidstakere, utsendte tjenesteytere og sesongarbeidere fra tredjeland. Det er ingen generell åpning for at arbeidsgivere i Norge kan tilsette ufaglært arbeidskraft fra tredjeland.

For å kunne få oppholdstillatelse som faglært arbeidstaker, må søkeren ha en fagutdanning som er relevant for stillingen i Norge, jf. utlendingsforskriften § 6-1. Med fagutdanning menes en utdanning som minst svarer til en treårig yrkesrettet utdanning på nivå med norsk videregående skole, et fagbrev eller en utdanning fra høyskole eller universitet. Det er en forutsetning at utdanningen er fullført. I tillegg kan arbeidstakere med spesielle kvalifikasjoner få oppholdstillatelse som faglært. De spesielle kvalifikasjonene kan være tilegnet gjennom realkompetanse eller en kombinasjon av formell utdanning og realkompetanse.

Det er Utlendingsdirektoratet (UDI) som behandler søknader om oppholdstillatelse og som gjør den konkrete og individuelle vurderingen av kompetansen til søkeren, på bakgrunn av den dokumentasjonen som er lagt frem i den enkelte saken. Som det kommer frem på nettsidene til UDI, må søkere ha mange år med arbeidserfaring for å skaffe seg kvalifikasjoner som gir kompetanse som svarer til en formell utdanning. Søkeren må også dokumentere grundig hvordan han eller hun har skaffet seg kompetansen, og at vedkommende på bakgrunn av arbeidserfaringen, eventuelt kombinert med utdanning, kurs eller lignende, har oppnådd en kompetanse som tilsvarer den aktuelle utdanningen i Norge. For at søkere med bare realkompetanse skal kunne få oppholdstillatelse som faglært, må den praktiske erfaringen og opplæringen som hovedregel ha vart i dobbelt så lang tid som den mang-

lende formelle utdanningen ville ha vart. Dette fremgår av UDIs retningslinje UDI 2014-018 Oppholdstillatelse til faglærte.

Innenfor enkelte fagområder, for eksempel innen IT, kan personer med etterspurte kvalifikasjoner ha tilegnet seg kompetansen gjennom konkret arbeidserfaring og egeninnsats hjemme, gjerne i kombinasjon med noe formell utdanning. Hvor grundig søkere i slike saker kan dokumentere sine kvalifikasjoner vil være avhengig av hvordan de har tilegnet seg kompetansen. UDI må foreta en konkret og individuell vurdering av søkerens kompetanse. Det finnes forskjeller mellom fagområder og bransjer som kan ha betydning for vurderingen av om oppholdstillatelse som faglært skal gis på bakgrunn av spesielle kvalifikasjoner.

Avslutningsvis vil jeg minne om at oppholdstillatelse som faglært, som hovedregel bare skal innvilges til personer med formell fagutdanning. Adgangen til å innvilge slik tillatelse på bakgrunn av spesielle kvalifikasjoner er derfor snever.

SPØRSMÅL NR. 425**Innlevert 14. november 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 17. november 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Har regjeringen fjernet denne sanksjonsmuligheten, og dersom regjeringen har fjernet denne muligheten hvorfor har regjeringen gjort dette?

BEGRUNNELSE:

Asylmottak har tidligere kunne bruke sanksjonsmuligheter mot beboere i mottak hvis de driver hærverk eller forårsaket materielle ødeleggelser, men også hvis husreglene brytes. Dette kunne for eksempel være at beboeren ikke møter på obligatoriske tiltak som informasjonsprogram og felles husvask eller drikker alkohol i fellesarealer. En form for sanksjoner kunne være at beboeren trekkes i basisbeløpet.

Svar:

Spørsmålet ble opprinnelig rettet til arbeids- og inkluderingsministeren, men siden ordningen med stønad til beboere i asylmottak hører under mitt konstitusjonelle ansvarsområde, besvares spørsmålet av meg.

Jeg viser til forskrift om stønad til beboere i asylmottak § 12. Etter denne bestemmelsen kan en beboer trekkes i stønad om beboeren har fravær fra obligatoriske tiltak uten tillatelse eller bryter gjeldende husordensregler. Dersom en beboer utfører skadeverk på asylmottakets eiendom, kan beboeren trekkes i stønad til kostnadene som følge av skadeverket er tilbakebetalt.

SPØRSMÅL NR. 426**Innlevert 13. november 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 20. november 2023 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande****Spørsmål:**

Vil statsråden med ansvar for integrering stå hardere på overfor statsforvalterne at de må fremme færre innsigelser og lar kommunene få bygge flere boliger?

BEGRUNNELSE:

Kommunene oppgir boligmangel som en stor utfordring for å klare å ta imot flyktninger. Samtidig som dette skjer opplever norske kommuner som ønsker å regulere boliger at nettopp staten gjennom statsforvalterne fremmer innsigelser og forsinker boligbyggingen.

Svar:

Kommunane har ei rekke oppgåver etter plan- og bygningslova. Dei skal legge til rette for verdiskaping, næringsutvikling og tilstrekkeleg bustadbygging, men også

sikre jordressursane, legge til rette for god forming av bygde omgjevnader, gode bustadmiljø og gode oppvekst- og levevilkår. Dei skal ta klimaomsyn og fremme samfunnstryggleik.

Statlege og regionale etatar kan fremme motsegn til kommunale arealplanar som kjem i konflikt med nasjonale og vesentlege regionale interesser.

Eg meiner at kommunane har ei svært viktig oppgåve i å utvikle gode lokalsamfunn og balansere omsyna som skal ivareta kast i arealplanlegginga. I ei tid der behovet for bustader til flyktningar er stort, er det viktig at kommunane vurderer behovet for nye bustader og legg til rette for dette i nødvendig utstrekning i si planlegging.

Det er viktig å understreke at statlege og regionale styresmakter har ei viktig rolle i å tilby rettleiing ovanfor kommunane. Tidleg dialog mellom kommunane og statlege og regionale styresmakter kan bidra til at ny utbygging ikkje kjem i konflikt med nasjonale og viktige

regionale interesser. Statsforvaltaren og andre statlege etatar har gjennom «rundskriv om innsigelsar til planer etter plan- og bygningsloven H-2/14» og tildelingsbrev fått tydelege signal om å bidra aktivt i kommunale planprosessar, og berre fremme motsegn når det er naudsynt

av omsyn til nasjonale og viktige regionale interesser. Eg har tiltru til at dei følgjer opp dette og at statsforvaltaren bidrar til å samordne statlege interesser og motsegner i konkrete plansaker.

SPØRSMÅL NR. 427

Innlevert 14. november 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 22. november 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Kan justisministeren gjøre rede for hvordan politidistriktene og støttesentrene for kriminalitetsutsatte følger opp barn, særlig under 16 år, i saker der barnet er utsatt for vold utenfor familien?

BEGRUNNELSE:

12. november 2023 forteller Nettavisen historien til en bekymret far og hans 14 år gamle sønn. 14 åringen skal ha blitt utsatt for grov vold, og i artikkelen kan man lese den foresattes bekymring knyttet til manglende oppfølging av voldsofferet i etterkant av hendelsen.

Svar:

Barn og unges trygghet er et prioritert område for regjeringen. Det er av stor betydning at barn og unge som utsettes for vold, både i og utenfor familien, blir godt ivare tatt. Barn og unge er vår viktigste ressurs og vi har et felles ansvar for å legge til rette for at barn i Norge får en så god og trygg oppvekst som mulig.

Støttesenter for kriminalitetsutsatte er et tilbud til utsatte for integritetskrenkende kriminalitet, herunder vold. Alle landets politidistrikter har et eget støttesenter og det er ikke en forutsetning at forholdet er anmeldt til politiet. Det kreves heller ingen henvisning for å kunne benytte senterets tilbud. På støttesenteret gis det tilbud om psykososial støtte, informasjon og veiledning i tilknytning til en eventuell straffesaksprosess. Støtten tilpasses den enkeltes behov.

Primærmålgruppen er utsatte over 16 år, men støttesenteret vil ikke avvise yngre personer. Dersom den utsatte er under 16 år, er hovedoppgaven å gi informasjon og sette vedkommende i kontakt med relevant instans som kan yte bistand tilpasset vedkommendes alder og behov.

Støttesenterets ansatte har taushetsplikt, men vil kunne drøfte saken med politi/påtalemyndighet med tanke på eventuell oppfølging i straffesporet.

I saker der det foreligger anmeldelse undersøker støttesentret om Statens barnehus følger opp vedkommende. På barnehusene gis det et tilbud til barn og ungdom hovedsakelig under 16 år, som kan ha vært utsatt for, eller vært vitne til vold eller seksuelle overgrep, og det foreligger en anmeldelse. Avhør, medisinsk undersøkelse og oppfølging foregår med tanke på at barn har særskilte behov. Barnehuset tilbyr støtte til barn og foresatte/følgeperson i forbindelse med avhør, og vil i samarbeid med aktuelle instanser også vurdere hvorvidt det er behov for oppfølging.

Avslutningsvis vil jeg også legge til at regjeringen er i ferd med å ferdigstille en egen opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner. Planen vil inneholde tiltak som skal legge til rette for at færre blir utsatt for vold og overgrep og at nødvendig bistand og beskyttelse er tilgjengelig for den som utsettes.

SPØRSMÅL NR. 428**Innlevert 14. november 2023 av stortingsrepresentant Sandra Bruflot****Besvart 23. november 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Kan statsråden svare for hvordan den offentlige helsetjenesten arbeider for å ivareta psykisk helse hos voldsofre der offeret er under 18 år, og i hvilken grad det finnes noen automatisk oppfølging av barnet etter en voldshendelse der voldsutøver ikke er et familiemedlem?

BEGRUNNELSE:

12. november 2023 forteller Nettavisen historien til en bekymret far og hans 14 år gamle sønn. 14 åringen skal ha blitt utsatt for grov vold, uten å ha fått oppfølging fra helsetjenesten i etterkant av hendelsen. Far beskriver at hans sønn kun følges opp fra justissektoren i etterkant av hendelsen, og at helsetjenesten tilsynelatende er tilnærmet totalt fraværende i forsøket på å ivareta barnets psykiske helse etter voldstraumet.

Svar:

Det er viktig at barn og unge som er utsatt for vold eller overgrep får den hjelpen de trenger. Vi vet at det å utsettes for traumatiske hendelser som vold eller overgrep kan medføre både fysiske og psykiske helseutfordringer. Å komme tidlig inn med god hjelp kan bidra til å forebygge at helseutfordringene utvikler seg til å bli mer alvorlige tilstander. Regjeringen skal snart legge fram en opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner, der tiltak for bedre oppfølging av voldsutsatte inngår.

Helse- og omsorgstjenestene har et lovpålagt ansvar for å forebygge, avdekke og avverge vold og overgrep. Helse- og omsorgstjenestene har også en viktig rolle i å ivareta og følge opp voldsutsatte som utvikler fysiske og psykiske helseplager som følge av vold og overgrep. Det gjelder uavhengig av hvem som har utøvet volden. Retten til tjenester avhenger av den enkeltes individuelle behov, og ikke av hva som forårsaker helseutfordringene eller hvor du bor. Det er selve grunnprinsippet for tildeling av helse- og omsorgstjenester, og gjelder også for voldsutsatte. Det er imidlertid slik at man selv må ta kontakt med fastlege eller andre instanser i kommunen dersom man opplever at man har behov for oppfølging. Fastlege kan også henvise videre til spesialisthelsetjenesten ved mistanke om alvorlig psykisk reaksjon på en hendelse.

Spesialisthelsetjenesten gjør vurderinger av henvisninger i henhold til prioriteringsveilederne, og alvorlige

psykiske reaksjoner etter traumer, kriser eller katastrofer er en av tilstandene som kan gi rett til nødvendig helsehjelp. Det finnes kunnskapsbaserte behandlingsmetoder for barn og unge som har opplevd traumer og som strever med posttraumatisk stress. I 2022 hadde 77 prosent av landets BUPer implementert traumefokusert kognitiv atferdsterapi (TF-CBT). Det foreslås å bevilge 8,3 millioner kroner over statsbudsjettet for 2024 til videre implementering av TF-CBT. Vi foreslår også å bevilge 9,6 millioner kroner til videre utprøving av lavterskel traumebehandling for barn.

At flere skal få god og lett tilgjengelig hjelp når det trengs, er en viktig prioritering for denne regjeringen. I juni la vi fram en opptrappingsplan for psykisk helse med en rekke tiltak for å styrke kvalitet og kapasitet i både kommunale tilbud og i psykisk helsevern. Dette vil også komme personer som har behov for psykisk helsehjelp som følge av vold og overgrep, til gode. I budsjettet for 2024 har vi blant annet foreslått å øke kommuneramma med 150 millioner kroner, slik at kommunene kan styrke sine tilbud innen psykisk helse og ruslidelser.

Jeg vil også fremheve at Helsedirektoratet nylig har lansert en nasjonal veileder for psykisk helsearbeid barn og unge, der det understrekes at kommunene skal sørge for psykisk helsetjeneste til barn og unge med psykiske plager, begynnende rusmiddelproblemer eller reaksjoner på belastende livshendelser, eksempelvis vold og overgrep. Det påpekes videre at denne tjenesten skal kartlegge hjelpebehovet, tilby behandling og oppfølging, samt sørge for et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

SPØRSMÅL NR. 429**Innlevert 14. november 2023 av stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski****Besvart 24. november 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Skattedirektoratet leverte før sommeren en vurdering av muligheten for å endre regelverket slik at varer som ellers ville vært kastet kan gis til veldedige formål uten momskostnad for giveren.

Kan jeg be statsråden om å få tilsendt Skattedirektoratets brev med nærmere informasjon om Skattedirektoratets vurderinger av dette?

Svar:

Jeg legger til grunn at stortingsrepresentant Kaski sikter til vedlagte utkast til høringsnotat, utarbeidet av Skatte-

direktoratet og sendt til departementet 31. august 2022. For ordens skyld, og med henvisning til Kaskis anmodning om «nærmere informasjon om Skattedirektoratets vurderinger», presiserer jeg at utkastet er utarbeidet av Skattedirektoratet.

Skatt og merverdiavgift ved utdelinger til organisasjoner mv. er også omhandlet i NOU 2022: 20 Et helhetlig skattesystem. Denne har som kjent vært på høring.

Vedlegg:

<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/dokumentserien/2023-2024/dok15-202324-0429-vedlegg.pdf>

SPØRSMÅL NR. 430**Innlevert 14. november 2023 av stortingsrepresentant Sylvi Listhaug****Besvart 23. november 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for om feil i Helseplattformen er rettet opp innen 30. oktober som forutsatt, og er statsråden enig med ansatte i at det er en mulighet å ta i bruk igjen gamle systemer i en overgangsperiode?

BEGRUNNELSE:

I sitt svar til mitt spørsmål 229 skriver statsråden at det «ikke er noe reelt alternativ å «skrote» Helseplattformen. Å få på plass et alternativt system vil ta mange år og koste flere milliarder kroner. Risiko knyttet til pasientsikkerhet vil også være høy ved innføring av et alternativt system». Leger og helsepersonell som er ansatt i Helse- Midt roper alarm. Men tilbakemelding om alvorlige pasientskader, nestenulykker, nedsatt behandlingsskapasitet, høyt sykefravær og rekrutteringsproblemer ser ikke ut til å bite på Helse Midt og helseministeren. Det gjør heller ikke dødsfall som fylkeslegen har koblet direkte til Helseplattformen.

Den kliniske etikkomiteen på St. Olavs hospital skriver i et innlegg i Adresseavisen at visjonen om at Helseplattformen skulle bidra til å gi pasientene bedre behandling og sykehuset bedre økonomi «kollapset i møtet med virkeligheten». Ti klinikker melder om rødt nivå, det vil si svært høy risiko for pasientsikkerheten. Nærmere 90 prosent av legene ved St. Olavs mener pasientsikkerheten er truet på grunn av journalsystemet. Fastlegene er samstemt om at de nekter å ta i bruk Helseplattformen. Den kliniske etikkomiteen mener Helseplattformen bryter med sykehusets verdigrunnlag. Resignasjonen og motløsheten brer om seg blant ansatte.

Fra ansatte hører vi at de systemene som var i bruk tidligere fungerte bedre, og at å gå tilbake til å bruke disse er et bedre alternativ enn å fortsette med Helseplattformen. På sikt kan DIPS, som resten av landets sykehus, bruker være et alternativ. Kostnadene ved dette systemet ser ut til å være mye lavere og selv om heller ikke dette systemet er perfekt, ser det ut til å fungere mye bedre.

Statsråden skriver videre «diskusjoner om andre systemer nå mener jeg derfor blir hypotetiske og lite konstruktive». Ett år etter innføringen av Helseplattformen er det rødt nivå for pasientsikkerheten på St. Olavs. Fristen for å rette opp en rekke feil ble satt til 30. oktober. Det bes om en status på dette arbeidet.

Svar:

Jeg har på bakgrunn av spørsmålet innhentet oppdatert informasjon fra Helse Midt-Norge RHF. De opplyser at i henhold til vedtatt prosjektplan, ble strakstiltakene knyttet til Statens helsetilsyn sin rapport og særskilte prioriterte saker fra St. Olavs hospital HF samlet i en egen milepæl (milepæl 1) med frist 30. oktober 2023, med unntak av radiologiområdet som hadde frist 15. september 2023.

Styret ved St. Olavs hospital HF konstaterte i vedtak i styremøtet 16. november 2023 «at leveransene i milepæl 1 ble levert 30.10. ihht. plan med unntak av styringsdata der det gjenstår noe arbeid. Imidlertid gjenstår det leveranser som krever videre utvikling av løsningen for å kunne lukke avvikene i rapporten fra Statens helsetilsyn. Videre gjenstår pasientsikkerhetskritiske leveranser innen radiologi.» Det arbeides etter milepælplaner for å rette gjenstående identifiserte feil og forbedre løsningen. Helse Midt-Norge RHF opplyser at feilrettingene skjer gradvis, tilsvarende vil dette gradvis legge til rette for en mer normal drift ved St. Olavs hospital HF fram mot 30. juni 2024.

Styret ved St. Olavs hospital HF fattet videre følgende vedtak den 16. november:

«Styret merker seg at HMS- og pasientsikkerhetsindikatorer overvåkes kontinuerlig og at det iverksettes nødvendige risikoreducerende tiltak. Styret er bekymret over situasjonen der risikovurderingen fortsatt viser pasientsikkerhet i rødt, men registrerer at summen av klinikkvise og sykehusovergripende tiltak antas å redusere risikoen for pasientsikkerheten innen medio desember -23. Styret har merket seg at det viktigste tiltaket her er tilførsel av økt bemanning for å bidra til å avhjelpe situasjonen både for å redusere pasientsikkerhetsrisiko og risiko for merarbeid/ arbeidsbelastning for ansatte.»

Helse Midt-Norge RHF opplyser at flere av feilrettingene innen radiologi som hadde frist 15. september, var gjennomført per 30. oktober – men at det her er restanser som er planlagt løst i en prioritert rekkefølge innen rimeleg tid.

Helse Midt-Norge RHF har vært åpen på at det er avdekket flere feil forutsatt i Helseplattformen i forbindelse med innføringen ved St. Olavs hospital HF. Jeg har stor forståelse for at dette er krevende og at det er en stor belastning for de ansatte. Det er viktig at sykehuset gjør det de kan for at belastningen ikke blir større enn nødvendig, og at det opprettholdes et godt arbeidsmiljø. I foretaksmøtet den 27. oktober i år ba jeg Helse Midt-Norge RHF særskilt følge opp utfordringene ved St. Olavs hospital HF i tett samarbeid med sykehuset.

Det er enighet i Helse Midt-Norge om at brukervennligheten i Helseplattformen ikke er god nok. For å avhjelpe situasjonen innen de mest prekære områdene ved St. Olavs hospital HF, har styret i Helse Midt-Norge RHF vedtatt å bevilge 55-80 millioner kroner for 2024 som skal gå til en tiltakspakke. Som en følge av dette opplyser Helse Midt-Norge RHF at det nå utarbeides en slik tiltakspakke som skal bidra til økt brukervennlighet, med utgangspunkt i definerte behov for eksterne tiltak beskrevet av St. Olavs hospital HF. Det pågår en prosess for å omforenes om tiltakene. Gjennomføring av tiltakspakken vil skje med bistand fra leverandøren og Helseplattformen AS.

Jeg er enig i Helse Midt-Norge RHF sine vurderinger om at det ikke er noe alternativ å ta i bruk andre systemer nå. De mener dette er en lite farbar vei, som kan medføre omfattende konsekvenser for helsetjenesten i regionen. Det er Helse Midt-Norge RHF som må gjøre disse vurderingene i tråd med sitt sørge-for-ansvar. Helseplattformen skal erstatte Doculive, som er et system som er på vei ut, og flere titalls andre IT-systemer for sykehus og kommuner. Å stoppe ville ifølge Helse Midt-Norge RHF vært en omfattende øvelse som ville vært tidkrevende og utløst en betydelig arbeidsbelastning for helsepersonell, og samtidig vært en trussel mot pasientsikkerheten. Å starte en prosess for å anskaffe et annet nytt system ville mest sannsynlig utløst behov for ekstern kvalitetssikring. Helse Midt-Norge RHF's erfaring tilsier at en ny anskaffelse anslagsvis ville tatt fire år å gjennomføre. Deretter mener Helse Midt-Norge RHF at det må påregnes to år å bygge løsningen - sannsynligvis er alternativet å skaffe flere ulike løsninger med en tilsvarende kompleksitet rundt anskaffelse.

Helse Midt-Norge RHF opplyser at det til nå er brukt 3,5 mrd. kroner på innføring av Helseplattformen. De vurderer at det å starte på nytt ikke vil koste mindre. Det er ikke noen garanti for å unngå en ny runde med utfordringer når en annen løsning, eller flere løsninger, eventuelt måtte være klare for å bli tatt i bruk – kanskje tidligst rundt år 2030. Dessuten ville dette ha medført en ekstrakostnad på et milliardbeløp som helsetjenesten i Midt-Norge skulle forsvart i de påfølgende årene.

Det vil også være en stor utfordring hvis Helse Midt-Norge skulle gå bort fra de forpliktelsene helseregionen har overfor kommunene i regionen om en felles løsning. Det er viktig at Helse Midt-Norge RHF og kommunene i regionen har tillit til hverandre og er i stand til å samarbeide for å løse de utfordringene de ser at ansatte har i sin hverdag. Det er de helt avhengig av for å kunne møte utfordringene framover og fortsatt sikre innbyggerne tilgang til trygge og gode helsetjenester.

SPØRSMÅL NR. 431**Innlevert 14. november 2023 av stortingsrepresentant Signe Bakke Sølberg****Besvart 20. november 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hvordan vil helseministeren sørge for at pasienter fra lavinntektsusholdninger får medisinen og terapien de trenger for å leve godt med ADHD? Vil Regjeringen møte den store etterspørselen etter utredning av ADHD med målrettede tiltak?

BEGRUNNELSE:

Det er stor etterspørsel etter utredning for ADHD blant voksne.

Det er positivt med bevisstgjøring rundt diagnosen, så flere får mulighet til å forstå og søke hjelp med sine livsutfordringer. Forekomsten hos jenter mellom 16 og 24 år har økt kraftig de siste årene. Det kan bety at vi har blitt flinkere til å se sammenhengen mellom symptomer som tidligere har vært oversett hos unge, tilpasningsdyktige kvinner. Ubehandlet ADHD kan gi redusert livskvalitet for alle kjønn i alle aldre.

Dessverre makter ikke det offentlige å møte behovet for hjelp og avviser mange som søker utredning:

<https://www.nrk.no/rogaland/maja-brukte-spare-pengene-pa-adhd-diagnosen--men-fikk-ikke-hjelp-av-det-offentlige-helsevesenet-1.16410027>

Løsningen for flere blir å benytte private helsetjenester, der man betaler mellom 10 000 og 40 000. Det private kompetanse på området skal berømmes. Det er likevel uheldig at vi i et sosialdemokrati med en sosialdemokratisk regjering ser et fremvoksende klasseskille mellom de som har råd til å betale for helsehjelp som gir dem riktige medisiner og ikke. Det er heller ikke logisk at man på et svært tidlig tidspunkt i utredningen må avgjøre om man ønsker å bruke oppsparte midler på oppfølging. Det kan føre til at mennesker som er født med ADHD ikke gjennomfører utredning fordi det er usikkerhet knyttet til utfallet og den økonomiske kostnaden er stor.

I hvilken grad man får videre henvisning, avhenger også av at man har god innsikt i sitt symptom-bilde og presenterer dette på en overbevisende måte til fastlegen, selv om man ikke er fagperson som pasient.

Kort oppsummert ligger for mye av ansvaret for ADHD-behandling - inkludert å identifisere diagnosen og finansiere behandling - i dag på pasienten selv. Det offentlige helsevesenet må følge opp bedre ved mistanke om ADHD enn de gjør i dag.

Svar:

Representanten viser til at det er stor etterspørsel etter utredning av ADHD og stiller spørsmål om tilgang til hjelp for personer fra lavinntektsfamilier og hvordan regjeringen vil møte den store etterspørselen.

Det har vært en økning i både henvisninger og pasienter som tilbys behandling for ADHD i psykisk helsevern de senere årene. Mistanke om ADHD er blant annet en av de vanligste årsakene til at barn og unge henvises til psykisk helsevern. En rapport fra FHI viser at fra 2020 til 2022 har ADHD-diagnoser i spesialisthelsetjenesten økt blant barn og unge hos begge kjønn. Dette står i kontrast til en relativt stabil utvikling de ti foregående årene. Økning i ADHD-diagnoser har vært spesielt høy blant jenter i alderen 12–24 år. Det har også vært en økning i henvisninger til psykisk helsevern voksne, dette gjelder både kvinner og menn. Mange tas også inn til utredning og behandling. Pasienttall fra 2018–2022 viste at ADHD var den tredje hyppigste enkelt diagnosen i psykisk helsevern, etter angstlidelser og depressive lidelser.

Jeg er oppmerksom på at det er et økende marked for private spesialister som tilbyr utredning og oppstart av behandling for ADHD utenfor den ordinære helsetjenesten og at en del benytter seg av disse tilbudene.

Personer fra lavinntektsfamilier har samme rett til helsehjelp i vår felles helsetjeneste som andre. Fastlegen kan henviser til spesialisthelsetjenesten for utredning og behandling dersom det er mistanke om betydelige funksjonsproblemer på skole, arbeid og/eller i hjemmet.

De regionale helseforetakene skal sørge for at alle som bor i regionen skal få et likeverdig helsetilbud uansett hvor de bor. Spesialisthelsetjenesten gjør vurderinger av henvisninger i henhold til prioriteringsveilederne. Noen vil oppleve å få avslag basert på faglige vurderinger relatert til symptomtrykk eller funksjonsfall.

Det pågår flere tiltak både i helseforetakene og i HelseDirektoratet for å sikre effektiv utredning og behandling, samt god kvalitet. Nasjonale retningslinjer og forløpsbeskrivelser er et viktig grunnlag for å sikre god kvalitet i spesialisthelsetjenesten for denne pasientgruppen. HelseDirektoratet utarbeidet nye nasjonale anbefalinger og forløpsbeskrivelser for utredning av ADHD i 2021.

Generelt er det behov for å prioritere psykiske helse i årene framover. Regjeringen har derfor lagt frem Meld. St. 23 (2023 – 2033) Opptappingsplan for psykisk helse. Planen har tre innsatsområder: Helsefremmende og forebyggende psykisk helsearbeid; Gode tjenester der folk bor; og

Tilbudet til personer med langvarige og sammensatte behov.

Dersom det er behov for målrettede tiltak for å møte økt behov fremover vil det gjøres som en del av opptrappingsplanarbeidet.

SPØRSMÅL NR. 432

Innlevert 14. november 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug
Besvart 22. november 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

NTNU-forskning viser at de norske områdene som er åpnet for havvind, har høy risiko for samtidig overproduksjon med havvind fra landene vi utveksler kraft med.

Vil denne nye forskningen fra NTNU (som er fagfelle-vurdert) være en del av regjeringens kunnskapsgrunnlag når Olje- og energidepartementet jobber videre med subsidieordninger og andre kriterier for Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord?

BEGRUNNELSE:

Alle sider ved det norske havvindeventyret trenger et godt kunnskapsgrunnlag. Kraften fra havvind i de sørlige norske vindkraftområdene får lav verdi fordi det er høy korrelasjon i vindstyrken i havet i forskjellige deler av Nordsjøen. Forskerne mener dette er problematisk for den norske havvindsatsingen. En risiko ved å bygge ut i områder som har høy grad av værkorrelasjon med resten av Europa, er at vi får mye samtidig overproduksjon, som gir nullpriser og lav verdi på havvind. Samtidig kan det bidra til å forsterke de voldsomme prissvingningene vi har sett de siste par årene.

Svar:

Olje- og energidepartementet ønsker et godt kunnskapsgrunnlag for sitt arbeid med havvind. Akademia spiller en viktig rolle for å bidra med kunnskap og peke på problemstillinger som må løses. NVE og Statnett er også sentrale i å utarbeide kunnskapsgrunnlag for departementets arbeid.

Nordsjølandene har ambisjoner om å bygge ut 300 GW havvind i Nordsjøen innen 2050. Når det blåser mye vil det da produseres mye vindkraft samtidig som blant annet påvirker kraftprisen. Både myndigheter og selskaper arbeider for å finne gode løsninger for et kraftsystem med større mengder uregulerbar kraft.

NVE tar i sine langsiktige kraftmarkedsanalyser høyde for at ulike produksjonsteknologier oppnår ulik pris. Forutsetningene om forbruksutviklingen og utbygging av fornybar kraftproduksjon i andre europeiske land er avgjørende for hva oppnådd pris for ulike produksjonsteknologier blir.

Generelt kan god overføringskapasitet via kabler og kraftnett bidra til bedre utnyttelse av ulikheter i kraftproduksjonsmikser og ulikheter i vind og vær mellom ulike områder.

SPØRSMÅL NR. 433**Innlevert 14. november 2023 av stortingsrepresentant Roy Steffensen****Besvart 24. november 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Kan statsråden fremskaffe oversikt over hvor mange utflyttinger det har vært fra Norge til Sveits siden 2021 blant personer som har hatt nettoformue over 100 mill. kroner i ett eller flere år siden 2019, eller har vært på Kapitals liste over 400 rikeste (2019-2022), og hvor stor samlet formue det er snakk om?

Svar:

I overnevnte spørsmål bes det om oversikt over utflyttinger blant de som har hatt nettoformue over 100 mill. kroner i ett eller flere år siden 2019, eller har vært på Kapitals liste over 400 rikeste (2019-2022). Finansdepartementet har til bruk i flere svar til Stortinget hentet inn en oversikt fra Skatteetaten over utflyttinger blant et utvalg av personer som har hatt nettoformue over 100 mill. kroner ett eller flere år i perioden 2010-2022, eller har vært på Kapitals liste over de 400 rikeste (2019-2022), totalt 2 864 personer. Departementet har valgt å benytte det samme utvalget også i dette svaret. Det presiseres at tallene ikke er innhentet for statistikkformål, og at uttrekket ikke er kvalitetssikret. Tallene må tolkes med varsomhet.

Tallene departementet har fått fra Skatteetaten, baserer seg på de aktuelle personenes formuesskattepliktige nettoformue det året de fikk status som utflyttet i det norske Folkeregisteret. Dette vil i noen tilfeller sammenfalle med året for skattemessig utflytting fra Norge, i andre tilfeller ikke. Etter internretten er hovedregelen at personer som har vært bosatt i Norge i minst ti år, først blir skattemessig utflyttet etter utløpet av det tredje inntektsåret etter at vedkommende tar fast opphold i utlandet. I disse tilfellene vil altså skattemessig utflytting normalt skje flere år etter at personen fikk status som utflyttet i Folkeregisteret. En skatteavtale mellom Norge og tilflyttingslandet vil imidlertid kunne medføre at personen (når og dersom skatteavtalen påberopes) blir ansett bosatt i det andre landet etter skatteavtalen tidligere enn de blir skattemessig utflyttet etter internretten. Dette gjelder også skatteavtalen mellom Norge og Sveits, og mange av tilflytterne til Sveits vil bli skattemessig bosatt der (etter skatteavtalen) allerede i utflyttingsåret.

Departementet har ikke tall på hvor mange av de aktuelle personene som ble skattemessig bosatt i Sveits etter skatteavtalen allerede i utflyttingsåret, men det antas at dette gjelder mange. I lys av skatteavtalens betydning for når opphør av skattemessig bosted i Norge faktisk skjer,

er det relevant å se på tall for nettoformue både i utflyttingsåret og for året før utflyttingsåret.

Tallene viser at 34 personer ble registrert utflyttet til Sveits i 2022, og så langt i 2023 (per 15. november) er 14 personer registrert utflyttet. De 34 personene som ble registrert utflyttet i 2022, hadde samlet en netto skattepliktig formue til Norge på om lag 37 mill. kroner i utflyttingsåret og 32 mrd. kroner i året før. For de 14 personene som flyttet ut i 2023, foreligger det ikke endelige tall over skattepliktig formue for inntektsåret 2023. Dette vil først foreligge etter at skatten er fastsatt for 2023 i 2024. Skattepliktig formue i året før utflyttingsåret (2022) var for disse om lag 4 mrd. kroner.

SPØRSMÅL NR. 434

Innlevert 14. november 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 21. november 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Kan statsråden gi oppdaterte tall på hvor store flaskehalsinntektene er totalt så langt i år, for både innenlands kraftflyt, og eksport/import, fordelt på flaskehalsinntektene for de forskjellige prisområdene, samt hva beløpet på all omsatt kraft per prisområde er så langt i 2023?

BEGRUNNELSE:

Det ønskes svar på:

- Hvilket beløp det er omsatt kraft for per prisområde så langt i 2023. Det er forståelig om det kun er strøm omsatt på spotmarkedet som kan bli inkludert i en slik oversikt, men statsråden bes svare så godt som mulig.
- Hvor store flaskehalsinntektene er, mellom de ulike prisområdene og ut av landet, slik statsråden oppga i svar på spørsmål 3134 (2022-2023), men denne gangen med inntektene mellom Norge og Sverige inndelt i inntektene mellom hhv. NO1, NO3 og NO4 og Sverige. Det

er også ønskelig at statsråden denne gang inkluderer inntektene mellom NO4 og Finland.

Svar:

Norge er inndelt i fem budområder. Det er systemansvarlig, altså Statnett, som fastsetter budområdene i regional- og transmisjonsnettet basert på hvor det er strukturelle flaskehals i overføringsnettet. Ulik pris mellom områder oppstår dersom markedet ønsker å overføre mer kraft mellom områdene enn det er kapasitet til i strømmettet. Kraften transporteres da fra områder med lavere pris til områder med høyere pris. Slik sørger markedet for at kraften flyter til områdene hvor det er størst behov.

Handlet volum multiplisert med prisdifferansen utgjør såkalte flaskehalsinntekter. Ved handel mellom budområder internt i Norge går flaskehalsinntektene i sin helhet til Statnett. Ved handel på utenlandsforbindelsene deles flaskehalsinntektene likt mellom Statnett og foretakets partner i utlandet.

Hittil i år (januar til og med oktober) har Statnetts flaskehalsinntekter vært som følger:

	Millioner kroner		Millioner kroner
NO1-SE3	505,8	NO1-NO2	1760,9
NO3-SE2	155,1	NO1-NO3	483,5
NO4-SE1	192,3	NO1-NO5	123,2
NO4-SE2	45,5	NO2-NO5	814,1
NO4-FI	43,1	NO3-NO4	738,3
NO-DK	920,7	NO3-NO5	119,7
NO-NL	521,4		
NO-DE	1094,9		
NO-UK	1430,3		

Kilde: Statnett, omregnet fra euro 17. november 2023

Under følger en oversikt over verdi av produsert kraft (solgt volum i spotmarkedet) hittil i år (t.o.m. 15 november) fordelt på de ulike budområdene i Norge. Tallene i tabellen er beregnet ut fra salgsvolum per område multiplisert med gjennomsnittlig områdepris per måned.

	Millioner kroner
NO1	12709
NO2	37881
NO3	6926
NO4	6758
NO5	20043

Kilde: Statnett

SPØRSMÅL NR. 435**Innlevert 14. november 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja****Besvart 21. november 2023 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun****Spørsmål:**

Kan statsråden avklare hvilke deler av tilskuddsmodellen arbeidsgruppen vil få anledning til å vurdere, og hvilke konkrete sammenligninger som ligger til grunn for konklusjonen om at tilskuddet til private, kombinerte barne- og ungdomsskoler er for høyt sammenlignet med utgiftene i kommunale, kombinerte skoler?

BEGRUNNELSE:

I forslaget til statsbudsjett for 2024, fremmet Regjeringen et forslag om å kutte finansieringen av private, kombinerte barne- og ungdomsskoler med over 500 mill. kroner over flere år.

Regjeringens begrunnelse for dette kuttet er at tilskuddet til private, kombinerte skoler er for høyt sammenlignet med sammenlignbare kommunale skoler. Det fremstår fortsatt uklart hvilke konkrete sammenligninger som ligger til grunn for denne konklusjonen.

Etter stor motstand ble endringen av tilskuddsmodellen utsatt til behandlingen av revidert nasjonalbudsjett våren 2024. Kunnskapsministeren varslet også at det skulle nedsettes en arbeidsgruppe som skulle vurdere behovet for endringer i tilskuddsmodellen.

Det er fortsatt uklart hvorvidt arbeidsgruppen vil få mandat til å se på helheten i tilskuddsordningen, eller om de kun får anledning til å vurdere enkelte aspekter.

Svar:

Privatskoler skal få et tilskudd som tilsvarer 85 pst. av gjennomsnittsutgiftene i offentlige skoler. De resterende 15 pst. kan de ta i skolepenger. Dette har det vært tverrpolitisk enighet om over lang tid, og regjeringen viderefører dette prinsippet. Privatskoler med både barnetrinn og ungdomstrinn får i dag et tilskudd som er høyere enn 85 pst. av utgiftene i offentlige skoler, fordi de blir kompensert for smådriftsulemper to ganger.

Tilskuddssatsene blir beregnet etter en statistisk analyse av sammenhengen mellom gjennomsnittlig skolestørrelse i en kommune og gjennomsnittlig utgift per skole. Utgiftene til kommunale kombinerte barne- og ungdomsskoler inngår i tilskuddsgrunnlaget. Fordi små skoler har høyere utgifter per elev enn store skoler, kompenserer modellen for smådriftsulemper. Det innebærer at tilskuddssatsen er høyere for de første elevene i skolen.

Tilskuddsmodellen har tidligere estimert at private grunnskoler skal få høy sats for de første 42 elevene på skolen. Det inkluderer kombinerte skoler. At de kombinerte skolene likevel får høy sats for dobbelt så mange elever, er en praksis som har oppstått utenfor den statistiske tilskuddsmodellen. Praksisen innebærer at kombinerte skoler får smådriftstilskudd som om de er to separate skoler, og ikke én kombinert skole. Det gjør at tilskuddet blir høyere enn det tilskuddsmodellen tilsier, altså høyere enn 85 pst. av utgiftene i offentlig skole.

I privatskoleorganisasjonenes innspill til arbeidet med ny tilskuddsmodell mente de at hovedtrekkene i dagens tilskuddsmodell burde bli videreført, men med et fast antall elever som skolen får høy sats for. I regjeringens forslag til ny tilskuddsmodell, låses dette antallet til 45 elever fra høsten 2024. Samtidig får kombinerte skoler høy tilskuddssats for de første 45 elevene på hele skolen samlet.

Det er riktig å endre slik at kombinerte skoler ikke får dobbelt smådriftstilskudd, men det kan være andre deler av tilskuddet til skolene som er for lavt, slik skolenes organisasjoner gir uttrykk for. Kunnskapsdepartementet har invitert representanter fra privatskoleorganisasjonene til å være med i en arbeidsgruppe for å kartlegge dette nærmere og har allerede hatt et første konstruktivt møte. Arbeidsgruppen skal vurdere behovet for endring i hvordan utgifter til skolebygg håndteres i tilskuddsmodellen, og kartlegge om det er spesielle forhold ved ulike typer private grunnskoler som påvirker kostnadene på en annen måte enn offentlig skole, som for eksempel klassestørrelser eller kompetansekrav.

SPØRSMÅL NR. 436**Innlevert 14. november 2023 av stortingsrepresentant Erlend Larsen****Besvart 22. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hvorfor stiller ikke departementet krav i anbudet om at minst én i cockpit og én i kabin behersker skandinavisk språk på FOT-rutene?

BEGRUNNELSE:

FOT-rutene er like viktig som buss, trikk og tog i byene. Vi forutsetter at besetningen på de tre sistnevnte transportmidlene kan et skandinavisk språk. Passasjerene i distriktene kan ikke forvente det samme. Heller ikke ved unormale hendelser eller ved nødsituasjoner som skaper utrygghet blant passasjerene.

Hvert år reiser mange barn uten foreldre, pasienter og eldre med fly i Norge. Det ville være fornuftig av Samferdselsdepartementet som kjøper av innenlands flyreiser å tilrettelegge for et så optimalt tilbud som mulig til de reisende som ikke forstår engelsk, både med tanke på sikkerhet og på det faktiske tilbudet myndighetene gir innbyggerne.

På luftambulansهانbudet stilles det krav om at besetningen snakker norsk.

I Nasjonal Luftfartsstrategi (Meld. St. 10 Bærekraftig og sikker luftfart 2022-2023 8.9.9 Krav i offentlige anskaffelser) skriver Regjeringen på side 133:

«Myndighetene kan ikke stille særegne krav til for eksempel norsk eller skandinavisk språk hos det flygende personellet på FOT-rutene, hvis de generelle sikkerhetsreglene ikke tilsier et behov for dette.»

Justisdepartementet har i brev til Samferdselsdepartementet redegjort for hvilke restriksjoner som er rimelige og urimelige i anskaffelsen på FOT. (21/6523 - JAGL 11.02.2022) Der skriver Justisdepartementet følgende:

«I opplistingen nevnes også at det normalt vil være akseptabelt med en betingelse om at noen av besetningsmedlemmene snakker språket i den aktuelle medlemsstaten.»

Det stilles spørsmål om hvordan Samferdselsdepartementet har kommet frem til sin konklusjon gitt lovtolkningen til Justisdepartementet, samt at det allerede i dag stilles krav til norsk i luftambulansهانbudet.

Samferdselsdepartementet har i siste FOT anbud listet følgende vilkår: 5.15 «Operatøren pliktar å sjå til at alle som arbeider for operatøren, eller opptrer på oppdrag for operatøren, og som har som oppgave å opptre overfor passasjerane, skal beherske enten eit skandinavisk språk eller engelsk.»

Det er i realiteten ikke en innskrenking mot gjeldende lovkrav, da EASA-reglene allerede krever at de som arbeider ombord på fly må beherske Level 4 engelsk som et minimum.

Svar:

Det regulatoriske kravet er at besetningsmedlemmene skal beherske ett felles språk for kommunikasjon seg imellom. Det internasjonale flyspråket er engelsk, og det er konkrete krav til at pilotene behersker engelsk til et relativt høyt nivå for å kunne kommunisere med flykontrolltjenesten og med andre fly. Ettersom pilotene har krav om å kunne engelsk, vil det være naturlig at engelsk blir fellesspråket besetningen kommuniserer på. Videre er det et krav om at viktig sikkerhetsinformasjon for passasjerene kommuniseres gjennom enkle billedillustrasjoner, som kan forstås av alle – uavhengig av språkbakgrunn.

Et viktig utgangspunkt er at det ikke bør gjelde ulike krav på ruter med offentlig tilskudd og ruter som er kommersielt drevet, og i hvert fall ikke knyttet til sikkerhet. Myndighetene er ansvarlig for at all flytransport er sikker. Da kan det ikke stilles særegne krav til for eksempel norsk eller skandinavisk språk hos det flygende personellet på FOT-rutene, med sikkerhet som begrunnelse, hvis de generelle sikkerhetsreglene ikke tilsier at det er et behov for dette. Det er også det konkrete poenget i Meld. St. 10 (2022-2022) Bærekraftig og sikker luftfart – Nasjonal luftfartsstrategi.

Et krav til skandinavisk språk kan derimot være akseptabelt av andre grunner, avhengig av hva slags anskaffelse det er snakk om. Krav som stilles i en anskaffelse må alltid må kunne saklig begrunnes ut fra konkrete behov i den enkelte anskaffelse, jf. bl.a. de grunnleggende kravene til forholdsmessighet, likebehandling og konkurranse. Derfor er det heller ingen automatikk i at begrunnelsen for kravene som stilles til en ambulansetjeneste og en transporttjeneste er like.

Samferdselsdepartementets konkrete vurdering i forbindelse med den nylig gjennomførte FOT-anskaffelsen var at krav til skandinavisk og/eller engelsk språk er tilstrekkelig, og at et krav til skandinavisk språkkyndighet dermed ville representere en unødvendig konkurransehennende barriere.

SPØRSMÅL NR. 437**Innlevert 14. november 2023 av stortingsrepresentant Signe Bakke Sølberg****Besvart 17. november 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvordan arbeider regjeringen med langsiktige eksistensielle trusler, vurderingen av sannsynligheten for at de inntreffer og tiltak som kan iverksettes for å imøtekomme dem?

BEGRUNNELSE:

Koronakommisjonen slo i 2021 fast at “myndighetene visste at en pandemi var den nasjonale krisen som var mest sannsynlig, og som ville ha de mest negative konsekvensene. Likevel var de ikke forberedt da den omfattende og alvorlige covid-19-pandemien kom.”

Dette er dessverre beskrivende for hvordan vi som myndigheter stort sett forholder oss til eksistensielle trusler mot menneskeheten - vi satser på at de er for sjeldne til å inntreffe. Pandemien vi har lagt bak oss bør være en påminnelse om at selv om mange katastrofer er utenfor vår kontroll - eller er såkalte "ukjente ukjente" - er vi svært tjent med å planlegge for det vi tross alt kan kontrollere for å redde flest mulig menneskeliv når katastrofen inntruffet.

Naturlige pandemier er imidlertid ikke den eneste alvorlige og potensielt katastrofale trusselen vi står overfor. I FNs generalsekretærs arbeidsprogram for verdenssamfunnet, “Our Common Agenda”, framheves det at “fortsatt teknologiske framskritt, akselererende klimaendringer og økningen i zoonotiske sykdommer betyr at sannsynligheten for ekstreme, globale katastrofale, eller til og med eksistensielle, trusler, er til stede på flere sammenknyttede fronter”.

Innenfor fagfeltet som studerer globale katastrofale trusler anses risikoer fra nye teknologier, som bioteknologi og kunstig intelligens, som alvorlige. Syntetisk biologi gjør det enklere å skape virus med pandemisk potensial. Framtidige KI-systemer kan potensielt utgjøre en stor risiko, enten via misbruk eller uhell. Faren for atomkrig er fortsatt gjeldende. Norge er ikke godt nok beredt på disse truslene og risikovurderingene vi gjør har en for kortsiktig tidshorison.

For å iverksette de tiltakene som er mest kostnadseffektive i form av relevans og effekt, trenger vi et godt oversiktsbilde over ulike eksistensielle trusler, omfanget av skadene de vil innebære og sannsynligheten for når og om de blir en realitet. Slik kan vi sørge for at preventive beredskapstiltak som gir størst effekt for minst innsats mot de mest sannsynlige truslene mot vår befolkning blir

prioritert. Dette kan oppfylles ved jevnlig og systematiske kost-nytte-analyser.

Svar:

Vi står overfor et krevende risiko- og trusselbilde. Den sikkerhetspolitiske situasjonen, teknologiske utviklingen, klimaendringene og en rekke andre hendelser krever at myndighetene jobber systematisk med forebygging og å videreutvikle vår evne til å håndtere kriser.

Statens grunnleggende oppgave er å sikre trygghet for sine innbyggere. Trygghet uansett hvor du bor, i hele Norge. Derfor satte regjeringen ned både en Totalberedskapskommisjon og en Forsvarskommisjon, kort tid etter at tiltrådte.

Jeg mener det er avgjørende å kartlegge styrker og svakheter i den sivile beredskapen. Sist dette ble sett i sammenheng var da sårbarhetsutvalget fremla sin utredning i 2000. Trusselbildet har endret seg vesentlig siden den gang. Rapportene fra disse kommisjonene vil bli viktige verktøy for å utvikle beredskap som står seg for fremtiden.

Begge disse rapportene har nå vært på høring. Departementene har mottatt mange nyttige innspill. Totalberedskapskommisjonen vil blant annet blir fulgt ved en melding til Stortinget.

Det er viktig at alle departementene jobber systematisk med å vurdere risiko og sårbarheter i egen sektor, og dette er et krav til alle departementenes samfunnssikkerhetsarbeid. Departementene skal som en del av dette arbeidet iverksette nødvendige kompensierende tiltak som reduserer sannsynligheten for – og konsekvensene av – uønskede hendelser i egen sektor.

Regjeringen jobber systematisk med å få oversikt over mulige trusler, hendelser og risiko gjennom ulike oppdrag og analyseprodukter.

For at departementene har et felles overordnet nasjonalt planleggingsgrunnlag utarbeider blant annet Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap krisescenarioer, Politiets sikkerhetstjeneste og Etterretningstjenesten årlige trusselvurderinger og Nasjonal sikkerhetsmyndighet årlige risikovurderinger. Sammen med aktuell forskning gir disse analysene oss et bilde på hvilke hendelser som kan ramme det norske samfunnet og som vi må være forberedt på å møte.

I tillegg er regjeringen, blant annet i lys av krigen i Ukraina, synliggjort viktigheten av å være forberedt på

svært alvorlige, men lite sannsynlige, hendelser i krise og krig. Konsekvensene av omfattende bortfall av kritisk infrastruktur, slik som ekom, kraft og vann, har fått særlig fornyet oppmerksomhet.

Sannsynlighetsvurderinger er en del av vurderingen av alvorlige hendelser som kan ramme oss. For mange av de mest alvorlige hendelsene vil sannsynligheten være veldig lav, men vi må likevel være forberedt, da de kan gi store konsekvenser. Det er derfor viktig at vi har et godt

generisk krisehåndteringssystem, som vi bruker uavhengig av hvilken krise som inntreffer. Dette gjør oss bedre rustet til å håndtere det ukjente.

Regjeringen prioriterer samfunnssikkerhet, beredskap og totalforsvar høyt. Flere viktige grep er gjort de siste årene for å styrke vår motstandskraft. Vi må sikre at ressursene våre benyttes på den beste mulige måten, og at vi er rigget for de mange ulike utfordringene vi som samfunn står ovenfor, både nå og i fremtiden.

SPØRSMÅL NR. 438

Innlevert 14. november 2023 av stortingsrepresentant Anna Molberg

Besvart 21. november 2023 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sandra Borch

Spørsmål:

Hva ble tildelt av ekstra midler til Kunstakademiet i 1995 og under hvilke forutsetninger, og ble i så fall midlene brukt på de to øremerkede professoratene til figurativ kunst?

BEGRUNNELSE:

I 1996 ble det på initiativ fra tidligere utdanningsminister Gudmund Hernes (AP) opprettet to nye professorater ved dagens Kunsthøgskole i Oslo, avdeling Kunstakademiet: et øremerket til figurativ skulptur og et til figurativt maleri. Disse to stillingene ble fulgt av en tilhørende budsjettøkning på én million kroner (1 827 000 i 2022-kroner) som skulle finansiere disse to professoratene. Bakgrunnen for denne bevilgningen og øremerkingen var et ønske fra datidens politiske ledelse om økt mangfold ved de statlig finansierte institusjonene - som også skulle innebære undervisning innenfor figurativ kunst. I 2019 skriver daværende statsråd Hernes et innlegg i Aftenposten med tittelen "To professorater var øremerket figurativ kunst. Hvor er de blitt av?". I innlegget redegjøres det for bevilgningen, øremerkingen og arbeidet som ble gjort for å overbevise institusjonen om at akademiske miljøer også må ha rom for ulike skoleretninger - at nettopp det hører med til både akademisk frihet og kunstnerisk frihet. En gjennomgang på KHiO avdeling Kunstakademiet sine nettsider viser at det heller ikke i 2023 finnes noen professorater i verken figurativ maling eller figurativ skulptur. 6 av 9 professorater er i samtidskunst og de resterende er professorater i hhv. kunst og teori, skrivepraksis og skulptur og installasjon. Ingen av professoratene har bakgrunn

i figurativ kunst eller den klassiske tradisjon. Det er på denne bakgrunn betimelig å etterspørre om pengene som i 1996 ble bevilget, noen gang ble brukt på det de var øremerket til, nemlig to professorater innen figurativ kunst.

Svar:

For 1995 foreslo Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet midler til å styrke undervisningstilbudet i tradisjonelle teknikker ved Statens kunstakademi, jf. St.prp. nr. 1 (1994–95). Departementet tildelte 300 000 kroner til å styrke og bygge opp studietilbudet innenfor figurative teknikker og 700 000 kroner til to professorater, ett i figurativt maleri og ett i figurativ skulptur. Det ble ansatt to professorer for en periode på seks år med mulighet for forlengelse på ytterligere seks år. I 1996 ble Kunsthøgskolen i Oslo opprettet, som Statens kunstakademi ble en del av. Departementet har ikke oversikt over hvor lenge Kunsthøgskolen i Oslo brukte midlene til akkurat de to professoratene.

Helt siden Kvalitetsreformen har departementets styring vært rettet mot overordnede mål og ikke detaljerte aktiviteter. Dette skulle gi institusjonene handlingsrom, omstillingsevne og selvstendig ansvar for å utvikle sin egen virksomhet. Styringen av universiteter og høyskoler har lenge basert seg på at institusjonenes samfunnsoppdrag krever faglig uavhengighet, akademisk frihet og institusjonelt selvstyre. En overordnet styring fra departementet ble forsterket med Meld. St. 19 (2020–2021) Styring av statlige universiteter og høyskoler. Stortinget sluttet seg til dette i behandlingen av meldingen, jf. Innst. 425 S

(2020–2021). Kunsthøgskolen i Oslo har frihet og ansvar til selv å avgjøre hvilke professorater det er hensiktsmessig å ha innenfor de ulike fagområdene sine. Det betyr at dersom jeg som statsråd får behov for å mene noe om forholdet mellom figurativ og nonfigurativ kunst eller andre

kunstfaglige spørsmål, vil jeg finne en annen måte å gjøre det på enn gjennom å pålegge utdanningsinstitusjonene å disponere fagstillingene på en bestemt måte. Det utdanningspolitiske hjørnet ønsker jeg ikke å male meg inn i.

SPØRSMÅL NR. 439

Innlevert 15. november 2023 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 21. november 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Howdan skal Folketrygdlovens § 12-10 praktiseres av Nav med sine arbeidsrutiner, og er det grunner til at loven kan praktiseres ulikt?

BEGRUNNELSE:

Det er kommet inn flere innlegg med spørsmål til AAP-aksjonen om hvordan loven skal praktiseres.

Det er flere som må øke uføregraden sin, og opplever at de årene de har jobbet gradert ikke gir noen økonomisk uttelling når uføregraden økes opp mot 100 %.

Flere forteller at nav ikke setter et nytt uføretidspunkt slik loven sier at Nav kan, og de årene de har jobbet gradert kommer derfor ikke til uttelling, og det økonomiske tapet blir stort.

Folketrygdloven § 12-10 fjerde ledd lyder:

«Uføregraden kan økes dersom inntektsevnen blir ytterligere nedsatt og det settes fram krav om økt uføregrad. Det skal da fastsettes et nytt uføretidspunkt dersom dette er til fordel for vedkommende.»

Svar:

Ved delvis tap av inntektsevne gis det gradert uføretrygd fra folketrygden som kompensasjon for den delen av inntektsevnen som har falt bort. Dersom uføregraden er fastsatt til lavere grad enn 100 prosent, kan brukeren fremme krav om økt uføregrad hvis inntektsevnen blir ytterligere nedsatt. I slike tilfeller kan det fastsettes et nytt uføretidspunkt etter folketrygdloven § 12-10 fjerde ledd. Fastsetting av nytt uføretidspunkt vil være aktuelt dersom beregningsgrunnlaget for uføretrygd vil bli høyere dersom det fastsettes et nytt uføretidspunkt.

Dette følger også av folketrygdloven § 12-8 andre ledd om fastsetting av uføretidspunkt. Av Arbeids- og velferdsetatens rundskriv til § 12-8 andre ledd fremgår det at ved vurderingen av om det er en fordel med nytt uføretidspunkt, må beregningen av det gamle uføretidspunktet og det nye uføretidspunktet sammenlignes. Det gunstigste alternativet skal anvendes.

Beregningsgrunnlaget blir årlig oppjustert med endringer i grunnbeløpet. For de aller fleste vil det opprinnelige beregningsgrunnlaget (oppjustert) gi en høyere uføretrygd enn om de skulle fått et nytt beregningsgrunnlag basert på et nytt (senere) uføretidspunkt.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har opplyst meg om at praktiseringen av bestemmelsen skjer ved at en saksbehandler legger inn nytt uføretidspunkt i saksbehandlingssystemet ved økning av uføregrad. Systemløsningen vil automatisk beregne hvilket uføretidspunkt som er mest gunstig for mottakeren, og mottakeren får det alternativet som gir høyest uføretrygd. I vedtaksbrevet alle brukerne får ved økning av uføregrad brukes følgende standardtekst om nytt uføretidspunkt:

Vi har tidligere fastsatt uføretidspunktet ditt til [første uføretidspunkt] Når uføregraden øker, fastsetter vi et nytt uføretidspunkt. Det nye uføretidspunktet ditt er [(nytt uføretidspunkt)]. Vi sammenligner beregningen av uføretrygden ut fra det tidspunktet som først ble fastsatt, og det nye uføretidspunktet.

Du får det alternativet som gir deg høyest uføretrygd. Det er uføretidspunktet som bestemmer hvilke inntektsår vi legger til grunn for beregningen din.

Bestemmelsen skal altså praktiseres likt uavhengig av hvor saken behandles. Det fastsettes nytt uføretidspunkt dersom dette gir et høyere beregningsgrunnlag for uføretrygd.

SPØRSMÅL NR. 440**Innlevert 15. november 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 22. november 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hvordan vil statsråden sikre at enkeltpasienter med Dravets syndrom kan ta i bruk tilgjengelig behandling gjennom den individuelle unntaksordningen i Nye Metoder?

BEGRUNNELSE:

TV2 har denne uken publisert historien om Eline som har Dravets syndrom. Sykdommen er sjelden og alvorlig, og kjennetegnes av kraftig og vanskelig regulerbar epilepsi. Desto lenger tid det går før pasienter med Dravets syndrom kommer i gang med en effektiv behandling, desto mer forverres tilstanden. Uten tilgang til en effektiv behandling i spesialisthelsetjenesten, vil tilstanden til pasienter med Dravets syndrom føre til behov for døgkontinuerlig pleie av hjemkommunen.

En ny behandling for pasienter med Dravets syndrom, Fintepla, ble godkjent i EU i desember 2020. Flere studier viser at pasienter som behandles med Fintepla har en vesentlig reduksjon i antall anfall. Fintepla har vært registrert i Nye Metoder siden 2019. Metodevurderingen skulle vært ferdigstilt innen midten av juli i år, men er fortsatt ikke klar. Konsekvensen av tidsbruken i helseforvaltningen er at Eline fortsetter å ha flere ukentlige epilepsianfall som koker hjernen hennes. At SLV er tilført ressurser, hjelper ikke Eline.

Eline har i vår søkt to ganger om å starte behandling med Fintepla gjennom unntaksordningen i Nye Metoder. Først på gruppenivå, så på individuelt nivå via Helse Bergen. Begge er avslått. Før sommeren sendte Statens Senter for epilepsi (SSE) en ny søknad om at Eline må få Fintepla via unntaksordningen. SSE viser til at alle tilstander av Dravets syndrom er forskjellige, og at enkelte pasienter som Eline vil ha en særlig fordel av behandlingen i forhold til pasientgruppen som helhet. Søknaden er avslått av Oslo universitetssykehus på grunn av at Eline bor i en annen helseregion.

I Probas evaluering av systemet for Nye metoder fremkommer det at:

«Med bakgrunn i de regionale forskjellene og pasientforeningenes kritikk av unntaksordningen, er vi usikre på om ordningen fungerer tilfredsstillende [...] Vi anser at det må være opp til RHF-ene og HOD å avgjøre om det er behov for en gjennomgang og eventuelt kalibrering av unntaksordningen.»

Elines historie viser at unntaksordningen som skal sikre enkeltpasienter tilgang til nye behandlinger, mens medisinene er under vurdering i Nye Metoder, fort-

satt ikke virker, til tross for at det nå er to år siden Proba-analysen ble overlevert statsråden.

Svar:

Bruk av legemidlet fenfluramin (Fintepla) til behandling av epileptiske anfall assosiert med Dravets syndrom hos pasienter fra og med 2 år, er under vurdering i systemet for Nye metoder. I tråd med prinsippene for prioritering, skal systemet for Nye metoder gjøre en grundig og forsvarlig vurdering av effekt og sikre en kostnadseffektiv pris på legemiddelet før dette kan innføres. I vurderingsprosessen er det bestilt en kostnad-nytte-analyse av Fintepla.

De regionale helseforetakene orienterer om at system for Nye Metoder har som mål å behandle saken så fort som mulig. Jeg har stor forståelse for pasientens og pårørendes vanskelige situasjon. I denne saken har legemiddelselskapet brukt svært lang tid på å levere inn dokumentasjonen som trengs for å gjøre vurderingen. Metodevurderingen ble bestilt i desember 2019, og dokumentasjonen fra firmaet ble først mottatt i januar 2023. Statens legemiddelverk (SLV) har informert om at de nå er i sluttfasen med metodevurderingen. Når metodevurderingen er klar, vil saken gå til prisforhandlinger. Deretter vil saken sendes til system for Nye Metoder ved Beslutningsforum, som vurderer om behandlingen kan innføres i spesialisthelsetjenesten.

Behandlingsmetoder som er til vurdering i system for Nye metoder skal som hovedregel ikke tas i bruk. Det er etablert en unntaksordning som kan brukes til å gi tilgang til metoder mens vurderingen i systemet pågår. Det finnes prosedyrer for å søke unntak for pasientgrupper og for enkeltpasienter. I revidert oppdragsdokument for 2022 fikk de regionale helseforetakene i oppdrag å gjennomgå praktiseringen av unntaksordningen. Rapporten fra de regionale helseforetakene som svarte på oppdraget, påpeker at det er etablert rutiner i alle helseregioner for søknadsprosessen for unntak for enkeltpasienter. Det fremgår videre at ordningen er godt kjent for relevante miljøer. Gruppeunntakene som innvilges publiseres på nettsidene til systemet for Nye metoder. Praksis for registrering av individuelle unntak varierer, og det er derfor usikkerhet knyttet til antall registrerte og innvilgede unntak. I rapporten foreslås det derfor tiltak som skal harmonisere praktiseringen på tvers av regionene og bedre registreringen. Dette vil bidra til å gjøre praktiseringen av ordningen mer forutsigbar og likeverdig på tvers av regionene.

Det er et mål at saksbehandlingstidene i systemet skal gå ned. Dette vil også redusere behovet for unntaksordninger mens metoder er til vurdering. Derfor har regjeringen styrket saksbehandlingsskapasitet i fagetatene. Saksbehandlingstiden varierer likevel fra sak til sak. Oversikt over tidsbruken viser at legemiddelselskapene står for mer enn halvparten av tidsbruken. Dette kan knyttes til at selskapene har ulike markedsføringsstrategier for ulike land, som påvirker når de velger å lansere sine produkter i Norge, til hvilken pris og om de prioriterer arbeidet med å sende dokumentasjonen som trengs. Vurderingen av Fin-tepla illustrerer denne problemstillingen, da myndighetene ventet på dokumentasjonen fra leverandøren i to år.

I forbindelse med arbeidet med en ny stortingsmelding om prioritering har regjeringen nedsatt tre ekspertgrupper som skal utrede viktige problemstillinger for meldingen.

En av ekspertgruppene har fått i oppdrag å vurdere problemstillinger ved forholdet mellom beslutninger om innføring av nye behandlingsmetoder på gruppenivå og tilgang for enkeltpasienter. Unntaksordningen er et av punktene som inngår i mandatet. Ekspertgruppen er bredt sammensatt, og inkluderer fagekspertise med juridisk, medisinsk-faglig og økonomisk ekspertise. Ekspertgruppen leverer sin rapport med anbefalinger i februar 2024, og rapporten vil inngå i kunnskapsgrunnet for meldingen.

SPØRSMÅL NR. 441

Innlevert 15. november 2023 av stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide

Besvart 22. november 2023 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sandra Borch

Spørsmål:

Hvordan vurderer statsråden den mulige sikkerhetsrisikoen ved denne reisen, og har PST vært involvert når Nord universitet har gjort sine vurderinger?

BEGRUNNELSE:

I en sak publisert 12. november viser NRK til at en større norsk forskningsdelegasjon fra Nord universitet i Bodø skal besøke Kina. Ifølge NRK bekrefter Nord universitet at forskere med russisk bakgrunn og russisk statsborgerskap deltar.

PST i Nordland uttaler til NRK i forbindelse med dette besøket at:

«Kina er et land som PST ser på som en aktør som er villig til å bruke sine etterretningstjenester for å oppnå mål i Norge. Det handler både om å få tak i teknologi på ulovlig vis, og få tak i sensitiv informasjon om politiske prosesser. For oss her i nord handler det spesielt om nordområdepolitikk og Arktis. Og det gjør de jo gjennom å bruke sine etterretningstjenester og ulovlige virkemidler, gjerne på slike utenlandsreiser som dette.»

PST viser i sin ugraderte nasjonale trusselvurdering for 2023, til følgende:

«...Kina vil fortsatt arbeide aktivt med å innhente informasjon og påvirke norske prosesser om utvikling i nord. Vi forventer at Kina vil fortsette å prioritere sin langsiktige posisjonering i nordområdene...»

og at:

«Den kinesiske stat opererer ikke med klare skillelinjer mellom statlig og privat sektor, men bruker et bredt spekter av aktører for å nå sine politiske målsettinger. Ifølge den kinesiske etterretningsloven plikter enhver kinesisk borger, virksomhet og organisasjon å bistå etterretningstjenestene dersom de blir bedt om det. En konsekvens av dette er at en aldri med sikkerhet kan skille private aktører fra aktører som bidrar til ulovlig etterretningsvirksomhet til fordel for den kinesiske stat...»

PST fremhever dessuten særegne sårbarheter i akademia:

«PST har i flere år sett at norske forsknings- og utdanningssinstitusjoner utnyttes av fremmede stater for å kartlegge potensielle kilder. Et forsøk på å rekruttere en norsk forsker kan for vedkommende fremstå som tilforlatelig og legitimt. Klassisk kinesisk fremgangsmåte er å invitere aktuelle personer til Kina. Det kan gjerne begynne med at forskeren blir spurt om å skrive en artikkel for en kinesisk tenketank, mot god betaling. Deretter blir vedkommende invitert til konferanser i Kina, med alle utgifter dekket. Videre fortsetter relasjonsbyggingen i ulike sosiale sammenhenger. I realiteten er målet å få vedkommende til å dele sensitiv informasjon.»

Svar:

Over hele den vestlige verden er det økende bevissthet om både etiske og sikkerhetsmessige utfordringer knyttet til kunnskapssamarbeid med Kina. Norske sikkerhetstjenester har gjennom flere år advart blant annet om høy

risiko for uønsket kunnskapsoverføring og etterretningsvirksomhet. Dette stiller nye krav til både myndighetene og sektoren. Regjeringen prioriterer dette arbeidet høyt.

Faglig samarbeid med Kina gir tilgang på kunnskap og kompetanse som er avgjørende bl.a. for å løse felles globale utfordringer, sikre Norges konkurransekraft og bygge langsiktig Kina-kunnskap. Derfor inngår samarbeid på kunnskapsområdet som en naturlig del av regjeringens interessebaserte Kina-politikk, jf. Hurdalsplattformen.

På denne bakgrunn er det positivt at det igjen er mulig å få til fysiske møter mellom norske og kinesiske høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner, etter flere år hvor dette har vært vanskelig på grunn av pandemien.

Regjeringens utgangspunkt er at vi må videreutvikle kunnskapssamarbeid på områder hvor Norge har en klar interesse av fortsatt samarbeid, og på en mest mulig treffsikker måte avgrense samarbeid som ikke er i norsk interesse, basert på en helhetlig risikovurdering. Dette er i tråd med den linjen flere likesinnede land og EU nå legger seg på, senest Tyskland i sin nye Kina-strategi.

En god balanse mellom fortsatt åpenhet og behovet for økt aktsomhet forutsetter at norske institusjoner jobber systematisk og målrettet for å redusere risiko knyttet til samarbeid med kinesiske partnere, slik at samarbeidet skjer innenfor rammen av hva som er akseptabel risiko. Mitt klare inntrykk er at sektoren tar disse spørsmålene på høyeste alvor og legger stor vekt på å følge råd og anbefalinger fra norske sikkerhetstjenester.

Dette gjelder også Nord Universitets forberedelser i forbindelse med delegasjonsreisen som nylig er gjennomført og som har vært planlagt over lengre tid. Universitetet opplyser at de er i jevnlig dialog med Politiets sikkerhet-

stjeneste (PST) som et ledd i sitt løpende sikkerhetsarbeid, og at de i tråd med anbefalinger fra Kunnskapsdepartementet (KD) har fulgt PSTs råd i planleggingen av reisen. Deltakerne i delegasjonen skal ha blitt orientert om sikkerhetsmessige risikoer i forkant av reisen, og de vil bli fulgt opp ved hjemkomst. Det skal også være tatt nødvendige forholdsregler når det gjelder teknisk utstyr. Dette er nettopp det vi ønsker: At virksomhetene gjør risikovurderinger av sine internasjonale samarbeid, slik at vi samarbeider der det er i norsk interesse, og at dette gjennomføres på en trygg måte.

Jeg vil for øvrig legge til at regjeringen støtter sektoren gjennom flere tiltak for å fremme et ansvarlig internasjonalt samarbeid innen høyere utdanning og forskning. Dette omfatter både arbeid med å tydeliggjøre og styrke etterlevelsen av relevante regelverk og tiltak for å fremme økt kunnskap og bevissthet i sektoren om viktigheten av at samarbeid gjennomføres i tråd med etablerte normer og verdier for akademisk samarbeid og bredere nasjonale interesser, inkludert sikkerhetshensyn. Blant annet har HK-dir og Forskningsrådet på oppdrag fra KD nylig lagt frem egne retningslinjer for ansvarlig internasjonalt samarbeid. Tidligere i år har KD også innledet et interdepartementalt arbeid knyttet til vurdering og kartlegging av sensitive fagområder.

I tillegg arrangerer KD regelmessige møter med sektoren om sikkerhetsarbeid generelt og om samarbeid med Kina spesielt, både på politisk og administrativt nivå. Her inviteres også sikkerhetstjenestene inn. Neste sektormøte om sikkerhet – som jeg selv leder – finner sted i slutten av november.

SPØRSMÅL NR. 442

Innlevert 15. november 2023 av stortingsrepresentant Trond Helleland

Besvart 21. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Begrunnelsen for å legge ned tilbringertjenesten til OSL (Flytoget) fra senest 2028, var kapasitetsmangelen. Det viser seg imidlertid at dette er basert på gamle tall fra før 2017 og et før-pandemisk reisemønster som i dag er utdatert.

Vil statsråden med bakgrunn i dette sørge for oppdaterte trafikk tall og gjøre en ny vurdering av nedleggelsen av Flytoget?

BEGRUNNELSE:

Flytoget/tilbringertjenesten er av Jernbanedirektoratet og Samferdselsdepartementet bestemt nedlagt fra senest 2028. Dette er en del av den inngåtte kontrakten med Vy

fra 2023 for Østlandet 1 og 2. Bakgrunnen er flere rapporter fra Jernbanedirektoratet som foreslår dette begrunnet med mangel på kapasitet i Oslo-tunellen. Nå viser nye tall, og endrete reisemønstre blant annet knyttet til pandemien, at det ikke vil være mangel på kapasitet på mange år.

Opinionens Mobilitetsbarometer fra november 2023 viser blant annet at nesten 1 av 4 som er i jobb eller studerer, gjør dette hjemmefra minst 2 dager per uke. 25 prosent reiser altså minst 40 prosent mindre, noe som tilsier 10 prosent nedgang i antall arbeidsreiser.

Vista Analyse har på oppdrag fra Flytoget laget en analyse som viser at togtrafikken i dag er lavere enn den var på det tidspunktet Jernbanedirektoratets utredning ble gjennomført. I tillegg er forventningene til framtidig trafikkvekst redusert. Vista-rapporten viser også at beslutningen om å legge ned Flytoget er tatt på svært mangelfullt grunnlag, fordi relevante alternativer (blant annet differensierte billettpriser i regiontog) ikke er utredet, og fordi det ikke er tatt hensyn til at tilbringertrafikantene har en høyere betalingsvilje for å unngå trengsel.

Å legge ned Flytoget/tilbringertjenesten, som har vært en viktig del av flyplassinfrastrukturen siden Oslo Lufthavn ble åpnet for 25 år siden, er et svært drastisk grep fra regjeringen. Kollektivandelen til flyplassen vil gå ned, biltrafikken vil øke. Det vil resultere i at Avinor ikke vil klare å nå sine mål om å øke kollektivandelen til flyplassen. Når det viser seg at nedlegging av det populære togtilbudet er gjort på bakgrunn av utdaterte tall og analyser, og uten at Stortinget på noen måte har blitt involvert, er det grunn til å be statsråden sørge for oppdaterte trafikk tall og gjøre en ny vurdering av om vedtak om nedlegging av Flytoget.

Svar:

Trender og utviklingstrekk tyder på at befolkningsveksten fortsatt er sterkest i byene. Å sørge for bærekraftige transportløsninger i områdene der det bor flest folk er effektfulle tiltak for å redusere belastningen på omgivelsene både med hensyn til inngrep, utslipp og arealbruk. For å sikre effektiv fremkommelighet, vil vi trenge kapasitetssterke og arealeffektive transportløsninger. Det er også sannsynlig at vi må videreutvikle løsninger som gjør det mulig å avlaste de sentrale byområdene og gjøre de større bo- og arbeidsmarkedene effektive og attraktive for flere segmenter i befolkningen. Ved å konsentrere utvikling rundt kollektivknutepunkter langs de regionale kollektivaksene kan arealbruk optimaliseres, samtidig som byspredning og utslipp fra transport reduseres. Det er i disse markedene jernbanen har sin viktigste oppgave.

I lang tid har fortetningspolitikk og senere nullvekstmål i kombinasjon med satsing på kollektivtransport vært viktige virkemidler for å sikre fremkommelighet i

områder med befolkningsvekst, økende transportbehov og arealknapphet.

Jernbanen er derfor ryggraden i kollektivsystemet på hovedaksene inn til Oslo i dag og står for nesten en tredel av antall reiser over bygrensen til Oslo i morgenrushet. Samtidig involverer mer enn halvparten av alle kollektivreiser i rush både jernbane og øvrig kollektivtrafikk.

Jernbanesektoren har i dag utfordringer med å tilby nok avganger og konkurransedyktige reisetider i de markedene og på de delene av døgnet der etterspørselen etter persontransport er størst i dag. Vi har over flere år gjort mange grep for at jernbanen kan ta sin del av veksten i transportetterspørselen i fremtiden. Samtidig er kapasiteten i Osloområdet fullt utnyttet, og det er ikke mulighet å øke antall avganger inn mot og gjennom Oslo uten å gjennomføre større infrastrukturtiltak. Den største flaskehalsen er strekningen Oslo S–Lysaker, som er erklært overbelastet hele døgnet. Oslostunnelen legger begrensninger for mulig tilbudsutvikling også langt unna Oslo; for lokal- og regiontrafikken rundt Oslo, på fjerntogstrekningene og for godstrafikken. Samferdselsdepartementet har bedt Jernbanedirektoratet som fagorgan om å vurdere rapporten som er utarbeidet på oppdrag fra Flytoget. En tidlig vurdering fra Jernbanedirektoratet er at rapporten har flere begrensninger. Rapporten modellerer eksempelvis kun reiser i retning lufthavnen. Direktoratets beregninger ser på virkninger for hele Østlandet, som i tallgrunnlaget fra 2017 utgjorde ca. 60 millioner reiser. Tilbringermarkedet til Oslo lufthavn utgjorde ca. 11 millioner reiser, eller 18. pst. En sentral forutsetning ved å integrere Flytoget i øvrig trafikk er å gi et bedre togtilbud til et større geografisk område. Da beslutningen om innretning av direktetildeling av togtilbudet på Østlandet ble tatt, var vi klar over at forutsetningene for Jernbanedirektoratet sine rapporter om integrering av tilbringertjenesten ville bli påvirket av pandemien. Det er fremdeles stor usikkerhet om hvor stor denne effekten vil bli. Tellingene gjennomført i høst viser at antall reisende på Østlandet lå 5 pst. over 2019-nivå. Det vil fremdeles være nødvendig å utnytte kapasiteten i nettet bedre i årene fremover slik at de reisende får et bedre kollektivtilbud.

Det er vanskelig å anslå om endringen samlet sett fører til at flere tar bil til Flyplassen. I Urbanet Analyse sin undersøkelse av 2018 sa 75 pst. av Flytogpassasjerene at de ville reist med Vy dersom de ikke kunne reist med Flytoget. Det vil fremdeles være ni avganger i timen til Oslo lufthavn i fremtiden. Dette vil være et attraktivt tilbud som gjør at vi opprettholder en høy kollektivandel til flyplassen også i fremtiden.

SPØRSMÅL NR. 443**Innlevert 15. november 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås****Besvart 22. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

I jernbanesektorens svar på prioriteringsoppdraget til NTP står det at man i 2. periode i høy ramme har ambisjoner om å starte byggingen av ny rikstunnel gjennom Oslo.

Hva er kostnaden for å starte planarbeidet i første periode, for oppstart av byggearbeidet i 2. periode, og hva er eventuell kostnad av å fremskynde byggestart til første periode?

Svar:

I høy ramme har Jernbanedirektoratet og Bane NOR foreslått å prioritere midler som vil gi et bedre beslutningsgrunnlag og oppstart av planlegging i løpet av første del av planperioden, samt videre planlegging og forsiktig oppstart bygging i andre del. Det er satt av sjablongmessige summer til dette.

Hvor mye som behøves til planlegging, vil avhenge av hvor rask fremdrift det siktes mot, hvilke premisser som legges for valg av løsninger og hva som avdekkes i innledende kartlegging. Dersom behandlingen av NTP 2025-36 skulle tilsi raskest mulig fremdrift, vil det være behov for i størrelsesorden 250-500 mill. kroner i første seksårsperiode. Det vil da være nødvendig å først avklare de grunnleggende premissene for prosjektet, bygge opp en prosjektorganisasjon og inngå rådgiveravtale. Derneft kan den formelle planleggingen etter plan- og bygningsloven startes opp, med høring av forslag til planprogram som første trinn.

Planarbeidet frem mot fastsatt kommunedelplan med konsekvensutredning, og derneft reguleringsplan, vil være omfattende for dette komplekse tiltaket, og det vil ikke være mulig å rekke byggestart i første periode. Anslagsvis vurderes det at fysisk byggestart med raskest fremdrift kan være mulig fra om lag midt i andre seksårsperiode.

SPØRSMÅL NR. 444**Innlevert 15. november 2023 av stortingsrepresentant Anna Molberg****Besvart 22. november 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Mener statsråden det er behov for en lovmessig endring av hvem som kan regnes som tillitsvalgt i innleietilfellene, eller vil statsråden fortsatt stå ved departementets tidligere forståelse av tillitsvalgtbegrepet i disse tilfellene?

BEGRUNNELSE:

Uenigheten rundt hvem som skal regnes som tillitsvalgt ved inngåelse av innleieavtale fortsetter. Den forrige arbeids- og inkluderingsministeren har i tidligere svar vist til at det ikke stilles krav om at avtale om innleie må inngås med en fagforeningstillitsvalgt eller at den tillitsvalgte må være organisert i fagforeningen som har inngått

tariffavtalen. Dette er i tråd med gjeldende rett som slår fast at tillitsvalgtbegrepet kan omfatte andre valgte representanter for arbeidstakere som ikke er fagforeningsmedlemmer, jf. Stein Evju, Arbeidsrett og arbeidsliv, bind 11, hefte 3/2005 fra s. 175 og Ot.prp.nr.49 (2004-2005) s. 121 og 340. Dette støttes også av Haavind-advokatene Sten Foyn og Lars Kokkvold som i en artikkel i Rett24 mener de nye innleiereglene må forstås slik at «tillitsvalgte» kan representere de ansatte uavhengig av om disse tilhører en fagforening eller ikke. LO er som kjent uenige i dette og LOs advokat Andreas van den Heuvel skriver i brev til tidligere statsråd at kun arbeidstaker som er tillitsvalgt i fagforening som er part i tariffavtalen, har kompetanse til å inngå avtale om innleie. Selskapet Kaefer Energy har

ifølge tidsskriftet Fri Fagbevegelse inngått avtale om innleie med verneombudet på arbeidsplassen. Representant for Fellesforbundet sier til Fri Fagbevegelse at:

«Om initiativet til Kaefer-leiinga er innafor, må regjeringa gjere eit hastearbeid for å tette smottholet. Elles forsvinn heile meininga med lovendringa».

Svar:

Skjerpingen av bestemmelsen i 2019 – med krav om at virksomhetene må ha tariffavtale med fagforening med innstillingsrett – innebar en betydelig styrking av fagforeningenes rolle og det organiserte arbeidslivet. Intensjo-

nen bak lovendringen var å sikre at avtaleadgangen forbeholdes virksomheter med tariffavtale på høyt nivå. Det var aldri intensjonen å legge til rette for at fagforeningstiltsvalgte bevisst skulle forbigås i tariffbundne bedrifter.

For øvrig viser jeg til mitt svar på spørsmål i forbindelse med representantforslag 251 S (2022-2023) 14. november 2023, hvor jeg uttalte at jeg er opptatt av at regelverket ikke misbrukes eller omgås, og vil følge nøye med på utviklingen og praksis på dette området. Videre at jeg over nyttår vil invitere partene i arbeidslivet til et møte for å diskutere praktiseringen av bestemmelsen, samspillet mellom lovens bestemmelser og tariffavtalene og eventuelle behov for presiseringer.

SPØRSMÅL NR. 445

Innlevert 15. november 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja

Besvart 24. november 2023 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun

Spørsmål:

Er kunnskapsministeren enig i vurderingen om at en forestilling eller konsert om skeiv kjærlighet med rimelig grunn kan oppleves som utøvelse av et annet livssyn eller være støtende eller krenkende, og vil statsråden ta initiativ til en presisering av fritaksregelverket?

BEGRUNNELSE:

Vest-Telemark blad har nylig skrevet en artikkel om en skole i Kviteseid, der flere elever fikk fritak fra å se en forestilling om skeiv kjærlighet. I denne saken har ordføreren og varaordføreren i kommunen vært uenige om fritaket burde vært innvilget.

I opplæringslova står det at:

«Elevar skal etter skriftleg melding frå foreldre få fritak frå dei delar av undervisninga ved den enkelte skolen som dei ut frå eigen religion eller eige livssyn opplever som utøving av ein annan religion eller tilslutning til eit anna livssyn, eller som dei på same grunnlag opplever som støytande eller krenkjande.»

I lovkommentaren til denne paragrafen står det vidare:

«Det er likevel en objektiv grense ved at fritaksretten bare gjelder fritak fra aktiviteter som med rimelig grunn kan oppleves som utøvelse av annen religion eller tilslutning til annet livssyn, eller som er støtende eller krenkende».

Ved tidligere anledninger har den samme problemstillingen vært aktuell. I oktober skrev Fædrelandsvennen om Lindebøskauen ungdomsskole som ga undervisningsfritak til en konsert om skeiv kjærlighet etter opplæringslova § 2-3 a. Denne uenigheten om hvordan lovparagrafen skal tolkes viser behovet for en oppklaring.

Svar:

Reglene om fritak i opplæringsloven har sin bakgrunn i religionsfriheten som følger av Grunnloven og internasjonale menneskerettighetskonvensjoner. Elever skal få fritak fra de delene av undervisningen som de opplever som utøving av annen religion eller tilslutning til annet livssyn, eller som de på samme grunnlag opplever som støtende eller krenkende. Elever kan ikke få fritak fra opplæring om kunnskapsinnholdet i de ulike emnene i læreplanen, som for eksempel å lære om kropp, helse og mangfold innen kjønn og seksualitet.

Regler om fritak følger av både nåværende og ny opplæringslov. Det er tatt inn veiledning om hvordan regelen og de ulike vurderingskriteriene skal forstås i omtalen av bestemmelsen om fritak i Prop. 57 L (2022–2023).

Det er ikke frivillig for elevene å delta på kulturelle innslag om skeiv kjærlighet som er en del av den vanlige undervisningen og i skoletiden. Jeg kjenner ikke sakene utover det som går frem av spørsmålet og kan ikke vurde-

re disse enkeltsakene konkret, men på generelt grunnlag ser jeg ikke grunn til at kulturelle innslag med skeiv tematikk bør føre til fritak og alternativ undervisning. Det er positivt at elever blir kjent med ulike temaer, og blir utfordret i skolen, slik at man lærer å forstå og ta stilling til ulike ting som skjer i samfunnet. Alle elever skal kunne utvikle seg selv og sin identitet, og lære å respektere at mennesker er forskjellige.

Når en elev søker om fritak fra en aktivitet, må skolen gjøre en konkret vurdering av hvert enkelt tilfelle, og om det er rimelig grunn til å innvilge en søknad om fritak. Jeg

har tillit til at skolene gjør gode faglige vurderinger og at dersom de velger å delta på forestilling eller konsert om skeiv kjærlighet, gjør de dette på en måte som inkluderer alle på en god måte og at de tilrettelegger undervisningen til elevens beste.

Skolen bør i forkant informere om og ha et bevisst forhold til hvordan aktiviteter legges opp, slik at disse er i tråd med opplæringsloven og læreplanverket. Skolen må også lage et tilfredsstillende alternativt opplegg for elever som har fått fritak.

SPØRSMÅL NR. 446

Innlevert 15. november 2023 av stortingsrepresentant Mathilde Tybring-Gjedde

Besvart 23. november 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Kan kvotene som kjøpes utenfor EU gå til å oppfylle Norges forpliktelser etter Parisavtalen i tråd med Barth Eides formuleringer i brevet til Stortinget 26. oktober, eller har den nye klima- og miljøministeren besluttet at det ikke skal være adgang å bruke disse kvotene til å oppfylle Norges klimamål under Parisavtalen?

BEGRUNNELSE:

I statsbudsjettet for 2024 ber regjeringen om fullmakt til å øke kjøp av klimakvoter under Parisavtalens art 6 (FN-kvoter) fra 1,2 mrd. kr. til 8,2 mrd. kr.

I brev til Energi- og miljøkomiteen på Stortinget 16. oktober skrev tidligere klima- og miljøminister Barth Eide at regjeringen forbeholder seg muligheten til å benytte seg av FN-kvotene for å oppfylle Norges klimamål under Paris-avtalen.

«Forbeholdet er knyttet til en situasjon hvor Norge ikke når helt til 55 % gjennom samarbeidet med EU, det vil si når vi – på basis av tall fra det norske utslippsregnskapet og hensyntatt eventuell flyt av klimakvoter mellom EU og Norge – ikke kan si at Norge har redusert utslippene med fullt 55 prosent fra 1990 til 2030. For den delen som mangler på måloppnåelse vil Norge da være avhengig av å skaffe ytterligere kvoter under Artikkel 6 for å dekke inn underskuddet og oppfylle vårt mål under Parisavtalen (...) Alternativet til en slik anskaffelse av kvoter under Artikkel 6 vil være at Norge ikke klarer å oppfylle sitt klimamål under Parisavtalen.»

På spørsmål om hvor stor andel av Norges klimaforpliktelser som skal kunne dekkes inn ved bruk av FN-kvoter, skrev statsråden at

«jeg opplever det ikke som meningsfylt å snakke om øvre eller nedre grense i en slik sammenheng.»

I spørretimen 15.11 sa imidlertid statsråd Bjelland Eriksen noe annet:

«Først må jeg få lov til å korrigere representanten, for den beskrivelsen av de kvotene som man har foreslått å øke fullmakten til utenfor EU, de skal ikke gå til å oppfylle Norges juridiske forpliktelser etter Parisavtalen. De går til å oppfylle det målet om klimanøytralitet som Stortinget har satt seg. Det er to forskjellige perspektiver.»

Det er riktig at kvotekjøpet er ment å medvirke til at Norge blir klimanøytralt fra og med 2030. Men det fremgår også tydelig av statsbudsjettet at kvotene også kan brukes til å oppfylle Norges klimamål under Parisavtalen. I prop 1 S (2023-2024) skriver departementet på s. 215 at:

«Kvotene kan medvirke til at Norge blir klimanøytralt fra og med 2030 (...) I en situasjon der EU-samarbeidet ikke tar oss helt til 55 % utslippsreduksjoner, kan disse kvotene brukes til å dekke det som mangler for oppfylning av Norges mål under Parisavtalen.»

Svar:

Norge har et nasjonalt mål om å bli klimanøytral fra og med 2030. Dette betyr at vi skal sørge for utslippsreduksjoner i andre land tilsvarende de resterende norske utslip-

pene per 1.januar 2030. Det kommer ikke på bekostning av norske utslippsreduksjoner. For å sikre at dette målet nås har regjeringen videreført det arbeidet som ble startet opp under Solberg-regjeringen med å utvikle programmer under Parisavtalens artikkel 6. Fullmakten på 8,2 milliarder kroner skal benyttes til å kjøpe kvoter til oppfyllelse av klimanøytralitetsmålet.

Regjeringens plan er at Norge skal oppfylle sitt klimamål for 2030 under Parisavtalen i samarbeid med EU uten bruk av kvotekjøp fra land utenfor EU. Det er riktig at det er et forbehold i vårt innmeldte mål under Parisavtalen for bruk av kvoter under Parisavtalens artikkel 6, noe som følger av at det per dags dato ikke er avklart med EU hvordan klimaeffekten av samarbeidet skal fordeles mellom EU og Norge. Dersom EU-samarbeidet mot for-

modning ikke skulle ta Norge helt til 55 prosent vil Norge måtte ta i bruk markedssamarbeid under Parisavtalens artikkel 6 for å gjøre opp for det som måtte mangle på oppfyllelsen av Norges 2030-mål under Parisavtalen. Kvotene som kjøpes i tråd med den foreslåtte fullmakten vil, i en hypotetisk situasjon, også kunne benyttes til å oppfylle Norges forpliktelse under Parisavtalen. Men det er ikke regjeringens plan. Forbeholdene i NDCen og fullmakten er ment som en sikkerhetsventil, i en tenkt situasjon hvor alternativet ville vært å ikke nå målet vårt. Denne sikkerhetsventilen har vært på plass i Norges NDC ved innmelding både i 2015 og 2020 og vært reflektert i Klimaloven fra og med den ble lagt fram for Stortinget av Solberg-regjeringen i 2017.

SPØRSMÅL NR. 447

Innlevert 15. november 2023 av stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson

Besvart 22. november 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Er det noe juridisk i veien for å utvide ordningen hvor flaskehalsinntekter indirekte betales ut til strømkundene for å kompensere for høye priser, som ved å fjerne 35 øre/kWh-grensen og også bruke flaskehalsinntektene fra handel med Tyskland, Nederland og Danmark i kompensasjon, er det juridisk mulig å innføre dette som en særordning for NO2 som kompensasjon for perioder med høyere priser enn resten av Sør-Norge, og hvilket regelverk står eventuelt i veien?

BEGRUNNELSE:

Olje- og energiministeren møtte tirsdag 14. november en koalisjon bestående av en rekke ordførere og bedriftsledere fra Rogaland, Agder og Telemark. De protesterte mot at de, som er plassert i strømprisområde NO2, har betalt mye mer for strømmen enn i resten av Sør-Norge. Dette har skjedd i lengre perioder mellom vår og høst både i 2022 og i år. Dette til tross for at NO2 har et stort kraftoverskudd som både forsyner resten av Sør-Norge og andre land med fornybar kraft som er rimelig å produsere.

Denne "strømpoprør"-koalisjonen har fått hjelp av Æge Energy til å utarbeide en rapport, og basert på denne kommer fire anbefalinger. Den ene er å bruke flaskehalsinntektene til å omfordele til lavere nettleie i NO2.

Rapporten sier at flaskehalsinntektene fra NO2 12,6 mrd., noe som tilsvarer 13 % av strømutgiftene i regionen.

Rødt har et forslag til behandling i Energi- og Miljøkomiteen om å endre ordningen for bruk av flaskehalsinntekter, slik at enda mer kan betales ut til redusert nettleie hos nettselskapene. Det er her snakk om ordningen hvor inntekter overføres til de regionale nettselskapene for at de skal ta ned nettleia.

Så langt i år har RME avvist å betale ut 1,6 mrd. som Statnett har gjort tilgjengelig. I et brev fra statsråden til Energi- og Miljøkomiteen avvises forslaget om å betale ut mer av flaskehalsinntektene, da regjeringen ikke vil bruke ordningen til mer enn å kompensere for nettapskostnader for strøm som koster over 35 øre/kwh. Til tross for at det finnes store summer tilgjengelig, noe av det har som sagt Statnett foreslått selv at skal betales ut.

Om regjeringen og statsråden personlig ikke ønsker at disse midlene skal tilfalle strømkunder i NO2 som har måttet betale ekstra dyrt for å nyte av eget store overskudd på fornybar kraft, er det uansett interessant å vite om det er noe juridisk i veien for å innføre en ordning som kompenserer strømkundene i NO2 ved hjelp av flaskehalsinntekter som oppstår fra strøm på vei inn og ut av NO2.

Svar:

Det har vært svært viktig for regjeringen å begrense nivået på nettleien i en tid med høye strømregninger. Regjeringen fikk i fjor høst fastsatt en midlertidig forskrift som åpnet for at høye flaskehalsinntekter i transmisjonsnettet tilbakestilles fra Statnett til nettkundene raskere enn det som ellers ville vært tilfellet. Regjeringen har foreslått å videreføre den midlertidige forskriften om bruk av flaskehalsinntekter ut 2024.

Den midlertidige ordningen har som formål å redusere sannsynligheten for at nettkunder i områder med høye kraftpriser får økt nettleie som følge av økte kostnader til nettap. Dette kommer av at nettselskapene må kjøpe kraft til å dekke inn nettap i sine områder til spotpris. For å oppnå formålet må det defineres hva som skal regnes som en normal kraftpris. Hvis grensen settes for lavt, vil man få en ordning som kompenserer utover de økte nettapskostnadene. Dersom grensen settes for høyt, vil ikke ordningen kompensere nok. I beregningen av terskelprisen på 35 øre/kWh tok Reguleringsmyndigheten for energi (RME) utgangspunkt i gjennomsnittlig referansepris på kraft for perioden 2014-2021.

Å innføre en særordning for å kompensere for høye kraftpriser i NO2 vil etter min vurdering være lite hensiktsmessig av flere grunner. For det første har det i snitt vært relativt små prisforskjeller mellom prisområdene i Sør-Norge de siste to årene. Gjennom mesteparten 2022

og 2023 har det vært tilnærmet like ukespriser mellom NO1 og NO2. Dette har også vært tilfellet de siste ukene. Så langt i år har gjennomsnittsprisen i NO1 og NO2 vært på hhv. 89 og 73 øre/kWh. Samtidig er dagens ordning ikke begrenset til landsdeler. Statnett har overført flaskehalsinntekter som følge av ordningen til lokale og regionale nettselskap i hele landet. Siden ordningen ble innført har husholdninger i områder med høye kraftpriser unngått betydelige økninger i nettleien. Ordningen er knyttet til prisnivået i det enkelte prisområdet. Dette gjør ordningen treffsikker ved at det er nettkundene som har de høyeste kostnadene knyttet til sitt kraftforbruk som får de største overføringene fra ordningen.

Flaskehalsinntektene som oppstår på mellomlandsforbindelser til andre EU/EØS-land må benyttes i samsvar med bestemmelsene i artikkel 16.6 i forordning 714/2009, som er innlemmet i EØS-avtalen. I henhold til regelverket skal flaskehalsinntektene først og fremst brukes til å opprettholde eller øke overføringskapasiteten, eller til å redusere tariffgrunnlaget og dermed nettleien. Regelverket har vært praktisert slik at Statnetts flaskehalsinntekter har kommet nettkundene i hele landet til gode gjennom redusert nettleie. Dette har vi sett eksempler på i 2022 og 2023, hvor Statnett har satt fastleddet for forbruk i tariffen til null og satt et tak på kraftprisen som ligger til grunn for beregning.

SPØRSMÅL NR. 448

Innlevert 15. november 2023 av stortingsrepresentant Marian Hussein

Besvart 22. november 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Vi er kjent med at det ikke er ansatte i foretaksnivået Helse- Nord, men konsulenter fra Deloitte som har hatt ansvar for å lede arbeidsgruppene for utredning av funksjons- og oppgavedeling i Helse Nord.

Kan jeg be om en oversikt over hvor mye penger de ulike helseforetakene har brukt på konsultentselskapene Ernst & Young (EY), PricewaterhouseCoopers (PwC), Deloitte og KPMG?

BEGRUNNELSE:

De siste årene har vi sett en utvikling i helseforetakene hvor de i 2020 var justert for prisvekst brukt nesten 80 prosent mer penger på administrasjon enn i 2005. Regjeringen har også i Hurdalsplattformen varslet at de ønsker å kutte i konsulentbruk i staten ved å utvikle egen kompetanse.

Svar:

Jeg har forelagt spørsmålet for Helse Nord RHF, som understreker at det ikke er riktig at konsulenter fra Deloitte har ansvar for å lede arbeidsgruppene for funksjons- og

oppgavedeling i Helse Nord. Arbeidet ledes av Helse Nord, med ressurser fra egne helseforetak.

Helse Nord RHF har imidlertid leid inn konsulenter fra Deloitte for å lede arbeidet med risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser), som er en del av utredningsoppdraget. Helse Nord RHF opplyser at det ved utgangen av oktober er påløpt ca. kr 254 000, - inkl. mva. Regionen

oppgir at det vil påløpe ytterligere kostnader til dette i november og desember, og disse kostnadene anslås å bli noe høyere enn det som hittil er påløpt.

Helse Nord RHF oppgir at helseforetakene i regionen ikke har hatt kostnader til konsulentbruk i forbindelse med arbeidet med funksjons- og oppgavedeling.

SPØRSMÅL NR. 449

Innlevert 15. november 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 21. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Når har samferdselsministeren tenkt å gjere noko med "dødsvegen" E-16 Skaret til Hønefoss, og kor mange liv skal måtte gå tapt før regjeringa reagerer?

BEGRUNNELSE:

Sjølv etter ni dødsulykker blir det ikkje framdrift på «dødsveien» ut av Oslo.

Ingen veier har fleire dødsulykker enn E16 forbi Hønefoss, og nok ein gang er prosjektet utsatt på ubestemt tid.

Politiske prioriteringer kan i verste tilfelle koste liv, og det er åpenbart at E-16 Skaret til Hønefoss er eit slik tilfelle, der utsettelse av prosjektet er en livsfarlig politikk.

"Det er et av de mest samfunnsnyttige veiprojektene i Norge. Investerer du en krone, får du igjen en krone og 20 øre, sier utbyggingsdirektør for Ringeriks-porteføljen i Nye veier til Nettavisen. Prosjektet er «gryteferdig», og utbyggeren har ventet i to år på klarsignal fra regjeringen."

Prosjektet står klart, ulykker fortsetter å skje medan regjeringa og samferdselsministeren berre står og ser på.

Svar:

Eg vil vise til mitt svarbrev til spørsmål nr. 1520 frå 8. mars 2023. Som det kjem fram av dette brevet er eg godt kjend med utfordringane på strekninga E16 Skaret-Hønefoss, som til dømes at det har vore mange ulykker her. I brevet svarte eg også at det er gjennomført tiltak for å betre trafikktryggleika men at det er behov for fleire tiltak.

Eg legg fortsatt opp til å kome tilbake til vidare framdrift for prosjektet i Nasjonal transportplan 2025-2036, som blir lagt fram våren 2024.

SPØRSMÅL NR. 450**Innlevert 15. november 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 21. november 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan samferdselsministeren bekrefte om regjeringa kjem med planleggingsmidlar til RV 15 med arm til Geiranger i samband med statsbudsjettet for 2024?

GRUNNGJEVING:

Denne veka hadde Mørebenken besøk av representantar frå regionen som ynskjer planlegging av RV 15 Strynefjellet med arm til Geiranger.

Det vart lagt fram grundig informasjon frå dei fram-møtte ang behovet for planleggingsmidlar til dette prosjektet, der det også vart vist til komitémerknad i samband med siste NTP behandling, med støtte for dette prosjektet også frå AP og Sp.

I merknaden stod følgjande:

"Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets NTP-opplegg, der det settes av mer penger til videre planlegging og oppstart av viktige veg prosjekter i første planperiode (2022-2027) og med fullføring i andre planperiode (2028-2033, og at rv.15 Strynefjellet er ett av disse prosjektene

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, og Sosialistisk venstreparti, viser til Nasjonal transportplan, som omtaler rv.15 Otta-Måløy som en av flere særlige ulykkesutsatte strekninger, med flere drepte og hardt skadde.

Strekningen er en viktig øst-vest-korridor for persontransport og næringstransport av blant anna fisk og møbler. Totalt utgjør dette årlig en verdiskaping på over 70 mrd. kroner.

Strekningen er prosjektert med forslag til ny løsning for tunnel mellom Skjåk og Stryn (Strynefjellet). Flertallet vil påpeke at rv.15 spesielt fra Vågå og vestover, ikke er dimensjonert for dagens trafikk og for dagens kjøretøy. Kurvatur, bæreevne og bredde er ikke oppdatert på det meste av strekningen.

Dette går ut over fremkommelighet, trafiksikkerhet, og beredskap, de tre tunnelene fra Strynefjellet til retning Stryn er utrangerte. Det mangler høyde og bredde og utgjør en sikkerhetsrisiko blant annet ved eventuelle ulykker og brann. Det er heller ikke sjelden at det skjer steinras inn i tunnelen."

Med andre ord har både AP og SP slutta seg til å prioritere dette samferdselsprosjektet, og lovnadar må følgjast opp.

Svar:

Regjeringa prioriterer rasjonell framdrift i dei prosjekta som allereie er satt i gang. Det vil i de nærmaste årene være mindre rom for å starte opp store investeringsprosjekt på riksveg enn det som følger av Nasjonal transportplan 2022–2033, og det vil ta lengre tid å gjennomføre dei prioriterte prosjekta. Planen la opp til ein betydeleg vekst i samferdselsinvesteringane i planperioden. Regjeringa vil i styringa av samferdselssektoren de nærmaste årene ta utgangspunkt i at det vil være mindre rom for vekst i løyvingane.

Rv. 15 Strynefjellet er i Statens vegvesens porteføljeprioritering ikkje vurdert som moden for oppstart. Planlegging etter plan- og bygningsloven er ikkje starta opp.

Regjeringa vil våren 2024 leggje frem ein ny Nasjonal transportplan (NTP) for perioden 2025–2036. Denne vil vise regjeringas overordna prioriteringar for sektoren og mellom anna leggje rammene for utbyggingsaktiviteten i Statens vegvesen. Ev. oppstart av rv. 15 Strynefjellet vurderast i forbindelse med det pågåande NTP-arbeidet.

